

Невена Неделчева

**ПРЕПЛЕТЕНИ
СЪДБИ**

София, 2012

Невена Неделчева

**ПРЕПЛЕТЕНИ
СЪДБИ**

Окултен роман

Издателство “Бяло Братство“

София, 2012

è Невена Неделчева
© Издателство “Бяло Братство”
ISBN

ЗА АВТОРА

Невена Георгиева Неделчева
(19.08.1908 г. – 20.04.1995 г.)

Тя е родена в малкия провинциален Симеоновград, заобиколен с високи планински склонове. Душата ѝ пристига на тоя свят, изпълнена с копнеж за нещо ново, неизвестно, чудно, прекрасно. Нейната романтична нагласа от дете я води към мечтата да пътува, да отиде някъде далече, в незнайни страни; на тази мечта е подчинен и стремежът ѝ да овладее есперанто, с което се справя съвършено.

След като завършва профилираната гимназия за учителки в гр. Стара Загора, тя работи известно време в тази професионална сфера.

Решаваща в оформянето на нейната представа за света и за достоен жизнен път е срещата ѝ с Учителя Петър Дънов. За нея тя разказва: „Бях ученичка във Втора девическа гимназия в гр. София. По това време извън града се залесяваше едно празно пространство с млади борчета. Денят беше празник на залесяването. Изведоха цялата гимназия и залесявахме до обяд. По едно време се отправихме към мястото на дъновистите – Баучер. Отидохме на поляната. Извикаха Учителя Дънов. Тогава Го видях за първи път. До Него стоеше стенографка и записваше думите Му. Онова, което говореше, ме поразя: „Да бъдем чисти и светли като светлината“. Много ми хареса. После отидох, поисках беседата и с мои пари я отпечатах през 1926 г. След това я раздавах безплатно. Беседата „Чист и светъл“ бе държана от Учителя на 05.04.1926 г. в 14 часа на поляната на Изгрева по желание на ученичките от гимназията. От всички ученички само аз дойдох на Изгрева. И затова тази беседа ми е толкова скъпа...“.

След тази среща Невена остава на Изгрева и скоро започва да създава своите първи разкази и приказки.

Отивала с новите си творби със свито сърце при Учителя, но и с надежда, с вяра в Божествените Му всестранни знания, и оттам винаги излизала окрилена. Той кротко ѝ казал: „Пиши! Гребни, вода има много, давай да пият жадните за чистота“.

Ето какво сподели тя за романа „Марта“: „Когато го написах, грабнах черновата и отидох при Учителя с надежда да Му прочета няколко страници и Той да ми даде мнението си. Започнах да чета, а Той слушаше внимателно. След известно време понечих да спра, а Той мълчаливо ми даде знак да продължа. И така, страница след страница – няколко часа, докато не изчетох целия роман. Само от време на време ме прекъсваше и ми даваше своите указания и допълнения. Благодарих Му сърдечно, а дълбоко в душата си почувствах Неговото благословение...“.

Така Невена книга след книга написва 18 романа, детски разкази, приказки, някои отпечатани на есперанто, за което получава благодарствени писма от цял свят.

През 1971 г. взема участие в литературен конкурс за разказ на есперанто в Италия и печели трета награда с диплом и медал. Малко по-късно с друг разказ – „Светлина“, печели първа награда в Испания.

В своето творчество тя вгражда Словото на Учителя, използвайки езика на литературата. Невена Неделчева е прекрасен разказвач, а нейните произведения оказват своето въздействие върху всички хора с духовни интереси.

С много любов ние, които я познавахме и обичахме, искаме да ѝ благодарим за светлината, с която щедро даряваше душите ни, и да пожелаем на настоящия роман „Добър път!“ към сърцата, които го очакват толкова отдавна...

Георги Петков

ЛЮБОВТА НА ДУШИТЕ

Романът „Преплетени съдби” повежда читателя през лабиринта на времето и обръща страниците на Книгата на живота през вековете и хилядолетията. И по всички пътища на времето свети една червена нишка, която излиза от ръцете на Любовта. Който успее да се задържи за нея, намира вярната посока по кръстопътищата; който я изпусне от шепите си, се залутва в прашните друмища и застава пред тъмни пропасти.

Никой не би се изненадал, че темата на последния роман на ученичката на Учителя на Любовта Петър Дънов Невена Неделчева е постигането на онази същност на Любовта, която помага за израстването на ученика. Това постигане или не-постигане се превръща в най-голямо изпитание в духовния път и се оказва мярка за качества и способностите на стремящия се по Пътя на ученичеството. Целта е определена от Всемировия Учител, който непрестанно напомня на разтворилите се пред него жадни сърца, че „Бог е Любов”, че ние сме родени от Любовта и че цялата Вселена е проявление на Любовта.

Тя, Любовта, тече като огромна пълноводна река през живота. От едната ѝ страна са нощта и студът, в които се лутат и зъзнат онези пътници, които още не са я намерили. Техният път е страдание и болка. От другата страна на реката на живота са денят и Слънцето – и онези рожби на Любовта, които са започнали да усещат сладката ѝ топлина в сърцата си. Техният път е устрем и светлина.

Всички герои в романа са ученици на Любовта. Недъгавият Тони е извършил грях спрямо нея и това е причината за ужасните му физически страдания. И именно Любовта е тази, която връща лека-полека човешкото в него. Изживявайки обичта си към малката певица Еми, Тони преди смъртта си изглежда красив и всички се удивяват на невероятната промяна на недъгавото му лице. Марина преминава през своя ад от омраза и ревност към

първата любима на своя син Слави – Деяна. Майката не може да си обясни чувството си към младата жена, не успява да овладее ненавистта си към нея и така става причина за разрухата в живота на сина си, отделяйки го от съществата, които истински обича и тласкайки го по пътя на порока. Едва когато, след многобройните страдания и загуби, Марина обиква Деяна и оценява нейните добродетели, тя постига мир в душата си.

Деяна носи Любовта с цялата си същност. В най-ранната си младост тя преживява любовта на жената, но остава разочарована от нея. Връзката ѝ със Слави е нетрайна и не задоволява духовните търсения на героинята. Едва когато среща Станимир, Деяна тръгва по стръмния път към постигането на оная Любов, която се нарича „Любов на душите”. Двамата със Станимир преминават през много вътрешни противоречия при надмогването на желанията и на стремежа към прост човешко щастие в любовта. Връзката между тях е стара, от векове, и необикновено силна. Но в своята чистота на ученик Деяна се извисява до висотата на едно същество без плът. Борбата в сърцето на Станимир е много по-силна. Но неговите духовни опитности от миналото му помагат да разбере, че земната любов между мъжа и жената със своите страсти спира развитието на ученика. Той осъзнава прозрението, че подобна любов не се разрешава на напредналите ученици с постижения в духовния път като неговите. Станимир разбира, че ако обичаш много един човек, не можеш да обичаш с достатъчна сила другите. А най-много от всичко той желае да бъде ученик на Учителя и да служи на човечеството и Бога.

По дух Станимир е странник. Той е българин, напуснал като дете със семейството си своята родина и преселил се в Америка. Но неговият скиталчески дух го кара да обикаля земите, станали люлка на древни окултни школи, за да търси своя Учител. Пътувал в Индия и Тибет, Станимир намира Учителя си в България и се свързва с него с неразрушимата връзка на Любовта.

Малката Аси, дъщеричката на Деяна, не знае какво е омраза и нейната същност не познава друго чувство, освен

Любовта. Тя е одухотворено същество, напреднало в своя духовен път, което може да избира своите възплъщания. Аси се ражда в дома на Марина и Слави, за да им помогне да разрешат миналата си карма, довела до противопоставяне и ненавист към Деяна. Изпълнила своята мисия да накара предишните противници да се обичат, Аси се връща в невидимия свят. Тя самата преминава през тежко боледуване, но не го изживява като страдание. За нея не е драма, че ще си замине от този свят още в детските си години. Аси си тръгва от Земята, осъзнала и изкупила своята грешка от миналото – че сега я боли, защото някога не е обичала всички хора еднакво – така, както обича Бог.

Едно от постиженията на Н. Неделчева в творбата е изграждането на образа на Учителя. Това е необикновено трудна задача, защото не е лесно да се представи един Велик Дух не просто като теза, а като живо същество. Учителя е в обичайната обстановка на Изгрева или на Седемте рилски езера, но той е необикновен с мъдростта, която излъчва, с бащинската грижа и обич, с които следи живота на учениците, с проникновението, с което отговаря на въпросите, които тези хора носят като неразрешимо противоречие в себе си, с Любовта, с която лекува техните рани. Писателката представя по въздействащ начин Словото на Учителя – то звучи не като проповед изобщо, а като диалог с човека. Великият мъдрец и ясновидец чете в душите на хората и думите му са отговор, лек и прозрение за тях. Това необикновено общуване на Духовния Учител с учениците му помага на читателите да участват в техния разговор за живота и да намерят ориентири в собствените си кръстопътища.

Не мога да не отбележа любовта и преклонението на авторката към Учителя. Те се чувстват в безграничното благоговение, с което всички герои в творбата говорят за него – и тези, които още не го познават, но търсят в думите му утеха и светлина, и тези, които са заплениени от красотата на неговите идеи. В романа оживява едно необикновено пространство. Там невидимият свят и съществата в него не са представени като далечна мистична реалност, а като

една действителност, в която се преплитат два еднакво възможни паралелни свята: светът тук, на видимите неща, и светът отвъд, на светлите същества и на великите духове. Много от героите имат свои невидими покровители, с които се намират в непрекъсната връзка. Станимир е ръководен от Стареца – същество от духовните йерархии на невидимия свят, което съпътства ученика през различните му превъплъщения на Земята в много окултни школи. Малката Аси също има ръководителка от духовния свят.

Темата за преражданията взривява представите на ограниченото човешко съзнание на героите за времето и разрушава неговите граници. Така хората започват да възприемат своето „сега“ като част от веригата на извечния живот, ката един ден от съществуването си през хилядолетията. Станимир разкрива на героите техните превъплъщения през различните епохи и така им помага да осмислят това „днес и сега“. Разширеното време без граници внася нова философия за живота и за моралните категории в него. Голяма част от героите в романа още не са тръгнали по духовния път, но те се учат да мислят като ученици на Духа, търсейки първопричините на своите постъпки в нравствените категории на доброто и злото, на любовта и омразата, на предаността и измяната във връзките на причини и следствия.

Романът „Преплетени съдби“ помага на читателя да открие едно ново измерение на Любовта. Героите се обичат с предана съпружеска любов, с обичта на другарството. Но пред някои от тях стои задачата да се научат да обичат с Любовта на душите, с Божествената Любов. Това е висок и стръмен връх както за героите на творбата, така и за всички хора. Но на върха, във висините, стои Учителя и посочва Пътя със своята светлина. Деяна, Станимир и другите ученици не се плашат да тръгнат по него. Това е Пътят на всички хора.

Спаска Миховска

*Ако ученикът се води напълно от
Божествените принципи в живота си,
цялото Небе ще му съдейства.*

Учителя

Всички помнеха неговото първо идване.

Беше късен следобед. На огромната поляна, заградена от трите страни с борови горички, а от едната – с лозето, Учителя беше заобиколен от група ученици. Някои задаваха въпроси, които вълнуваха душите им, и отговаряйки им, Учителя разкриваше пред тях законите, които дирижираха Вселената и в частност тук, на Земята – човешкия живот.

Отведнъж учениците се разстъпиха и пуснаха да мине непознат човек. Ясно се виждаше, че бе пътувал много – дрехите, обувките му бяха съвсем прашни. Учителя извърна глава и го погледна. Човекът сне каскета си и изправи снагата си.

Изведнъж настана мълчание. Погледите на учениците бяха впити в младия човек, чиито очи, устремени в Учителя, излъчваха странна светлина. Всички очакваха, че младият човек ще заговори, ще каже нещо, но стиснатите му устни ясно показваха, че той няма да оправдае очакванията им.

Отведнъж линиите на лицето на Учителя се промениха и учениците трепнаха. Той се изправи строг и сякаш с увеличен ръст пред тях.

– Защо мълчиш, Станимире? – проговориха строгите устни на Учителя.

Сноп светлина избликна от разширените зеници на пътника и той, като коленичи, целуна тревата пред стъпките на Учителя.

Всички гледаха смаяни. В същия миг Учителя погледна с необичайна строгост и си тръгна. Няколко сестри Го последваха.

– Рекох, дайте му да яде – каза Учителя и бързите Му стъпки Го отведоха в горницата.

Сестрите се втурнаха да изпълнят поръката. Пътникът се беше изправил и гледаше. Но всички разбраха, че той

гледа не това, което го заобикаляше, а нещо съвсем друго, което се превръщаше на светлина в зениците му.

– Той е! – прошепнаха най-последно устните му. – Той е!

Учениците не го запитаха нищо. Те знаеха: „Той е” – това е Учителя.

– Брат – обади се една сестра, – седнете на пейката, види се, че много сте пътували.

– Да, много – обърна горящия си поглед младият човек – много съм пътувал. От векове пътувам и Го търся. Океани и планини пребродих, реки и долини – сега мога да почина, защото Го намерих.

Усмивка просветли очите на учениците и братска топлина заструи в сърцата им. Пътникът им отговори с усмивка, която сякаш открехна вратите на неговата душа и оттам бликна светлина...

Учителя тази вечер не слезе повече долу. Само тези, които късно вечерта минаваха през двора, чува цигулката Му. Той свиреше...

* * *

Втория път учениците видяха младия човек на планината.

Учителя седеше до големия камък. На плочата, която Му служеше за маса, бе поставена закуска. Наоколо сестрите и братята също закусваха. Чайниците кипяха на огъня и на тези, които идваха, им се предлагаше гореща вода.

Отведнъж зад насядалите застана Станимир с поглед, вперен в Учителя. Тези, които го бяха виждали вече, спряха да закусват, а които не го познаваха, се вглеждаха с учудване в него. Във високата му тънка фигура и в чертите на лицето му имаше някакъв чуден устрем.

– Учителю – обърна се една от ученичките, – братът е дошъл.

Учителя продължаваше да разбърква чая си.

– Учителю – заговори по-високо ученичката, – братът чужденец е тук.

Явно бе, че Учителя бе вгълбен в някаква своя мисъл. Всички ученици гледаха с напрегнато внимание. Бе съвсем тихо, само капакът на един кипящ чайник отскачаше.

В същия момент новодошлият направи няколко крачки.

– Учителю! – проговори той и подгъна коляно пред Него.

– Дайте му чай – обърна се Учителя към ученичката, която първа му бе съобщила за идването на Станимир.

– Не съм гладен – проговори младият човек. – Дошъл съм само за Вашето Слово.

Учителя се обърна към учениците и каза:

– Храненето е велика, благородна работа. Обикни храната и яж с любов, за да използваш разумно енергията ѝ. Храната се състои от живи частици, носители на енергия, която, приета с любов, обновява организма. Обаче ако храната се приеме без разположение, в организма се образуват различни течения, които внасят известна дисхармония и изтичания на енергията.

Ученичката бе приготвила чая за новодошлия. Учителя се обърна към него и каза:

– Седнете, рекох – и му посочи място, близко до себе си.

Ученичката поднесе чая на Станимир и той, благодарейки ѝ, я погледна. Остана поразен от красотата и най-вече от чистотата в нейните очи.

Учителя даде част от закуската си на Станимир и заговори:

– Седнеш ли да ядеш, умът и сърцето ти трябва да бъдат отворени: ще ядеш с разположение и като съзнателен ученик ще благодариш на Бога, че си дошъл по благодат в Школата на великия живот. Това е разбиране! Само по този начин може да се облагородите.

Отново настана раздвижване. Братята и сестрите разбъркваха захарта в горещата вода и канчетата се поднасяха към жадните устни с любов.

Когато закуската беше привършена, някой засвири

на цигулка песента „Благославяй, душе моя, Господа” и всички запяха. Новодошлият гледаше със своя странен, изпълнен с устрем поглед, но после очите му дълго се спираха върху Учителя в някакво очакване – на какво?

Учителя седеше с притворени очи – тих, но сякаш далечен. По лицата на мнозина премина тръпка. Допреди да дойде младият непознат човек, Учителя бе усмихнат. Някой подръпваше струните на цигулката, но не смееше да засвири. Тези, които разговаряха, зашепнаха, а тези, които шепнеха, замлъкнаха.

По лицето на новодошлия премина сянка. От сърцата на старите сестри бликна жал към него. Младите си помислиха: „Има нещо! Не може Учителя да е така вгълбен и затворен без причина”.

Гласовете на няколко закъснели сестри, вървящи извън каменната ограда на полянката, прозвучаха като в празна стая. Някой изглежда им направи знак и те се спряха сепнати. „В молитва ли са всички?” – помислиха си те. Тихо пристъпиха вътре в полянката, огледаха се и седнаха съвсем тихо до канарата. Братът, който поддържаше огъня, за да не загасне, им донесе пылен чайник вряща вода и наля тихичко в канчетата им.

– Какво има? – запита го една сестра.

– Нищо! – прошепна той.

– А тогава? – запита го тя повече с поглед, отколкото с думи. Братът леко кимна с глава и посочи Станимир.

– Ааа! – неволно се изтръгна от гърдите на сестрата и тя се наведе шепнешком към спътницата си.

В това време лицето на Станимир стана още по-тъмно. Учителя седеше все със затворени очи. Изведнъж Станимир стана. Младата сестра, която му бе поднесла чая, каза повече само с движението на устните си, отколкото с глас:

– Не си отивайте!

В същия миг Учителя отвори очите си. Цигулката засвири „Бог е Любов”.

От гърдите на всички се изтръгна облекчителна въздишка и те запяха тихичко с цигулката. Облакът, който

затулваше Слънцето, се отмести и цялата планина се заля в светлина.

Станимир се обърна, огледа се и седна в най-далечния кът на полянката, облегнат на огромен камък. Миг след това той притвори очите си. Лицето му бе бяло и изразяваше самотност. Една от сестрите, която беше минала на пръсти край него, твърдеше, че от ъглите на очите му са се отронили две едри сълзи.

Този ден Учителя не говори повече. Даде само задача за размишление върху стиха от Евангелието „Бъдете мъдри като змиите и незлобиви като гълъбите”.

* * *

В неделя, на беседата в 10 часа преди обяд, Учителя говори върху същия стих – „Бъдете разумни и незлобиви”:

– Ако вие бихте се пренесли в далечното минало на човешкото проявяване, ако бихте имали онази привилегия, каквато ангелите са имали – да видят създаването на сегашния свят, появяването на човека, неговото развитие, всички онези култури, които са го предшествовали, които са били и които има да бъдат, щяхте да имате ясна представа за думите *разумен* и *незлобив*. Сегашната култура се отличава с отрицателни качества. Да разрушават – в това са силни съвременните културни хора. Аз наричам онзи народ културен, който е абсолютно честен, абсолютно добър, интелигентен, разумен и благороден. Ако един народ няма тези качества, неговата култура е проблематична – тя спада към закона на вероятностите, според който само до известна степен народът е културен.

Станимир беше седнал на крайния стол в ъгъла на салона и слушаше с голямо внимание, като записваше мислите, които му правеха особено впечатление. „Мярката за културата на един народ – помисли си той – не е ли мярка и за отделния човек?”

– Единственото – продължаваше да говори Учителя, – което отличава човека в сегашната култура, е неговият

разум. Аз вземам думата *ум* в най-широк смисъл, т.е. ако ума вземам като нещо, което включва всичко, разумът включва само способността на човека, с която той работи в даден случай. В лицето на човека, в който преобладава умът, се забелязва особена светлина.

„Естествено е – помисли си Станимир, – ако знанието е светлина, както го нарича Учителя, то и този, който го има, ще излъчва от себе си светлина”.

Когато отново заследи мисълта на Учителя, Станимир чу:

– Съмнението е само за глупавите хора.

Станимир трепна: „Как? Това не може да бъде!”. Напрегнатият му слух чу по-нататък:

– Само невежиите се съмнява.

„Да – премина като светкавица през ума на Станимир, – това е съвършено вярно. Този, който знае, не се съмнява”. А той завчера на планината за миг се бе усъмнил... Хладна пот обнiza челото му. Той отново се заслуша.

– Съвременните философи как лансират теорията за произхода на човека? Намерят една кост от черепа на човека и от този череп правят своите заключения. То е все едно един слепец да се произнася за най-хубавата картина по парченце, откъснато от нея, само като я пипа. Не, тук се иска един просветен ум – да се върне назад, да види онзи първоначален произход и да разбере каква роля играе човешкият разум.

Ето, това е била мечтата на Станимир – да получи тая светлина, да може с нея да прониква през вековете, да може да вижда, да знае! В Индия му казаха, че той трябва да намери своя Гуру, своя Учител, и да почне да учи. Сега Го бе намерил. При тази мисъл някаква чудна приятност се разля в цялото му същество. Наистина ли Го бе намерил!? Той повдигна главата си и остана поразен: очите на Учителя го гледаха, излъчващи мека светлина.

„Как е възможно това? – помисли си Станимир. – Учителя е толкова далече!”. Миг след това той чу Учителя да казва:

– Челото на млекопитаещите и на всички нисши животни е обрасло с косми. В тях няма разум. В тях е развит донякъде обективният ум. Само сегашният човек, който е получил тая способност – разума, има едно благо: неговото чело и лице е малко оголено. Само туй място на лицето, което е голо, само то е, гдето се проектира неговата интелигентност. Колкото повече се увеличава човешката интелигентност, толкова повече челото се оформя правилно и приема известни гънки, като се повдига. Туй е външната страна. Ако отворите вътрешната страна, отпред на лоба ще видите, че тази част на мозъка има много гънки, а при това нишките на бялото вещество се продължават, а сивото вещество отгоре се увеличава. Но това не е разумът, това са само органите, или материята, чрез която се проявява тази разумна сила.

„Разумна сила – повтори си Станимир – разумна сила, която се проявява чрез мозъка. Колко различно е това от определението, което науката дава за разума!”

Станимир се изправи. Вратата постоянно се отваряше тихичко и влизаха закъснели слушатели. Малкото място край него се запълни от тях и хората му пречеха да вижда Учителя. Една възрастна жена погледна към опразненото място и после седна на него. Станимир впери поглед в Учителя и заслуша:

– Ние се готвим за една нова култура, на която корените не са тук, на Земята. Един ден цялото човечество ще излезе, ще напусне тази Земя.

– Кога ще стане това? – запита една млада жена, изправена до Станимир.

Никой нищо не отговори. Всички слушаха Учителя. На Станимир му беше вече трудно да записва, но слушаше с голямо внимание и искаше да запомни всяка дума. Усети, че някой се промушваше край краката му. Беше малко момченце, което искаше да излезе на двора. Той се отмести, другите също проправиха път на детето. Когато Станимир отново вдигна глава, чу Учителя да говори:

– Казано е в Битие: „В начало създаде Бог небето, но

земята беше неустроена и пуста”. Обаче Земята и до днес още не е устроена напълно. Ние виждаме, че и досега още планините претърпяват известни промени. Предполага се, че докато дойде шестата раса, Земята ще претърпи още ред промени, за да придобие по-стабилна и красива конфигурация. Шестата раса именно ще бъде в състояние да изпълни Волята Божия. Промените, които сега стават на Земята, се дължат на нейната материя, която претърпява външно преустройство. Планините на целия Балкански полуостров, па и на цяла Европа, постоянно изменят своя център. Целият континент се движи към Екватора. След хиляди години Слънцето ще изгрява на север. Тогава север ще бъде сегашният изток и светът ще стане до-добър. В човешкия свят север показва егоизма в човека, а в Божествения свят север означава Истината. Щом север стане изток, от този полюс ще потече благотворна енергия за човека и той ще стане истински духовен.

– Какви чудни неща – говореше до Станимир възрастна жена, – умът ми не може да ги побере.

Момченцето, което бе излязло навън, отново се промуши измежду хората, за да влезе навътре. Един възрастен човек тихо го смъмри:

– Къде само навън-навътре...

– Мама ме прати да видя дали татко е дошъл...

Станимир го погали по главичката и му направи път да отиде при майка си. Детето се обърна и го погледна. Може би защото беше долу, между хората, в полусянка, затова очите му бяха така необикновено светли, струящи светлина. Станимир му се усмихна, момченцето му отвърна с усмивка и се запромушва измежду хората.

Станимир отново отправи взор към Учителя и се заслуша:

– И тъй, всички хора – говореше Учителя – днес се нуждаят от положително знание, без никакви предубеждения и предразсъдъци. Всички хора се нуждаят от знание, което почива на съвършената Любов, на съвършената Мъдрост и на съвършената Истина. Само това знание може

да създаде най-красиви мисли, чувства и действия.

Беседата завърши. В салона, в атмосферата все още трептяха с невидима светлина словата на Учителя. Струните на цигулката подхванаха песента „Благословен Господ Бог наш през всички векове”. Всички се изправиха. Песента беше като някакво чудно тържество. На Станимир му се стори, че стените на салона се оттеглиха и изчезнаха... Не пееха само събраните в салона хора – пееха всички живи същества, които славословеха Първичната причина. И тази песен се превръщаше в светлина, която заливаше цялата Вселена. Молитвата след песента беше самата необходимост на човешката душа да се спре със смирение, да помисли и да благодари.

Когато Станимир отвори очите си, хората край него се разтъпкаха и правеха пътека, по която Учителя вървеше, облечен в бели дрехи. Този път Станимир не помисли, че е илюзия – Учителя наистина го гледаше. Тези, които бяха наблизил, извърнаха глави да видят на кого Учителя спира своя поглед.

– Вие сте щастливец – усмихна се младо момиче на Станимир. – Учителя вас гледаше.

Той нищо не отговори. Стоеше неподвижен, вгледан във вратата, отдето бе излязъл Учителя.

На двора Слънцето пилееше с пълни шепа светлина. Разцъфналите цветя, между които изобилстваха рози, изпълваха въздуха с уханието си. На групи, на групи излизащите от салона се спираха и разменяха мисли. Светлината, която идваше от Слънцето, и светлината от чутото Слово на Учителя създаваха необикновено празнично настроение и хората се гледаха един друг приветливо и усмихнато.

Някои от сестрите нареждаха върху дългите бели маси под лещащите чинии за обета.

– Брат! – обърна се към Станимир висок, слабичък млад човек.

Станимир трепна. Ах, да! Беше виждал този брат на връщане от екскурзията, вървящ редом до Учителя. Толкова одухотвореност в едно лице рядко бе срещал.

– Ще обядвате с нас, нали? – запита го братът.

Станимир го погледна учудено. Той изобщо не беше мислил за това. Братът се усмихна.

– Откакто съм дошъл – заговори Станимир, – първото нещо, което ми се казва, е винаги за ядене.

Братът го погледна меко, съсредоточено и някаква едва доловима усмивка се очерта на устните му. Именно тази усмивка беше отговорът. Станимир се учуди от деликатността на този млад брат.

В този момент едно усмихнато лице застана пред тях и две светли очи ги погледнаха.

– Братя, ще дойдете ли да помагате? – попитаха усмихащите се устни.

– Ще дойдем – отвърна братът, а Станимир нищо не разбра. Той само гледаше младото момиче и му се струваше, че сините небеса и Слънцето бяха влезли в него. Бе същото момиче, което му бе поднесло чая на планината.

– Ще вървим, нали? – подкани го братът.

– Къде? – учуди се Станимир.

– В кухнята, да помагаме.

„В кухнята“ – повтори мислено Станимир и някаква лека сянка премина по лицето му. Едва доловимата усмивка отново се появи на устните на брата.

– Да, разбира се, ще дойда! – отвърна Станимир и лицето му се проясни.

В кухнята млади сестри и братя измиваха старателно плодове и ги нареждаха в кошчета. По-възрастните сестри се признасяха за яденето.

– Готово е, сестро! – каза една доста едра и снажна жена.

– А как ти се струва? – запита я слабичка и дребна сестра, отпредила поглед нагоре към нея.

– Много е хубаво.

– Дано – въздъхна с облекчение слабичката. – Столкова любов го готвихме.

– И с песни – допълни друга сестра.

Станимир се увлече в работата и почувства особена

приятност. Усмехнатите лица на младите сестри и братя му действаха като свежа струя, която навлизаше в душата му и внасяше ведрина.

– Ето така – влезе в кухнята възвратна сестра, – ето така, милички братлета и сестрички, работете на Божествената градина и ще берете небесни плодове – и сестрата запя една песен, която бе подета от всички и от която Станимир схващаше отделни фрази: „градина райска”, „работи в нея” и пр.

Песента внесе ново оживление и приятност в работата. Няколко сестри и братя изнасяха баки с ядене, за да го разсипят в чиниите. Плодовете бяха измити и наредени. Някой каза:

– Молитва!

Всички в кухнята, кой където беше, застанаха прави и настана абсолютна тишина. И в тази тишина се чу общата молитва, произнасяна във двора: „Божията Любов носи изобилния и пълен живот”. Всички в кухнята произнасяха тихичко същата молитва три пъти.

Веднага след това настана пак предишното оживление, съпроводено от музиката на храненето.

– Хванете! – каза братът на Станимир и сам хвана единия клуп на кошчето.

Станимир машинално хвана кошчето и излязоха във. Под наредените в права линия лещаци от двете страни на дългата маса бяха насядали излезлите хора от салона. Станимир ги гледаше и си мислеше, че в Индия му бяха казали, че в България е Школата, че там, т.е. тук, ще намери Учителя, който ще внесе нова светлина в света, която ще тласне човечеството напред. А какво вижда? – Хора, засмени като самия слънчев ден. Каква школа, собствено, е тази, гдето усмивката сияе на всички устни? Ето, той раздава плодовете и отвсякъде го гледат радостни очи, кимат му усмихнато с глава. Наричат го „брат”, макар даже да не знаят, че навярно за първи път го виждат.

Кошчето бе изпразнено и те се върнаха в кухнята да го оставят. Станимир се бе облегал отвън, на стената на

трапезарията, замислен, съсредоточен. Защо той, докато пътуваше от далечните страни, чувстваше в себе си нещо, което с непреодолима сила го тегли към родината – родина, която той сам не помнеше, но която течеше в неговите жили, пулсираше в неговия пулс, дишаше в неговата гръд. Защо той ясно чувстваше, че именно тук ще намери това, към което непрестанно се стремеше неговият дух, неговата душа? Защо във всички школи, с които бе влизал в контакт, му говореха за Великия Учител, който работи в България? Защо, когато идваше от Индия, усещаше една нишка, която го теглеше ден и нощ, докато стигне до българския бряг? Къде е онова ръководство, което го доведе дотук, до тая поляна, гдето бяха учениците и Учителя? Защо отведнъж всичко млъкна в него? Защо той, който по-рано мислеше, че знае толкова много, сега като че ли нищо не знаеше? И каква собствено е тази Школа, гдето всички хора така весело се хранят? Дали изобщо те мислят нещо? Не, по-добре е той да се оттегли, да остане в самота, да размисли, да намери себе си, своя ръководител... Нима той го остави, след като го доведе дотук? Да, именно себе си трябва да намери, да усети отново онова ясно чувство, което му дава увереността, че е на верния път.

Той си отдръпна гърба от стената и реши да си върви.

– Брат! – застана пред него като излязла от земята младата сестра със светлите като звезди очи.

– Какво има? – попита той, все още отдаден на своите мисли.

– Елате да обядвате.

Той се стъписа. Боже мой, тия хора само за ядене мислят! Той не помнеше какво бе й отговорил, но чу това, което тя му каза:

– А вие, брат, изобщо ли не употребявате земна храна?

– Естествено, че употребявам, но това не е най-главното.

– А кое?

– Сега имам много по-важни въпроси за разрешение.

– Добре, брат, но на нас щеше да ни бъде приятно да бъдем заедно.

– Ето какво, от всичко ми е най-трудно да се храня в присъствието на много хора. Яденето поддържа живота и аз обръщам внимание на него дотолкова, доколкото да мога да живея.

– А Учителя има съвсем друга идея за храненето.

– Каква?

– Нас ни чакат, брат, и нямам сега тази възможност – да кажа нещо от това, което Учителя е казал за храненето, но ако сте били при голямата чешма с барелефите, навярно сте прочели написаното: „Храни се добре, мисли добре, работи добре”.

Да, той бе видял и прочел този надпис, но не бе мислил върху него.

– Хайде да вървим – усмихна се младата сестра.

Станимир тръгна. В кухнята го посрещнаха приветливо, усмихнато.

– Хайде, братче – подкани го възраствана сестра, – да приемем Божието благословение чрез храната, която Бог ни е дал.

Станимир се замисли върху думите на сестрата.

– Вие, брат, от Индия ли идвате? – запита го мургава слабичка сестра.

– Да – обърна се към нея Станимир.

– Моята мечта винаги е била някога да отида там, да се срещна с йогите, да се запозная с тяхното мистично учение. Но когато срещнах Учителя...

– Отказахте се – усмихна се Станимир.

– Не беше вече необходимо. Учителя казва, че методите, с които си служат там йогите, не са подходящи за европейците. И ако човек се ръководи от тях, може вместо положителни да има отрицателни резултати.

Станимир леко присви очи и се замисли. Затова може би един от посветените, с когото бе имал случай да говори, му бе казал да следва Школата на Учителя.

– Много ли време бяхте в Индия? – запита го братът, с когото бяха носили плодовете.

– Не. Отначало мислех да стоя повече, даже да остана

завинаги, но ми казаха, че моят Учител не е там.

Замълчаха.

– А къде бяхте преди това? – запита го мургавата сестра.

Станимир се усмихна.

– На много места... в Америка, в Австралия...

– Какво правихте там?

– Търсех.

Никой не го запита какво е търсел. Знаеха. Те всички бяха търсили.

– Деяна – обърна се старата сестра към момичето с очи като звезди, – дай на брата хляб.

– Не, благодаря, нахраних се – отказа Станимир.

– Той твърде малко се нуждае... или никак не се нуждае от земната храна – усмихна се Деяна.

Станимир я погледна. Очите ѝ бяха игриви, весели. Значи тя можеше да се шегува! Това леко го засегна я той каза:

– Откакто съм дошъл тук, все за ядене ми приказват.

– Значи това ви е необходимо – забеляза мургавата

Нася.

– Необходимо!? – учуди се Станимир.

– Разбира се, щом Учителя казва това!

Станимир замълча.

– Ето какво, брат – заговори тихо Деяна, – вие идвате от Индия, нали?

– Да.

– Аз не зная там какво отношение имат към храната индусите, но предполагам или така съм дочула, че там аскетизмът е нещо обикновено, в смисъл, че измършавялото тяло е емблема на духовност. А Учителя казва, че светията трябва да бъде първо здрав, бодър, чист. И аз мисля, че това е съвършено право, защото ангелите са здрави, и при това са най-красивите същества. Те не са дрипави, мършави и с болезнен вид. И при нас има пост, но постът става под ръководството на Учителя. И Той никак не одобрява, когато някоя сестра се престарава и провежда пост или режим без Негово знание.

– Да, да – намеси се Нася и очите ѝ придобиха особен блясък, – това се случи с мене. Бях се подложила на десетдневен абсолютен пост. Отслабнах доста. Едва ме държаха краката. Отивам при Учителя, мисля си, ще ме похвали...

– А Той? – усмихна се старата сестра.

– Той ме погледна строго и каза, че времето и условията съвсем не били подходящи за този пост. Трябвало да Го попитам. А аз си мислех, че не трябва да Го безпокоя за такива дребни неща. Но Той каза, че трябва най-много внимание да обръщаме на дребните неща. Те са, които спъват най-често човека.

Станимир слушаше малко изненадан, учуден. Деяна схвана мисълта му и каза:

– Питането се отнася само за случаи, когато някои от учениците искат да постят 10-15 дни и се подлагат на житен или плодов режим 20-30 дни. Защото тогава в организма стават осезателни промени и в това отношение трябва да се избере астрологически времето, в което трябва да се започне този пост или режим. Тогава силите, които действат в организма, и тези в Природата, ще бъдат в съгласие и човек извлича от този пост или режим съответните придобивки. А обикновено имаме пост от 24 или 48 часа всяка седмица, който всеки ученик по желание може да изпълни, без да е необходимо да пита.

– Този ден ми е като празник – каза Нася. – Чувствам чудна лекота. Като че влизам в друг свят, гдето няма чинии, тенджери, готвене. И този свят ми се вижда прекрасен. Струва ми се, че храненето внася делничност в живота. Ако не се хранеха, хората биха имали повече време да се занимават с наука, музика, изкуство. А с храненето се отнема най-много време на човека.

– Но храненето внася голям стимул в живота – заговори братът, който дотогава слушаше мълчаливо. – Ако не беше храненето, не би я имало днешната култура.

– Защо? – попита една от сестрите, която също не бе взела участие в разговора.

– Хората щяха да бъдат лениви. Засега гладът е

най-великият стимул в живота. Когато хората се променят, тогава и начинът на храненето ще се промени, а така и културата ще се промени. Тогава и начинът, по който хората ще идват и ще си отиват от Земята, ще бъде съвсем друг, казва Учителя.

– Но това кой знае в коя далечна епоха ще стане – каза със съжаление Нася.

– Някои неща ще станат в по-далечна епоха, а някои – в по-близка – отвърна братът.

В двора бе настанала отведнъж тишина.

– Молитва – каза Деяна и притвори очите си. Същото направиха и останалите. Тогава Станимир чу да произнасят шепнешком думите, които бяха казани и преди започването на обяда.

На двора засвири цигулка, а след това всички запяха...

Станимир се усети отново сам. Сътрапезниците му, както той разбра, отидоха да разтребват масите. Отведнъж му се стори, че всички тези, които пееха, разговаряха, работеха, бяха все свои, а той бе чужд и сам... Какво прави между тях? Той се обърна и тръгна към града...

* * *

– Деяна! Деяна! – чу тя да я вика някой тъкмо тогава, когато тичаше да се качи на трамвая. Тя се спря и се обърна да види кой я вика. В този момент трамваят потегли.

„Нищо! – каза си тя. – Ще дойде друг” – и отново затърси този, който я бе извикал.

– Ах, вие ли сте? – усмихна се тя, когато видя съвсем неочаквано пред себе си Станимир.

– Прощавайте, че заради мене изпуснахте трамвая.

– Нищо, сега ще дойде друг.

– Къде отивате?

– На Изгрева. Утре имам изпит.

– Какъв изпит? Вие следвате?

– Да, философия.

– И отивате да учите там?

- Не.
- А защо?
- Имам такъв обичай – преди изпита да отида там, макар за малко, макар за миг...
- Тя нямаше свободата да се изкаже, защото неговите проникателни очи бяха спрени изпитателно върху нея. Чувстваше притеснение да му каже съкровенията си мисъл.
- Добре, няма да ви питам за какво собствено отивате, но мога ли да дойда с вас?
- Разбира се.
- Няма ли да ви е неприятно?
- Не. Зарадвах се, като ви видях.
- Извинете, че ви извиках по име, но нямаше как. Още един миг и вие щяхте да бъдете в трамвая.
- Няма нищо – усмихна се тя, – само не можах да позная гласа ви и се чудех кой ли ме вика.
- Никак не очаквахте да съм аз?
- Никак.
- Те се качиха в спрелия пред тях трамвай.
- И се изненадахте, като ме видяхте? – продължи Станимир мисълта си.
- Да, но същевременно се зарадвах.
- Вие тук, хората от Изгрева, изобщо сте радостни... весели...
- Да, когато Слънцето грее, радваме се. Но има дни и без слънце... Когато всичко наоколо е тъмно, непрогледно, тогава сестрата на радостта ни спохожда...
- Сестрата на радостта!? – учуди се Станимир.
- Скръбта, страданието. Тогава и по нашите очи блестят сълзи. В такива случаи Учителя ни казва да пеем: да попеем на скръбта, на страданието, и то, доволно от това, че сме го приели с песен, ще си отиде по-скоро.
- Вие сте толкова млада, за какво могат да блестят на тия хубави очи сълзи? За какво може да гостува във вашето сърце скръбта?
- О! – възкликна Деяна. – Не бих била ученик, ако бях лишена от тази привилегия.

– Привилегия!? – учуди се той, не разбирайки дали тя говори сериозно, или се шегува.

– Да, привилегия – заговори Деяна сериозно, – макар че най-често ние, хората, бихме искали да не бъдем удостоени с тази чест – да ни гостува скръбта. Но като размислям, идвам до заключение, че животът би бил много еднообразен и плитък без страданието.

– Това е много право – спря погледа си върху нейните очи Станимир, – но това показва, че вие не сте минали през страшно големи страдания. Никой, който е минал през пещта на страданието, не би искал да мине втори път.

– Това не зависи ли от степента на съзнанието?

– Може, но аз не зная път, която да не потръпва пред голямото страдание. А има и най-различни страдания. Понякога страданията, които може да изпита физическото тяло, могат да ни се струват като облекчение пред страданието, което изпитва душата.

Замълчаха, всеки замислен върху случайно подетия разговор.

„Навярно е минал през големи мъчнотии – помисли си Деяна, – може би животът му е бил изпънен със страдания и трудности. Може би и затова външният му вид е така небрежен. Навярно не е имал време да се занимава със себе си”. Но странно бе, че този човек, за чието съществуване не е знаела доскоро и когото виждаше едва за трети път, го чувстваше близък.

– Вчера и днес, а и завчера, съм мислил за вас – подхвана Станимир, когато, слезли от трамвая, тръгнаха по пътеката през гората. – Мислих си за вас и затова днес, когато ви видях, стори ми се, че това не е случайно... Искях да ви видя и ви видях... И това е първият проблясък, първата искра на светлина, откакто съм дошъл тук...

Деяна го погледна. Той беше сериозен, съсредоточен, измъчен.

– За какво се измъчваш? – запита го със съчувствие Деяна.

– За какво? – обърна своя дълбок, мрачен поглед към нея Станимир. – За какво? – повтори той, като я гледаше,

за да види какво може да каже на това младо момиче? Каква беше тя? Коя беше? Можеше ли да разкрие пред нея това, което ставаше в неговата душа?

Погледът му остана неподвижен, вгълбен, както бе спрял сред горската пътека. После той се усмихна с едва доловима странна усмивка и очите му оживяха. Деяна продължаваше да го гледа с малко тъжен, съчувствен поглед, а в сърцето си, непонятно защо, изпитваше жал към него.

– Имали ли сте случай – заговори той, когато отново тръгнаха, – да срещате за първи път едно лице и да усещате реално, че сте го виждали и друг път... някога, може би отдавна, много отдавна... Да имате ясното съзнание, че сте се срещали с това лице и друг път... по друма на вечността?

– Не съм имала това ясно съзнание, но понякога се учудвам, че някой човек, макар и за първи път да го виждам, го чувствам близък, сякаш от години съм го виждала.

– То е все същото. А у мен при някои случаи става нещо такова... Аз съм имал настоящата мисъл, че съм виждал това лице. Зная го, бил съм с него, ставало е нещо между нас, но какво? Ето, и това е била една от вътрешните ми мъки. Понякога аз със седмици се мъча над тоя проблем – кога и как съм виждал това лице. Понякога ми се е струвало, че една тънка, много тънка преграда ме отделя от това – да видя, да разбере отде и откога води началото си познанството ни с това лице, а не да премахна тази преграда. Това понякога е ужасно мъчение. В мен нещо постоянно, настоятелно иска да прогледне, а не може. Това състояние е прилично на състоянието на слепеца, който чувства светлината, усеща движещия се около него свят, има чувството, че му трябва още нещо, съвсем малко, за да прогледне, а това малко не идва и той се оттегля примирен в своята мъка, докато нов случай не пробуди отново стремежа му да иска да вижда. А откакто съм дошъл тук, е още по-зле – облегна се Станимир на едно дърво. – Тук изгубих и малката светлина, която имах. И почвам да се питам: защо, собствено, дойдох тук? Очаквах едно, а...

– Какво очаквахте? – запита го Деяна.

– Какво очаквах? Не това, което намерих.

– Зная какво сте очаквали – заговори тихо Деяна. – Вие сте очаквали школа, подобна на египетските, в които достъпът е труден и в които се минава през строго определени изпити. Вие сте очаквали школа, подобна на тая в Индия. Но вие трябва да знаете, че онези школи са школи на миналото. Те са били потребни, необходим за съответните времена и епохи. Вие забравяте, че човечеството е направило крачка напред и следователно му трябва нова школа. Докато орехът е ядка, нему е необходима черупката, но когато е посаден в земята и пусне корени и стъблото му се оформи като дърво, на него му трябват нови условия: слънце, въздух, простор. Докато орехът е бил ядка, черупката е била неговата школа, а когато стане дърво, тогава земята, слънцето, вятърът стават необходимост за неговия живот – неговата школа. Така и сега. Учителя казва, че днес самият живот е школа и всеки изпитва и всеки се изпитва там, където се намира: майката като майка, работникът като работник, ученият като учен. Днес ученият е дошъл да научи хората как да живеят правилно на Земята. Неговото учение не се отнася до малцина, както някога, не се отнася и само до нас, българите, а се отнася до всички хора на Земята, до всички, които биха го възприели, и най-важно, биха го приложили в живота.

– Това, което ми говорите, е много хубаво. Струва ми се, че съм стар, изсъхнал дъб, и ето, вашите думи са като живителни струи, които пробуждат в мене живота. Когато през тези дни мислех за вас и когато чувствах непреодолимата необходимост да ви видя, бях между живота и смъртта. Ти не знаеш – обърна той отведнъж на „ти“ – ти не знаеш, че от всичко най-страшно е тъмнината. Цял живот търсех... и когато дойдох тук, обърна ме отвсякъде тъмнина. Това е най-голямото страдание, определено за човешката душа. Тогава смъртта се приближава и не ти обещава светлина, не обещава да ти разкрие световните загадки, над които си си блъскал главата цял живот, но ти

обещава тишина... почивка.

– А мислите ли, че смъртта ще изпълни обещанието си? Нали знаете, че смъртта е само врата, праг, а на праг, знаете, не може да се почива.

– Така е, но има моменти, когато човек не мисли, не иска да мисли за нищо, защото нервите са му изопнати до крайна степен... Зная, че това, което говоря, за известни хора ще звучи смешно, даже глупаво, както е и за моята сестра, при която дойдох и която жадувах да видя през целият си живот. Но все пак някои, макар и малцина, които са минали преди мене по този път, ще ме разберат. И те няма да ме гледат учудено, както ме гледаше моята сестра, и да ме питат:

– Но какво ти липсва? Млад си, здрав си, не си лишен от средства, всичко, към което би посегнал, можеш да го имаш. Целият живот е пред тебе. Престани да мислиш за всички тези свои идеи и живеј като всички хора.

Тогава, застанал всред стаята, ѝ казах с всичката горчивина на душата си:

– Да престана да мисля, да живея като всички хора – та всичко това аз съм го минал, разбираш ли, хиляди пъти съм го минал. За мене вече то няма смисъл, няма ценност.

– Защо? – попита ме моята недоумяваща сестра.

– Защото детето може да играе на кукли и това запълва целия му мир, но да заставиш възрастния човек да играе на кукли, значи да му причиниш най-голямото страдание.

– Но теб кой те заставя да играеш на кукли? Избери си кариера, която би те задоволила. Създај си дом, деца...

– Но разбираш ли ме, сестрице моя – извиках с болка аз, – всичко това съм го имал, опитал съм го...

– Но кога? – загледа ме учудено тя. – Ти никога не си ми писал, че си се оженил, че имаш деца.

Разсмях се горко. Тя не можа да ме разбере. Когато поисках да ѝ обясня, че всичко това съм го имал не в сегашния ми живот, тя ми каза:

– Стани, може би е необходимо да отидеш на лекар.

Тогава я погледнах. Това ли е моята сестра, за която

жадувах, за която копнеех през всичките дни на живота си зад океана?

Кой знае защо, когато идвах насам, към България, си мислех, че моята сестра ще ме разбере, че ще ми помогне именно с това, че ме разбира. А ето! И мисля, че не са годините, които сме прекарвали отделно, които ни правят чужди един на друг. Не, аз зная това, но е така... тежко.

Повървяха мълчаливо.

– Ето – продължи след малко Станимир, – моята родна сестра не ме разбира, а вие ме разбирате...

– Има родство по плът, има родство и по дух – усмихна се Деяна, – и родството по дух е по-силно.

– Да – поклати глава Станимир. – А не ви ли задържам много? Може би вие бързате, може би имате да учите? Коя година сте в университета?

– Втора. А вие кои науки сте изучавали?

– Математика и после биология.

Деяна го изгледа с изненада.

– Защо? Учудва ли ви? Навярно математиката... Ще ви кажа: исках да си занимавам мисълта с нещо, което да я накара да се съсредоточи, за да бъде всецяло погълната, да не мисля за нищо друго. А не можах да сторя това. Из пролуките на математиката мисълта ми пак успяваше да отиде там, откъдето съзнателно исках да я отклоня.

Деяна го слушаше мълчаливо, но после неочаквано го запита:

– Правил ли ви е някой хороскоп?

– Не. Врачуването ми е било винаги противно.

– Но това не е врачуване. Това е наука.

– Наука с много тълкувания и догадки...

– Като математиката – усмихна се Деяна, – с много неизвестни.

Веждите на Станимир се свиха.

– Извинете – заговори тя със сериозен тон, – вярно е, че много ключове в астрологията са изгубени, както казва Учителя, но поради това тя не трябва да бъде отричана като наука.

– Аз търся нещо друго, Деяна – обърна се той отведнъж на име към нея и се сепна. – Нали ми позволявате да ви наричам така?

– Разбира се.

– Аз съм търсил друго – повтори той, – Светлина! Да виждам, да зная, а не да се домогвам. Ще ми каже някой: „Това и това ще ти се случи”. Та какво от това!? Ако е страдание, какво значение има? Разбираш ли ме, Деяна? Какво значение има, че една мравка се е препънала и е паднала или си е счупила крака? Или че жената на някой мравчо му е изменила, или че е умряла? Нищо не е това, Деяна... Мен ме интересува голямото, великото, което строи световите, за което вековете са мигове. Или не, мен ме интересува само Истината. Истината – повтори по-тихо Станимир, – Истината е повече от всичко! Ако ми вземат краката, ръцете, тялото, а аз зная Истината, аз ще имам всичко.

Изведнъж Станимир погледна Деяна с нов, по-друг поглед, и каза бързо:

– А теб знаеш ли кой те прати в моя път?

– Не – промълви тя.

– Учителя! – каза Станимир и притвори очи.

– Мислите ли?

– Зная – изрекоха устните му и очите му се отвориха. – Зная го със самата си душа. Когато зная нещо, както сега – го зная, че е истина. А сега да вървим, сестрице моя – прибави оживено той и подаде ръка на Деяна.

– Знаеш ли какво ми направи най-напред впечатление у тебе? – заговори след малко Станимир. – Чистотата, която видях в твоите очи. А сега твоето доверие ме трогва. Ти ми приличаш на моя малка сестричка, която водя за ръка. Имаш ли брат? – отпусна ѝ той ръката.

– Не.

– Не искам да се вричам, че ще ти бъда брат, защото за мъжа това е много трудно, но бих искал да бъда такъв за тебе.

Деяна мълчаливо го погледна и нищо не отговори.

– За какво мислите сега? Сърдите ли ми се, че се обръщам ту на „ти”, ту на „вие” към вас?

– Не.

– И ме разбирате, нали? Когато говоря това, което е най-съкровено за моята душа, аз не мога да говоря на чужд човек, а на близък – на тебе, която в този момент чувствам безкрайно близка... Тогава аз не те виждам с физическите си очи, а те чувствам със самата си душа. А когато те погледна отвън, виждам едно младо момиче, което познавам отскоро – и веднага „ти” става „вие”.

– Да – промълви Деяна, – разбирам ви.

– А знаете ли, че аз ходих вече на Изгрева три пъти?

– Много хубаво сте направили.

– И аз мислех така, че добре съм сторил... и чаках Учителя да ме приеме... Но Той не ме прие.

– Може би е бил много зает!

– Не, Той прие мнозина, но мене – не. Аз стоях и чаках Той да ме покани, но Той не стори това.

– Как?! – обърна се отведнъж Деяна към него. – Но вие не Му ли казахте, че чакате да бъдете приет?

– Не беше необходимо. Той знае, че искам да ме приеме.

– Мисля, че е трябвало да Го запитате дали може...

– Какъв е смисълът да Го питам, когато Той вижда, че стоя с часове и Го чакам?

– Но там, под лещаците, край масите, винаги има хора, които седят...

– Не, Той не може да не знае кой стои от липса на работа и кой чака с всичката си душа да бъде приет. Щом е Учител, не може да не знае.

– Различни са случаите. Има случаи, когато Учителя сам излиза и повиква човека, а има и такива, когато човек сам трябва да отиде при Него и да пожелае, да помоли да бъде приет.

Станимир смръщи вежди и очите му, макар и кафяви, изглеждаха черни.

– Искате ли да ви разкажа два случая, в които Учителя е постъпвал различно?

– Да, разкажи.

– Моята майка е учителка. Нейните колежки с времето научили, че тя е от Братството. Преди две години назначили в селото млада учителка, която самата имала интерес към окултизма и слушала с внимание и интерес това, което мама ѝ е говорила по нейно желание за Учителя.

Миналото лято братът на тази млада учителка се къпал в Искър. Дали се е простудил, или не зная от какво, но го хваща още там внезапна атака от апандисит и веднага бил отнесен в болницата. По-рано никога не бил усещал каквато и да е болка в областта на апандисита. Наложило се по спешност да го оперират веднага. Макар че сега тези операции минават за най-леки, при него се явило усложнение. Животът му бил в опасност. Единствено сестра му е била уведомена за случилото се с него и тя веднага отива в болницата, но не я пускат при него поради тежкото му състояние. Да се върне вкъщи със своята страшна мъка, не е могла, защото майка ѝ също била на легло и не искала в никакъв случай да я тревожи. Отсъствието на брат си тя обяснила, че отишъл с приятели в някакво село на гости. Тогава, в своята безгранична болка по своя обичан единствен брат, решава да отиде при Учителя. Дошла на Изгрева, тя не знаела къде и как да Го потърси. На двора нямало никого. Тогава тя се изправила пред салона и заплакала. В това време вратата към балкона се отворила и сам Учителя излязъл на него.

– Какво има, рекох? – запитал Той.

Но тя, разплакала се още повече, нищо не могла да Му отговори.

– Елате, рекох – поканил я Учителя.

Тя се изкачила по стълбите и застанала на малката дървена площадка. Учителя отворил вратата и я поканил в малка стаичка.

– Седнете – показал ѝ Той малко, ниско столче, и сам седнал на друг стол. Тя седнала и продължила да плаче. Учителя мълчаливо седял и чакал, докато тя притихнала и повдигнала глава. Тогава Той тихо ѝ казал:

– Брат ти трябваше да си заmine...

Тя Го погледнала като онемяла. От майка ми тя знаела, че думата „заминаване” значи „смърт”. Умрял ли е вече брат ѝ?

Учителя продължил:

– На Земята той няма повече работа. Оттам ще ви помага повече.

И странно – ужасът, страшната болка, които разкъсвали сърцето ѝ, отведнъж отстъпили на необикновен мир и тишина. Като че ли отнякъде прииждала някаква благодост, която изпълвала цялото ѝ същество. В същото време тя усетила брат си край себе си и имала реалното чувство, че той е жив, че е добре и че тя не трябва да тъгува. Присъствието на брат ѝ и за нея било толкова приятно, че тя за миг забравила, че той ѝ се изявява от другия свят. Тя се обърнала и се усмихнала на Учителя. Той я гледал все така тих, спокоен. И тогава усетила, че този мир, който изпълва душата ѝ, се излъчва от Неговото присъствие.

Тя станала, благодарила на Учителя и си тръгнала, отнасяйки със себе си този необикновен мир. И както казал Учителя, в трудните моменти на живота си тя винаги чувствала присъствието на брат си. И това чувство било толкова реално, че тя ставала радостна, весела, както когато някога са били заедно.

– Не мислиш ли, Деяна, че аз съм отишъл при Учителя с по-малка скръб? Понякога дори човек желае да му се случи някое от тези нещастия, за които ти говориш, за да забрави онази мъка, навлизаща по незнани пътища в душата му, която го гори непрестанно.

– А сега ще ти разкажа другия случай – каза му тя вместо отговор. – Това се е случило отдавна. Още когато Учителя е живеел на ул. „Опълченска” 66. В страшно мразовита нощ пристига брат от провинцията. Влакът имал закъснение и той пристигнал късно през нощта. С куфарчето си той отишъл към 66, както обикновено се наричала къщата, гдето е живял Учителя. Като вървял, снегът скърцал под стъпките му – такъв мраз е било. Отворил тихичко пътните

врата и застанал с кифарчето в двора, под стълбите на Учителя. Не искал да безпокои никого и решил, че така ще чака, докато се съмне или докато някой случайно стане и го види. Стоял така братът, но мразът почнал да го сковава. Разтърквал си ръцете, лицето, но чувствал, че се вледенява. В себе си знаел, че не може Учителя да не знае, че той е там, на двора. Естествено, че знае, и сигурно ще му отвори... И отново се приготвил да чака, докато Учителя му отвори. Но по едно време почувствал, че наистина почва да замръзва, и с вдървени крака изкачил стъпалата и застанал пред вратата. Протегнал ръката си и преди да докосне стъклото на вратата, почукал три пъти във въздуха. В същия момент лампата в стаята и Учителя светнала. След това се показал сам Учителя и казал:

– Влезте, рекох, ще измръзнете.

Полувдървен, братът влязъл в стаята. Учителя му дал горещ чай и братът дошъл на себе си. Тогава запитал:

– Учителю, вие знаехте, нали, че съм отвън, защо не ми отворихте?

– Законът е такъв – отвърнал Учителя, – ученикът трябва да пожелае, да поиска, а Учителя да отвори, да даде.

– Мислиш ли, Деяна, че моят случай е подобен?

– Щом като Учителя не ви е отворил...

Станмир се спря. Очите му съсредоточено се взряха в нея.

– Знаеш ли колко хиляди километри съм изминал, за да дойда тук?

– Това няма особено значение.

– Как няма!? Колкото по-отдалече идва човек, толкова значи е по-голям неговият устрем, толкова е по-силна жаждата му, толкова по-настоятелно е неговото желание.

– Вие ми бяхте казали, че сте очаквали школа – обърна се с лека усмивка в очите Деяна, – в която да има задачи, изпити. Не мислите ли, че се натъкнахте на невидимите стени на Школата? Не мислите ли, че сте подложен на един от изпитите на ученика?

Очите на Станмир бяха като две живи същества,

които се спираха, после отиваха от единия край на ъглите на очите до другия, после пак се спираха – мислеха.

– На какъв изпит? – присви очите си Станимир.

– Може би – на смирението...

Очите му я погледнаха бързо и проникателно. После той въздъхна и рече:

– Лошото е, че изгубих светлината си. Вътрешното ръководство, което съм имал през целият си живот, изявяващо се ту по-силно, ту по-слабо, тук съвсем изчезна.

– Това се случва с човека. Това състояние Учителя го нарича нощ. Но Той казва, че и когато човек е в нощта, Слънцето пак грее, макар и човекът да не го вижда. И когато нощта отмине, той ще види с по-голяма радост неговата сияйна красота.

– Да, и това, което ме уверява, че Слънцето грее в нощта, както се изразяваш ти, е че те срещнах днес. Друг път, ако обичаш, напомни ми да ти кажа какво би станало, ако не бях те срещнал. А сега изглежда, че най-после дойдохме.

– Дойдохме – потвърди Деяна и те излязоха на пътя между гората и Изгрева.

В този момент видяха да идват отдолу по пътя група хора, а зад тях вървяха други, с раници.

– Учителя! – извика Деяна. – Били са на Витоша и сега се връщат.

И преди Станимир да разбере какво му казва тя, видя Деяна да тича надолу към първата група, между която позна Учителя. Лек трепет мина по тялото на Станимир и кой знае защо пот изби по дланите му.

„Като ученик на изпит“ – помисли си той и се спря да чака идващите.

В това време тичащата Деяна пресрещна групата и той видя как тя наведе глава над десницата на Учителя.

„Колко е хубаво това“ – помисли си Станимир, но защо той не може така да се втурне и със същата лекота да целуне десницата на своя Учител? Кой го спираше?

В този момент той ясно видя, че Учителя го гледаше. Изтръгна! Как можеше от толкова далече да види така

ясно очите Му?

В същия миг групата, вместо да продължи нагоре по пътя, възви по напречна уличка и влезе в Изгрева. След първата група се проточи дълга върволица от млади и стари с раници на гърба, а децата подтичваха, за да ги настигнат. Всички възвиваха на същото място, гдето бе възвил Учителя. Деяна не се върна – отиде с Учителя.

„Забрави ме” – помисли си Станимир и заслиза, мрачно загледан в земята.... Без да усети, той се озова в края на върволицата ученици, състояща се от възрастни сестри. Машинално той се спря, чакащ ги да отминат.

– А, ето го новото братче – чу той познат женски глас.

Вдигнал инстинктивно глава, той видя, че му се усмихва възрастната сестра, която бе дежурна по готвене в онзи неделен ден, когато той бе помагал за миенето и разнасянето на плодовете.

– Хайде, братче, хайде – дружески му заговори сестрата, спряла се насред пътя. – Това е братчето, което е вървяло пеша от морето до тука, за да види Учителя – представи го тя на двете си спътнички, спрели се от двете ѝ страни.

– Ааа! – закимаха сестрите глава. – Значи това е братът.

– Да. Така, по индуски е вървял – заговори пак сестрата, – пеша е дошъл, не се е качил на влака.

– Е, като е млад – забеляза една от сестрите, – света може да пропътува пеша, а като поостарее, до Витоша да отиде – и се уморява.

– Сестра, мълчи – сгълча я познатата на Станимир, – не говори за остаряване. Я виж какви сме млади.... Макар и на опашката, ама вървим. И раниците си носим сами.

– Дайте да ви помогна – посегна към раницата ѝ Станимир.

– Недей, братче, така ми е по-добре, както съм потна... иначе ще настина. Ами да вървим, да побързаме – и тя подтикна свойски Станимир откъм гърба.

Той тръгна. Отведнъж му стана леко. Тези усмихнати лица, които по-рано не му харесваха, че не подобават на ученици от окултна школа, сега със своята топлота и

сърдечност, които излъчваха, му бяха приятни.

– Чорбицата трябва да е готова вече – заговори сестрата до него – картофената чорбица – добави тя, когато видя учудения му поглед. – Такъв ни е обичаят – след екскурзия да хапнем картофена чорбица. Ще я видиш сега, много е хубава. Тя е само от картофки, водица и солчица... Е, и магданоз се слага в нея. Наричаме я „ангелска”... и в петък с нея разпостваме.

– Но ако ѝ се сложи и лимонца, става още по-хубава – добави вървящата от другата страна на Станимир.

Този път приказливостта на сестрите не му се стори като липса на ученичество. Напротив – това внасяше в него ведрина. И когато при чешмата видя Деяна да се втурва към него усмихната, за първи път, откакто бе дошъл, в сърцето му преля радост и той отвърна с усмивка.

– Ето я и Деянка... като птичка лети – зарадва се сестрата, която говореше за чорбицата. – Деянке, Учителя влезе ли си, или е още на двора?

– Не, не е още влязъл в стаята си... на двора говори с някои братя... Ще трябва да побързаме – погледна тя Станимир – ако искате... – не довърши тя фразата си.

– Да, искам! – отвърна той и забърза с Деяна, после се сети, обърна се и помахна на сестрите.

Те му отвърнаха с поздрав.

* * *

Лятото, като си е отивало, изглежда не е могло да си прибере всичките топли дни и някои от тях бяха изостанали в късната есен. Въздухът беше лек, приятен. Върховете на Витоша, заснежени от наскоро падналия неочакван сняг, блестяха в розови оттенъци, огрети от първите лъчи на изгряващото Слънце.

– Какъв прекрасен ден! Каква чудна утрин! – възкликна Деяна, спряла се на стръмната пътека.

– В теб ми харесва това, че можеш да се радваш на малки, дребни неща – спря се и Станимир.

– Дребно?! Как дребно?! Погледни сините небеса, погледни планината в тази утринна свежест, няма това не е достатъчно да изпълни човека с радост?

– Така е, но ако човек има очи да го види. Ако не го вижда, тогава то не съществува. Човек вижда, Деяна, най-често това, за което мисли. Погледни! – посочи Станимир към града, над който се стелеше дебел слой тъмна, тежка облачна маса – погледни и кажи колко от тях виждат това, което ти виждаш?

– Естествено, там всичко е забулено от мъглата, а ние сме на планината.

– Не, не само заради това. Тяхната мисъл е заета със съвсем друго. Даже и да няма мъгли или облаци, колцина поглеждат сутрин към порозовелите върхове на Витоша?

– Наистина, хората са заети с ежедневието на своя живот.

– Много пъти – спря се отново Станимир, след като бяха повървели мълчаливо – много пъти съм се питал какво е всъщност животът. Тук у вас е тихо, съвсем тихо. София, какво всъщност е София? Един малък тих кът. А Ню Йорк, знаеш ли какво е там? Луд бяг. И съм се питал – защо е всичко това? Кое събира хората като мравуняк в големите градове? Кое ги кара да изоставят естествените условия на живот и да се завират в каменните блокове на небостъргачите? Неведнъж съм се спирал всред онзи голям мравуняк и съм се питал: знаят ли тези човеци защо живеят, знаят ли защо са се родили, знаят ли къде ще отидат след смъртта? Не! Те цял живот тичат, гонят нещо, стремят се да постигнат нещо и умират, да, умират като едnodневки, без да са разбрали нищо, абсолютно нищо. Техните мисли се отнасят за живота, включен в рамките на ежедневието – от раждането до смъртта. Родят се, пламват, горят един миг и изчезват.

– Чувала съм – заговори Деяна, – че в Америка имало много духовни общества.

– Да, има! И слава Богу, че ги има. Те са дробовете, с които диша материалистична Америка, иначе би се

задушила. Тези духовни общества озонират със своя духовен живот въздуха на Америка, иначе тя би загинала от собствените си отрови... Едно от най-интересните общества, което всъщност съществува в Канада, е обществото на духовборите. Те са постигнали много, особено в организирането на физическия живот, но са се задоволили с постигнатото и нямат особен духовен растеж.

– Вие познавате ли ги? В смисъл, били ли сте между тях?

– Бил съм. Техният живот ми хареса, но тяхната ограниченост в идеите ми действаше сковаващо. Те мислеха, че ще остана завинаги при тях, но един ден аз се сбoguвах и си тръгнах. Аз търсех не формата, не традицията, в каквото се е обърнал донякъде техният живот, а живия Дух, Който твори в момента.

Станимир замълча. Вървяха бавно по пътеката нагоре. Слънцето беше изгряло, но меката му топлина беше приятна. Станимир отново заговори.

– Не искам да отричам хубавото, което съм видял. Навсякъде, по цялата Земя, има малки изворчета – хора, които искрено търсят Бога. Но аз търсех големия извор. Искях да намеря мястото, където Божественият Дух се изявява в най-голяма пълнота.

– И намери ли го?

– Да, Учителя!

Деяна само го погледна. Защо очите му ѝ се сториха хубави като никога?

– Деяна, помниш ли, когато ти тичаше към трамвая и аз те повиках?

– Помня.

– Бях ти обещал да ти разкажа нещо за този ден.

– Да.

– Тогава исках да се самоубия. Учителя не искаше да ме приеме!

– Но може ли такова нещо!? – учуди се Деяна.

– Изслушай ме. Не беше въпросът за самото приемане, а за това, че бях изгубил сетивата си. Бях се разколебал във

всичко и във всички. Бях преминал хиляди километри, за да търся Него – и изживях най-страшното – мислех, че не Го намерих. Тогава животът за мене изгуби своя смисъл. Няма по-страшно от това, да се разклатят основите у човека. Всичко в мен се разруши. За какво бях пътувал? За какво бях търсил цял живот? За да застана пред едно нищо!? „Не, стига толкова – казах си аз, – не ми трябва повече такъв глупав живот” – и стиснах хладното оръжие в джоба на дрехата си. В същия момент видях тебе... И разбрах с най-дълбоката си същност – Той те бе изпратил... Разбрах, че не бях изоставен, че бях под окото Му, но защо не ми се изяви? Вечерта, като се върнах в дома на сестра ми, прибрах се в стаята си и за първи път, откакто бях дошъл тук, чух тихият глас да ми казва: „На Земята няма друг, който да изявява в по-голяма пълнота Божията Воля от Него – Учителя”. Това беше първата спокойна нощ в живота ми. Най-после Го бях намерил! Ще ти прочета това, което съм записал – извади ситно написани листи Станимир. – Когато на другия ден ме прие, Той ми каза:

– Рекох, сега трябва да почнете да учите.

– За това дойдох, Учителю!

– Сега на вас ви предстои – продължи Той – да изучите основно човека в тази фаза на живота му. Ще изследвателите силите, които се развиват в неговия организъм, които се проявяват в неговия ум, действат в неговото сърце и се реализират чрез неговата воля. Проучването на човека не е лесно нещо. Когато се натъкнеш на положителната страна на човека, ти изпитваш приятност, но отрицателната страна може да те доведе до разочарование. Ученикът обаче трябва да е готов да види всички добродетели и недъзи в човека, без да се смущава. Представете си, че бъдете поставени при условия да видите всички положителни и отрицателни качества на вашия характер. Това е един изпит, който биха могли да издържат само смелите и решителни ученици. Но методът, с който ще си служите, е съвсем безопасен. Но като казвам, че тук е безопасно, да не мислите, че ще минете лесно. И тук ще заложите ума и

сърцето си – иска се вашето пълно участие.

– Учителю, искам да уча с всичкото си съзнание.

– Задачата на ученика е да развива дарбите и способностите, вложени в него.

– Това е най-голямото ми желание.

– Като вървите по този път, ще имате съдействието на разумния свят. Разумният свят е място на ред и порядък, място на дисциплина. Там законите не са написани на книга, а в ума, в сърцето, в душата или духа. И всеки ги изпълнява според степента на своето развитие.

Някой почука на вратата. Учителя стана, аз също станах – помислих, че трябва да си отида, тъй като идваше друг. Но Той ме погледна и каза:

– Седнете.

После отиде към вратата. Каза някому нещо тихо и се върна. Аз отново станах, защото не можех да седя, когато Той е прав. Сядайки на плетеното кресло, Той отново ми кимна да седна. В този момент ми се стори, че ми е баща – баща и Учител. Почувствах се като никога щастлив.

– Земята е училище – чух да ми казва Той, – което всеки човек е длъжен да завърши. Сега на вас ви предстои съзнателна работа. Приложете постоянството, не бързането. Резултатите от работата ще ползват само вас.

– Да, аз малко бързам...

– Изкуство е човек да владее мисълта си. Мозъкът е динамо – производител на електричество. Различните центрове на мозъка възприемат и предават различни видове енергия. От опит се знае, че ако се отнемат или предадат известни енергии на мозъка, веднага се изменя и състоянието на ума. Но как може да стане това? Например изпитвате страх, неспокойни сте. Достатъчно е някой смел човек да тури ръката си на главата ви, дето е центърът на страха, за да отнеме съответната енергия – и страхът ви ще изчезне. И обратно, ако страхлив човек тури ръката си върху същия център на някого, той ще му предаде енергиите на страха. Значи страхът може да се отнема, може и да се предава. По същия начин може да събудите

центъра на милосърдието в даден човек... Затова човек трябва да знае дали известна мисъл или желание е негово, или е дошло отвън. Пазете се от чужди мисли, натрапени отвън.

Учителя замълча. Аз се замислих. Може би всички тези отрицателни състояния, които преживях неотдавна, желанията ми да свърша с този глупав живот... и със себе си, да бяха мисли, натрапени... от друго... Но от кого?

– Да се справя човек с отрицателните си състояния и да реализира добрите мисли и желания, това значи сам да решава задачите си – каза Учителя.

– А аз, Деяна – вдигна си очите Станимир от написаните листи, – не можах сам да се справя с отрицателните си състояния... и трябваше Той чрез тебе да ми помогне.

– Аз се радвам, ако Учителя чрез мен те е отклонил да не направиш една фатална, прибързана постъпка.

– Отново достигаме до моето бързане. Наистина, понякога в мен се раждат спонтанни желания, бързи решения, и от разговора с Учителя разбрах, че трябва да бъда крайно буден и да не се поддавам на тях, ако са изпратени от същества, които биха искали да ме спънат. Точно мислех това и Го чух да ми казва, слушай колко е хубаво: „Ние сме дошли на Земята да подкрепяме и развиваме доброто. Всеки от нас е малка станция, на която могат да се спират възвишените същества, които идат от невидимия свят да извършат известна работа. През нас ще преминат те и на нас ще си починат. Душата и духът на човека са тъкмо такива станции, спирки или огнища, дето Божиите работници ще спират”.

– Наистина, това е прекрасно – с проблеснали от светлина очи каза Деяна, – да бъдем спохождани от възвишените същества.

– Да, това е съкровено ми желание – да имам реален досег с възвишените същества. Отдавна исках да споделя с теб този си разговор с Учителя, но не бях дешифрирал записките си, за да ти ги предам точно.

– Хубаво е, че си записваш разговорите... И аз искам

това да правя, но като слушам Учителя, толкова се поглъщам от всичко, което чувам, че в момента не мога да си отклоня съзнанието и да записвам. Но след това си вписвам важните мисли, които са останали в съзнанието ми.

Нагоре вървяха мълчаливо, всеки вдаден в своите мисли. Когато стигнаха Бивака, на полянката, заобиколена с ниска каменна ограда, видяха две сестри. Едната чупеше пръчки и ги слагаше в огъня, а другата четеше на глас беседа от Учителя.

– По-високо, ка, че не чувам – каза подклаждащата огъня.

Другата повиши гласа си:

– Ще ви приведа пример от древността за един адепт – четеше тя. – Той имал обичен ученик на име Земру. Един ден ученикът се докачил на своя учител и си казал: „Това, което аз търся от него, той не можа да ми го даде”. Отива на планината, вдига един голям камък и го стоварва пред вратата на своя учител. Запушва вратата му, за да не може да излезе, и си заминава. Обаче учителят му имал друга врата, през която излязъл, видял камъка, който неговият обичен ученик донесъл, за да затвори вратата. „Отличен камък” – казал той, вдигнал чука и изваял от него една от най-хубавите статуи, която му подарил за спомен в знак на любов. Такива работи могат да правят само адептите. Но това можем да правим и ние. Всяка една спънка в живота, това е камък пред нашата врата – някой приятел го е сложил. Ние трябва да излезем, да вземем камъка, да го изваем и да го подарим.

– Видя ли, сестро – обърна се тази, която подклаждаше огъня, – видя ли какво правят адептите от пречките в живота. А пък ние от най-малката пречка се спираме и се вайкаме.

– Тъй, мари сестро – вдигна си главата четящата и си сне очилата. – Като четях, казвах си: това е точно за мене. Оня ден имах една неприятност и цяла нощ не можах да се успокоя. Мислех си защо така се отнасят с мене? Все добро

искам на всички, а никой не ме разбира – и току турят някой камък на сърцето ми.

– По-високо, ка, че не чувам.

– Кипна ли водата? – запита тя високо, вместо да повтори фразата си.

– Още малко – повдигна сестрата капачето на чайника.

– Я виж кой е дошъл – каза сестрата и затвори книгата.

– Какво рече, ка?

– Гледай, гледай! – посочи и тя наляво.

Сестрата се обърна и видя Деяна и новия брат, както наричаха Станимир.

– Деянке, сега ли дойдохте, ка?

Деяна и Станимир усмихнато се приближиха, за да ѝ отговорят, защото разбраха, че недочува.

– Много хубав беше примерът, който прочетохте – обърна се Станимир към сестрата, която държеше книгата.

– Много хубав! Вие чухте ли го?

– Да. Вие мислите, че този пример е за вас, а аз помислих, че е точно за мене. И аз като този ученик исках да стоваря пред вратата на Учителя един грамаден камък.

– Ех, брат, ние всички сме като този ученик, но добре, че Учителя с голямата си любов ни търпи.

– Чайникът кипна, Деянке, дайте си канчетата да ви наляе водица – и сестрата се наведе над връщия чайник.

Но Станимир дойде бързо и започна да налива гореща вода в канчетата.

– Ти, брат, не си тукашен, ка – обърна се тя към Станимир.

– Тукашен съм, но съм излязъл от малък от страната.

– Познава се по приказката. Говориш като чужденец. Къде си бил, ка?

– Нали ти казах, сестро, че е бил в Америка – заговори ѝ високо сестрата, която бе чела беседата.

– Кога си ми казала? Не съм чула, ка.

– Вчера.

– Ууу, вчера! Ама аз не съм разбрала, ка. Значи това момче беше, гдето се забави толкова много при Учителя?

– Много ли се забавих? – запита Станимир.

– Какво каза, ка? Не чух.

Деяна и Станимир се засмяха. Другата сестра извика високо:

– Пита много ли се е забавил.

– Ааа, ка, не беше много, ама все пак. Но нищо, нищо, ка. Като иде човек чак от Америка, има какво да приказва. И Учителя е бил в Америка.

– Да, зная – каза високо Станимир. – Това е било много отдавна.

– Отдавна е бил – повтори Деяна, – но никак не зная къде точно е бил. Лично аз предполагам, че е било извън факултетите, които е завършил. Той е посещавал някакви окултни школи. Някога и Христос – по-право Исус, е бил в школи, където се е подготвял за Своята мисия. И затова от дванадесетата Му възраст до тридесетата нищо не се казва за Него.

– Нещо подобно и аз съм чувал – каза Станимир, – но все пак Той е дошъл като Учител на Земята още с раждането си. Мария, майка Му, е знаела, че ще роди син, Който ще донесе Любовта на Земята.

– За идването на Учителя също е било съобщено – заговори сестра Ирина, която все още държеше беседата в ръце. – Само че – продължи тя, – това е било казано на баща Му.

– Да? – запита с интерес Станимир.

– Да – потвърди сестрата. – Бащата на Учителя е искал да отиде в Света гора, в Атонския манастир, за да се отдаде там само на служене Богу. Затова той с още две момчета е тръгнал да отиде в Света гора. Когато стигнали в Солун, те отишли в църквата „Свети Димитър“ да се помолят. Там дошъл един монах, който казал на Константин – бащата на Учителя, да отиде сам пак в църквата „Свети Димитър“ в същия час. На другия ден той отишъл сам в църквата и след малко пак дошъл същият монах. Говорил му дълго. Казал му, че трябва да се върне обратно, да се ожени за най-добрата мома, защото трябва да приготви плът за идването на Учителя. Също му е

дал подробни упътвания относно работата за духовното ни освобождаване от турското робство, за извоюване на самостоятелна българска църква. Накрая той му връчил Антиминс¹. След това монахът внезапно изчезнал. Тогава бащата на Учителя е разбрал, че монахът е същество от невидимия свят, изпратено да му покаже задачите, които му предстоят да изпълни. Тогава Константин се връща обратно в родината си и става свещеник.

Станимир слушаше, леко присвил веждите си, което в него беше навик, когато мисли съсредоточено, и каза:

– Там е нашата най-голяма съблазън – в плътта. Така се съблазниха някога и евреите. Казвах: „Не знаем ли, че Той е синът на Мариам? Не познаваме ли братята Му?“. Същото е и сега. Виждаме Учителя като човек... А плътта е необходима, за да можем ние, хората, да Го виждаме и чуваме. Как иначе би могъл да говори на хората и те да Го чуват и разбират? Ние, хората, не сме изработили духовното си слушане и зрение. А и когато ги имаме в зачатък... ние се съмняваме в тях.

– Това е много вярно, брат – потвърди сестра Ирина. – Колко пъти интуицията ми казва как да постъпя, но съмнението все още се появява. И отивам пак да питам Учителя. А Той ми казва: „Сестра, слушай вътрешния си глас“. Ти много право казваш, брат, че ние сме свикнали да вярваме само на това, което виждаме и чуваме с физическите си сетива. Затова Небето облича своите пратеници в плът. Но ние, хората, сме такива: ако са без плът – не им вярваме, не ги разбираме, когато ни говорят с езика на душата. А ако са в плът, казваме: „И те са като нас“. Съблазняваме се.

– Само Божията Любов е Любов! – поздрави някой.

Всички се обърнаха. Иззад каменната ограда се усмихваха две сестри и един по-възрастен брат.

– Има ли гореща вода, има ли? – запита една от сестрите.

Станимир веднага стана и постъкна огъня, тъй като сестрата, която по-рано го бе подклаждала, беше задрямала на припек до канарата. Деяна отърча и напълни чайника с

вода.

– Какъв хубав ден! – забеляза братът, като си свалише раницата. – За мен той е дар от небесата. Учителя ми беше казал да ходя на планината. Не бях никак добре, болен бях. И като ми каза Учителя да ходя на Витоша, почудих се как ще вървя. Пък и студеничко беше доста тия дни. Тая сутрин реших да го изпълня. И ето какъв ден!

– А аз, брат – заговори една от сестрите, – колебаех се да тръгна, или не. Мислех си, че съвсем сама ще бъда на планината. В туй време видях вас, вървите полекичка. Засрамах се, загдето не бях послушала отведнъж гласа си. Пригответх набързо раницата си и ви настигнах.

– И аз съм забелязала – заговори другата сестра, – че каквото каже вътрешният глас, излиза все вярно. Колкото пъти не съм го послушвала, после съм съжалявала.

Станимир мълчаливо слушаше. Всички тези, обикновени наглед мъже и жени, имат своето вътрешно ръководство, към което те се отнасят с всичката сериозност на ученици. Деяна имаше право – тази школа нямаше външни стени. В тази школа всеки е ученик дотолкова, доколкото възприема и прилага науката, която се преподава. И в зависимост от това ученикът може всеки момент да бъде в школата или извън нея. На Станимир отведнъж му стана ясно, че тук школата е без граници – тя е целият живот и заедно с това е с безброй възможности. Тя не се натрапва, не те задължава. Според това, което се приема и прилага – това се и знае. Как не е разбрал от самото начало това?

Когато след час-два всички избраха място за почивка и размишления, Деяна и Станимир продължиха нагоре в планината.

– Деяна – заговори Станимир, – тук, в България, открих, че аз не съм обичал хората.

Деяна само го погледна.

– Да, продължи той. – Досега аз мислех, че нежеланието ми да се сближавам с хората се дължи на големия ми устрем към окултните науки. А сега разбрах, че това е било недостиг на обич към хората – да ги обичам такива,

каквито са.

– Да – отвърна живо Деяна, – тъкмо това казва и Учителя. – А за да обикне човек хората, трябва да види нещо добро у тях.

– Съвършено вярно. И в обикновения живот никоой не може да се влюби в някого, ако не види нещо изключително в даден човек. Дори да тръгне с някого в планината, пак трябва да е намерил нещо добро, което да го кара да върви с него.

Деяна се усмихна.

– Интересува ли те какво собствено съм видял в тебе, за да дойдем заедно тук?

– Не. Много пъти красотата изчезва, когато нещата се изясняват съвсем.

– Това е вярно, но мисля, че не при всички случаи.

– Може би сте прав, но това зависи от характера на човека. Днес аз се радвам на всичко: и на Слънцето, и на планината, и на сините небеса... Но не искам да питате защо. Приемам го като дар и душата ми ликува.

– Това е много хубаво, Деяна. Но ето, аз вървя с тебе и заедно с хубавия ден, с разнобагрената дреха, с която е облечена планината, със слънчевите небеса, в мене се раждат въпроси. В душата ми неизвестно как прииждат далечни спомени. Настоящото се преплита с реалното усещане за едно минало, което напирва и иска да си го спомня.

Деяна мълчаливо слушаше. Станимир се обърна и неочаквано за нея каза:

– Зная, зная, че Учителя те праща в моя път, но защо? Вярно е, че приличам на преуморено дете, което не може повече да върви, а има още много път, който трябва да се измине. Тогава майка му му показва хубава ябълка. Детето забравя умората и тръгва.

Станимир се спря.

– Не, не! Ти не си ябълка за мене, ти си една малка светла искрица, или по-право – светулка, която хвърка в нощния мрак и преумореното дете, забравило умората си,

се втурва след нея. Така то изминава пътя незабелязано, а в зараждащия се нов ден искрицата се слива със Слънцето.

– Хубаво би било, ако е така – каза сериозно Деяна.

– Засега е така.

Двамата мълчаливо тръгнаха. След малко Станимир поде:

– А понякога, когато направиш известно движение, или както когато тичаше с чайника за вода, пред вътрешния ми взор преминават странни картини. Имам реалното усещане, че са от миналото. Тогава в мене се ражда желанието да проникна, да разбере това минало, а оттам – и настоящето. И тогава се пита: защо Учителя тебе избра да ми поднесеш чай, защо именно теб най-напред видях? И защо в твоите очи съзрях лазурния бряг, където моята лодка се спира, след като е преминала бурите на океана?

– Странно е, че аз никак не се интересувам от миналото – усмихна се Деяна. – За мене е важно настоящето. Какво значение има, ако в миналото съм била някое много напреднало същество, а сега не съм? Каквото и да съм била, това е минало. Важното за мен е днес – днес да съм ученик, днес правилно да разреша задачите си.

– Може би това е съвсем право, Деяна, но в тебе всичко е тихо, спокойно – като в слънчев залив, в който се отразяват небесата. А в мене е буря. Аз вечно търся, вечно искам да зная причините на нещата, вечно съм неспокоен, изтерзан от мисълта ще открия ли Истината... И от всичко това съм страшно уморен... и така много ми е необходим мир. И може би тъкмо затова те изпратиха при мене, за да ми донесеш този мир.

Излязоха горе на шосето, което водеше към хижа „Алеко”. Спряха се да си отдъхнат. Деяна каза:

– Ето, за мен това е достатъчно: да гледат очите ми и да се радва душата ми на широките хоризонти, които се разкриват пред мене.

– Никога ли не се размътваш, никога ли не страдаш?

– Как можеш да си помислиш, че Небето ще ме лиши

от страданието, когато благодарение на него човек расте. Но аз не обичам да страдам за това, че вчера денят е бил облачен, че утре може би ще бъде съвсем мрачен. Не е хубаво да губя радостта на днешния ден заради лошия вчерашен или утрешен.

– Като те слушам, виждам, че разсъждаваш мъдро. Но аз не спирам с това – винаги се раждат въпроси. Къде, кога си придобила тази мъдрост?

– В страданието – усмихна се Деяна.

– Но кога?

– През вековете...

– Но имаш ли ти усета, че ние сме се срещали като пътници, които пътуват във Вселената през вечността?

– Може би сме се срещали.

– Как спокойно казваш: „Може би сме се срещали”. А аз искам да проникна през вековете и да разбера где и кога сме се виждали.

– Било е, както сега – каза Деяна, – срещали сме се, после е идвала смъртта и е изтривала всичко от съзнанието ни. Оставало е само чувството, което ни кара да се приближаваме или отдалечаваме, когато отново се срещнем... из гънките на вечността.

– А защо забравяме?

– Може би това е най-хубавият дар от Небето. Представете си, че двама души, които са си причинили най-големите злини, се срещнат в този живот. Какво би било, ако всичко, което са си сторили, не бе заличено от тяхното съзнание? Помислете си какво би било, ако хората помнеха своите минали превъплъщения на този морален уровень, на който са сега? И без това трудно се живее на Земята, а тогава какво би било!? Човек трябва да вижда или да си припомня своето минало, когато е готов да поправи своите погрешки и да прости чуждите. А дотогава невидима ръка ще изтрива спомените от едно превъплъщение за друго. Но хората, независимо от това, дали помнят своите превъплъщения, или не, пак се ръководят от чувството на симпатии, антипатии, омраза, които са

резултат на миналото.

– Вярно е това. И Учителя казва, че сегашният живот е резултат на миналите, а бъдещият – на сегашния. Но все пак аз мисля, че много по-лесно е да се справи човек с едно чувство на антипатия или омраза към дадено лице, когато мисли, че тази омраза е безпричинна, отколкото ако помни, че ненавижданото от него лице му е причинило някакво неизказано голямо зло.

– Но много по-мъчно е да се справи човек с едно красиво чувство, бликнало в душата му, когато не знае отде произхожда то, отколкото ако знаеш, че това същество ти е било майка, сестра или брат в миналото.

– Това зависи от характера. Ако ми е студено и ме грее Слънцето, не бих питала отде и защо ме грее. Просто бих благодарила.

– А аз, когато се е случвало да обикна някое момиче, когато съм го целувал, в същия момент се питам защо го целувам? Това ли е всъщност смисълът и щастието в живота? Това ли е, към което се стреми моята душа?

– И после? – запита го Деяна, сериозно вгледана в него.

– После нищо. Чувствам ясно, че това не може да бъде стимул в моя живот, че има нещо друго – голямо, велико, към което душата ми се стреми. И че това, което държа в ръцете си, е плът, която утре ще влезе в земята. А къде е човекът, същинският човек?

– Как мислиш да го откриеш – да го видиш ли? – заговори му несъзнателно Деяна на „ти“.

– Не зная.

– Аз мисля – притвори Деяна очите си за миг, – че същността не се вижда, а се долавя. Ние обикваме понякога едно същество отведнъж, преди то да ни е направило някакво добро, и отгатваме обичта в себе си, преди то да ни е казало една дума.

– Това не е ли резултат на някакво минало?

– Не говоря кога е зародено едно чувство и какви са далечните причини. Говоря само, че ние долавяме близостта с дадено същество с душата си, а не със сетивата

си отвън. Защото да мислим, че обичаме дадено същество, защото го виждаме, не всякога е вярно. Слепите също обичат. Ако мислим, че обичаме дадено същество, защото чуваме неговия мелодичен говор, и това не всякога е вярно – глухите не по-малко обичат... и не по-мъчно се влюбват.

– Е, и?

– Искам да кажа да не смесваме любовта с плътта. Плътта ни дава възможност да изявим дадено любовно чувство. Поне така аз мисля. Плътта ни е дадена, за да живеем на Земята. Учителя ни учи да се отнасяме най-внимателно с нашето тяло. Ние трябва да го запазим възможно най-здро и най-ненакърнено, за да може най-правилно да се изявим като човеци.

– Това наистина е едно ново гледище в духовно отношение за плътта. Досега в религиозните школи плътта се е считала малко или много като враг.

– Плътта не е враг, но желанията, чувствата, които се изразяват чрез плътта, създават впечатление, че плътта е виновна. Затова Учителя казва, че човек трябва да изправи мисълта си, да пречисти чувствата си, а тялото да храни достатъчно – нито да преяжда, нито да гладува, и да му създаде възможно най-хигиенични условия.

– Нали според окултната наука тялото, което днес човек притежава, е резултат от начина на живеенето му в минали превъплъщения?

– Да. Но Учителя казва, че правата мисъл, вярното благородно чувство, могат да облагородят линиите на лицето. Един живот, пълен с добродетели, или обратното, ще създаде съответното тяло в един бъдещ живот.

– Всички тези неща в голяма степен ми са познати, но когато ги слушам от тебе, те ми се представят в нова светлина. Може би е така и с думата „обич”. Тя е най-познатата и най-често чуваната дума, но тя винаги внася нов трепет и нова красота за този, който я чува да му се казва.

Деяна само кимна с глава, без да проговори. Бяха вървели доста нагоре по шосето, като се спираха често, за да могат по-добре да изяснят мисълта си. Слънцето

клонеше към запад. Полегатите му лъчи огряваха пак оснежените глави на високите хребети, но във въздуха я нямаше сутрешната ведрина.

– Мисля, че трябва вече да се връщаме – спря се Деяна.

– Да се връщаме!?! Защо трябва да се връщаме?

– Всъщност ние и да искаме да се върнем, не можем.

Ние само вървим...

– Тогава да вървим – усмихна се Станимир, – само посоката да променим.

И двамата се обърнаха. От лявата им страна сега беше младата борова гора, а отдясно хоризонтът бе открит. Погледът обгръщаше планината, равнината, разстилящия се в нея град, преминаваше го и стигаше до синеещата се Стара планина.

– Знаеш ли да пееш, Деяна?

– Да, малко, а вие?

– Преди се беше объркала и ми говореше на „ти“... Бях се зарадвал. Мислех – почувствала си ме близък.

– Добре, можеш ли да пееш хубаво?

– Някога пеех добре, но сега не зная.

– Как така не знаеш?

– Не съм пял много, много отдавна, но обичам да слушам песен. Майка ми пееше, а и досега пее много хубаво. От нея зная някои български народни песни. Когато я чувах да ги пее, знаех, че е тъжна. В тях се приютяваше тя като в роден кът, за да изплаче болката си... И с мене тя никога не проговори езика, който научихме там. Когато веднъж вторият ми баща изказа своето огорчение, тя каза твърдо: „Той трябва да помни, че е българин... и никога да не забрави родната реч“.

– Наистина, на всички направи впечатление, че говорите така добре български, само акцентът...

– Да, аз там разбрах каква роля играе майката за родния език.

– Отдавна ли сте излезли от България?

– Бях на шест години, а сестра ми – на шестнайсет. Обичах я повече от всичко на света, обичах я повече от

майка ми. Но сестра ми обичаше човека, в когото се беше влюбила, повече от мене.

– Толкова млада!?

– Да, то е по наследство.

– Как по наследство!?

– Майка ми се е омъжила, когато едва била встъпила в седемнайсетата си година. Тъкмо затова не е могла да се противопостави на сестра ми, когато последната не е искала да дойде с нас в Америка.

Станимир замълча, вгледан някъде много, много далече. Може би в своето детинство? Очите на Деяна се радваха на нежните отънъци на залязващото Слънце, отразени върху планината, а сърцето ѝ – на красотата, която изпитваше от присъствието на този човек, за чието съществуване доскоро не бе знаела. Къде и кога се бяха срещали по-рано, че и двамата чувстваха тази непринуденост един към друг? Отведнъж Земята ѝ се стори кораб, който плува във вечността. Цялата Земя пътува, а заедно с нея пътуват и тя, и Станимир. Колко ли пъти са се срещали на този кораб? По колко ли часа са пътували заедно? Да, земното съществуване не е ли часове, или даже мигове, по отношение на вечността? И тогава силата, с която се привличат днес две същества, навярно е указател както за дълготрайността на времето на техните минали срещи, така и за това – какви са били някогашните им отношения.

– Деяна – обърна се към нея Станимир, – от колко годишен може да се помни човек?

– Различно. Може би спомените зависят от силата на изживяването им.

– Това е вярно, но мисля, че освен силата на изживяването, за спомените играе роля и самият човек като индивид. Моята майка се е учудвала, когато съм ѝ разказвал неща, случки, които са се случвали в началото на моята трета година. Една от тези случки е изчезването на моята сестра... Трябва да ти кажа, че колкото връзката между мен и сестра ми беше силна, стигаща до болезненост, толкова тази между майка ми и сестра ми беше

съвсем слаба. Доколкото мога да съдя по спомените ми, отнасящи се до шестте години, които съм прекарал тук, майка ми често се караше безпричинно на сестра ми. Това действаше премного болезнено на моята душа, което пък много дразнеше мама... Искях да ти разкажа за изчезването на сестра ми. Никак не помня, или по-право и до ден-дневен остана неизвестно за мене, за какво мама беше набила сестра ми, която разплакана излезе от къщи и не се върна целия ден. А беше зима, валеше сняг. Това го помня, защото през целия ден стоях с лице, опряно до стъклото, и разплакан гледах гонените от вятъра снежинки. Бяха запалени уличните лампи, а аз все още стоях и хленчех до стъклото. По едно време влезе баба и попита за сестра ми. После с мама си размениха няколко думи, които не разбрах. Мама веднага излезе, а баба се суетеше из стаята. Аз започнах да плача с глас, изпитващ ясното чувство, че ще изгубя сестра си. И досега не мога да си обясня как съм могъл, едва тригодишен, да изживявам това чувство. По едно време вратата се отвори и двама души внесоха сестра ми. Кажете ми, Деяна, как съм могъл да изпитам ужаса, че тя е мъртва, ако аз изобщо не съм знаел що е смърт? И при това на такава възраст. Изгубил съм съзнание и затова не помня какво е станало после. Но когато се върнах в съзнание, най-голямата, най-безграничната ми радост беше тази, че сестра ми беше до мене... Наистина със сестра ми сме имали необикновена връзка. Макар и да бях малък, тя разговаряше с мене като с голям и дори искаше моето мнение. Веднъж тя ме облече с новите ми дрехи – тогава бях на пет години, мама я нямаше и ние излязохме заедно. В една градина се срещнахме с един човек. Ще те учуди ли, Деяна, ако ти повтора думите, които тя ми каза тогава, посочвайки към младия човек? Тя ми каза: „Стани, този е човекът, когото аз обичам, искам да го обичаш и ти, защото и той те обича, както аз те обичам”. Ти би запитала разбрал ли съм тогава това, което тя ми е казала. Разбрал съм го, защото съм го запомнил. А съм го разбрал, защото съм го знаел и това знание съм носил в себе си от минали,

далечни опитности...

Станимир замълча. След известно време той каза:

– А сега мястото, което моята сестра сама отстъпи в душата ми, се зае от тебе.

Деяна го погледна учудено, даже с лека уплаха. Не беше ли това твърде много за нея? Станимир по-скоро почувства нейното смущение, отколкото да го забележи, затова махна с ръка и рече:

– Да не говорим по този въпрос сега. И на мен още много неща не са ми ясни. Но от първия ден, когато дойдох тук, в България, и видях сестра си, аз се питах как е могла тя да се промени толкова много. И това, което изживях сега, беше много по-силно, много по-страшно от ужаса, който бях изживял някога, когато в онази зимна привечер помислих, че двамата души носят сестра ми мъртва. В миналата неделна беседа Учителя изнесе един пример, една приказка. За другите не зная как е прозвучала, но чрез нея разбрах как става приспиването на съзнанието и промяната с хората. Приказката беше следната: един ангел искал да слезе на Земята, за да я опознае. Той слязъл във формата на свиня. Заживял той в тази форма, намерил си другарка и си навъдил прасенца. Забравил той отде е дошъл и за какво. По едно време от Небето пратили да го повикат да се върне там. Той не искал и да чуе за това. Тогава невидимите светли същества му отнели едно по едно прасенцата, та дано страданието по тях да пробуди спомена за неговия произход и да пожелае да се върне, отдето е слязъл. Но страданията не били толкова дълбоки и не пробудили съзнанието му. След това взели и другарката му, но и това не могло да го опомни. Едва смъртта отворила очите му, и той се учудил как е могло така дълбоко да се приспи съзнанието му. Нещо подобно е станало и със сестра ми. Тя е съвсем различна от това, което беше някога... Веднъж, помня, бях паднал и си бях порязал коляното на парче стъкло. Докато майка ми се мъчеше да спре рукналата кръв, сестра ми седеше на колене до мене и плачеше, а сега, като се завърнах тук, не

коляното, а душата ми беше нарязана от невидими стъкла, и тя не намери нито една дума... да ме облекчи... Тя дори се учудваше за какво собствено страдам... Не можеше да ме разбере... И ако не беше тогава ти, Деяна, аз бих бил мъртъв сега.

– Ако не беше Учителя! – усмихна се Деяна.

– Да, така е. В книгата „Пътят на ученика”, която ти ми подари, снощи четох нещо подобно на това, което изживях аз: че ученикът ще остане сам, като в пустиня, и като говори, сам себе си няма да познае. И Бог ще се скрие и човекът ще остане сам. И в тази самота той ще извика като Христа: „Господи, Господи, защо си Ме оставил!”. И тогава ще стане пробуждане на съзнанието му. Може би аз още не съм изживял това изоставяне, за което говори Учителя, и не съм минал страшната самота, но все пак вкусих от нея. Бях застанал може би на прага на пустинята на самотата и изтръпнах от ужас пред нея. А какво е било състоянието на един посветен като Исус – имайки такава голяма светлина, да каже: „Господи, защо си Ме оставил!”. Ако големите духове, Учителите на човечеството, изживяват това, колко повече ние? Но както Бог не бе изоставил Исус – извади Го от гроба и Го повика при Себе Си, така и нас големите Духове като Учителя не ни изоставят: ще пратят едного при нас, който да отвали капака на нашата самота и да ни върне в живота.

– Ето, това са посвещенията на ученика в новата Окултна школа – каза Деяна. – Не изкуствено създадени страдания, както в някогашните школи, а естествени, създадени от самия живот.

Слънцето бе залязло. Когато стигнаха на поляната, гдето двете сестри бяха чели беседата, нямаше никого. Канарите, лещаците се бяха смълчали. Чуваше се само тихият ромон на струящите се от чешмата води.

Надолу заслизаха мълчаливо, защото пътеката беше стръмна, а и бързо настъпващият здрач им пречеше да виждат добре. Долу, при самото село, излязоха срещу им няколко кучета. Деяна приятелски ги повика и им даде

парчета хляб.

– Много добро оръжие – усмихна се Станимир.

– Най-доброто.

Когато най-после излязоха на шосето, Станимир заговори:

– Деяна, в този момент имам реалното чувство, че няма да остана в България. И няма да остана не защото не бих искал, а защото ще бъда изпратен някъде. Ще тъгуваш ли тогава за мене?

– Аз не обичам да говоря предварително за нещата или да страдам за нещо, докато не е станало.

– Много си мъдра, Деяна, а аз, докато ти говореше, проверявах отвътре, по вътрешен път, бих ли могъл да те взема със себе си.

Деяна мълчеше.

– Засега – не – додаде той.

Станимир се спря. Нощта бе звездна, подухваше вятър.

– Деяна, аз ще пътувам, а ще минат години, докато се видим пак. Деяна – хвана ѝ двете ръце той, – така, както сега реално изживявам бъдещето, същото реално изживяване съм имал още веднъж – че ще намеря Учителя! Тогава бях на един връх на Хималаите. Отведнъж нещо се разтвори в мен, аз видях, разбрах, знаех! Да вървим, сестрице, имам чувството, че Учителя ни чака.

Той ѝ отпусна ръцете и двамата се втурнаха почти тичешком по шосето. Когато бяха вече на Изгрева, в двора пред салона, горе, в стаята на Учителя, светеше. Притаиха дъх – Той свиреше. Но след десетина минути Учителя престана да свири и слезе долу. От очите на Деяна бликнаха сълзи, когато се наведе да целуне десницата Му.

Вечерта беше мека, приятна и тези, които минаваха през двора, като виждаха Учителя, отбиваха се да Го поздравят и групичката около Него неочаквано нарасна. Погледите някак естествено минаха към небето, оваяно с едри, блестящи звезди, когато един от учениците обясняваше на какви аспекти между звездите се дължало необикновено хубавото време тези дни.

Учителя, посочвайки леко с ръката си нагоре, заговори:
– Вселената, с всички свои слънца и планети, представлява предметно учение. Като я изучавате, ще обходите всички звезди, слънца и планети. И в пътя си вие ще се срещате. След колко години ще се срещнете, това зависи от интензивността на вашата мисъл, от бързината на вашия влак. Ако се движите бавно, ще се спирате на всяка планета или слънце и ще ги изучавате. Тогава ще видите, че в междупланетните пространства има цели светове, за съществуването на които съвременните учени не подозират. Тези светове не могат да се видят със сегашните телескопи.

В това време някой запали лампите в големия салон. Дежурните запалваха печките, за да може през нощта салонът да се стопли за сутрешната неделна беседа на Учителя. В групата настана някакво раздвижване. Неочаквано Учителя се обърна, като вдигна леко ръката си. Всички отговориха на поздрава Му.

Деяна и Станимир забързаха за града. Почти не говореха. Станимир съжаляваше, че така неочаквано се прекъсна разговорът с Учителя, който за него беше толкова интересен. „Планети, слънца, звезди... неоткрити още звездни светове! – мислеше си той. – И на нас, малките човеци, е позволено да ги изучаваме...”.

* * *

Станимир ясно усети, че някой го хвана за рамото и от това се събуди. Огледа се – в стаята нямаше никого. Часовникът му показваше 3 часа след обяд. Някаква странна тревога пропълзя в душата му. „Що за настроение?” – каза си той и придърпа завивката, защото в стаята беше хладно.

Отведнъж като светкавица го проряза мисълта, че трябва веднага да отиде при Деяна. „Но защо?” – питаше се той, като се обличаше бързо. Спря се наред стаята. Да не би пък така да му се струва, че трябва да отиде при нея? Може би е сънувал нещо? – Не. Тревогата идваше отнякъде

и навлизаше в него. „Да не се е случило нещо с Деяна?“ – прехапа той устни, излезе от стаята и бързо заслиза по стъпалата.

Вън валеше хубав едър сняг и той за миг поиска да му се порадва, но някаква ръка стисна сърцето му внезапно. Отново мисълта, че нещо става с Деяна, прекоси съзнанието му и той се втурна към трамвая, за да не го изпусне.

Вратата на апартамента, в който Деяна живееше под наем, беше открехната. Поискан да позвъни, но внезапното желание по-скоро да види Деяна го накара веднага да влезе вътре. Едва беше направил няколко крачки в коридора, когато пронизващият глас на Деяна извика: „Учителю!“. Станимир с един скок се намери пред вратата и я отвори. В стаята Деяна, разрошена, се бореше да се освободи от прегръдките на млад мъж. Светкавичният боксов удар накара ръцете на похитителя да се отпуснат и той да се олюлее като пиян. От носа му потече кръв. В същия момент Деяна изгуби съзнание. Станимир я подхвана и я сложи на леглото. Като се обърна, остана изненадан. Похитителят не използва случая да избяга. Той бе извадил кърпата си и бършеше кръвта, която течеше от носа му. За преголяма изненада на Станимир младият мъж каза:

– От кръвта изгуби съзнание. Тя не може да гледа кръв.

– Отде знаете това? – запита Станимир.

– Зная. И друг път се е случвало.

– Това доказва слаба нервна система.

– Може. Но моля ви, вижте в дрехата ѝ дали има шишенце с амоняк. Едно време винаги носеше такова в джоба си, защото често ѝ ставаше лошо.

– В коя дреха? – запита Станимир.

– В палтото.

– Няма.

– Дали по-рядко ѝ става лошо, че е престанала да го носи?

– Сигурно – процеди през зъби Станимир.

Кърпата на младия човек беше станала цяла червена от кръвта.

– Мъчно спира – отговори той на погледа на Станимир.
– Но вие се погрижете за нея, макар че и без каквато и да е помощ тя ще се върне след малко в съзнание.

Станимир седна до леглото и започна да разтвива челото на Деяна. От устните ѝ се изтръгна въздишка.

– Вие сте американец, нали? – попита младият мъж.

– Да.

– По бокса ви познах.

Станимир го погледна и се учудваше защо този човек не му е противен. Защо се разговаря с него, като че ли не бе заварил Деяна да се бори, за да се изтръгне от прегръдките му? „Чудно, много чудно – повтаряше си мислено той. – Чудно и странно“. После той чу себе си да казва:

– Лошо съм ви ударил.

– Не, обратно, много добре. Много сполучлив удар. Аз много се радвам на похватните и сръчни хора, защото зад тази сръчност стои активност. А на мене ми липсва точно това.

Станимир го погледна отново. Младият човек беше около 30-годишен, но със странно привлекателен момчешки вид. Сините му усмихнати очи ли го правеха такъв?

Станимир съсредоточи погледа си. Зад привлекателния момчешки вид стоеше една воля, свикнала да постига всичко... и още нещо... нехайство... или липса на чувство за отговорност!? „И едното, и другото – притвори очи Станимир – но въпреки всичко – мислеше си той – човек не може да му се сърди. Защо? Да, защо? Ето важният въпрос!? Няма зло сърце – заключи Станимир, като отвори очите си – но е разглезен...“

– Вие сте окултист, нали? – запита го младият човек.

– Отде правите това заключение?

– Сега ме разглеждахте с вашето вътрешно зрение, нали?

– Не, не може да се каже точно вътрешно...

– Но не само външно, нали?

– Донякъде.

– Всяка майка ненавижда окултистите, но вас сигурно

ще хареса.

Станимир сви вежди и изведнъж изпита неприятно чувство. Нещо настръхна в него. Защо?

Деяна въздъхна дълбоко и отвори очи. В първия момент те не изразяваха никаква мисъл, но в следния миг в тях бликнаха сълзи и тя, като ги прикри с ръце, заплака тихо, но неудържимо.

– Деяна – хвана ръцете ѝ Станимир. – Деяна, защо? Кажи какво ти е?

Младият човек, който беше седнал на един стол, стана. Кръвта от носа му беше престанала да тече, но той продължаваше да се бърше с друга, чиста кърпа. Като се приближи до леглото, той заговори с неочаквано твърд глас:

– Аз ще си отида, Деяна, ако присъствието ми ти причинява сълзи, но въпросът не е разрешен. Ти трябва да ми дадеш детето, иначе ще се наложи да дойда пак.

– Не! – извика с болезнен вик Деяна и седна на леглото. – Детето е само мое и ти нямаш никакво право над него.

– За пръв път чувам, че детето е само на майката. То принадлежи толкова на майката, колкото и на бащата.

– Баща! Ти не си никакъв баща!

– А кой?

– Моята любов роди това дете. Ти нямаш нищо общо с него!

Деяна отново сложи ръце на очите си и заплака. Станимир, изненадан от всичко, което чуваше, седеше мълчалив, но плачът, който разкъсваше гърдите на Деяна, го накара да се намеси.

– Вие виждате, господине, че този разговор съвсем разстройва Деяна, затова по-добре е да го прекратите.

– Уверявам ви – обърна се младият човек към Станимир, – че дойдох с най-добри намерения. Обичал съм я някога и още я обичам...

– Ооо! – изтръгна се болезнен стон от гърдите на Деяна.

– Тя съди по това, че се разделих с нея... Но аз не бях виновен...

– А кой? – чу се да пита Станимир.

– Майка ми. Тя се противопостави категорично да продължа връзката си с Дея... и...

– И? – запита с обичайната си строгост Станимир.

– Трябва да ви обясня, господине, че аз съм единствен син. Майка ми е живяла и живее само заради мене. Тя няма никого. Правила е всичко, за да ми създаде добро бъдеще. Неизброими са нейните жертви...

Станимир се усмихна.

– От всичко най-лесно е да се усмихва човек, но никой не знае какво значи една любяща, властна майка. Тя може да изпълнява и глупавите прищевки на своя син, но да остане неумолима пред най-горещото му и най-съществе-но желание.

Деяна беше престанала да плаче.

– Предполагам, че ме разбирате – разтвори младият човек ръцете си.

Станимир само го погледна и направи леко, едва забележимо движение с раменете си.

– Вас може би съвсем не ви интересува всичко това – продължи младият човек, – но аз чувствам необходимост да бъда разбран поне от един човек... и имам чувството, че вие ще ме разберете.

– Каква, собствено, полза ще имате, ако ви разбере?

– Ще имам моралната подкрепа, че ще разберете защо не съм могъл да постъпя другояче, освен както съм постъпил...

Деяна, седнала в леглото, го гледаше с горящ поглед.

– Ето какво – обърна се тя към него, – каквото е било в миналото, било е! Всичко е ликвидирано. Нито те съдя, нито те упреквам. Но едно те моля и едно искам – да не се явяваш повече в моя път. Както си могъл, така си постъпил... тогава... Но сега няма да позволя да навлезеш отново в моя живот. Върви си!

– Дея, аз те помня любяща и добра... – започна младият човек, но Деяна го прекъсна.

– И там е била моята вина!

– Не! Това, което помнех за тебе през всичките години,

докато бях в чужбина...

– И разчиташе, че като се върнеш, аз ще бъда пак същата?!

– Да.

Деяна се разсмя:

– Иди си, моля ти се!

– Не е необходимо да ми го повтаряш, Дея, няма да остана тук.

Той помълча малко и продължи неуверено:

– Научих, че ти вече споделяш напълно идеите на майка си... и останах изненадан...

– От какво?

– От държанието ти.

– В какъв смисъл?

– Не си добра.

– В какво би се състояла моята доброта според теб?

– Да не се отнасяш така рязко с мене.

– А аз мисля, че правилното разрешение на даден въпрос е истинското добро. Не всякога мекото отнасяне е добро и не всякога твърдото отнасяне е зло. Но повтарям ти, излишно е да говорим повече.

– Щом като съм дошъл, значи не е излишно.

– Ти винаги си изхождал от себе си.

– Но ако това не е добро, защо ти сега правиш същото?

– Аз го правя колкото за мене, толкова и за тебе... и за онази, която твоята майка е избрала да ти бъде съпруга. Аз не искам да подновявам едни отношения, от които ще страда едно същество, което очаква всецяло твоята любов и внимание.

– Но аз ти казах, че не я обичам.

– И въпреки това ще се ожениш за нея.

– Но ако ти ми помогнеш, аз ще се откажа от нея.

– Не. Нито искам да се отказваш от нея, нито искам да се намесвам в твоя живот. Иди си с миром... и живеи, както намериш за добре. Всичко е свършено!

– Не, не е свършено. Ще трябва да ми дадеш малката.

– Ти си луд. Като ще се жениш, какво дете искаш?

– Момичето е боледувало и не би могло да има дете...

– И?

– Аз показах последната снимка на малката... на майка ми... Тя се разплака и каза, че трябва да я взема при нас...

– Никога! – изправи се Деяна от леглото. – Никога! Искала сега майка ти детето! Ах! Ах! Ах! А когато мама ходи като просякиня да моли да го приеме, помниш ли какво ѝ е казала тя? И мислиш, че сега ще я дам? Никога!

– Ти забравяш за ходенето ни в онова селце... и за сключения ни тайно от всички брак? Колкото и да не те е искала майка ми, детето еднакво принадлежи и на двама ни.

Станимир, който седеше мълчалив, разбра, че зад момчешки привлекателния вид на младия човек стоеше нещо твърдо и неумолимо – майката в него, и това твърдо и неумолимо беше придружено с изненадваща безочливост. Беше време да се намеси и да спести на Деяна излишни терзания.

– Извинете, господине, но защо майка ви настоява да се свържете с едно болно момиче?

– Има няколко причини за това. Момичето е богато, красиво, и освен това... ако тя беше здрава, непременно би искала да има дете... А аз, след няколкогодишния ми престой в чужбина... макар и сега да се считам напълно здрав... не искам да рискувам с раждането на едно нещастно дете...

– И затова решихте да вземете детето на Деяна?

– Моето дете – каза твърдо младият човек. – Майка ми настоява за това.

– И щом настоява, ти мислиш, че аз съм онази – малката, плаха девойка, която трепери от майка ти? Не! Сега аз ще се боря с нея – вдигна ръцете си Деяна. – Ще се боря! И ще знаеш, само през моя труп може да вземеш детето!

– Не е необходимо, то вече е у нас.

Очите на Деяна се разшириха от изненада и ужас. После, сякаш покосена от мълния, падна на земята, преди

да може някой да я подхване.

Станимир, настръхнал, вдигна ръка над младия човек и сигурно ударът би бил фатален, ако в този миг светлина с очертания на човек не бе изплувала като от самия въздух и не се бе спряла пред Деяна. Станимир спусна ръката си и наведе глава. Изпод косите на Деяна течеше тънка струя кръв.

– Идете си – обърна се Станимир към младия човек, – идете си!

Но последният стоеше със спуснати ръце, без да помръдне.

– Аз сам се презирам заради собственото си безсилие – заговори тихо той, – но вие не познавате моята майка. Тя никога не се отказва от намерението си. И аз съм бил винаги слаб и без воля пред нея.

– Излишно е да говорим повече – каза Станимир, като внимателно оправяше възглавницата на леглото, гдето бе положил Деяна. – Най-добре е да си отидете сега.

– Искам да ви кажа, че малката не е у дома, но е у едни мои близки. Исках Деяна доброволно да ми я даде... Майка ми не знае, че детето е вече тук... За първи път съм имал смелостта да я излъжа... А аз обикнах малката... и зная, майка ми ще ми я отнеме... Тя ми отнема всичко, което обичам.

Мигновеният гняв, който бе избухнал у Станимир по отношение на младия човек, се бе стопил и някъде в дълбините на душата му отново се появи необяснимата симпатия.

– Само вие можете да ми помогнете – продължи младият човек.

– Аз? – учуди се Станимир.

– Да. Искате ли да се срещнете с майка ми?

– Ето какво, по-разумно е сега да намерите хазайката и да я помолите да повика по телефона един мой приятел, лекар.

Станимир му подаде визитна картичка с името на лекаря. Младият човек искаше да каже още нещо, но само

кимна с глава и излезе.

Станимир стоя при Деяна до сутринта. Тя беше дошла в съзнание, но лекарят беше казал, че ѝ трябва абсолютен покой, и той остана, за да го запази. Седнал на стола пред леглото на спящата, той си мислеше за всичко, което беше станало. Защо Деяна не беше му казала, че има малка дъщеря? А защо е трябвало да му каже?! Какъв ѝ е той? Един познат. И в тази дума – „познат”, се изразяваше неговата засегнатост. Той се чувстваше най-много засегнат поради това, че тя не бе му имала достатъчно доверие. Но защо трябва да му има доверие? Той сам ѝ беше казал, че е пътник през нейната, а същевременно и през неговата отдавнашна родина, че ще минат години, доста години, докато се видят отново. Тогава? Но това не бе го решил той. Беше му открито по вътрешен път. Ако би останало на него... Какво би направил, ако би останало на него? Станимир усещаше една вътрешна стена, една преграда. Мисълта му да остане в България срещаше препятствие. Значи не трябваше да остане. Тогава той разпери в мисълта си криле и пробва да тръгне в друга посока – да вземе Деяна със себе си... В това направление като че ли имаше повече възможности. Но ето, че има нещо неизяснено от страна на Деяна. Какво е то? Детето? Ах, да, детето. Тогава да го вземе тоя чудак! Но в това време той почувства как премина острието на невидим бръснач през сърцето му. Не, това не е неговото сърце, това е сърцето на Деяна. Остра болка прониза това сърце, болка, която отекна и в неговото. Не, той не би могъл да поиска такава жертва от Деяна. Тогава?...

Станимир спря погледа си върху челото на Деяна. Близо до косите ѝ бе останало още малко засъхнала кръв. Изведнъж той се сепна. Светлата фигура, надвесена над Деяна, не беше ли тази на Учителя? Да, да – ясно изпъкна тя в съзнанието му. Станимир прекара ръка по челото си. Изведнъж той разбра: Учителя го бе събудил от следобедния му сън. Той бе го накарал да отиде при Деяна. И какво всъщност бе направил той? Можал ли бе да изпълни това, за което беше изпратен?... Но от всичко, което беше чул,

Станимир бе толкова изненадан, че се чувстваше като в странен сън – до момента, когато бе вдигнал ръка за втория удар. Каква грозна, каква страшна сила беше почувствал в себе си. „Така убиват хората“ – помисли си той.

Станимир отново спря продължителен поглед върху лицето на Деяна. То беше съвсем бяло. Превръзката на главата ѝ даваше особен вид. Обича ли я той? Ако нежността, която струи в сърцето му, е обич! А отде струи тази нежност? Тя извира от някакъв далечен, много далечен извор. Той тръгна по струята и искаше да стигне до нейното начало. Премина през дните и месеците, откакто е дошъл в България, и стигна до първия път, когато я видя на планината. Чу тя да казва:

– Учителю, братът е дошъл.

Тогав нежната струя проби и се появи на повърхността на земята. Но тя идва отнякъде! Той слага ухото си и иска да чуе нейния ромон изпод повърхността. Изминалите векове са се напластили като земна пръст, но тя и изпод тях продължава да тече. Колко е странно и чудно това преживяване. Изобщо, откакто е срещнал Деяна, много интересни преживявания е имал. Откакто я е срещнал... Нея ли? Не – откакто е срещнал Учителя. Но те някак странно се преплитат в неговото съзнание. Може би защото Учителя чрез нея му помага? А защо именно чрез нея? Где е причината?

Деяна въздъхна дълбоко и отвори очи. Ах, тези очи! Най-напред тези очи му направиха впечатление. Какво има в тях? Те го привлякоха. В тях се крие миналото. Оттам се показва струята на повърхността.

– Стани – прошепна Деяна, – ти все още си буден.

– За мен това е удоволствие, Деяна, защото ми дава възможност да си правя най-сериозни проучвания.

– Ти си толкова добър!

– Не се знае дали със сигурност е така. Но трябва да ти дам от капките, които лекарят предписа... После ще спиш, за да си отпочинеш.

– А ти?

– Аз... утре.

В капките изглежда имаше нещо приспивно, защото Деяна заспа веднага. „Тя спи – мислеше си Станимир, – а какво всъщност са сънят и животът? Шопенхауер² казва, че сънят и животът са страници на една и съща книга, които човек разлиства. Само че през време на съня човек разгръща безразборно страниците на тази книга. Понякога може да разгръща страници, отдавна четени. А аз бих допълнил: както човек може да разгръща страници, отдавна прочетени, така може да разгърне и още нечетени страници и по този начин да надникне в бъдещето. Тези именно сънища тогава могат да се нарекат пророчески. Но ако по принцип човешкият живот представлява една книга, тогава във всички странни сънища, където ние се срещаме с непознати хора и се разхождаме из местности, в които през този живот никога не сме бивали, това не е ли разгръщане на тази книга, чиито страници сме чели отдавна, много отдавна, в някое минало превъплъщение? Това е напълно логично, защото нашето аз, освободено от сегашната ни плът, може да се разхожда из целия този живот, криволичещ из вечността. Или на езика на Шопенхауер, това може да е разгръщане на страниците на тази книга не от вчера или отпреди десет-двадесет години, а отпреди стотици или хиляди. Аз мисля, че по този въпрос Деяна би била напълно съгласна с мене”.

При тази мисъл той спря погледа си върху притворените ѝ очи. Лицето ѝ изглеждаше смъртно бледно. Чергите ѝ бяха опнати. Сенките под очите ѝ – необикновено дълбоки. Някакъв леден ужас премина през Станимир и той се наведе над нея. Лицето му несъзнателно докосна нейното, учудващо студено. Той сам се вледени. „Капките!” – премина като светкавица тази мисъл през ума му. Той хвана ръката ѝ. Пулсът беше едва доловим. „Топли компреси!” – изведнъж премина през съзнанието му. Със светкавична бързина включи електричеството, за да стопли вода.

После никак не можеше да си припомни тия часове, докато отново дойде лекарят. Само помнеше, че не е сам,

че действа под диктовката на някой невидим. В един момент на отчаяние, когато мислеше, че Деяна си отива, той отново съзря светлото очертание на Учителя над главата ѝ. Тогава той разбра, че тя ще бъде спасена.

На другия ден от направената справка в аптеката се оказа, че е станала малка грешка в дозировката... Малка грешка, която щеше да коства живота на Деяна...

Единственото същество, при което Станимир чувстваше, че трябва да отиде след отнасянето на Деяна в болницата, беше Учителя.

Утринта беше мразовито студена. А може би и така да се струваше на Станимир, след като бе прекарал една такава тревожна нощ. От сестрата, която той беше виждал много пъти да стои пред салона, научи, че Учителя още не е слизал. Но точно в този момент вратата горе се отвори и Учителя се показа на площадката. Сестрата и Станимир вдигнаха ръка за поздрав.

– Рекох, какво има? – запита Учителя, сложил ръце на парапета на площадката.

– Исках да дойда малко при Вас.

– Елате, рекох.

Станимир тичешком изкачи стъпалата и целуна подадената десница на Учителя. После се озова в съвсем малка стая с маса, отрупана с извънредно много неща. Учителя му показа ниско столче и сам седна на друг, по-голям стол.

В стаичката беше топло и някаква странна приятност изпълни цялото същество на Станимир. Когато идваше, из пътя той си мислеше за много неща, считаше ги за много важни и искаше да ги разкаже на Учителя. Но сега всички те му се виждаха дребни, незначителни. Защо трябва да занимава Учителя с тях? При тая мисъл погледна Учителя и видя, че Той го гледа със съсредоточен поглед. Изведнъж обхваналото го добро, приятно чувство отстъпи на някакъв смут. „Посоката е погрешна” – помисли си Станимир и отново потърси мислите, с които бе вървял. Тогава заговори:

– Откакто съм дошъл тук, имам доста интензивни

изживявания, но вчера те се преплетоха с тия на още едно същество, по-право на две. Като влязох тук, в един момент се поколебах трябва ли да Ви занимавам с такива, може би дребни за Вашето съзнание случки, но после разбрах, че трябва да Ви разкажа всичко.

– Малките неща, рекох, са причина за големите – каза Учителя.

Странна лекота изпълни душата на Станимир и той разказа на Учителя всичко: от момента на лекото докосване на нечия невидима ръка по рамото му, до момента, когато беше дошъл на Изгрева.

Учителя слушаше с внимание. Когато Станимир завърши, Той рече:

– Рекох, всичко ще се оправи, всичко ще се нареди.

В това време някой почука на вратата. Учителя излезе вън. Женски глас молеше за нещо. Чуха се стъпки, слизащи по стъпалата. Станимир с притаен дъх очакваше завръщането на Учителя.

В стаичката беше приятно топло и той се облегна на стената, готов всеки момент да се изправи, като чуе стъпки по стъпалата. Но Учителя се бавеше. Стегнатите от напрежение мускули на Станимир се отпуснаха и той се замисли върху това, което се бе случило. За първи път в живота си бе се показал някак безволев... Не изхвърли оня тип още в първия момент. Защо? А ето и сега, когато го нарича така, има чувството, че не трябва... Защо? Освен това, познавайки своята природа, би трябвало, като разбра, че Деяна е имала дете, да се почувства страшно обиден... защото е скрила. Освен това не се пробуди неговата дива ревност, виждайки този изневиделица изникнал млад човек. Защо? Къде е причината? Някога, когато беше 22-годишен, бе обикнал едно момиче. Когато научи от приятели, в чиято компания беше, че това момиче е имало друг приятел преди него, Станимир бе избухнал в такава яростна ревност, че само изумените очи на момичето спряха ръката му във въздуха и после той я спусна полека надолу. Момичето през сълзи му каза, че само веднъж се била целунала с първия, и

тичешком избяга от стаята. Оттогава неговите приятели го наричаха „българина“, с което изразяваха неговата дива, необуздана природа. А тази природа той я съзнаваше в себе си, въпреки непрекъснатия си стремеж към духовното, въпреки че съзнателно работеше над себе си. Но съвсем неочаквано се случваше тя да избухва като гейзер в него.

Станимир леко трепна. Стори му се, че някой влезе в стаята, но нямаше никого. Някаква мъгла излизаше от някъде, събираше се и се оформяше. Станимир напрегна взор. Мъглявината вземаше човешки образ. Стените на стаята изчезнаха и фигурата придоби необикновено големи размери. Станимир искаше да отмести гърба си от стената, но изгуби чувството за своето тяло и се почувства само като същност, като съвсем мъничка същност.

Мъглявината се просмукваше от странна белота, която достигна до блясък.

– Знаеш ли какво си бил ти? – заговори Съществото, светнало вече в ослепителна светлина.

– Не – отговори малката същност Станимир.

– Ти си бил йерофант.

Сърцето на Станимир замлъкна. Йерофант?! Как е могъл да достигне до такова високо посвещение... и как е слязъл дотук, където е сега?

– Твоят устрем към Божественото те изкачваше нагоре по стъпалата на йерофанта, но после гордостта, тщеславието и честолюбието, поникнали в сърцето ти, сториха своето... Но Божествената искра, стремежът към Божественото не изчезна в тебе, затова си отново при мен.

– А кога съм бивал по-рано при тебе?

– През вековете.

– През вековете?

– През хилядолетията.

Сърцето на Станимир съвсем се смали. Кой е този Дух, Който говори за векове и хилядолетия?

Благоговение изпълни душата на Станимир. Чувството за съвсем мъничка същност се замени с чувството на сливане с нещо безгранично, с нещо неизказано хубаво.

Чуха се стъпки по стъпалата. Станимир почувства, че отново го обвинява някаква корава обвинка. Той се огледа. Мигове ли бяха минали, или часове? Стените на стаята се бяха върнали. Той се усмихна – коравата обвинка беше тялото му. Вратата се отвори. Струящите светлина очи, които го бяха гледали преди малко, отново го погледнаха през очите на влезлия.

– Учителя! – едва пое дъх Станимир и стана прав.

Учителя седна на стола тих, спокоен и му посочи малкото столче.

– Какво велико смирение – помисли си Станимир.

В един момент искаше да каже това, което беше му се случило, но Учителя го погледна сякаш малко строго и заговори:

– Една от задачите на ученика, рекох, е да владее ума и сърцето си, т.е. своите мисли и чувства, своите сили и способности.

„Да – помисли си Станимир, – а аз едва не пребих вчера онзи... Дивата сила отново ме бе обхванала...“

– Който не може да придобие контрола на разумната воля – говореше Учителя, – ученик не може да бъде.

Станимир прехапа устни.

– И да бъде в Школата, нищо няма да научи.

Различните народи през различните времена са имали различни методи за владееене на ума и сърцето. Изобщо методите на източните народи се отличават коренно от методите на западните народи.

„Загова навярно – помисли си Станимир, – в Индия ми казаха, че Учителя е в България... После ще мисля върху тези неща“ – каза си той и заслуша с внимание това, което говореше Учителя:

– Не е лесно да контролира човек силите на мозъка и на сърцето си. Мозъкът е орган на мисълта. Загова ще се научите първо да владеете отделните центрове като изразители на различните умствени способности. Това знаят посветените. За непосветените обаче мозъкът представлява една мека маса, която се състои от сиво и бяло вещества,

в която кръвта приижда периодически във вид на приливи и отливи. Това е физиологическата функция на мозъка, но той има друга функция. Ясновидецът вижда, че от мозъка излизат хиляди нишки в различни направления, по които минават различни течения, а оттам тия течения отиват по цялото тяло. Те обхващат мозъка и сърцето. Теченията на научната мисъл се различават от тези на обикновената. Колкото по-силни са теченията в един мозъчен център, толкова по-голяма е неговата дейност. Който не разбира направлението на тези течения и не може да ги трансформира, излага се на опасност. Например теченията, които минават в задната част на мозъка, събуждат нисшите чувства у човека и ако не може да ги владее, той изпада в големи изкушения. Ученикът не трябва да се заблуждава, но да знае, че седалището на нисшите чувства е в задната част на мозъка.

– Учителю, а как може ученикът да овладее нисшите си чувства?

– Има различни методи, които трябва да се прилагат правилно. Няма по-голямо благо за човека от това, да владее силите на своя мозък, да регулира своите състояния и да пренася енергиите на мозъка от един център в друг. Това значи човек да има самообладание. От ученика се изисква освен самообладание, още и да разполага със своите мозъчни центрове, да знае кои от тях да туря в действие и как да ги застави да работят...

„Колко много работа ми предстои, за да го постигна” – помисли си Станимир.

Учителя се усмихна и каза:

– Това не значи, че в няколко дена или месеца могат да се постигнат резултати. Ако след няколкогодишна усилена работа имате микроскопични резултати, това е голямо постижение. Радвайте се на малките резултати.

Отново се почука на вратата. Учителя стана и отвори. Влезе младата сестра стенографка с тетрадка в ръка.

Станимир се изправи. Трябваше да си отива. Учителя го изпрати до дървената площадка. Подавайки му ръка,

каза:

– Дръжте съзнанието си будно, за да не се поддавате на нисшите влияния. Поддавате ли се на нисшето, без да искате, вършите престъпления.

– Да, Учителю – промълви Станимир.

– Като разумно същество човек трябва да се намира под влиянието на разумните сили на Битието.

– Разбрах, Учителю!

Станимир целуна десницата на Учителя и заслиза по стъпалата. „Ето Школата, ето Учителя, Когото съм търсил!“ – мислеше си той. Сега трябваше работа, работа над себе си.

Слизайки към града, той си казваше: „Непременно трябва да възстановя знанията, които съм имал, непременно трябва отново да се изкачвам нагоре“.

– Братче, много си се замислил – чу той да му казва някой. Вдигна главата си и видя стара жена. Где беше я виждал? На Витоша... Сините ѝ очи изглеждаха като парченца от светлото небе. Те му се усмихваха и му се сториха огрени от невидимо слънчице. Тогава той се огледа и видя, че Слънцето грееше и снегът ослепително блестеше наоколо му.

– Много си се наговарила – дружелюбно ѝ заговори Станимир.

– Ами събрах всичките дрехи... на дъщерята, на децата, отивам на пералнята да ги изпера там, на бол вода.

– Я да видя колко тежат – протегна той ръка към големия вързоп.

– Ех, тежки са, но все пак не толкоз много, мога да ги нося – подаде му тя вързопа.

Станимир го взе и тръгна с него.

– Ех, братче, че нали го поиска само да видиш колко тежи... Дай ми го да го нося...

– Нищо, ти повърви така... на мен не ми тежи...

– Ами като си млад, силен... Но не е прилично ти да носиш торбата. Я какъв си стегнат, хубав. Пък дрехите ти съвсем нови...

– Дрехи като дрехи... – Ами ти как ще се върнеш нагоре после с този товар?

– Дъщерята, като излезе от работа, ще дойде при мене... Хем да ги поизплакне по-хубаво, хем да ги донесем.

Като стигнаха кръстопътя, видяха че автобусът беше спрял.

– Ако искаш да се качиш, да се не мориш... – предложи Станимир на старата сестра.

– Амийй, как ще се качвам в такова хубаво време... Я какво слънчице е грейнало. То ми е драго, че вървя... Пък като вървя, братче, казвам си: душата ми, сърцето ми да се белнат като този чист бял снежец... И Господ да ги огрее като златно слънчице.

Станимир се обърна и я погледна. В този простичка, износена човешка форма какъв висок идеал се криеше...

– Ти, братче, днеска беше при Учителя...

– Да, бях.

– И при това горе те прие... То е все едно в небесата си бил... И аз... колко пъти ми се иска да отида при Него... ама си мисля – за какво да безпокоя великия... Нали Той види, знае ми всичките трудности... И като ми е най-тежко, ида в градината да пооскубя малко тревата от цветята. И тогава ми става драго, драго... Всичките ми мъки си отишли... Чак ми се попява. И току Учителя ще мине и ще ми заприказва... Боже, пък аз си изгубвам дъха от радост... Той да се спре при мене и да ме заприкаже... И знае къде ме боли... за дъщерята, нали е вдовица с малки деца, без работа беше. „Ще се оправи – каже, – всичко ще се нареди”. И наистина, нареди се. Намери й се работа, сега сме добре... Слава на Бога.

Когато най-после се разделиха със старата сестра и Станимир слезе от трамвая, той забърза към къщи, за да запише всичко, което му бе говорил Учителя, и да го сподели с Деяна.

* * *

Станимир четеше „Занони”³ и цял погълнат от нея, не чу лекото почукване на вратата. Когато се почука повторно по-силно, той вдигна главата си и каза:

– Да!

Вратата се откряна и една ръка въведе малко момиченце. След момиченцето влезе и този, на когото беше ръката – младият човек, когото бе видял при Деяна – Светослав или Слави, както го бе нарекла тя.

Станимир беше толкова изненадан, че в първия момент остана неподвижен. После остави книгата и се изправи.

– Аси, кажи на този чичко „добър ден” – подкани Слави детето.

Момиченцето, необикновено красиво, повдигна канелените си кротки очи. Станимир се вгледа в детето. То приличаше на Деяна, имаше очарованието на бащата, но същевременно носеше и нещо съвсем различно от тях – кроткия поглед. И най-чудното, този поглед му се стори познат. Откъде, откога?

– Аси, ръкувай се с чичкото – подкани я пак бащата.

Детето все така мълчаливо гледаше с кротките си като на сърна очи и най-после си подаде ръчичката.

– Кажи на чичко името си, за да се запознаете.

– Ние се познаваме – хвана ѝ ръчичката Станимир, – нали се познаваме, мъничко?

Детето поклати потвърждаващо глава, като продължаваше да гледа Станимир.

– Откога се познаваме, помниш ли? – вдигна я на един стол Станимир.

– Когато бях голяма, ти беше малък – отговори за обща изненада детето.

Станимир я прегърна очарован.

– Кара човека да я обикне отведнъж – заговори Светослав. – И аз така я обикнах, като я видях.

– И затова я откраднахте?

– Не, майката на Дея ми я предаде.

– Невъзможно!

– Ще ви обясня как стана. Ще ви разкажа малко по-обширно и за неща, станали доста отдавна, за да може да разберете защо наистина майката на Дея ми даде Аси. Нейният съпруг е бил зъболекар. Обичал я много, но имали чести недоразумения и се развели. Оженил се за втора жена, но не бил щастлив, както очаквал. Втората съпруга, много по-млада от него, била пълна противоположност на първата, която била скромна и тиха. Но съпругът бил много недоволен от първата си жена точно поради тези ѝ черти и казал, че не иска калутерка в къщата си, но втората била толкова весела, така обичала компаниите, че макар и сам той да бил веселяк, се смаял. От приеми и журове не ѝ оставало време да се занимава с домакинството. А и поначало не обичала... да се занимава с такива прозаични работи. Когато мъжът ѝ заболял, на нея ѝ дотегнал този стар мърморко, както тя го наричала, оставила го, отишла при приятеля си, с когото неотдавна сключила брак. Основните недоразумения между родителите на Дея са били идеите на майка ѝ. Тя била вегетарианка, не обичала веселите компании, всред които се леело вино и всред които нейният съпруг се чувствал щастлив. Но останал сам, болен, при това стар, защото и в първия си брак бил доста по-възрастен от жена си, той започнал да си спомня за своята кротка, тиха, предана първа съпруга. Като разбрал, че го очакват тежки, трудни години на самотен, болнав старец, той пратил свой близък при майката на Дея да я помоли в името на идеята, на Доброто, на което тя служи, да отиде при него. А той от своя страна щял да подпомогне материално Дея да завърши образованието си. Моето отиване съвпадна с този момент. Майката на Дея прие за съвсем естествено моето желание да се събера с нея и ми даде детето. А самата тя отиде да гледа своя някогашен... болен съпруг.

– Само един Бог може да ви съди за всичките ви лъжи – промълви Станимир.

– Не, не ви лъжа. Единственото същество, което съм

обичал най-много в живота си, е Дея. Но и за мен има нещо странно, необяснимо. Колкото съм могъл да бъда любящ към нея, толкова съм могъл да бъда и жесток. Имало е моменти, когато съм бил готов да дам живота си за нея, а имало е и минути, когато съм чувствал необяснима неприязън към нея. И тази неприязън извира от самия мен, от самата ми душа, без да е имало някаква обективна причина. Но тези моменти, в които съзнанието ми се забулва с някаква тъмнина, са били кратки и след тях съм обичал Дея с двойна сила. И мисля, че тези моменти на неприязън не биха били причина за нашата раздяла. Най-главната причина е майка ми. Тя ненавижда Дея и мрази до смърт майка ѝ. Всякога, когато съм искал да заговоря за тях, майка ми става неузнаваема. Сивите ѝ очи добиват зеленикав оттенък с някаква остра светлина. Лицето ѝ бледнее и я слушам да казва: „Спри! Спри! Не ми говори за тези жени! Те ми опропастиха живота”. Когато веднъж имах смелостта да я запitam как собствено са ѝ опропастили живота, тя ме погледна със своите преобразени от гняв очи и каза: „Аз никога не лъжа. Тези жени са ми неприятни. Това е моето чувство. Това почувствах още в първия момент, когато ги видях”. Майката на Дея счита, че тази неприязън на майка ми води началото си от някакво далечно минало превъплъщение и го нарича карма. Аз не вярвам в това, но често се замислям. Необяснимото с нищо лошо отношение на мама към тези две същества понякога ми натрапва идеята, че може да има наистина прераждане.

Станимир слушаше младия човек и същевременно наблюдаваше малкото момиченце, което през всичкото време го гледаше с широко отворени очи, в които той искаше да прочете някаква мисъл. Толкова сериозни бяха те. В някои моменти дори му се струваше, че не детето гледа с тези хубави, изразителни очи, а голям човек. Илюзията в един момент беше толкова силна, че той се взря в детето, но после се засмя и погали косиците на момиченцето. Очите на детето просияха. Някаква странна усмивка се появи в тях. И съвсем неочаквано момиченцето каза:

– Спомняш ли си, когато аз бях голяма, а ти беше малък?

– Така ли? – погали отново косиците на детето Станимир.

– Да – сериозно отвърна то.

– Не ѝ обръщай внимание. Откакто съм я взел, говори ми какви ли не фантазии. Много развито въображение има. Но освен това прави ми впечатление, че тя има определено отношение към хората – просто като голям човек.

– Да, това и на мене ми направи впечатление.

– Нали?

Станимир замълча. Ако Дея знаеше, че детето ѝ сега е при него?! Навярно той трябва да направи всичко възможно да го задържи и да ѝ го предаде. В същия момент той почувства нечие присъствие – от него лъхаше сериозност, строгост. Не, идеята да предаде детето на Деяна не беше правилна. Явно е, че Невидимият не я одобрява. Какво трябва тогава да направи? Да се даде детето на старата? В присъствието на Невидимия се почувства мекота.

– Значи този е верният път – помисли си Станимир. – Просто невероятно. Чудно!

И още докато се чудеше, в него някой каза:

– За да ги учи!

– Кого? – попита мислено Станимир.

– Всички тях – отговори вътрешният глас.

– Майка ви обича ли малката? – запита Станимир.

– До полуда. Още преди да се роди Аси, тя ми казваше, че по отношение на детето няма нищо против.

– Не мога да разбера тогава защо не ви позволява да се съберете с Деяна?

– Нали ви казах, защото ненавижда нея и майка ѝ.

– Странно – прецеди през зъби Станимир.

– Необяснимо – допълни младият човек. – През годините, когато бях в чужбина, тя е ходила непрекъснато в провинцията, за да вижда малката. Сближила се била с една съседка на Деянината майка и постоянно чрез нея е пращала най-различни подаръци на детето. А също

така богато е възнаграждавала и жената, за да може тя да повика детето при себе си и по този начин майка ми да я вижда отблизо. Нямате представа на какво ли не е била готова, за да приласкае Аси. И малката я обикнала. Но за майка ми това не е било достатъчно, тя искаше да вземе детето при себе си. Затова се и върнах аз тука, за да ѝ го доведа.

Младият човек замълча. После продължи:

– Мислех, че всичко ще бъде много лесно. Ще взема детето и ще го предам на майка си... Но Аси ме порази. Аз я обикнах така, както не съм обичал никое същество. И за първи път исках да се противопоставя на майка ми, да не ѝ дам Аси, а да я задържа за себе си. Затова исках да се събера с Дея... без знанието на майка ми.

– Но нали ще се жените за друго момиче... и нали бракът ви с Дея е разтрогнат по силата на обстоятелствата, че толкова години не сте живели заедно?

– Това няма значение. Дея е станала много по-привлекателна, откакто я познавам, но заедно с това е променила и характера си.

– И не би искала да живее с вас по предлагания от вас начин? – усмихна се особено Станимир.

– Защо се смеете?

– Не се смея. Усмихвам се само на вашата идея да се жените за една и да искате да живеете с друга.

– А какво искате, да се ожения за Дея ли?

– Нищо не искам. Ако изобщо искам нещо, то е вие сам да се ориентирате, защото, струва ми се, вие сам не знаете какво искате...

– Това е съвършено вярно. Нещо ме привлича към Дея, но ме и отблъсква... Аз я желая, но и мисля за страданията, които ѝ причинявам. Само чувствам, че по-скоро бих се оженил за онова болнаво момиче, отколкото отново да сключа брак с Дея, която всъщност обичам. Защо е така – и аз не зная. Може би майка ми така ме е объркала?

„Кармичен възел” – помисли си Станимир и погледна детето. То се бе качало на един стол до масата и шареше с

молив върху хартия.

– Какво пишеш? – запита я Станимир.

– Писмо! – отвърна сериозно Аси.

– На кого?

– На мама Дея.

– Но ти не си взела разрешение от този чичко дали можеш да пишеш на масата му – каза ѝ Светослав.

Малката се изправи на стола и погледна въпросително Станимир. И пак нему се стори, че го гледат очите на голям човек.

– Нищо – усмихна се Станимир – пиши! Само така, както си се качила на стола и се навеждаш, може да паднеш.

– Аз като бях голяма... – започна Аси.

– Когато станеш голяма, искаш да кажеш – поправи я Светослав.

– Не, когато бях голяма – настоя детето, – тогава седях на стола, ама той беше червен стол.

– Тя все за червени и за златни столове говори – усмихна се снизходително баща ѝ. – Дея би обяснила това с някакво прераждане.

– Твърде е възможно.

– Мислите ли?

– Децата до седемгодишната си възраст си спомнят за миналото и до голяма степен живеят с него. Някои дори си шепнат... разговарят... Родителите им мислят, че сами със себе си разговарят. Но колкото децата растат, толкова настоящето изпълва съзнанието им и миналото отстъпва в подсъзнанието. Но понякога то отново може да се появи, да изплува в съзнанието им, най-често в сънищата.

– Това е интересно, но науката още не е доказала тези неща.

– Зависи коя наука. Съвременната наука иска да обясни някак сънищата, но тя е далече от истината по отношение на тях.

– А вие като казвате, че са откъслечи от минали прераждания, мислите ли, че сте достигнали до истината.

– Аз имам малки опитности, но се вслушвам в изказванията на тези, които са проучили въпроса относно съня. Но има и много хора, които в сегашния си живот нямат никакви особени знания, но имат съновидения, които буквално след това се повтарят във физическия ни живот. Скоро се запознах с един брат от Бургас, който в съновидение е видял пробива на фронта през Втората световна война и безредното бягане на българските войски от бойните полета. Понеже е имал и други такива буквално сбъдващи се сънища, той е споделил това съновидение със своите другари войници, като им казал: „Страшно бягане ще има”. Това стигнало до ушите на началството и той е бил повикан да потвърди вярно ли е това, което е казал. Той съвсем чистосърдечно разказал съня си. Тогава му казали: „И така да е, ти не го говори”.

– Странно е, че с това се е отървал.

– Навсякъде има хора, които имат свои малки опитности. Но този същият брат ми е разказвал как насън са му вдигали завесата на неговите минали превъплъщения. А и не само той...

– Относно сънищата на този брат, които са ставали после точно така в живота му, напълно съм съгласен, защото и с мен се е случвало това няколко пъти, макар и да не съм могъл да си обясня как е ставало то. Искате ли да ви разкажа някои от тези странни сънища?

– Да.

– Бях още в първите класове на гимназията. Сънувах, че в класната стая влиза учителят ни по литература и ни дава темата на класното. На другия ден се повтори същото. Учителят ни по литература ни даде същата тема.

– Това е много хубаво.

– Ще ви разкажа друг случай, който ме е разтърсил из основи и който стана причина да се сближа с майката на Дея.

Преди да обикна Дея, имах дружба с едно друго момиче. Тя беше ученичка в гимназията. Беше добра и отстъпчива. Една нощ сънувах, че като турист влизам в едно

планинско село. На завоя по пътя настигам впрегната с волове кола. Край нея вървят хора мълчаливо, с наведени глави. Някакъв смут изпълни душата ми и аз се спрях. В единия човек, придружаващ колата, почернял от мъка, държащ калпака си в ръка, познах бащата на момичето, което обичах. Невидима ръка отметна чергата, с която беше покрита колата, и видях в ковчега мъртва приятелката ми. Събудих се, цял облян в пот. Едва изтряях до сутринта, за да изтичам до квартирата на момичето. Слава Богу, тя ме посрещна усмихната и добра, както винаги.

– Какво ти е? – попита ме тя, като се вгледа в лицето ми.

– Нищо! – отвърнах аз.

– А защо е този особен трепет на ръката ти?

– Бързах много...

Тя ме погледна и не каза нищо. До края на учебната година я обичах с двойна сила и исках да забравя съня.

През лятото приятели ни поканиха да направим екскурзия из Стара планина и да погостуваме на друг наш приятел. Макар че един от другарите ни се славеше като добър познавач на планините и го наричаха „Географ“, този път не с вързани очи, но и с отвързани той сбърка пътеките и два дни ние не знаехме где се намираме. Добре, че времето беше хубаво, имахме достатъчно храна и объркването на пътя беше извор на шеги и весели закачки. От един връх видяхме сгушено в пазвите на планината селце и тръгнахме към него. Когато приближихме селото, местността ми се стори позната. Виждал я бях някога. Кога? Започнах да се оглеждам, за да си припомня кога собствено съм виждал тези места. И отведнъж, при влизането ни в селото, на един от завоите видях впрегната с волове кола и вървящи няколко гологлави селяни край нея. Вкамених се. Беше същото, както в съня ми. Трябва да призная, че в съня по-ясно виждах нещата, отколкото в действителността. Като през було видях бащата на момичето, като през мъгла съзрях смразените черти на девойката в колата. Вървах с вдървени крака и гледах стичащите се сълзи по

потъмнялото от мъка лице на бащата.

Смъртно си спомням всичко, което е станало отпосле, защото чувствах себе си като някаква желязна фигура, която с мъка придвижвам, и някакво странно чувство, смесващо нещата от съня с действителността.

Писъците на майката и сестрите на момичето ме разтърсиха и ме върнаха на земята, но заедно с това чувствах, че нервната ми система е изопната до крайност, всеки момент може да се скъса... и аз да изчезна... В този момент една ръка ме хвана и ме отведе настрана. От тази ръка идваше някаква лекота, която се вливаше в мене, и аз се почувствах странно добре.

Повдигнах главата си и видях жена на средна възраст и с крайно симпатични черти. Беше учителката в селото – майката на Дея. Тя се отнесе с мене като със син. Проявяваше най-хубави грижи, без да упражнява какъвто и да е натиск над съзнанието ми. Казвам това, защото съм чувствал точно обратното от страна на майка ми. При тази непозната тогава за мен жена се почувствах като дете, люляно от майчини ръце. Тогава за пръв път разбрах какво всъщност е майка. Аз почитам майката на Дея и досега и зная, че и тя ме обича като син, въпреки всичко...

Няколкото дни, които прекарах там, бяха истинско лечение за мен. Когато тя се навеждаше и слагаше ръката си на челото ми, чувствах нервните тръпки да притихват в мен и аз заспивах в някакъв мир и тишина... Когато тя говореше, гласът ѝ имаше лекотата на ръката ѝ и също внасяше спокойствие у мен. Ако майката на Дея беше моя майка, бих бил съвсем друг. Тогава непременно бих бил окултист.

– А сега какво ти пречи?

– Моята майка. Тя пристигна там, известена от моите приятели, с всичката си сила и величие. Когато тя отвори вратата, почти без да почука, поне аз не чух почукване, майката на Дея ми поднасяше млякото за закуска. Колко много исках мама да не беше такава, каквато е! Но колко много благодарях в душата си, че майката на Дея беше

точно такава, каквато е! Мама с всичката си стихийност ме измъкна от леглото и заедно с лекаря, когото беше довела, ме сложиха в автомобила и ме доведоха тук. Оттогава тя не престава да говори за майката на Дея всевъзможни отрицателни неща. А аз мисля, че трябваше само да ѝ благодари! Без нея не зная как би издържала нервната ми система. И ето, аз мисля, че както майката на Дея действаше благотворно на мен, така вие ще подействате на моята майка.

Станимир се взря в лицето на младия човек. Странно, то бе съвсем изменено. Линиите на пренебрежението, на безочиюето, които по-рано така силно се подчертаваха, бяха изчезнали. Пред него бе застанал нежен, любещ млад човек. Дори очите бяха други. Станимир се изненада: челото, лицето му бяха с нежнобял цвят. Косите? Косите също бяха други.

Станимир разтърси глава. Нежният, любещият образ потъна в лицето на Светослав и там отново изпъкнаха леко издадените му устни, усмивката в очите му и чергите, изразяващи пренебрежение, стигащо до безочие.

Станимир въздъхна дълбоко. Същото такова нещо му се бе случило и вечерта, когато Деяна лежеше в безсъзнание и той се бе вгледал в лицето ѝ. Не бяха ли това образите им, изплували за миг от миналото и потънали отново там?

- Съгласен ли сте? – попита го Светослав.
- За какво? – учуди се Станимир.
- Да отидем при майка ми.
- Добре, да отидем – съгласи се Станимир.

* * *

Учителя седеше на стола строг. На Деяна се струваше, че е неумолим. Сълзите ѝ, стичащи се по бузите, влизаха във врата ѝ. По лицето на Учителя минаваха леки, едва доловими вълни, които Деяна схващаше като намръщване. Той беше ѝ дал да разбере това, което тя най-малко беше очаквала – детето е по-добре да остане при майката на Слави. Това я беше поразило, бе я огорчило и тя, седнала

на стола до прозореца, плачеше... Тя искаше да проговори, да каже нещо, но не бе могла. Сълзите, излизаци топли и обилни от очите ѝ, не ѝ позволяваха да стори това. И като плачеше, тя си мислеше: защо майка ѝ беше дала детето на Слави? Майка ѝ, която обичаше Аси дори повече от самата нея! Как е могла да се раздели тя с детето? Заради баща ѝ... Нима е възможно това?

Деяна повдигна разплаканите си очи и погледна Учителя. Защо ѝ се стори, че Той страда за нещо? Да, линиите на лицето Му показваха страдание. За какво страдеше Той? – За всички тях, които не разбират и не знаят как да разрешат задачите си.

Сълзите пак така обилно обливаха лицето ѝ, но тя чувстваше, че там, дълбоко, изворът им почва да пресъхва. Майка ѝ досега винаги бе слушала вътрешното си ръководство, в което Деяна вярваше... Но за първи път беше се усъмнила в него, когато научи за даването на детето на Слави.

Учителя гледаше сериозен, замислен. Гънката на страданието беше все така дълбока.

Може би майка ѝ беше изменила на своето ръководство заради баща ѝ? Още една вадичка, която се вливаше в очите ѝ, почна да пресъхва. Но една друга – че самото Провидение е против нея и е накарало майка ѝ да даде Аси, вля нова, и то много изобилна струя от сълзи в очите ѝ и те потекоха по бузите ѝ. Линиите на лицето на Учителя се смразиха.

Не, тя бе прекалила в помислите си. Но тогава где е грешката? В самата нея? Но как е възможно това – да вземат детето ѝ и тя да не протестира? Детето ѝ, собственото ѝ дете – подчерта тя. „Собственото ѝ дете?“ – попита някой като ехо в душата ѝ. Деяна се сепна. Защо този въпрос? Струящите се сълзи усетиха невидима спирачка и се застичаха по-бавно. Собственото ѝ дете? А защо по-рано не е имала това чувство? „Не, не! – извика в себе си тревожно тя. – То е било, защото бях много млада... Защото Аси се роди при неестествени условия, с пълна упойка... И може

би тъкмо затова понякога съм имала чувството, че Аси ми е сестричка... Просто забравях, че е мое дете, което сега ми се вижда чудовищно, но така беше... А може би е било и затова, че откакто се роди Аси, тя е била все под грижите на мама... само на мама”.

– И сега пак ще се грижи за нея една майка, само че тази на Слави. Тогава къде е разликата? – попита някой невидим.

– Да, но когато завърша... – подхвана енергично Деяна.

– Да, когато завършиш... – повтори невидимият в душата ѝ.

Деяна се спря. Тя е още втора година френска филология, а мечтаеше след завършването да отиде да специализира езика във Франция. Мислеше ли тогава за Аси? – Мислеше само, че има кой да я гледа. А и сега ще има кой да я гледа...

– Но при мама аз съм сигурна – рукнаха пак сълзите ѝ, – а тези ще ми я отнемат.

Учителя гледа с леко притворени очи. Цялото Му лице е неподвижно. Той я гледа, но какво вижда с тези неподвижни очи? Миналото?! Ах, може би миналото! Какво ли е то? Не, не, миналото няма значение. Има значение само настоящето и бъдещето.

– Настоящото е резултат на миналото – подчертава невидимият говорител в душата ѝ.

– Ах, тези ужасни невидими закони – бликват нови сълзи...

– Те са само справедливи.

– Но няма ли кой да ми помогне? – извиква Деяна с всичката горест на душата си.

– Има!

– Кой?

– Любовта!

– Любовта?

– Да, Любовта.

– Та нима аз от безлюбие искам Аси?

Очите на Учителя се открехват повече. Защо отново

такова страдание е изписано по лицето Му? Така ли ѝ се струва? Той им е говорил толкова много за любовта – за коя Любов?

Сълзите пресъхват в своя извор.

Веднъж, в една неделна беседа, тя бе чула Учителя да казва: „Този, когото вие мразите, Бог го обича”.

„Да, това е така, аз може да не обичам някое дете, може да го мразя, но майка му го обича”. Защо ѝ идват тези мисли? Кого тя не обича? Не, тя никого не мрази, но все пак не е справедлива. Майката на Слави може да гледа детето също така, както досега – нейната майка. Тя знае, че майката на Слави обича детето, тя знае, че е ходила неведнъж там, в селото, за да го вижда... Знае, че веднъж, когато Аси беше много болна, тя от София е пратила с кола лекар... и детето бе спасено. Тогава?

– Но тя ще обсеби детето, както е обсебила Слави, и няма да го върне никога – заплаква отново Деяна.

– Защо да го върне? Нима детето е вещ, която се взема и дава – чува в душата си да я пита някой.

– Наистина – съгласява се Деяна с дълбоко огорчение, – детето принадлежи на себе си. То е отделен човек. Когато израсне, ще има самостоятелен живот. То не може да принадлежи на мен. Аз мога само да го обичам и да му се радвам.

– Само това ли? – пита пак гласът в душата ѝ.

– Не, не само това... Трябва и да се грижи за него. Досега само го е обичала и му се е радвала, а други са се грижили за него... Сега трябва да му създаде добри условия... На детето му трябва възпитание... Сега тя трябва да отведе детето в квартирата си... Защо се чувства страшно безпомощна при тази мисъл? На кого ще оставя тя детето, когато отива на лекции? Кой ще се грижи за него, когато тя учи? Ще го оставя при хазайката... Но малката търпеливо ще понесе неслоди, лишения... Защо? Защото иска да я задържи при себе си...

Сълзите пресъхват по бузите на Деяна. Погледът на Учителя е съсредоточен, вгълбен. „Наистина е необходима

любов – мисли си Деяна, – любов към детето, и то безкористна”. Тя знае, че в настоящия момент най-добри условия Аси ще има при майката на Слави. Тя е силна и може да се пребори с целия свят за благо на детето.

„И тази жена Бог я обича – мисли си с пресъхнали очи Деяна – и независимо от всичко... и аз трябва да я обичам тъй, както Бог я обича... Тогава Аси няма да ѝ бъде отнета. Тогава тя ще бъде гледана там, както бе гледана досега от майка ѝ...”

Невидима ръка отне огромната тежест от гърдите на Деяна и тя въздъхна с облекчение. Учителя седеше с притворени очи... Лицето Му излъчваше мека светлина. Предишното страдание беше заменено с мир и неизказана красота. Как не е могла да разбере, че Учителя ѝ е казвал това, което е най-доброто за нейното дете?

– Учителю – коленичи Деяна и целуна десницата Му,
– Учителю, благодаря Ви!

Учителя отвори очите си. От тях се струеше любов.

– Рекох, всичко ще се нареди – прошепнаха устните Му.

* * *

Небето беше синьо, без нито едно облаче. Слънцето грееше и ако не беше ветрецът, който подухваше, би било много горещо.

Деяна и Станимир се бяха опрели на перилата на дървеното мостче над разстилащите се под тях морени. Разделените от тях гористи клонове на планината разкриваха пред погледа им обширна гледка. Очите им обхващаха поляните, облятата в слънце Люлин планина, комините, които пушеха в далечината при Перник, и стигаха до синеещите се на хоризонта хребети на Стара планина.

– С всяка нова красота, която виждам, България ми става все по-скъпа – заговори Станимир. – А зная, че няма да остана дълго и може би затова искам да обходя всеки неин кът и да се радват очите ми на нейните гори, планини,

реки... Искаш ли, Деяна, след като вземеш изпитите си, да обходим цялата страна?

– Толкова ли скоро мислиш да си ходиш?

– Не зная. Приличам на войник, който е готов всеки момент да потегли.

– Да, ти си добър ученик.

– Не по-добър от тебе!

– Радвала се бих, ако е така.

– Зная, че е така.

Вятърът се засили и те дишаха с радост прохладата му.

– Деяна, искаш ли да поседнем на тия каменни великани и да послушаеме приказките им?

– С удоволствие.

– Те навярно ще ни разкажат за ледниковата епоха, през която сигурно са се свличали надолу. Представяш ли си какво е било тогава? Ако те имаха съзнание като нас, тогава биха ни разказали за онази бурна, пълна със стихии епоха.

– Но ако и ние умеехме да четем книгата на Природата, както казва Учителя, бихме могли да прочетем тяхната дълга история. Наистина, колко малко знаем още ние, човеците, и какво самомнение имаме. Как се гордеем с науката!

– Учителя казва, че някога тя така много ще се развие, че сегашната ще изглежда като детско забавление.

– А ние тогава в какъв ли свят ще сме?

Те минаха мостчето и по пътеката навлязоха в боровата гора.

– Ох, каква прохладна сенчица е тук! – забеляза Деяна.

Станимир погледна порумениялото ѝ лице и се усмихна. Нему също беше приятна прохладата. Те излязоха от гората, минаха през хвойни и боровинки и след няколко минути седнаха на каменните блокове.

– Хубаво е – заговори Станимир, – че тук, в България, на такава малка площ, има толкова много планини, долини, реки, езера. А в Америка има такива огромни равнини, че за да видиш планина, трябва да пътуваш с дни, и то при

това с влак.

– Наистина, България е избраница на боговете. И затова в нея са идвали големи духове и са работили в своите школи. Орфей се е подвизавал в Родопите, а поп Богомил е дал идейното учение, което е донесло възраждането в Европа. А сега и Учителя...

– Жалко, че българите не ценят своите велики хора.

– Разказват, че българите през своята езическа епоха са имали странния обичай да пренасят в жертва на боговете своите най-мъдри и най-велики хора от племето.

– Лош обичай!

– Да. Може би и на това се дължи желанието на днешните хора да премахват тези, които се издигат над другите.

– Всъщност, Деяна, навсякъде е така. Всички велики хора в своя жизнен път са имали големи трудности. Невежеството, алчността, завистта са причина за най-големите престъпления в света.

– А защо е така? – запита съвсем тихо Деяна.

– Да, защо е така? – повтори като ехо Станимир. – Това са въпроси, които приличат на бездънни пропасти, в които човек надвесен гледа. А да гледа дълго време човек, надвесен над пропастта, е твърде опасно. Може да му се завие свят и да падне в нея.

– А представи си, че човекът, който стои надвесен над пропастта, има криле. Когато полети надолу, те ще се разперят и той ще започне да лети. Знаеш ли, че аз веднъж сънувах подобен сън. Сънувах, че вървим със Слави по една тясна пътека. Слави беше от лявата ми страна, а от дясната имаше дълбока, бездънна пропаст. Както вървахме, усещах как той лекичко ме буташе към пропастта. Обърнах се към него и му казах: „Моля те, недей, защото ще падна!“. Но той продължаваше, уж без да иска, но напълно съзнателно, да ме бута от време на време към пропастта. „Моля ти се – помолих го отново аз, – ще падна!“. В същия момент той ме бутна по-силно, аз изгубих равновесие и полетях към пропастта. Но чудо невиждано! Изведнъж

разбрах, че имам криле. Те се разтвориха и аз, вместо да падна в пропастта, почнах да летя над нея. И стана нещо още по-чудно. Пропастта се превърна в приказно хубава долина. През нея протичаше река, напояваща плодородни полета. Навсякъде цъфтяха цветя. Когато се събудих, знаех, че всичко ще се превърне в добро.

Деяна замълча и притвори очи. След малко тихо продължи:

– Наистина, тогава бях над пропаст. Това беше най-тъмната, непрогледна нощ в живота ми. Дори доброто, пълно с любов отношение на мама към мене, не можеше да ме успокои. Слави беше изпратен от майка си да следва в чужбина, а Аси не беше още родена... Тогава отидох при Учителя. Само Той можа да ми даде криле, само Той можа да превърне пропастта в плодородна долина... Дотогава, кой знае защо, аз нямах отношение към Него. Може би аз бях наследила частица от характера на баща ми... Мама ме оставяше свободна. Аз учех тук във втора девическа гимназия, а мама учителстваше на село. Когато идваше тук, тя никога не ме принуждаваше да слушам Словото на Учителя. Отивала съм с нея на Изгрева като на разходка. Забавно ми беше да слушам как пеят. Виждах бях Учителя, но не чувствах необходимост да отивам при Него. Но после... в най-страшната си мъка, Го потърсих.

– Да, Деяна. Изглежда, че най-често страданията завеждат човека при Бога, и може би затова се явяват като необходимост в живота. Може би те ще изчезнат, когато радостта завежда хората при Бога.

– Сега бих искала в най-голямата си радост да бъда най-близко до Бога.

И двамата замълчаха, вгълбени в своите мисли. След известно време Станимир добави:

– И не е въпрос, Деяна, дали човек ще страда, или не. Най-важното е верният път.

– Наистина, колко е хубаво да знаеш, че си на верен път! А колко пъти не знаем дали сме, или не сме? Колко пъти се колебаем как да постъпим не от страх пред страданията,

а само защото не знаем как би било най-правилно.

– Може би за Небето няма зло, Деяна, и затова то е дало на човека безгранична свобода. Защото в края на краищата всичко се превръща в добро.

– А защо се казва, че Бог не съизволява на злото?

– Но го допуска.

– Ето, че пак сме над „бездната“ – засмя се Деяна.

– Да – потвърди Станимир.

– И понеже не сме сигурни, че имаме криле, по-добре е да се отстраним от нея. Да говорим за друго.

– Или по-добре да не говорим за нищо.

– Съгласна съм.

Деяна се облегна на канарата и притвори очи, като искаше да се съсредоточи и вгълби в себе си.

Станимир гледаше в далечината, после извърна глава и погледът му попадна на притворените очи на Деяна. Станимир трепна. Лицето на Деяна стана прозрачно, изпод него се виждаше друго лице. Това лице на свой ред стана прозрачно и се явяваше трето, после четвърто, пето... Той знаеше – това бяха лица от миналото. Но защо така бързо семеняха? Ако всяко лице представлява образ на този човек в негово минало превъплъщение, то по този образ той би могъл да разбере и самия му някогашен живот.

Деяна отвори очите си.

– Защо ме гледаш така? – учудено запита тя.

– Гледах как беше притворила очите си.

– Почувствах погледа ти.

– Добре, няма да те смущавам повече.

– О, не! Исках само да проверя дали наистина виждам и през затворени очи. Ясно усещах погледа ти.

– Представи си, Деяна, че нашите сетива се увеличат. Колко обширен би станал светът ни тогава. Ако погледът ни би могъл да проникне в миналото, спомените за всички наши превъплъщения биха обогатили и биха продължили живота ни, докдето би могъл до достигне нашият взор.

– Върху същото съм мислила и аз. Особено напоследък...

Деяна замълча. Станимир знаеше – това „напоследък“

беше, откакто Аси бе взета от Светослав и дадена на майка му, Марина. Когато Светослав беше дошъл при него с Аси и го помоли да отидат заедно при майка му, Станимир се колебаеше. Защо трябваше да се намесва в живота на тези хора? Утре щеше да напусне България и навярно никога няма да ги види, а може и дори да не си спомня за тях. Но в този момент тогава се случи онова, което се бе случило преди малко с Деяна – изпод лицето на Слави бе видял друго лице. Тогава ясно бе почувствал, че с това лице е имал отношения, че не му е чуждо. И заради това лице той трябва да се срещне с майката на Слави. В този момент той разбра, че с всички тези хора не се среща за първи път и че навярно между тях има някакъв кармичен възел, който сега трябва да се развърже.

И най-чудното бе, че когато влезе в къщата на тази властна майка, както беше му я описал Слави, той чувства неочаквана приятност. А когато видя самата майка, той с изненада забеляза, че я чувства близка, и от сърцето му бликнаха хубави чувства.

Като отиваше, беше решил да бъде суров с жената, която бе причинила толкова страдания на Деяна, но когато си подаде ръката и погледите им се срещнаха, той се усмихна.

Тя беше запазена, красива жена, с отпечатана умора върху лицето ѝ от трудностите, които навярно бе срещала в живота си.

Разговорът започна съвсем непринудено и беше приятен. Светослав забеляза това и каза на няколко пъти:

– Аз знаех, че ще се разберете... затова ще ви оставя за малко да си поговорите.

Когато разговорът премина към Аси, светлина заля лицето на майката и нежност смекчи чертите ѝ. Станимир разбра – Аси ще бъде най-добре при тази жена. Само когато се спомена името на Деяна, майката се преобрази. Суровост опна красивите ѝ черти: устните ѝ се свиха, очите ѝ потъмняха и тя избухна:

– Само за тези жени не ми говорете.

Тези жени бяха Деяна и майка ѝ. Тя никога не ги делеше в съзнанието си.

– Те ме ограбиха, те ми разрушиха живота. Заради тях намразих всички... – неочаквано тя замълча и се усмихна.

– Защо? Говорете!

– Вие дъновист ли сте?

– Бих искал да бъда ученик на Учителя и бих се радвал, ако съм достоен да бъда такъв.

– Ако всички дъновисти бяха като вас, бих ги обикнала. А то има и такива, които само премрежват очите си, правят се на светци, а могат да ограбят човека, без да им проговори съвестта.

– Вие трябва да знаете, че на Земята няма съвършени хора. Следователно ние, които сме отишли при Учителя, също имаме свои погрешки. Там са събрани най-различни хора, с най-различна култура и интелигентност, с най-различни възгледи и разбираня.

– А как ги търпи вашият Учител? Аз не бих ги понасяла нито минута, особено някои...

– Е, там е разликата между Него и нас. Колкото е по-велик един човек, толкова е по-широк и приема хората с техните погрешки. Вие знаете при един светия колко хора са отивали, и то най-често, за да изкажат своите погрешки. А задачата на светията е да им помогне, да им посочи начин как да изправят живота си.

– Но аз познавам хора, които с години ходят да слушат вашия Учител и нито на йота не са се променили, в смисъл – поправили. Такива би трябвало да се изключат от вашето общество, за да не го излагат.

– Никой никого не може да излага – усмихна се едва забележимо Станимир. – Кой може да изложи златото? Никой! Всеки със своите дела може да изложи само себе си.

– Но хората съдят по такива екземпляри за вашето общество, за вашия Учител.

– А нима по погрешките на християните може да се съди за Христа? Не, нали?

– Е, да. Но ние познаваме Христа и правим разлика.

– Значи и тук се касае да се опознае Учителя и да се направи разлика между личните погрешки и недостатъци на учениците и самия Учител. А тук, в София, може да се направи това много лесно. И струва ми се, че това се вменява в дълг на всеки културен човек, когато изобщо мисли да говори за Учителя или за създаденото от Него общество.

– Вярно. Аз много пъти съм искала да отида и да видя този човек, защото съм слушала доста за Него, но някои от неговите последователи са ме накарали да се откажа от тази идея.

– Говорили са ви нещо лошо за Него?

– Не. Но като знам какви низости са вършили и минават за Негови ученички, изгубвам желание да отида.

– При един извор могат да отидат и сърни, и буболечки, и животни, и човек. Всеки отива да утоли жаждата си.

– Вие говорите много разумно, но като си помисля, че там ходят да пият омразни на мен животни, не ми се иска и извора да погледна.

– Не сте задължена да го поглеждате.

– Но нали казвате, че трябва да се отиде и човек да има лично мнение?

– Вие сама схващате, че е логично.

– Но ако не мога да отида?!

– Няма да имате мнение.

– И нищо не трябва да говоря?!

Станимир се усмихна. После отведнъж стана сериозен.

– Не, никой не може да ви забрани да говорите, но това ще бъдат само слухове, които сте чували оттук и оттам.

– Не, за мене е най-противното да се разнасят слухове.

– И аз мисля така.

– Какво мислите?

– Че не сте от хората, които обичат да разнасят слухове.

– Отде знаете това?

– От вас.

– От това, което говоря?

– И от това, което виждам.

– Чувала съм, че дъновистите учели някакви науки, от които, като се ползвали, могли да гадаят. Вие знаете ли тези науки?

– Тези науки ги изучават и мнозина, които не са дъновисти.

– Може, но аз за тях съм чувала. Вие сигурно сте ги изучили. Бихте ли ми казали нещо?

– Какво ви интересува?

– Всичко, което бихте могли да ми кажете.

– Първо, вие сте една добра жена.

– Добра?! Попитайте моя син.

– Вашият син върви по друга линия.

– Да, той прилича всецяло на баща си. И както с баща му някога се трових, сега пък с него...

Станимир се замисли. Беше казал „добра”. Всъщност беше ли тази жена добра? Тя не е лоша, но дали е добра?

– За какво се замислихте?

– Че не всякога подбираме съответстващите думи.

– И съжалихте, че казахте, че съм добра?

– Не, не съжالياвам – и Станимир се вгледа в нея.

В същия момент лицето на жената почна да бледнее, да става прозрачно. Под него прозираше друго лице, красиво като на мадона. Очите на това лице гледаха с такава любов, че Станимир трепна. Горчивата усмивка на прекрасните устни го поразя. Тази усмивка той я познаваше. Отде, откога? Любовта в очите се замени с меланхолия. Тя премина в сърцето му и го направи тъжен. Тази меланхолия той също помнеше... От тъжните очи капеха сълзи.

– Защо се натъжихте? – пробуди го гласът на Марина.

Станимир въздъхна дълбоко, като притвори за миг очи. Когато ги отвори, Слави влизаше в стаята.

– Кажи на Катерина – обърна се към него майката – да приготви вечеря.

Когато синът излезе, майката каза:

– Сигурна съм, че видяхте нещо.

– Да, навярно някой ваш образ от миналото.

- Лош?
- Обратно. Много красив и много тъжен. Вие сте били много добра, но изглежда, че сте преживели някакво голямо страдание. И предполагам, то дава отражение и върху сегашния ви живот.
- Какво видяхте?
- Нищо особено. Видях една прекрасна млада жена, от очите на която капеха сълзи. После чух вашия глас и всичко изчезна.
- Много интересно. Съжалявам, че съм ви прекъснала.
- Нищо.
- Бихте ли могли да продължите виждането?
- Не. Това отскоро ми се случва, и то не по моя воля.
- А не бихте ли могли да видите по ваша воля?
- Не съм опитвал.
- Защо не опитате?
- Може би трябва условия.
- Какви?
- И аз не зная.
- Колко много съжалявам за непринудеността си.
- Нищо, нищо. А сега трябва да си ходя.
- Защо? Защо толкова бързате? Казах на Слави да се приготви вечеря. Ще ми бъде много приятно да останете.
- И на мен също, но имам чувството, че някой ме вика. Може би Деяна.
- Деяна? Коя Деяна?
- Майката на Аси.
- И вас ли е оплела в мрежата си – измениха се отведнъж чертите ѝ.
- Не, навярно има нужда от мен. Може би се касае за Аси...
- По лицето на жената се виждаше, че споменаването на двете имена произвежда противоположни чувства у нея и тя не знае на кое от двете да се поддаде: да говори с любов за Аси или с омраза за Деяна.
- Аси е великолепно дете – заговори съзнателно Станимир.

– Да, тя е умна и добра, но майка ѝ е... – тя търсеше може би най-лошия епитет – майка ѝ е опасна. Аз бих ви казала да се пазите от нея.

– Тя е толкова опасна по принцип за мене, колкото всяка жена... особено красива.

– Не, не всяка красива жена е опасна.

– Имате право. Но какво опасно би имало за мене?

– Да се влюбите като моя син и да се погубите.

– Да се влюби човек – усмихна се Станимир, – не е лошо нещо, но да се погуби, не е добре.

– Но тези двете, по които Слави си изгуби ума, майката и дъщерята, са най-опасните, защото с нежните си маниери оплитат мъжете като паяци в мрежите си.

– Майката не познавам, но в Деяна не съм забелязал подобно нещо.

– Тогава и вие сте в мрежата ѝ.

– В какъв смисъл?

– Влюбен сте.

– Още не съм забелязал.

– Тогава спасявайте се, докато е време – зарадва се жената.

– Благодаря за проявената грижа към мене, това е много мило от ваша страна.

Марина го погледна. Не я ли леко иронизираше? Станимир забеляза това.

– Не се съмнявам в искреността на вашите думи – добави той.

– Да, аз съм съвършено искрена.

– Това е ценното у вас. Сега трябва да ви кажа... довиждане.

– Довиждане. Моля ви, елате пак!

– С удоволствие.

– Утре елате.

– Ако мога.

– Добре, когато можете.

В коридора Станимир се сбогува и със Слави. Когато излезе на улицата, той се отправи към квартирата на Деяна.

– Толкова ми е необходимо твоето присъствие – бяха първите думи на Деяна, когато влизаше в стаята ѝ.

– Имах това чувство и затова дойдох.

– Очаквах те.

Станислав я погледна. Явно бе, че беше плакала много. Когато погледите им се срещнаха, от очите ѝ наново бликнаха сълзи.

– Страшно ме боли за Аси, въпреки че зная – при майката на Слави засега тя ще е най-добре.

– Може би понякога болката е необходима?!

– Съвсем вярно. Но сякаш някой хваща сърцето ми и го изскубва.

– Имай вяра...

– Не е въпрос до вярата. Аз съзнавам, зная, че е така... Зная, че сега нямам условия да гледам и възпитавам Аси. Зная, че за да я даде, мама е имала някакви основателни причини, иначе не би се разделила с нея, защото тя я обича повече, отколкото дори мен. Зная, че майката на Слави я обича също така много... и ще направи всичко за нея. Когато бях при Учителя, всичко така добре разбрах... е, знаех, че точно така трябва да бъде, но въпреки това страшно ме боли... Някой ме раздира на части... Днес пак ходих при Учителя. При Него имаше някой, но Той излезе за малко на двора при мене. Погледна ме с такава любов, както никога досега. Може би защото вижда усилието ми...

– И това, че те е погледнал така, не ти ли е достатъчно?

– Отначало – да. Вървах из улиците спокойна. Но когато влязох тук, мъката отново ме обхвана. Съзнавам, че колкото моята майка е баба на Аси, толкова и майката на Слави ѝ е баба, че и двете еднакво силно я обичат. Но защо, когато Аси е при мама, не мисля, че ми е отнета, както сега, когато е при майката на Слави? И защо така жестоко страдам?

– Деяна, можеш ли да запееш?

Тя го погледна през сълзи.

– Коя песен?

– „Скръб и радост са едно”.

Устните на Деяна трепереха, сълзите ѝ се стичаха по бузите, но тя пееше.

– Деяна – милваше Станимир ръката ѝ, – всичко ще се нареди...

– Така ми каза и Учителя, но защо болката е толкова силна!?

– Защото мислиш, че нещо си загубила, че са ти го взели...

– Но защо ми идва тази ужасна мисъл, че ще загубя завинаги Аси?

– Защо да я загубиш? Тя по начало принадлежи на Бога.

– Мислиш ли, че това не го зная, че не го разбирам?

– Тогава по-леко ще мине всичко. Представи си как ти би го преживяла, ако не беше Учителя.

– Тогава бих се самоубила.

– Не, нямаше да се самоубиеш, но всичко би било много по-тежко.

– Само искам да зная, че ме разбираш и че не ме упрекваш за слабостта ми.

– Разбирам те и не те упреквам. Аз сам съм изживял подобно нещо, и при това съществува, което мислех, че загубвам, не е било близко, за да мога да го виждам, а далече... съвсем далече.

– Кое е това същество?

– Сестра ми.

– Но да загубиш дете!

– Първо, ти не си го загубила, защото Аси е жива... Но независимо от това ще ти кажа, че чувството е важно, а не това, което мислиш, че губиш. Нали ти казах, че от скръб по сестра ми се бях разболял в Америка. Това, обикновено погледнато, е ненормално. Но всички ненормални според нас отношения имат своето обяснение в миналото.

– Мислиш ли, че това, което изживявам сега, е резултат на някакво минало?

– Сигурно... И може би Провидението иска да оправи това минало.

– Знаеш ли какво ми каза веднъж Учителя? Каза ми, че съществува велик закон за справедливост – всичко, което прави човек, ще се връща, когато и да е. Тогава ми се видя суров и безмилостен този закон. Учителя ме погледна и каза тихо:

– Справедлив.

– За какво мислиш? – върна го отново на канарата на планината Деяна.

– Замислил се бях за абсолютния закон на справедливостта – че това, което прави човек, добро или зло, му се връща.

– Да, това ми бе казал Учителя някога, много отдавна.

– В такъв случай на мен ми се струва, че ще се проточи безконечна верига от престъпления и възмездия до безкрайност във вечността. Не виждам къде би бил краят.

– В Любовта. Ако някой ми е направил в миналото зло, това зло може да се прекрати само ако аз го възлюбя и въпреки всичко му простя.

– Мислиш ли, че природата така лесно би оставила например едно убийство да бъде компенсирано с прощаване?

– Не. Убитият трябва да се издигне твърде много, за да може да прости, а убиецът, казва Учителя, трябва да му върне тялото – да го роди и да му даде всичките условия за израстване.

– Сигурно освен този начин природата си има и други способности. Чел съм, че престъпленията се плащат и с физически недостатъци, с които се ражда престъпникът в някое от следващите си прераждания. Но как хората никак не се интересуват от тези проблеми и не се замислят за последствията от техните действия?

– Не им е дошло времето може би на всички.

Станимир се изправи. Деяна го погледна.

– Привлича ме онзи грамаден каменен блок, ще отида на него – отговори той на въпроса в очите ѝ.

– Добре – съгласи се тя и отново се облегна на канарата. Но после постла дрешката си на равния каменен блок, тури

си раницата за възглавница и заспа под топлите слънчеви лъчи. Когато се пробуди, Слънцето клонеше на запад.

– Колко много съм спала – учуди се тя и се огледа наоколо.

Отведнъж се сети за Станимир и се обърна към посоката, гдето беше отишъл той. Нямаше го на канарата. Стана и се огледа. Почувства се съвсем сама в планината. Искаше да го извика и го потърси, но после седна на каменния блок и запя. Така Станимир най-добре щеше до узнае, че се е събудила.

И наистина, тя не беше завършила още песента, когато той излезе от гората и тръгна към нея.

– Какво ти е? – запита го учудено Деяна.

– Защо?

– Съвсем си блед.

– Знаеш ли, че ти някога си била голяма певица? – каза Станимир вместо отговор.

– Аз ли? – усмихна се Деяна.

– Да, ти.

– Кой ти каза?

– Видях.

– Кога?

– Докато ти спеше. Досега в твое присъствие на планината съм виждал неща, които не можех да свържа логически. А сега беше съвсем друго. И когато те чух да пееш, за един миг настоящето сякаш се сля с миналото. Само че голяма разлика има между тогавашното ти пеене и сегашното. Твоят глас е смайвал всички. Обичал съм те много, но твоят характер ме е отдалечил до известна степен от тебе.

– Така ли? Много съжалявам – сериозно го погледна Деяна.

– Много пъти сме проявявали отрицателни качества и с това сме губили. Но сега слушай. Някога, когато бях 16-17-годишен, при мен много често идваше насън един старец. Но после престана да идва. Съжалявах много, защото той ме водеше в чудни страни. А ето, днес отново го видях.

„Пратен съм – заговори ми той – да повдигна завесата, която обикновено закрива миналото от човешките очи”. Не го запитах от кого е пратен – знаех. Цялото ми същество се изпълни с неизказана радост от това, че виждам отново Стареца... и че зная от кого е пратен. „Отново си под голяма благодат – продължи Старецът, – смирението отваря вратите на знанието, но гордостта ги затваря. Ти имаш хилядолетна опитност от това”. Искаше ми се да падна ничком на земята и да изразя желанието си да съм смирен. Тогавя го видях за първи път да ми се усмихва, както баща на своето дете, и продължи: „Сега имаш най-добри условия да възвърнеш част от някогашните си знания и възможности, защото си в голямата светлина на Учителя. И в зависимост от това, което ще направиш, ще продължиш нагоре”. „На всичко съм готов!” – извиках аз. „Не бързай много да обещаващ – промълви той, – достатъчно е да изпълняваш задачите, дадени от Учителя на ученика. А сега ела, ще се върнем няколко столетия назад”.

– И се върнахте? – запита го Деяна.

Очите ѝ бяха пълни със светлина.

– Да – промълви кратко Станимир.

– Ти си щастлив, Стани!

– Безкрайно съм благодарен... Сега набързо стенографирах всичко, което видях. Вкъщи ще го дешифрирам и ще ти го дам да го прочетеш. А сега да ставаме ли?

– Да, трябва да си ходим.

– Не си ли гладна?

– Не съм мислила за това. Това, което ми каза, сякаш ме отнесе в съвсем друг свят.

– Но да хапнем, преди да е залязло Слънцето – усмихна се Станимир. – Нали Учителя препоръчва да се вечеря преди залез слънце?

– Вярно, но и това колко го спазваме?!

– Поне сега да го спазим.

– Съгласна съм.

* * *

Деяна си пееше тихичко, приготвяйки нещо за вечеря. Имаше реалното чувство, че Станимир ще дойде, и затова правеше всичко с голямо старание. Отведнъж спря да пее и от очите ѝ бликнаха сълзи. Отново някой бе откъртил корицата на заздравяващата рана по Аси и тя отново почувства остра болка.

„Защо ме боли – мислеше си тя, – когато вече съм напълно разбрала, че няма по-добро място за Аси в момента от това, да е при баба ѝ Марина. Никой не ми забранява да я виждам, когато поискам, тогава защо пак така силно ме боли? Може би трябва да ме боли... Или някъде дълбоко в подсъзнанието ми има нещо, което още не може да се примири? За Аси е добре, че е при баба си Марина, но на мен не ми е добре. Ето, това е истината! Аз не обичам тази жена, както и тя не ме обича. А Учителя казва: „Бог е Любов”. Значи ако аз съм в Бога, ако искам да служа на Бога, трябва да вляза в Любовта на Бога и Божията Любов трябва да влезе в мене – и аз трябва да приема с любов тази жена. Но ето, че не мога! И от това произлиза най-голямото ми страдание... А ако бих могла да я обикна, как всичко би било съвсем друго... Тогава би ми било съвсем леко на душата, бих тичала, пляла... Не бих отивала със сковано от неприязнено чувство сърце да вземам Аси. Тогава навярно Марина не би ме гледала така високомерно, сякаш благоволява да ми я даде за малко... Като че ли детето не е мое, а тя ми прави някакво благодеяние. Аз вече нямам никакви аспирации относно Слави, тя знае това, а двете се гледаме като стари врагове... Защо? – Защото не се обичаме! Ето! – плесна се Деяна по челото – Ето защо страдаме – защото не искаме да пуснем най-хубавото нещо на света, да допуснем обичта в сърцето си! И навярно ще страдам, докато се науча да я обичам. А не мога! Не мога!” – изхлипа Деяна.

На вратата се почука. Тя бързо изтри сълзите си и се усмихна, като видя Станимир.

– Знаех, че ще дойдеш днес.

– Добре работи радиото ти. Изпратих ти телеграма по радиовълните, че ще дойда да прочетем заедно това, което съм записал. Имаш ли някаква работа? – погледна той към масата, която представляваше кухнята на Деяна.

– Приготвила съм всичко. Ще изключа само котлона и ще слушам.

Станислав забеляза сълзите ѝ, но предполагайки, че са заради Аси, не искаше отново да разбутва раната ѝ.

След няколко минути Деяна седна на стола пред масата, където Станислав разтвори дебела тетрадка.

– Деяна – обърна се той към нея, – казах ти на планината, че в тази наша среща, която не е била единствена през вечността, сме били брат и сестра. Нямали сме родители – зачете той. – Ти си била 10 години по-малка от мен и аз съм се отнасял към тебе с много голяма нежност и любов. Живеели сме в малко планинско градче във Франция. Къщата ни е била на самия склон на Алпите. Майка ни е умряла при твоето раждане, а баща ни – когато ти си била на 3 години, а аз – на 13. Сестрата на баща ми ме е обичала много. Теб те даде на младата бездетна жена на обушаря, а мен искаше да вземе при себе си и да ми създаде условия да продължа образованието си. Но аз толкова те обичах, че не можех да се разделя с тебе и останах да работя в обушарницата. Жената на обушаря те обичаше безумно, което ме радваше и същевременно ме терзаше. Те нямаха своя къща и се преместиха в нашата. През свободното си време аз те водех в гората. Това са били най-щастливите ми часове с тебе. Ти беше прекрасно дете! Смехът ти беше като сребърен звън. Ти най-много обичаше да ходим при извора, от който изтичаше голям бистър поток. Тогава ти наклоняваше главичката си и слушаше песента на потока. После се опитваше да я пееш. Никак не зная поради какви причини младата съпруга на обушаря те боготвореше и изпълняваше всичките ти капризи. Това допринесе много за засилване на отрицателните черти на характера ти. Жената пееше много хубаво и първа тя те научи да

пееш детски песнички. Твоето бързо възприемане и вярно пеене я докарваше до възторг. Тя те притискаше до себе си и те целуваше. В такива моменти мислех, че тя съвсем забравяше, че не си нейно родно дете, и казваше:

– Това е моето дете, моето! Тя е моята vyplътена мечта. Тя е детето, което исках да родя и което родих с душата си. Тя ще стане това, което аз не можах.

Тази млада жена, Мари, е била единствена дъщеря на родители от средната класа. Те са искали да направят всичко тя да учи музика. Какво е станало с тях и защо не са могли да реализират желанието си, не можах да видя. Булото, което закрива миналото, не се вдигна повече. Видях я 18-годишна – сама, болна. Майката на 28-годишния обучава я бе взела в техния дом да се грижи за нея. Когато тя навърши 19 години, макар и да не беше съвсем оздравяла, обучава я се ожени за нея. Неговите грижи и любов ѝ поддържаха благотворно и подпомогнаха за нейното оздравяване. Когато тя откри, или както тя си мислеше, че е пробудила музикалните дарования у тебе, извади от едно сандъче някогашните свои ноти и започна сериозно да те учи на всичко, което знаеше. Но твоите дарования надминаваха нейните знания. От очите ѝ бликваха сълзи на възхита, когато те слушаше. А ти наистина беше необикновено дете – в гората подражаваше на пойните птици. Славоят неведнъж спираше, учуден навярно от конкурента си, а когато ти се заливаше в твоя сребрист смях, той отново подхващаше песента си. Дърварите се учудваха на уменията ти да подражаваш на всички звуци: на клокоченето на потока, на свиренето на вятъра между дърветата и дори на скърцането на техния трион, когато режеше дърветата.

В училището ти беше детето феномен. Училищните тържества биваха масово посещавани, защото ти щеше да пееш на тях. Съпругата на обучава я бършеше сълзите си, когато целият салон гърмеше от аплодисменти. Но ти, Деяна, тогава носеща името Ханриета, слязла от сцената, тичаше при нас, прегръщаше мене, после Мари, и казваше,

че само благодарение на нас двамата ти си пяла така добре. А когато твоето детско въображение си представеше нас двамата умрели, ти хълцаше и казваше, че никога няма да можеш повече да пееш.

Обущарят съвсем неочаквано заболя. Взет беше в болница. Не след дълго той почина. Това беше съдбоносно за нас. Работата поех аз изцяло. Тогава ти беше на 10 години... Но съдбата изглежда никога не изоставя тези, които е решила да надари с неизказани дарове. Каретата на един маркиз спря на шосето недалеч от нашата къща. Ремъкът на един от конете се бе скъсал. Посочили му мене като човек, който може да им помогне. Извикаха ме от къщи. Беше празник. Когато оправях кайша, чу се твоята песен, Деяна-Ханриета, от гората. Ти пееше волно. Гласът ти се лееше като сребърни струи и навлизаше направо в душата.

– Кой пее? – подаде се посребрената глава на възрастен господин, на маркиза, от каретата.

– Сестра ми – отвърнах аз.

– Колко е годишна?

– На десет.

– Десетгодишна... и такъв глас?! – учуди се маркизът.

– Дарба – промълвих аз, като стягах ремъка.

Маркизът слушаше като онемял. Маркизата също се наведе извън каретата, за да слуша по-хубаво. Ти пееше наша народна песен, после изведнъж премина към друга, много игрива. А миг след това почна да подражаваш на песента на един кос, с който много пъти се надпяхахте. Косът, види се, пак бе се ядосал, защото се разнесе твоят звънък смях, който беше тъй чуден и приятен, както и самата ти песен. Не зная защо си помислих, че тъкмо този смях поразя най-много маркиза и маркизата. След малко те видях, тичаща от гората, последвана от децата от махалата. Косата ти бе развята, на челото ти имаше ситни капчици пот. Ти, все още смееща се, искаше да ми разкажеш историята с коса, когато маркизът запита:

– Тази ли е певицата?

– Да, сестричката ми.

Ти се обърна и го погледна с очите на сърна.

– Тази горска нимфа трябва да се нарисува точно такава, излизаща от нейното царство – гората – каза маркизът.

Тогава от каретата се показва още една глава с бледо лице, със сини очи, имащи необикновено красива форма и проникателност. Белите коси на човека стигаха на вълни до раменете.

Картините, които последваха, бяха неясни. Някаква мъглявина ги забулваше. Когато отново станаха ясни, видях, че живеем у човека с голямото чело, със сините бадемови очи и с бели коси. На стените на залите в старинната му, приличаща на замък къща, висяха много художествени картини, а в ателието му имаше безброй скици на тебе, Ханриета.

Паркът, които заобикаляше старинната къща, беше любимото място за твоите игри и песни през лятото. През зимата живеехме в Париж. Естествено, при нас беше и Мари. Нейната любов към тебе се беше удесеторила. Тя прикриваше всички твои отрицателни прояви и те защитаваше като орлица дори пред нашия благодетел.

Когато ти започна да излизаш на сцената на тогавашната парижка опера, тя бе станала твоя робиня, твоя сянка. Ти стана център на всеобщо внимание. Твоето име се произнасяше с благоговение от хиляди уста. Тогава по твое желание напуснахме стария благородник, който се бе грижил за тебе и за всички ни. Това бе първото и явно разногласие между тебе и мене. Аз ти напомних за жертвите, които бе правил старият благородник, за грижите, които бе полагал за тебе, докато достигнеш до там – да се отворят вратите на голямата опера пред тебе. Ти се усмихваше: ако не била твоята дарба, какво значение биха имали всички школи и училища, в които той те бе пращал? Спорът ни се изостри. Мари застана на твоя страна и като ме изглежда грозно, прибра те в стаята, защото всяко вълнение се отразявало вредно на гласа ти.

След това последваха нашите недоразумения с теб

относно твоето отношение с хората. С младежите, с мъжете, които те боготворяха, ти си играеше и беше жестока до невъзможност. Само аз не скъсах връзката си със стария благородник. През неговото дълго и мъчително боледуване аз бях неотлъчно край него. Той бе ме обикнал като син и споделяше с мене огромната болка, която му бе причинила ти... Защото тебе те бе обикнал повече от всичко. Когато почина, бях изненадан – оставил беше половината от богатството си на мене, а другата половина – на единствената си племенница Анни. Тя беше най-красивото същество, което бях виждал, а красотата ѝ бе съчетана с необикновена доброта и нежност, имаше и големи художествени дарования като тези на вуйчо си.

Аз обикнах Анни още от първия момент, когато я видях, но никога не можех да се надявам, че тя би ме предпочела пред графа, който я обичаше, макар да бе 18 години по-голям от нея. В сравнение с него какво бях аз? Нищо! Имах голям магазин за обувки и едно топло любящо сърце, на което Анни доверяваше своите болки и обичта си към графа.

Никога няма да забравя нейното щастие и безграничната ѝ радост, когато се сгоди с графа. Тя се втурна в стаята ми, прегърна ме, нарече ме най-добрият брат на света, целуна ме по бузата и ми съобщи своето щастие.

Аз толкова я обичах, че се радвах на сияещата красота, която се излъчваше от цялото ѝ същество, от светлината, която бликаше от очите ѝ, макар че всичко това беше заради друг човек.

Знаеше ли тя за моята обич? Сигурно. Коя обич може да се скрие? Но понеже аз не говорех за нея, тя изливаше свободно своето сестринско чувство и разположение към мене. Но към тебе, Ханриета, тя имаше чувство на боязън и никога не можяхте да станете приятелки, въпреки че бяхте връстници.

Когато Анни и графът се върнаха от сватбеното си пътешествие, ти вече играеше първите роли в парижката опера. Младоженците дойдоха да те чуят. Графът, макар

и 39-годишен, имаше леко посребрени коси. Анни беше толкова красива, че всички монокли се отправяха към тяхната ложа, за да я гледат.

Тогава ти пъ и игра като никога дотогава и накара графа да стане прав и да ти ръкопляска. Аз знаех, че ти го направи нарочно. Ти завидя на щастието на Анни, като не виждаше това, което имаше ти. Тогава дойдох при тебе в гримьорната ти, разтърсих за първи път раменете ти и извиках:

– Безумна, какво правиш ти?!

Ти се изсмя. Как жестоко се изсмя ти! Излязъл съм от себе си, изгубил самообладание, аз ти ударих една плесница и излязох от театъра.

На другия ден, това се случи за първи път в живота ти, ти изпрати Мари да ме помоли да дойда при тебе. Заварих те обляна в сълзи и ми каза, че ако аз те изоставя, геният ще те напусне, защото единственото същество, което обичаш, съм бил аз – твоят брат. И да загубиш мене, значело да загубиш всичко. Тогава ти ми обеща да напуснеш Париж. Аз те придружих до Берлин, Лондон, Петербург. Там те оставих и се завърнах в Париж. Анни беше свръщастлива – бе родила син.

Така минаха няколко години. Когато ти се върна в Париж и отново излезе на сцената, между многото букети, които бе получила, беше и този от графа.

С течение на времето моето чувство към Анни се бе извисило в чиста братска обич. И най-странното беше, че Анни я чувствах повече сестра от тебе и може би поради това всякога усещах, ако я грози някаква опасност. Това ме накара да стана бдителен и да насоча погледа си към тебе. Тогава открих, че Мари ти урежда срещи с графа. Нищо не можеше да те отклони от него. Самият той беше обезумял по теб.

Анни, научила от доброжелатели това, беше в ужас. Заварих я, обляна в сълзи. Графът отначало отричаше. Това успокояваше Анни. Но с времето срещите му с тебе ставаха по-чести и по-явни. Но най-голям удар за Анни

беше, когато графът почна да води детето си при тебе. Ти, най-жестока над жестоките, правеше всичко възможно да привлечеш бащата и детето. Особено детето. Петгодишното момченце беше лудо по тебе. Какви ли не игри, какви ли не забавления му устройваше ти: яздене на коне, плуване с лодки, феерии с люлки, тичания, лудувания. В това време неговата майка го посрещаше с подути от плач очи, прегръщаше го с безумна обич, но нямаща сили и възможности да му създаде радости и развлечения, защото самата тя беше безкрайно тъжна.

Анни се разболя и беше изпратена на лечение. В това време графът се разведе и се ожени за тебе, като взе, естествено, и детето. В тези най-тежки моменти аз бях край Анни, за да я утеша, и ѝ открих голямата си обич към нея. Тя ми каза, че е знаела, но че това не може да намали страданието ѝ. Беше ми безкрайно благодарна за грижите и за топлотата, с които я обграждах. Казваше ми, че към никого не е хранила по-красиво сестринско чувство, отколкото към мене. Нейното единствено желание беше по-скоро да оздравее и да вземе детето си.

Но когато най-после това стана и тя отиде при детето, то започна да пиши и да бяга от нея. Не я познаваше, а може би друга беше причината: Мари винаги го бе плашела с една лоша жена, която ще го вземе, ако то не слуша.

Анни направи постъпки пред съда, но съдът намери, че тя е болна и естествено, детето не може да бъде при нея. Това бе най-страшният удар за Анни и в своето голямо страдание тя се закле да ти отмъсти.

Поради непосилните страдания за Анни болестта ѝ се възвърна отново. Тя беше отчаяна и това отчаяние не ѝ даваше никакъв вътрешен стимул и желание да оздравее. Аз бивах постоянно край нея и тя ме молеше да доведе детето – да го види още веднъж, преди да умре. Но детето беше много далече в този момент – в Швейцария, с тебе и с графа, и аз няхах никаква възможност да изпълня това нейно желание. В бълуванията си тя ме заклинаше, молеше ме да ѝ доведе детето, но умря, без да може да го

види. Тази нейна молба, без да съзнавам, аз изпълних след няколко столетия, отвеждайки със Слави Аси при нея...

Деяна слушаше с широко отворени очи, от които капеха едри капки сълзи. Когато Станимир каза последните думи, Деяна закри очите си с ръце и заплака.

– Още малко има – промълви Станимир.

– Добре – сне ръцете си Деяна и отри сълзите си.

– След смъртта на Анни – зачете Станимир – графът открива, че ти му изневеряваш с някакъв младеж – обожател на изкуството ти. Тогава графът отива на гроба на Анни и иска прошка, но гробът му отговаря със своето смъртно мълчание.

Изтерзан от мисълта, че е станал причина за смъртта на най-прекрасната, добра и любяща съпруга, а и заради изневярата на Ханриета, той се отдава на лек, разгулен живот. Вино и жени! С тях той иска да удави мъката и страданието си. Преставя да се грижи за детето и умира, материално разорен. Само Мари се грижи с голяма любов за момченцето.

А ти, при езда с твой поклонник, падаш от коня, който те влачи известно време. Всред страшни мъчителни болки ти умря на 32 години.

Аз останах сам и животът ми се виждаше празен и пуст. Бях много богат, но богатството не можеше да осмисли живота ми. Париж с неговите театри и нощни заведения ми стана противен. Няколкото увлечения към жени, дори любовта, изгубиха всякакъв смисъл. Имах нужда да бъда сам, съвсем сам. Но къде? Навсякъде по градове и села имаше хора и тези хора се лъжеха, ограбваха се с едничката мисъл на тях да им бъде по-добре. Това ми се виждаше низко, мизерно. Защо е този глад за материални блага? Защо е този ламтеж за блясък, за издигане на високо обществено стъпало? Защо е тази жажда за щастие?

Лежах в махагоновото, със старинна изработка легло, мислех за моя прост живот, когато бях обушар. Като слънчево утро тогава бе животът ми. Едничкото същество, което обичах тогава, беше ти, моята сестричка! И как стана

така, че те изгубих? Мари те отклоняваше от онази светла пътека, по която вървахме двама с тебе.

Мислено обхождах всички кътчета в гората, където бяхме ходили с тебе. Спирах се пред потока и те виждах, надвесена над него, за да слушаш песента му. Виждах те цяла заляна в слънчева усмивка, когато се надпреварваше с коса, и чувах твоя звънлив смях, когато косът се сърдеше, че си го надпяла. Но изглежда, че беше влюбен в тебе, защото след няколко сърдити нотки отново се чуваше мелодичното му подсвиркване... Помислих да се върна там, в родния край, но мисълта, че там ще намеря всичко пусто, защото тебе те няма, ме накара да се откажа.

Тогава съвсем неочаквано събрах куфарите си, предоставих всичките си материални работи на Мари и отпътувах за планинския курорт, гдето Анни беше прекарала последната година от живота си. Имах чувството, че тя е там, че ме вика, и когато отидох и видях празната ѝ стая, аз пак имах усещането, че тя е там.

Докато се изкачвах по пътеката нагоре в планината, струваше ми се, че тя е с мене и се разговаряме. Имах чувството, че именно от отвъдния свят тя ме е разбрала и ме е обикнала. Можех цял ден да се рея из планината и чувството, че тя е с мен, не ме напускаше.

Веднъж вървах из планината и като никога дотогава чувствах ясно присъствието на Анни. Не помнех ни колко съм вървял, ни къде съм стигнал. Пътеката извиваше из борова гора край брега на голям буен поток. Колкото по-нагоре се изкачвах, толкова пътеката ставаше по-стръмна. Бях вече доста високо, когато излязох на хубава слънчева поляна. Потокът на това място се спускаше стремглаво от висока скала и долу се превръщаше в бяла пяна с хиляди многоцветни, блестящи от слънцето пръски. На скалата до водопада видях да седи беловлас старец. Спрях се и го гледах с възхищение. Стори ми се, че това беше най-хубавата художествена картина, която бях виждал. Старецът седеше неподвижен, вгледан в далечината. Когато стигнах до него, той се обърна и аз видях сините му като небесата

очи. Поздравих го. Той отвърна на поздрава ми. „Какво ли прави този старец тук?“ – помислих си аз, а той ми отвърна гласно:

– Чакам те!

– Но отде знаеш, че ще дойда тук? – попитах го аз.

– Една жена от доста време ме моли за тебе.

– Жена? Коя жена?

– Анна.

Гледах го поразен.

– Да вървим – каза Старецът и аз тръгнах след него.

Той ме заведе в тяхната школа в сред планината. Там прекарах пет години.

Един ден дойде внучката на неговата сестра. Молеше го да слезе в долината и да излекува единственото ѝ дете, смъртно болно. В тези пет години аз бях изучавал окултните закони и се бях посветил в служба на Бога. Мислех, че съм постигнал много и че светът вече няма никакво значение за мене. Това чувство ме правеше горд и се радвах тайно на успехите, които имах в сравнение с другите братя от школата.

Но когато видях младата 23-годишна племенница на Стареца, с нейното изваяно като от слонова кост лице, стройната хубава снага и чудните ѝ като морски глъбини очи, изтръгнах. Разбрах, че напразно съм бил горд, мислейки, че съм надживял земните радости в себе си.

Тя остана 24 часа и в тези 24 часа – през всичките часове, минути, секунди, аз мислех само за нея. В един момент, когато я видях сама, попитах я защо тя е дошла да вика Стареца, не е ли имало кого друго да изпрати. Очите ѝ се спряха върху мен. Тя разбра защо я питам и отговори:

– Бащата на моя тригодишен син умря, преди да се роди той.

Отдъхнах облекчено. Прибрах малкото вещи, които имах, отидох при Стареца и му казах:

– И аз ще дойда с вас.

Старецът повдигна главата си и ме погледна строго.

– Забрави ли обета, който даде? – запита ме той.

- Не съм го забравил.
- И въпреки това?!
- Въпреки това...
- Знаеш ли какво става с нарушителите на обета?
- Знам.
- И въпреки това?!
- Въпреки това!

Над сините като небеса очи веждите се надвиснаха като тъмни градоносни облаци. Старецът щеше да изрече нещо страшно, но младата жена падна на колене пред него, обгърна нозете му и каза:

- Недей! Аз съм виновна, аз го обикнах!

Старецът трепна и отстъпи назад. Слязохме от планината тримата. Детето оздравя и на третия ден Старецът си тръгна сам, без да ми проговори.

С Мария преживях щастливи години. Единствената сянка в душата ѝ беше моята страшна ревност по отношение на сина ѝ. Тя го обичаше много.

Селото, в което живеехме, приличаше на градина с плодни дървета. Недалеч от него се издигаха високите върхове на Алпите, по които блестяха вечни снегове.

На моята петдесета година заболях... знаех, безнадеждно. Това беше наказанието. Мария също разбра и стоеше с часове замислена. Един ден тя стана и каза:

- Ще отида!

Знаех къде – при Стареца. Беше зима. Селото и планината бяха затрупани със сняг. Как можех да я пусна в такова време! Но тя беше неумолима. Аз лежах безсилен в леглото. Тя излезе... взе ските и тръгна.

Мария направи най-голямата жертва за мене. И тази жертва не се състоеше в това, че тя пожертва своя живот. Не – тя жертваше възможността да види отново сина си...

И наистина тя не се върна. Аз умрях в много страдания и с безпределната си обич към нея

Станимир замълча. Беше блед и развълнуван. Деяна въздъхна.

- Всичко звучи като приказка, нали? – заговори

Станимир.

– Да – промълви Деяна, – приказка, която разтърсва човека из основи.

– Сега разбра ли, Деяна?

– Разбрах. Изживях всичко, което ми прочете. Но стана нещо странно: аз съм готова да върна Аси. Всъщност няма какво да я връщам, защото тя е при нея... Но искам да кажа, че мога да ѝ отдам правото върху Аси, защото ясно е, че тя е нейното някогашно дете. Но защо чувството ми към Марина, след като чух всичко това, не стана по-добро? Напротив, точно сега сякаш я открих като стар враг, с когото имаме много работи за оправяне? По-рано подозирах известни кармични причини, но сега като че ли се отвори някакъв проход в миналото и от това минало нахълтва в сърцето ми стара вражда.

– Твърде е възможно, Деяна, зад този живот, който ми разкриха, да има още редица други, които да обясняват твоето чувство. Но каквито и да са били отношенията ви през миналите превъплъщения, ясно е, че е дошло време ти, която си при Учителя, да отвърнеш с любов. Нали ти самата ми беше казала, че само Любовта може да пресече редицата отвръщания на злото със зло през различните превъплъщения.

– А тя? – мрачно запита Деяна.

– Знаеш закона, че на любовта се отвръща рано или късно с любов. Но аз мисля, че тя също ще дойде при Учителя.

– Отде правиш това заключение?

– Аз трябва да съдействам за това, както тя някога е измолила от Стареца приемането ми в школата му.

– Да, доброто задължава – тихо промълви Деяна.

– Но знаеш ли кое е най-чудното?

– Кое?

– Че той е същият старец, който ми се яви, когато бях легнал на каменния блок в планината, а също така и някога, много отдавна, в Америка.

– Това е наистина интересно.

– Да, и когато преписах записаното на планината, той пак дойде и ми каза:

– Отдавна чаках да ти се отворят очите... и да разрешат да ти разкрия миналото... Най-после това почна да става.

– Но кой стори това? – забравих за миг къде съм и кой съм.

Старецът се усмихна снизходително и рече:

– Този, който е слънце на Небето и на Земята.

– Учителя! – изтръгна се от гърдите ми, като се опомних отведнъж.

Старецът кимна с глава.

– Благодаря на Небесата! – промълвих аз. Да се отворят очите ми – за това съм мечтал през целия си живот.

– То е било и мое желание – погледна ме с проникващия си поглед Старецът.

– Твое?! – учудих се аз.

– Да, мое.

– Защо?

– Засега толкова – каза той и изчезна.

– Стани, ти си под голямо благоволение – заговори Деяна.

– И аз така мисля.

– Защо ли Старецът е чакал отварянето на очите ти?

– Навярно има предвид някоя задача.

– Сигурно той те е наблюдавал през тези векове.

– Вероятно.

– Дали от тогава, когато те е въвел в тяхната школа, се е превъплъщавал на Земята?

– Не зная.

– А не разбра ли каква е била ложата, в която те е въвел тогава?

– Не можах да разбера. Картините много бързо се меняха и аз бях едновременно и зрител, и действащо лице. Това за първи път ми се случва.

– Кога ли пак ще се яви?

– Не зная. Но от известно време реално чувствах присъствието на някой невидим край себе си.

– И най-после ти се изяви.

– Да.

Двамата замълчаха. Деяна отиде до котлона, надникна в тенджерката, която вреше над него, после извади контакта и се върна при Станимир.

– Сега Аси не е само мое дете – неочаквано каза тя, – а и на Марина. Еднакви права имаме над нея.

– Да – кимна с глава Станимир, – но представи си, Деяна, че дойдат всички жени, които са раждали Аси през миналите ѝ превъплъщения? На коя от тях би принадлежала тя?

– Дааа, на кого? – повтори като ехо Деяна. – Разбирам, това са само отношения, израз на любов. Днес обичаме едного като майка, друг път – като сестра, брат; любим може би, за да опознаем Любовта във всичките ѝ форми... Но сега задачата ми се вижда още по-сложна. А кой ли е бил Слави?

– Графът – тихо пошепна Станимир.

– Ооо! – извика Деяна. – Затова той ме мрази и ме обича... Затова е толкова привързан към майка си... Затова тя го отдалечи от мен, изпращайки го да учи в чужбина. Но него сега най-лесно мога да ѝ го дам...

– Обърка ли се много, Деяна? – хвана пръстите ѝ Станимир.

– Доста. Навярно затова скриват миналото от хората. Сякаш всичко се надигна из самите глъбини на душата ми... и ми е трудно сякаш да надмогна незнайно кога изпитваните горчивини.

– Всичко е в Любовта, Деяна, да я пуснем в душата си... да ни огрее като Слънцето.

– Виждаш ли, Стани, колко безкрайно хубаво нещо е Любовта, а понякога колко е трудно да я пуснем в сърцето си. И при това, като се има предвид, че имам ясното съзнание за всичко.

– Трябва да отидем при Учителя.

– Трябва. Самото Му присъствие внася мир в душата ми... Става ми така леко, че се чудя как съм могла да

страдам... за нищо... Но после, като се върна вкъщи, отново се вмъква мъката в сърцето ми...

– Ясно е, че когато сме при Учителя, Неговата светлина и любов ни изпълват и разрешават въпроса. Но ние трябва сами да работим над себе си, да надраснем личните си чувства, да пуснем голямата Любов завинаги у нас.

– Колко ясно го разбирам и колко мъчно е да се надрасне личното чувство.

– Мъчно е – усмихна се Станимир, – защото Мари ти угаждаше във всичко. Ти стана капризна и свикна всичко лесно да постигаш.. Разбираш ли, че трудностите понякога са по-полезни?

– Разбирам – усмихна се горчиво Деяна. – Но тази Мари е мама, нали?

– Да.

– Тя и сега е правила всичко, което е могла, само на мене да ми е добре. Единственото нещо, което направи не по моята воля, е даването на Аси на Слави.

– Защото е послушала една по-висша воля. А и ти трябва да разбереш болката на една майка по отнетото ѝ дете.

– Сега разбирам. Но защо съм била такава – да грабя всичко, да вземам всичко от другите... Защо това на мен ми е доставяло някакво удоволствие? Жестоко удоволствие...

– Виждаш ли възпитанието каква важна роля играе?

– Колкото и да ми е мъчно за Аси понякога, поне в това съм уверена, че Марина ще я възпитава добре. Когато се увлякох по Слави, мама не ме възпря, даже не ме посъветва, както обикновено правят майките в такива случаи, да внимавам... остави ме напълно свободна. И тогава считах мама за най-добрата майка на света... Но Марина веднага би отворила очите на Аси, ако тя би се влюбила в някой с такъв непостоянен характер като Слави.

Станимир се усмихна.

– Защо се усмихваш?

– Заради добрия бъдещ зет, когото очакваш.

– Всъщност с нейната свръхчувствителност и особен

характер не зная изобщо как ще се ожени. Всичко около нея е някак много специално... Много пъти, като си мисля напоследък за нея, изпитвам някаква необяснима тревога...

– Деяна, искаш ли да изпееш любимата ми песен от Учителя – „Скитах се по гори и планини”.

Деяна го погледна. В очите ѝ бяха бликнали сълзи, но тя, надмогвайки ги, каза:

– Само дано мога тук, в стаята, да я изпея добре. На планината винаги пея много по-добре.

– Ето, сега сме на планината.... на един от нейните върхове... Под нас са гори, морени, а в далечината е разстлалият се град... Слънцето ни пече, вятърът подухва косите ти... и ти пееш...

– Скитах се по гори и планини – запя тихо Деяна, – Един Незнаен ме придружаваше...

* * *

Из дневника на Станимир, 1938 г.

Тази сутрин се събудих с чувството, че има някой в стаята. Запалих лампата. Нямаше никого. Часът беше три. Напоследък почти винаги се събуждам в този час – Учителя казва, че е хубав за молитва. И аз започнах да си повтарям: „Господи, да се изпълни душата ми и сърцето ми с Твоето присъствие”.

Тогава видях, че наистина не съм сам. Старецът пак дойде. От това, което ми разкри, разбрах, че моята обична сестра Мика е някогашната племенница на Стареца. Срещали сме се много пъти с нея. Странното е, че дори и имената им някога, когато тя тръгна заради мене в снежната планина, и сега, са еднакви. Сега Мика, тогава Мария... Също така разбрах, че сестра ми като душа спада към групата на тези, за чието пробуждане и развитие се грижи той, Старецът. Имам чувството, че тя му е любима душа, причините за което навярно се крият в кой знае какви далечни времена и затова така държи на нейното

пробуждане, както се изразява той, и с което аз трябва да се заема.

Може би от моя страна беше много смело, но искрено му казах, че това ми се струва много трудно, защото тя е навлязла твърде много в земния живот – не я интересуват никакви духовни проблеми. Той се усмихна и ме погледна проникателно.

Отведнъж стените на стаята изчезнаха и аз се видях да вървя по пътека, изкачваща се в хълмиста местност. От двете ми страни се простираха гори. Когато приближих върха на хълма, по който се изкачвах, пред мен се откри поляна и всред нея – старинен храм. Мраморни стъпала водеха към вътрешността му. В храма видях коленичила млада жена пред Незнайния Бог. Спрях се. Тази, която бе коленичила, се обърна. Очите ѝ ме гледаха дълго. Беше жрицата на храма. Исках да отстъпя, да изляза, за да не смуцавам молитвата ѝ. В този миг тя се усмихна, лицето ѝ се преобрази. Останах като закован. Гледаше ме и се усмихваше сестра ми Мика. Миг след това образът на сестра ми отстъпи и изчезна в образа на жрицата.

В този миг се чу детски плач откъм вратите на храма. Жрицата подхвана дългата си бяла дреха, изправи се и тръгна към изхода. Там, на мраморната площадка, пищеше пеленаче. Нямаше никакъв човек. Жрицата се наведе, взе детето на ръце и го внесе в храма. Не зная с какво сетиво разбрах, че това е било преди хиляди години... и че това пеленаче е бил Старецът...

Картините бързо се сменяха. Срещу жрицата се надигна брожение. Причините не ми бяха ясни. Една нощ, подпомогнатата от вярна служителка на храма, жрицата избяга с детето... Видях я отново в далечна страна. Детето отраства като неин син. Тя го посвещава в окултните тайни знания, които самата тя е притежавала.

Картината се забули и изчезна. Остана само Старецът.

– Дали оттогава е започнало тяхното познанство? – помислих си аз.

– Не – отвърна на мисълта ми Старецът, – много

по-отдавна, но само Бог знае от кои далечни времена.

– Да – мислех си аз, – кой знае колко хилядолетия, а може би и милиони години са минали, откакто сме започнали живота си като осъзнаващи се души. И през тези неизброимо много години кой знае колко връзки сме си създали... и началото им се губи във Вечността.

– Така е – отвърна и Старецът и тогава разбрах, че нито той, нито аз говорехме гласно, и все пак се чувахме и разбирахме.

Старецът се усмихна и тази негова усмивка ми разкри, че не за първи път ми се случва това.

– Сега разбра ли? – чух отново мисълта му, защото той не помръдна устните си.

– А, да, разбрах, напомняте ми за сестра ми. Но сега нейното съзнание е много по-различно от това на жрицата. Изобщо тя не се интересува от нищо духовно.

– Тя носи миналото в себе си, необходимо е само то да се пробуди.

– Но то е толкова далечно и различно от този ѝ живот – неразумно настоях аз. – Кой знае колко е криволичила из гънките на вечността.

– Не само в този живот тя е служила на Бога, но и в други...

Старецът ме погледна продължително и изчезна.

Веднага взех тетрадката да запиша всичко, което ми се случи. Като дописвах последната мисъл, влезе в стаята ми Иво, малкият син на сестра ми, и рече: „Мама те вика”.

Отивайки при сестра ми, аз се вгледах в нея, за да видя в образа ѝ някогашната жрица, или Мария – племенницата на Стареца. Но нищо подобно не видях. Пред мене беше Мика, моята сестра – на средна възраст, със запазени още красиви черти, но доста напълняла.

– Стани – заговора ми тя, – тази нощ сънувах един сън, ела да ми го изтъкуваш.

– Нали не вярваш в сънищата и казваш, че те са в зависимост от храната и от състоянието на човека.

– Какво от това, че съм го казала? И сега мога да го

кажа. Но този сън ми направи силно впечатление. Сигурно ще ми се случи нещо лошо.

Аз се засмях.

– Не се смей, моля ти се, но слушай. Сънувах, че се намирам в някаква потънала в сняг планина и аз съм с някакви старинни ски. Моля ти се – аз и ски! – гдето не мога да ги погледна, без да ми се обърне три пъти сърцето от страх. Но нищо! Странното беше, че се чувствах изпълнена с тревога, с мъка, бързах за някъде... Къде, не зная... Небето се заоблачи, заваял сняг... Паднах лошо и си навехнах крака. Бях в някаква долчинка. В този момент се откъсна лавина и ме затрупа... Като се събудих, сърцето ми щеше да изхвъркне. Какъв ужас преживях...

– Нищо – казах аз, – сън! – и се замислих.

– Сън, но тая лавина, дето ме затрупа, не е на хубаво. Може да ми се случи нещо.

– Нищо няма да ти се случи – замислено промълвих аз.

– Но дали няма да ми дойде някаква тежест, която като лавина да ме затрупа?

– Не, не. Това може да е картина из някое твое далечно минало.

– Остави, моля ти се, това минало. Какво общо има далечното минало с настоящето?

– Случва се да има... Ето, казваш, че си била със старинни ски. Отде ще знаеш ти за тези ски и кога си била в тази планина?

– Не ми говори, моля ти се, такива работи, защото най-после ще ме накараш да повярвам.

– Няма да бъде лошо.

– Но бати ти Коста ми е казал, че ако почна да пускам като тебе такива бръмбари в главата си, на стари години ще ме напусне.

– Това не е голяма беда.

– Да, това не е беда, а какво е беда?

– Да си затваря човек очите пред истината.

– Но за какво ми е на мене тази истина? Аз си живея прекрасно и без нея.

- А защо ме извика тогава?
- За съня. Тази лавина ме плаши. Ще ме затрупа нещо, нещо лошо ще ми се случи.
- Нищо няма да ти се случи.
- Сериозно ли казваш?
- Съвсем.
- Тогава да се успокоя.
- Разбира се.

„Старецът има право – помислих си аз. – Наистина тя носи своето минало в себе си...”.

Точно Станимир пишеше последните редове, когато вратата се отвори и влезе сестра му.

- Стани, една жена те търси – каза му тя.
- Каква жена?
- Възрастна... с едно момиченце.
- Ааа! – извика неволно той и стана от стола. – Мике, моля ти се, покани я.

Но докато Мика излезе, той мина бързо пред нея, прекоси с две-три крачки вестибюла и се озова пред входната врата. Там, както си бе помислил, беше Марина с Аси.

– Заповядайте, госпожо, много приятно съм изненадан! Елате, влезте!

И той, като хвана Аси за ръка, тръгна напред, за да посочи пътя през полутъмното коридорче. Във вестибюла Мика предложи да влязат в столовата. Марина обаче се поспря. Станимир разбра – навярно тя искаше да поговори само с него по някои въпроси. Затова каза:

- Мике, най-добре е в моята стая...
- Да – побърза да се съгласи гостенката, – защо трябва да безпокоим госпожата.
- Много хубаво момиченце – забеляза Мика, като посочи Аси.
- Да, хубавичко е.
- Ваше ли е?
- Внучка ми е.
- От дъщеря или от син?

– На сина ми е.

Може би Мика щеше да зададе още някои въпроси, но Станимир предложи да минат в неговата стая.

Едва бяха влезли, и Марина се обърна към него:

– Много съм тревожна, г-н Любенов, много.

– Защо, г-жо Димитрова?

Вместо отговор Марина се разплака. Така, плачеща, тя се стори на Станимир много близка... и за по-малко от мигновение стаята се преобрази. Той видя голяма слънчева веранда на вила в сред борови гори. На лежащ стол седеше плачеща млада красива жена. Самият Станимир виждаше себе си, изправен до нея, милващ косите ѝ.

Видението изчезна, но Станимир се изненада, като се видя до стола на Марина, милващ посребрените ѝ коси, искащ да я утеши.

– От толкова малко време ви познавам, а така близък ви почувствах – говореше Марина през сълзи. – И като си мислех на кого да изкажа мъката си, разбрах, че на вас само мога да я кажа. Ще ме извините, че дойдох...

– О, не! Няма защо да се извинявате. Радвам се искрено, че сте избрали мене.

– Пък и никой не би ме разбрал, както вие бихте ме разбрали.

– Мнението ви ме ласкае.

– Въпросът не е да ви лаская, а е за нещо, което много ме тревожи.

В това време вратата се отвори и Мика въведе друго малко момиченце.

– Ето и моята внучка – представи я тя, – Виолетка.

Двете деца се погледнаха. Марина пошепна нещо на Станимир. Той веднага отиде при сестра си и я помоли да отведе двете деца със себе си.

Когато останаха сами, Марина отново се разплака.

– Но защо? – запита я Станимир учуден.

– Мисля, че това дете няма да живее дълго.

– Кое дете?

– Асито.

- Защо?
- Чувала съм, че такива деца не живеят дълго.
- Защо? Какво дете е тя?
- Не е като другите... А ако стане нещо с това дете, и аз ще умра с него.
- Но защо ви идват такива мрачни мисли?
- Вие сте забелязали, че това дете не е само умно, но и мъдро.
- Да, но съм го намирал за естествено при възпитанието, което е получило.
- Оставете, не ми говорете за възпитание. Едно петгодишно дете и възпитание! Зная какво искате да ми кажете, че оная... го е възпитала. Тя да възпита по-добре себе си...
- Добре, добре – съгласи се Станимир, за да не се дразни повече Марина.
- Сега ме изслушайте – по-мекко подхвана тя. – Аз мисля, че това дете Господ ми го изпрати само за да умра от скръб по него.
- Защо така мислите?
- Защото ви казвам, чувала съм, че такива деца умират рано.
- Станимир я погледна недоумяващ.
- Ще ви разкажа всичко, за да ви стане ясно защо мисля така. Помните ли, когато доведохте Аси със Слави?
- Да.
- След като вие си отидохте, тя се обърна към мен с думата „мамо”.
- Аз съм ти баба – поправих я аз.
- Тя ме погледна продължително и каза:
- Ти си мама!
- Майка съм на баща ти!
- Тя замълча. Но после тя винаги се обръщаше към мен, като ме наричаше „мама Марина”. Разбира се, в това няма нищо необикновено, днес повечето деца казват на бабите си „мама”. Но един път отиваме с нея да купим кашкавал. По пътя тя ми каза: „Няма, свърши се”.
- Какво се свърши, Аси? – попитах я аз.

– Кашкавалът. Една жена го купи.

– Ами, свърши се – засмях се аз – как ще се свърши?

Отидохме в магазина, отдето винаги си пазарувам. И какво? – Няма кашкавал. Свършил се. Последния го дали на една жена.

Като се връщаме, попитах Аси отде е знаела, че жената е купила кашкавала.

– Видях, като го вземаше – отговори тя, като да беше съвсем обикновено, естествено нещо. Аз бях поразена, но не казах нищо.

Марина замълча, после продължи:

– Аз ходя да правя бани в Банкя. Бързахме с Аси да си извадя билет. Тогава тя ми каза:

– Мама, недей да се уморяваш, татко вече извади билети.

– Как така извади билети?! – учудих се аз.

– Видях го, като извади билети.

И какво, Слави бил към гарата по работа. Видял приятелката ми, с която ходех в Банкя, и тя му изказала безпокойството си, че съм закъсняла и сигурно няма да мога да си извадя билет в тая навалица. Тогава той се наредил и купил билети. Останах като гръмната. Тръпки ме побиха.

Преди един месец Аси имаше рожден ден. Навърши пет години. Слави го нямаше. Беше в провинцията по работа. Като ставахме сутринта, Аси ми каза:

– Днес татко ще дойде... Ще ми донесе нещо и ще го скрие във вестибюла.

– Татко ти каза, че ще се върне най-рано във вторник, а днес е неделя.

Тя нищо не каза. Облякох я и отидохме на църква. Върнахме се и какво – Слави си дошъл.

– Свърших си по-рано работата – усмихнато ми каза той.

В кухнята тихо го запитах дали се е сетил, че е рожденият ден на Аси.

– Зная – весело каза той. – Във вестибюла съм скрил подаръка.

Кой знае как съм го погледнала, че той ме запита какво

става.

– Нищо – съвзех се аз, – попитах те, защото Аси се надяваше да ѝ донесеш нещо.

– Разбира се, че ще ѝ донеса – отвърна той и излезе да я пита дали може да познае какво ѝ е донесъл. А аз стоях ни жива, ни умряла. Нещо ме прекоси през сърцето. Оттогава нямам мир в душата си. Да ви разправам още случки, няма смисъл. Вие и от тези разбирате ясно всичко. Но аз с всяко казано от нея нещо, което се сбъдва, се тревожа все повече и плача.

– Вие трябва само да се радвате, вместо да плачете. Аси наистина е едно необикновено дете.

– Предпочитам да е по-обикновено. И освен това, което ви разказах, колко други неща ми разправя. Просто да се хванеш за главата. Фантазии, истински фантазии, но чудно ми е отде ѝ идват на ума?

– Какво ви разказва? – заинтересува се Станимир.

– Ами какво да ви кажа... Бяхме веднъж на църква. Като завърши богослужението, свещеникът изнесе беседа. В нея специално наблегна на живота на една от великомъчениците, която с радост е приела мъчението заради Христа.

Като излязохме, Аси ми разправи, че и тя била великомъченица. Изгорили я били жива.

– Бои ли се от огъня? – прекъсна я Станимир.

– Ужасно!

– Може да е истина това, което ви е разказвала.

Марина го погледна слисано.

– Не мога да ви разбера.

– Може би тя носи спомена от изгарянето си и затова сега се бои от огъня. Това може да е било някога, много отдавна...

– Не знам – въздъхна Марина, – не знам какво да мисля. Разбира се, право да ви кажа, тия работи, които тя ми разказва, ми звучат като фантазии, не им обръщам особено внимание. И баща ѝ, като беше малък, ми разправяше разни фантазии.

– Но после престана, нали?

- Разбира се.
- Да, децата помнят най-добре своите минали превъплъщения обикновено до седемгодишната си възраст.
- И после?
- После сегашният им живот взема надмощие и миналото потъва, изчезва в подсъзнанието им.
- Мислите ли, че с Аси ще бъде същото?
- Не зная.
- А кой би знаел?
- Станимир мълчеше.
- А мислите ли, че и другите ѝ особености ще изчезнат с времето?
- Не зная – отговори пак Станимир.
- А знаете ли кой би могъл да ми каже това?
- Станимир я погледна продължително, после тихо каза:
- Мисля, че Учителя би могъл да ви осветли върху всички тези въпроси. Но вие надали бихте отишли при Него.
- Тъмен облак премина през очите на Марина, но после тя въздъхна дълбоко, повдигна главата си и рече:
- Защо да не отида? Фактически Той не ми е сторил нищо лошо. Пък и заради Аси съм готова на всичко.
- Станимир замълча. Марина стана.
- Само едно искам да ми се каже – заговори тя.
- Какво?
- Че Аси ще живее и че моите страхове са напразни.
- А защо ги допускате?
- Аз не ги допускам... Те сякаш идват от самата ми душа. Вие как наричате това – предчувствие ли?
- Да.
- Благодаря ви много, че ме приехте.
- Станимир се усмихна.
- Беше ми много приятно.
- Аз съм страшно объркана. Вашето присъствие ми е приятно, защото явно виждам, че ме разбирате.
- Разбирам ви напълно.
- В коридорчето Станимир повика Аси и Мика. Като

изпрати Марина и детето, той се върна замислен в стаята си.

* * *

Из дневника на Станимир, 1938 г.

Вчера Марина ме е търсила и е оставила бележка да отида у тях. През тези 6-7 дни често си мислех какво ли е направила тя и дали е отишла при Учителя.

На Деяна нищо не казах, не исках да я тревожа излишно. Само леко загатнах за изненадите на Марина относно особеностите на Аси. Деяна ги знае. Майка ѝ и е разказвала за тези нейни прояви. В едно от последните ѝ писма майка ѝ е писала, че много преди Слави да отиде и да вземе Аси, малката казвала, че сега ще отиде да живее при мама Марина.

Деяна не изпадаше в такава тревога заради особеностите на Аси, както Марина. Може би това се дължи на факта, че мнозина от хората в Братството в по-малка или по-голяма степен имат подобни способности.

Тази сутрин отидох у Марина. Беше сама.

– Ходих! – бяха първите ѝ думи.

– Добре – отвърнах аз, сядайки на дивана.

Знаех, че е ходила при Учителя.

– Много плаках – започна тя – и затова не можах да Му разкажа всичко. А плаках, защото там ясно почувствах, че Аси ни е за малко гостенка на Земята... Как почувствах това и как така ясно го разбрах, не зная.

– А Той?

– Мълчеше. Никога не съм преживявала подобно нещо. Докато плачех, струваше ми се, че Той разглежда и преценява неща, които аз не виждах, но ясно чувствах. А Аси... се бе превърнала на взор. Очите ѝ станаха големи и светли. Сякаш тоя Учител не беше направен от плът и кръв, а беше някакво огромно светило, което хвърля светлината си върху нея. От това, което ѝ каза, нищо не можах да разбера с ума си.

– Какво ѝ каза? – запитах аз.

– Каза ѝ: „Ти, рекох, слезе на Земята със специална задача”.

Очите ѝ се разшириха, зениците ѝ просветнаха. После си мислех какво може да разбере едно дете от това, което Учителя каза?

– Говорил е на душата ѝ.

– Може. После Той каза: „Рекох, всичко ще се нареди”.

– Но как? – запитах през сълзи.

Той затвори очите си – и пак мислех, че гледа нещо, преценява. И в същото врем разбрах, че ако Аси не остане дълго на Земята, то значи, че не може. Разбрах, че Той търсеше някакъв изход... може би искаше тя да остане. Това ме поуспокои и най-после аз престанах да плача. Разказах му всичко, което ми тежеше. Той ми каза, че тялото на Аси не е нагодено за земния живот.

В същия момент почувствах Земята като страшно груба... и разбрах, че за Аси ще бъде много голямо страдание да израсне и живее в този груб свят.

– Да бях поне знаела какъв е онзи свят – промълвих аз.

– Няма думи, с които да се опише – отвърна Той. – Земните думи могат да опишат само земния живот.

– Това е много право – казах аз, – но ние сме едни такива... слепи.

Помислих си: кой знае в какви светли, пълни с красота светове ще живее Аси, които с нашите думи не могат да се опишат. Ако поне можех да надникна там, няма да ми е така мъчно.

Той ме погледна... и от този Негов поглед ми стана леко. После ми каза:

– Работете, рекох!

Какво искаше да ми каже с това? Може би, че ако работя над себе си, един ден ще мога да надникна в тези светове?

– Сигурно вие, Марина – назовах я на име съвсем без да искам, – сте много чувствителна, щом сте усетили с душата си нещата, които ми разказахте.

– То е само заради Аси. Никак не мога да си обясня защо това дете го обичам от първия му час. Мислех дали Бог ме наказва, задето не исках майка му? Но против детето никога не съм била. И ако някога не давах Слави да се ожени за нея, то не е заради детето, а защото не можех да понасям ония двете.... гдето ме ограбиха и съсипаха живота ми. А детето... исках да го взема още когато се роди, но нямаше как.

Аз се усмихнах.

– Защо се усмихвате? – запита тя. – Един ден ще ми отдадете правото.

– Аз и сега ви го отдавам.

– Аз щях да запитам вашия Учител дали не ме стига грях, задето мразя тия две жени, но видях колко е свят и ми стана срамно. Сбогувахме се и си тръгнахме. Ходихме там още два пъти, защото на Асито ѝ е много приятно там – иска, макар и отдалече, да види Учителя ви. А Той, като види Асито, идва при нас и си слага ръката върху главичката ѝ... Ах, дано това да продължи живота ѝ!

Марина замълча. Завидях на вярата ѝ.

– Искам да ви кажа и това – заговори пак Марина, – че Слави получи разводното писмо...

В това време вратата се отвори и влезе Аси, придружена от младо момиче, което я държеше за ръка. Никога няма да забравя странното преживяване, което имах. Момичето изглеждаше на около 19 години, с бледоматов цвят на лицето. Когато тя ме погледна, бях смаян. Невъзможно ми се видя това същество да е от този век. Двете дълги плитки, спуснати от двете ѝ страни върху гърдите, допълваха странния ѝ вид.

– Годеницата на Слави – представи я Марина.

Бих се изсмял, ако бях сам. Не защото беше смешно, но защото това бе най-контрастното съчетание между две същества. Слави и това пълно с мистика същество! Кой бе искал този най-чудноват брак? Марина! Боже мой, в тази Марина се съсредоточаваха всички възли от миналото.

Ръката на Жасмина – така се казва годеницата на Слави,

се положи в моята с лекотата на птичка. Тя приседна до мене тихо – така тихо, както не бях виждал да сяда никое земно същество. После разбрах – тази тишина не бе въвн от нея, а вътре в нея.

Девојката продължаваше да ме гледа с леко учудване. Аси забеляза това и каза, обръщайки се към нея:

– Това е Стани, мой приятел и приятел на мама Дея и на мама Марина. Татко не ти ли е говорил за него?

– Говорил ми е – промълви Жасмина.

– А тази е моята приятелка Джеси – обърна се Аси към мене, – най-добрата ми приятелка. Жалко, че ще се омъжи за татко.

– Защо жалко? – учудих се аз.

– Ти знаеш защо – отвърна сериозно тя.

Бях поразен от отговора ѝ. Вярно, че знаех.

– Но от друга страна е добре – продължи Аси със същия сериозен тон. – Ние ще бъдем с Джеси повече време заедно.

Чу се иззвъняване на звънеца. Жасмина излезе. След малко се върна и повика Марина. Останахме сами с Аси.

– Мислиш ли си често за мама Дея? – попитах я аз.

– Да. Вчера бяхме в сладкарницата с нея.

– Обичаш я много, нали?

– Много... Но обичам и Джеси, и мама Марина.

Жасмина влезе отново и каза на Аси, че мама Марина я вика за нещо. Останахме сами с момичето с дългите плитки и стаята се изпълни с тишина. Как беше попаднало това същество от средните векове тук? Никога не бе ми се случвало да гледам с физическите си очи и да виждам миналото – и това минало го виждах през заобленото като в иконите чело на момичето, през сресаните му на път коси и спуснати отстрани на плитки, през матовия като на светица тен на кожата, през бадемовите очи с дълги ресници. Но най-вече това минало го виждах, когато Жасмина ме погледнеше.

Где беше живяла тази отшелница, тая мистичка? Ясно я виждах с дълги черни калутерски дрехи, отдадена

всецяло на Бога. Но когато отново очите ѝ се спряха върху мене, видях вътре в тях жертвата... Някога тя бе пожертвала живота си.

– Чували ли сте, че човек идва много пъти на Земята – попитах я изведнъж аз.

– Да, малко.

– И знаете ли, че вие сте идвали и друг път?

Очите ѝ се спряха като отворени врати на нейната душа и ме гледаха.

– Да, идвали сте.

Влезе Аси и каза на Жасмина, че Слави я вика на телефона. Девојката ми се извини, че ще ме остави за малко сам, и излезе с Аси. Но аз имах чувството, че не съм сам в стаята. Усещах съвсем ясно присъствието на Стареца. И наистина, чух го със слуха на душата си да казва:

– Интересува ли те връзката на малката с девојката?

– Да – отвърнах аз.

– Гледай.

Стаята изчезна. Видях гориста хълмиста местност. Всред нея – манастир. По пътеките, постлани с плочи, върви монахиня. На гърдите ѝ има сребърен кръст. Тя избира най-отдалечения кът, където коленичи и се моли. Лицето ѝ почва да светлее. Явно е, че тя влиза в контакт със светли светове...

Картините се смениха. Манастирските врати се отварят, за да приемат болни и страдащи, които получават изцеление от младата монахиня. Тя се храни съвсем малко. Нейното деликатно същество се крепи от съзерцанието на невидимите светли същества. Когато тя седи или върви, всичко се изпълва с тишина. Никой не чувства плътта ѝ.

– Къде се намира този манастир? – исках да разбера аз. – В Испания?

– Да, там.

Сменящите се картини показват, че младата монахиня е под зоркото наблюдение на органите на Игнатий Лойола⁴. Не си ли служи тя с нечисти сили, за да лекува?

В манастира пристига знатно семейство, което води

при монахинята горящото в треска свое 14-15-годишно момиче. Девойчето е необикновено красиво. То остава в манастира под нежните грижи на монахинята, която прилага всички средства, за да го излекува. Пръстите, с които милва челото на болното момиче, излъчват мир и желаното здраве настъпва след три дълги денонощия.

Младата монахиня прави неотразимо впечатление на малкото момиче и то, вече оздравяло, иска да остане при нея. Но знатните родители щедро даряват манастира и вземат оздравялото си дете.

Монахинята изпраща своята любимка далече извън манастирската ограда. На връщане тя е хваната от здрави ръце. Устата ѝ е затулена и тя изгубва съзнание. Когато отваря очите си, разбира, че е в ръцете на йезуитския орден. Мъките, на които бива подложена, потвърждават това.

Вестта за хващането и отвличането на монахинята бързо се разчува. Родителите на оздравялото момиче чрез огромен подкуп успяват да я измъкнат от страшните ръце, но тя е смъртно болна и за нея се грижат малкото момиче и родителите му.

– Какво трябва да сторя за тебе? – пита обляното в сълзи момиче.

– Обичай Бога! – отвръщат полувтвърдените устни на умиращата монахиня.

След смъртта на монахинята никой не е в състояние да отклони малкото момиче от манастира, където то иска да служи на Бога. Бащата на младото момиче умира внезапно. Сега под зоркото око на йезуитите е малката монахиня. Скоро и тя бива хваната...

Вратата се отвори. Все още не знаех къде съм – дали в днешното време, или някъде назад, във вековете.

– Извинете, че се позабавих – чух гласа на Жасмина.

Прекарах ръка по челото си и въздъхнах. Върнал се бях отново в стаята.

– Какво ви се е случило? – загрижено ме запита

Жасмина.

– Нищо – усмигнах се аз.

– Точно бяхте започнали да ми говорите нещо много интересно, че съм идвала и друг път на Земята...

– Да, и току-що ми разкриха едно от миналите ви пребивавания тук... на Земята.

– Така ли? Може ли и аз да го зная?

– Разбира се.

– Ще ми бъде особено приятно да го чуя.

Когато разказах на Жасмина това, което ми бяха разкрили, тя каза едва доловимо:

– Затова значи обичам толкова много Аси...

– Да – отвърнах аз и не се учудих, че тя с душата си бе схванала, че малкото болно момиче беше Аси.

– На тогавашния ми живот ли се дължи фактът, че не чувствам потребност от храна и нямам никакво отношение към облеклото?

– Сигурно.

Тишина, нежност, мир се излъчваха от това момиче с двете спуснати плитки.

– Никога ли оттогава не съм идвала на Земята?

Трепнах. Щях да отговоря „не зная“, но повторих думите на този, който невидим присъстваше в стаята:

– Идвали сте, но сте се връщали бързо в отвъдния свят.

– Защо?

– Такива са били задачите ви. Както и сега изпращат някое същество, за да разгърси и пробуди спящото съзнание на някои хора или да примири непримирими врагове...

– За Аси ли говорите?

Погледнах я, учуден от чувствителността ѝ. Замълчах, но тя разбра отговора. После ме запита:

– А сега... сега задачите ми дали ще ме задържат по-дълго на Земята?

– Сигурно. Струва ми се, че има някакъв кармичен възел за разплитане.

Не зная дали тя ме разбра, но аз я гледах и от своя страна недоумявах как нейните, макар и краткотрайни

пребивавания на Земята, не са могли да я променят. Може би пак да е била в манастир? Но как е попаднала тук? Съвсем неволно си зададох последния въпрос и го повторих гласно на Жасмина.

– Най-много настоя мама Марина – отвърна тя. – Но като видях Аси, разбрах, че трябва да бъде при нея.

Влезе Марина.

– За какво си говорите? – запита ме тя.

Не знаех какво да кажа.

– Слушай, Станимире – обърна се тя строго към мене, като че бях неин син. – На мене може да говориш всичко, но на нея недей. Виждаш колко е слабичка... Тя трябва да живее, затова, моля те, не я вълличай в мистични разговори.

– Тя ме вълвече – усмихнах се аз.

– Наистина ли? – запита я Марина.

В това време се чуха стъпките на Слави. Жасмина стана. Тогава видях, че тя стои на прага между два живота: този на монахинята и сегашния. Кой от двата ще вземе надмощие? Разбрах, че хората в своя път през хилядолетията нямат само една възходяща насока. Те се качват, стигат високите върхове на себежертването си, а после отново слизат в низините на живота.

Докато мислех това, в мене прозвуча песента на Учителя – любимата ми песен: „Качвахме и слизахме планински светли върхове и един Незнаен ме придружаваше”.

Жасмина излезе и се върна със Слави. По матовото ѝ лице имаше лека руменина. В очите ѝ блестеше радостта на сърцето. Погледнах я: искаше да бъде човек, след като е била само душа.

„Колко е слаб човекът – помислих си аз, – не може да издържи дълго време на една висока гама. И това докога ще бъде?” – „Докато опита всичко” – прозвуча в душата ми. „А аз? Имам ли още да минавам по зигзагите на живота?”.

– Харесва ли ти моето момиче? – чух гласа на Слави.

Повдигнах глава. Той беше праметнал ръката си през рамото на Жасмина. И двамата бяха усмихнати.

„Може би на нея точно този човек ѝ трябва” – помислих си аз.

– Чакай – настоя Слави, – какво ще кажеш?

– Че всичко е добре.

– Нали? – намеси се Марина.

– Знаеш ли защо казва така? – сбърчи вежди Слави. – Защото тя ми я избра.

– Не е лош изборът ѝ.

– Видя ли! – просия Марина.

– Само аз не зная... как ще се справям, като здравето ми е толкова.. – не довърши фразата си Жасмина.

– Деликатно – допълних аз.

– Да – усмихна се тя.

– Има начин за укрепване, ако се приложат известни методи...

– Кажете ми ги – седна тя до мене на дивана, – готова съм да ги приложа.

– Мога да ви кажа някои методи от Учителя.

– Много ще се радвам. Аси ми разказа чудни работи за Него.

– Ооо, Аси! – засмя се Слави. – Най-голямата малка фантазюрка!

Очертаните като на икона вежди на Жасмина се свиха.

– А това е нейната най-голяма защитничка – посочи Слави Жасмина. – Да ви кажа ли, че и аз почвам да ставам нещо като ясновидец – и се обзалагам, че тия двете се познават от някое минало превъплъщение.

Слави се разсмя грубо и Жасмина пребледня. Деликатната ѝ душа беше засегната.

– Твърде е вероятно – намесих се аз – не само дружбата между тях да води началото си от някое далечно минало, но също така и познанството им с тебе да идва оттогава.

– Но сигурно не е било в моя полза, защото Жеси не искаше да ме погледне до срещата си с Аси.

– Хайде, не говори глупости! – строго се обърна Марина към него. – Колко пъти вече бяхте излизали двамата.

– Излизали! – разсмя се пак Слави със своеобразния

си смях. – Излизали! Не пожелавам на никого такова излизане. Все: „Ах, недей... Моля ти се, здравето ми не позволява...” и т.н.

Жасмина поруменя. Явно ѝ беше неудобно, че Слави изнася на показ такива неща. Но той съвсем не беше от хората, които виждат нещо свещено в интимните отношения между хората, и се смееше до сълзи... За да излезе от неудобството, Жасмина се обърна към мене:

– Моля ви се, г-н Любенов – искахте да ми кажете някои методи за лекуване.

– Ааа, да, съвсем забравих.

– Нищо! Кажете, моля.

– Първо, чист въздух и дълбоко дишане.

– Но това съвсем не е метод само на вашия Учител – грубо се намеси Слави.

Веждите на Жасмина се свиха. В очите ѝ се изписа горчивина.

– Това е една препоръка на Учителя – казах аз, – която ние, учениците, гледаме да изпълняваме.

Слави щеше да каже още нещо, но Марина го погледна страшно и още по-страшно му каза:

– Слави, ти от коя кръчма идваш, че носиш всичките тези дивотии в себе си?

– Кръчма?! – засмя се пак Слави. – Ти знаеш, че аз в кръчма не влизам, а само в аперитиви.

– По-добре е да отидеш да доведеш Аси от г-жа Иванова, че преди малко я повикаха да играе с Росичка.

– Снай-голямо удоволствие – засмя се малко принудено Слави, но изведнъж се обърна и рече:

– Жеси, и ти ли не ме искаш?

– Ти знаеш колко много искам да оздравея – каза с горчивина Жасмина.

– Но нима аз искам противното?

– Тогава остави ме да изслушам препоръките.

– И аз мога да ти ги кажа. Зная ги наизуст.

– Добре, кажи ги!

– Първо, чист въздух и дълбоки вдишки. После, гореща

вода по една чаша сутрин, обед и вечер, половин час преди ядене, за пречистване на стомаха, и пр., и пр. И още какво беше? А, да, екскурзии в планината. Греене на гърба на слънце, и най-важно от всичко – потни бани! Да, това го е казал Учителя – съвсем сериозно заговори Слави, – че десет обикновени бани се равняват на една потна баня по време на екскурзия в планината. И наистина, това е един отличен метод, аз съм го практикувал.

Жасмина ме погледна. Кимнах в съгласие с глава.

– А защо не си ми казал всичко това досега? – тихо го запита тя.

– Защото майка ми би ми отрязала езика.

Очите на Жасмина се разшириха от учудване.

– Не го слушай, Жеси – с мъка се овладя Марина, – той има обичай да говори, каквото му дойде на ума.

Станах да си ходя. Слави пожела да ме изпрати.

– Братко – хвана ме той под ръка на улицата, – кажи ми, как ще живея с тая монахиня?! И кажи ми, не прави ли майка ми престъпление, като ме отделя от Деяна? От Деяна, с която съм имал най-радостните дни в живота си!

– Но нали сам казваш, че имаш отблъскващо чувство към нея?

– Ах, остави! Колкото и да е силно отблъскващото чувство, то никога не може да бъде толкова силно, колкото е любовта ми.

– Може би така е най-добре за всички ви – тихо промълвих аз.

– Най-добре ли? Защото навярно ти обичаш Деяна?

– Да, обичам я, но никога досега не съм пожелал да я имам.

– А утре?

– Утре ще отпътувам за втората ми родина. Но даже и да не отпътувах, не от егоизъм ти говоря.

– Зная – с топъл глас заговори Слави, – зная, че говориш истината. На теб ти вярвам повече, отколкото на Деяна. Ти си единственият, на когото мога да говоря открито. Ти си човек! Да, човек си за мене. Колко много бих искал да съм

като теб. А аз какво съм? Нищо. Люшкам се насам-натам.

- Жасмина ще ти помогне.
- Мислиш ли?
- Да.
- Но тя не ме обича.
- Обича те.
- Как? Като брат в Христос? Така аз не искам.
- Не. Дълбоко в нея има неизживени чувства...
- Много ми е трудно.
- Може би това е най-доброто разрешение.
- Лошото е, че Дея не иска да ме погледне!
- Тя има желание да поправи погрешката си.
- Каква погрешка?
- От далечното минало.
- Ах, минало! Остави, настоящето е важно.
- Но настоящето е резултат от миналото.
- За вас е много лесно. Казвате „миналото” и се успокоявате.

– Не, не се успокояваме, но се стараем да го разберем и да се коригираме.

- Ако хората не бяха духовни, по-добре щеше да бъде.
- А ти защо не се влюбиш в някое недуховно същество?

Насочваш се все към духовни.

- Другите са много плитки.
- Разбра ли сега? – засмях се аз.
- Бих искал Жеси да ме обикне, но кажи ми как ще стане това?
- Като не влизаш с подковани обувки в нейното светилище.
- Какво искаш да кажеш?
- Не осмивай това, което е свято за нея.
- Това ми доставя истинско удоволствие и ставам винаги весел.
- Намери друго, с което да се шегуваш.
- С целувките ли? Тя умира от срам, ако се докосна до нея или я целуна. Калугерка – нали ти казвам!

Засмях се. Слави също се засмя и се сбoguвахме. Вървах

сам и си мислех, че Слави по съвсем обикновен път достига до миналото на Жасмина, макар и сам той да не подозира това.

* * *

Станимир крачеше бързо, отдалече вгледан в прозореца на Деяна. По улицата вървеше стара жена и той едва не се блъсна в нея, тъй като не гледаше пред себе си. Млади съпрузи, носещи пълни мрежи с покупки, бяха заели почти целия тротоар. Той почти прелетя край тях, слезе на платното и после с един скок се намери пак на тротоара, отново вгледан в прозореца. Там ли беше Деяна, или я нямаше – ето това искаше да отгатне. Имаше чувство на пълнота – значи ще я види, но защо прозорецът изглеждаше пуст и стаята – празна?

Когато му се бе случвало да отива при Деяна привечер, между множеството прозорци на блока той винаги гледаше най-напред прозореца на Деяна – дали е осветен, или не. Като че ли този прозорец беше жив и му говореше дали тя е там, или не.

– Приятелю – обърна се към него Станимир, правейки по възможност най-големи крачки, – защо завесите ти не са вдигнати? Може би Деяна намира, че е достатъчно светло и през тях? Защо стоиш мълчалив и бездушен? Няма ли я Дея в стаята? Мълчиш! А защо реално чувствам, че ще я видя?

В същия момент някой изравни с него бързите си крачки и му заговори:

– Вие все така ли бързо вървите по улиците и не обръщате внимание на хората?

– Деяна – обърна се към нея Станимир.

В това мигновение на обръщането той погледна оживелия прозорец, който му се усмихваше чрез полюшващата се от вятъра завеса. До него Деяна също бе усмихната. И не само тя, но и улицата, и вървящите по нея хора бяха усмихнати. Целият свят е радостно усмихнат... и тази радост прелива в неговото сърце.

– Деяна – пусна ѝ той ръката, като забеляза, че я е задържал повече, отколкото трябва, – това на нищо не прилича. Моето сърце ти се радва, без да е взело съгласието ми. Как е възможно това!

Очите на Деяна струят светлина.

– А аз се радвам с цялото си същество – казва тя, – тичах, за да те настигна.

– Знаех, че ще те видя, а твоят прозорец ме гледаше с такова равнодушие, че без малко не се усъмних в чувството си.

– А аз цялата сутрин бях радостна – това е най-сигурният признак, че ще те видя.

– Деяна, мислиш ли, че това е правилното разрешение на въпроса?

– Нищо не мисля. Аз само се радвам. И радостта ми е като светлината на слънчевите лъчи, като синевата на небесата, като красотата на планината, която гледам от моя прозорец.

– Така винаги започва.

– Какво започва?

– Отношенията между двама души.

Деяна не отговори. Мълчаливо стигнаха до блока и изкачиха стълбището. Като влязоха в стаята, Станимир беше замислен, мрачен. Но Деяна беше толкова радостна, че не искаше да вярва, че настроението му беше променено.

– Мислиш ли за това, което ти казах? – попита той, когато се срещнаха погледите им. Нейният – светъл и усмихнат, а неговият – мрачен и замислен.

– Не – отвърна тя, – нищо не мисля.

– А какво правиш?

– Радвам се!

– И докога?

– Докогато мога.

– Да, това е присъщо на жените.

– А ти какво искаш, Стани?

– Да помислиш малко.

– Върху кое?

- Върху това, което ти казах.
- Аз мисля, че мисленето не помага. Моля те да ми кажеш конкретно какво искаш от мен и аз ще го направя.
- Искам да ми помогнеш да разрешим този въпрос.
- Въпросът за нас двамата ли? Защо не говориш конкретно?
- Защото никога не мислех, че ще се наложи да се говори конкретно.
- А как?
- Само идейно.
- Аз съм съгласна, но не се плаши от това, че се радвам. Аз също така се радвам на разцъфналия цвят, на самотната звезда, която блести в тъмната нощ, на първия слънчев лъч, на високия планински връх.
- Не е ли това само поезия, Деяна?
- Това е моят живот.
- Такава ли си била винаги?
- Да.
- А как се роди Аси?
- Аси се роди не по мое желание.
- А по чие?
- На Слави.
- Ако е така, той не би те оставил... и не би отпътувал в чужбина, преди още да се роди тя.
- Деяна се спря сред стаята, поразена от неговата неделикатност.
- Не съм деликатен, нали? – повтори той същата мисъл за нейно учудване. – Аз само слагам всичко под моя микроскоп, както прави ученият, за да проучи от научно гледище всичко.
- Добре, ти искаш ли да знаеш за отношенията ни със Слави – естествено, че той ги изискваше.
- Но ти беше причината.
- Деяна го погледна неразбираща.
- Ти си събудила в него желанията – допълни той.
- В същия миг Станимир съжали за казаното. Усмивката изчезна от устните на Деяна. Този удар го бе получавала

много пъти от тези, които по принцип съдеха жените, но от Станимир?!

– Прощавай, Деяна – приближи се към нея той. – Зная, че се огорчи много, но не съм искал да сторя това. Ако ме разбираш и виждаш душата ми тъй, както аз се гледам, няма да ми се сърдиш. Мислиш ли, че аз бих могъл да причиня на моята сестричка болка?

– Да, ти забрави, че съм ти сестра, затова...

– Вярно е, Дея – плесна се Станимир по челото. – Ето моята погрешка. А ти винаги ли мислиш, че съм ти брат?

– Аз нищо не мисля.

– Как така?

– За мен това не е необходимо.

– Защо?

– Защото аз съм готова всичко да направя за теб.

– Как всичко?

– Ако трябва, никога няма да се срещна с тебе, никога няма да проговоря... с теб...

– Мълчи, Деяна – сложи си той ръката на устните ѝ, – това е невъзможно!

– Какво искаш тогава?

– Припомняй ми по-често, че си ми сестра, че преди няколко стотици години ние сме израснали в един дом и сме играли от деца в гората.

Деяна се усмихна скръбно.

– Защо се усмихваш така?

– Защото мисля – твърде малко е това, че съм ти сестра. Аз мисля за твоята задача. Мисля за работата, която те чака. Аз мисля за невидимите светове, които се разкриват пред тебе, за големите същества, които ще ти помагат в духовната ти работа. Мисля за завета на Учителя, един от изпълнителите на който трябва да бъдеш ти!

Докато я слушаше, очите на Станимир просветваха. Тъмният облак, който се беше надвесил в душата му, изчезна.

– За мен Станимир – това значи ученикът – продължи Деяна, – който е преминал хиляди километри и е дошъл

да намери Учителя – своя Учител.

– Деяна, ти имаш право и аз никога не трябва да забравям моя път, моята задача. Тази сутрин ти беше ли на беседа?

– Бях.

– Върху какво говори Учителя?

– Върху чистотата.

– Трябва беседата да е била много интересна.

– Да, беше много хубава. Той говори за чистотата в трите свята. Съжалявам, че бележките, които държах, останаха у сестрата, при която ношувах.

– Добре, като ги вземеш, ще ми ги прочетеш. Този въпрос ме интересува.

– Виждал ли си скоро Аси? Как е тя?

– Виждах я. Добре е.

– Последния път, когато бяхме заедно, разбрах колко добре се чувства там... Знаеш ли върху какви въпроси разговаряхме?

– Не.

– Духовни. Разказва ми за отиването си при Учителя. От всичко долавям голямото влияние на Джеси върху нея.

– Естествено, били са някога в една школа.

– Джеси идва при мен.

– Знам.

– Тя ли ти каза?

– Да.

– Знаят ли Слави и старата?

– Още не. Поне засега не е необходимо. Жасмина искаше да им каже, защото счита, че скриването е грях. В нея чувството за грях е много силно.

– Тя е много духовна, но защо е така тясна в разбиранията си?

– От влиянието на манастира.

– Знаеш ли колко съм благодарна на Учителя за широтата, на която ни е приучил?

– Наистина, в никое друго учение няма такава широта.

– Навярно Джеси ти е казвала защо е идвала?

– Нямахме възможност да говорим, защото Марина не ни остави сами.

– Защо?

– Бои се от духовното ми влияние.

– А за себе си не се ли бои?

– Не. Тя счита, че е достатъчно възрастна, за да ѝ повлияе някой. Но за Джеси намира, че е много опасно, още повече, че тя е естествено предразположена към духовното.

– Аз мисля, че у Джеси има догми, които я обграждат като стени, и мъчно би възприела новото.

– Вярно е. Тя има само една врата към него.

– Коя?

– Здравето. За да бъде здрава, тя е готова да приеме всичко.

– Неизповедими са пътищата Божии – замислена каза Деяна. – Винаги едно зло може да се превърне в добро.

– В края на краищата е така. Но докато се достигне дотам... Колко е трудно, особено когато съзнанието не е просветено. Тогава страданията, които идват, за да го пробудят, могат да озлобят човека.

– Най-често се случва така. Ние, хората, желаем винаги да правим това, което си искаме, а когато трябва да плащаме, негодуваме.

– Да, скоро видях един такъв случай. Марина ме води в едно планинско градче при свои роднини.

– Затова ли те нямаше на беседа?

– Да. Марина е склонна от безверие да премине в суеверие... Освен това тя много преувеличава моите възможности. Мислеше, че мога да помогна, а то...

– Не можа ли?

– Абсолютно. Преди не зная колко време хората са се обръщали към Учителя. Той отказал и...

– Така ли?

– Да. Но аз не знаех. Марина ме заведе в дома на своя брат инженер. Къщата – голяма, хубава, може да се каже, най-хубавата в градчето. Вътре всичко подредено с

вкус. Но какво нещастие за семейството, което живее в нея! Страшно! Детето им е с глава голяма, с криви очи, с ръце като на мекотело. Никак не очаквах, че ще видя подобно нещо. Страшно наказание, Деяна! Чудя се как Марина е могла да разчита на мене? Само ѝ кимнах отрицателно с глава. Майката е млада, много красива. Само долната ѝ челюст е доста силна – воля, която иска винаги да се налага. Като гледах майката, прегърнала своя син, не можех да си представя по-голям контраст. Питях се: как е възможно от такива родители да произлезе такова дете? Тогава чух да ми се казва:

– Стара полица!

– Да – поклатих глава, – стара полица, стояла някъде из архива на вечността и сега поднесена за изплащане. Искаш ли да ти прочета това, което съм си записал от това посещение?

– С удоволствие бих слушала.

Станимир зачете:

– Не мога нищо да направя за вашия син – казах на майката. – Учителя би могъл, ако иска.

– О, не! – тръсна глава майката. – Той не само не пожела да помогне, но е казал нещо, което дълбоко ме огорчи.

– Ех, казал, казал! – намеси се Марина. – Може и криво да ти е донесено от този, който Го е питал.

– Не, това са дословно Неговите думи: „Когато природата е турила букаи на един престъпник, аз не мога да ги махна!“. Какъв престъпник може да бъде едно 6-7-годишно дете? Просто се учудвам! Много бях чувала за Него, за Неговите големи възможности да помага дори на съвсем ненормални и да лекува с една дума какви ли не болести... и с такава вяра отидох! Аз стоях настрани, докато Го питаха, и после, като мина край мене, ме изглежда така строго, че се почувствах крайно неудобно. А детето – престъпник!

– Вие защо се оскърбявате? – запитах я аз.

– Най-после, каквото и да е то, то е мое дете.

– Вярно, сега е ваше дете, но е било време, когато не е

било!

– То се знае, преди да се роди.

– Не, не, вие сте се срещали с това същество и друг път, в една епоха, която се казва „средни векове”.

– За прераждане ли ми говорите?

– Да, ето, че вие знаете.

– Зная, днес толкова много се говори за това, че и мъжът ми е почнал да се увлича. Нали са брат и сестра – посочи тя с глава към Марина.

– Приличаме си, разбира се – заговори малко язвително Марина, – но аз мисля, че е по-добре да обърнеш внимание на това, което ти се казва.

– Че детето е престъпник? Остави, моля ти се!

– Сега не е – заговорих аз, – и да иска, не може, защото е вързан... Но някога... отдавна...

– Когато изобщо не е съществувал?!

– Обратното, когато е съществувал.

– Лидия – обърна се за моя изненада Марина към снаха си, – отначало и на мен ми се виждаше всичко това невъзможно, даже го считах за греховно. Нали нашата църква не говори за такива работа. Но с Асито... С нея отначало съм се чудела... После почнах да размислям... Откъде пък знаеше? Че какво, може пък – думам си, – едни души да дохождат насам, на Земята, други пък да си отиват. Постоят, постоят, пък пак дохождат тук. Че какво, за Господа мъчна работа ли е това?

– То може да не е мъчна работа, како Маринке, но кой може да го докаже?

– Децата, Лидия.

– Все децата...

– Децата, ти казвам. Преди три дена Асито ми казва: „Мамо Марина, знаеш ли колко много го болеше Исус Христос от трънения венец?”

– Отде пък ти дойде на ума за трънения венец – запитах я аз, ама строгичко.

– Че тогава аз бях там, мамо Марине, само че тогава бях голяма, бях майка...

– Голяма фантазия имаш, Аси – засмях се аз, защото не знаех какво друго да направя, – седиш, седиш, и току си измислиш нещо.

– Не го измислям, мамо Марине, но си го спомням... Аз бях майка и Исус Христос излекува моето дете.

– Я си вземи кукличката, че я приспи – исках да я отклоня аз, – виж, горката Пенка плаче...

– Не, не плаче – отвърна тя, – кукла не може да плаче. – И тя се замисли.

– Какво мислиш, Аси? – погалих я аз по главата.

– За Джеси, тогава тя е била моето дете.

– Ела да видиш татко ти какви ябълки е донесъл – хванах я за ръката аз. След няколко минути тя се заигра, забравила това, което ми бе казала. Това и друг път е ставало... и аз избягвам да ѝ напомням за това, което ми е говорила, защото така много се боя за това дете.

– Ако беше мое дете, никак не бих се бояла – заговори Лидия, – просто бих ѝ избила от ума всички тия фантазии.

– А ето, че не всичко е фантазия – заговори сериозно Марина, – ето, и г-н Станимир казва, че децата до 7 години повече или по-малко си спомнят своето минало. А и Джеси...

– Остави, моля ти се, не ми говори за нея.

– Не можеш да я понасяш! – засмя се Марина.

– Не аз, а тя не може да ме понася.

Считах, че е излишно повече да стоим. Исках да направя знак на Марина да си отиваме, но тя, събрала вежди, не ме поглеждаше.

В това време влезе бащата на детето. Той беше много различен от жена си, а също така и от Марина. На средна възраст, сериозен, съсредоточен, с гънки на горчивина, рязко врязани в бузите му, с одухотворени очи с израз на примирение.

– Ааа, вие сте дошли! – ръкува се той с мене.

– Съжалявам, че с нищо не мога да ви бъда полезен – някак стеснено казах аз.

Той леко махна с ръка, като каза:

– Това няма значение. Искях да поговоря с вас, ако това е възможно.

– Да – отвърнах аз.

– Елате в кабинета ми – кимна с глава той и отвори една врата.

Влязохме. Видях цели стени от книги. Стана ми жал: за този ли човек трябваше да е това нещастие?

– За вас слушах доста много от сестра ми и пожелах да ви видя. Трябваше да дойда аз, но изобщо не отивам в столицата, освен в редки случаи, когато се наложи... по служба. Ще ме извините, че ви повиках.

– Моля.

– Искам да говоря с вас – и той замълча.

Явно, че му беше трудно. С всичкото си същество исках да му помогна да се чувства по-свободен.

– Кажете – меко рекох аз.

– Искях да ви попитам дали този случай не е наследствен...

Той замълча. Стоях и чаках да заговори така, като че ли не съществувах.

– Скоро бях по работа из селата – започна отново той. – Прескочих и до селото на моя баща... Нарочно отидох там. И научих, че в рода ни, макар да е било доста отдавна, е имало случай на ненормалност... Това е бил синът на чичото на моя дядо. Този младеж е умрял на 21 години, като неговата ненормалност не му е попречила да има връзка с една воловарка, която е родила момиче, и то съвсем здраво, нормално. Как мислите вие, дали тоя, малкият – говореше той за своя син, – не е издънка на един гнил корен от едно далечно минало, или, както Марина говори напоследък... и както вашият Учител се е изразил пред свой ученик, това е резултат на едно престъпление, направено преди векове. И имат ли някаква връзка наследствеността и прераждането?

– Имат – отвърнах аз.

– Моля, обяснете ми.

– Ще ви предам това, което лично на мен е казал

Учителя, когато и аз веднъж Го запитах по този въпрос. Той каза, че наследствеността върви по физическа линия ето как: да кажем, един дух на музикант трябва да се роди на Земята. Естествено, че той трябва да се роди от родители, които да му дадат съответното тяло, гърло или пръсти, чрез които да прояви изкуството си. В друг случай, ако една душа има да плаща свой дълг, направена минала погрешка или престъпление, трябва да се роди от такива родители, които ще ѝ дарят тяло, идващо от такъв гнил корен, както вие се изразихте, за да може чрез съответна болест или страдание да изплати подписаната от него някога полица. Или с други думи казано, да изправи, да изплати погрешката, направена някога.

– Съвършено ми е ясно. Но да кажем, едни родители дадат тяло на едно същество, което има да изживява известно страдание, болест, за да изплати своето минало. Питам, какво са виновни тези родители, за да носят и те този товар на плещите си?

– За да дойде едно такова същество в дадено семейство, значи хората от това семейство са имали връзка с това същество в миналото.

– Ще рече, че ние и друг път сме се срещали с...

– Сигурно.

– Но уверен ли сте?

В същия миг през мене мина нещо като слаб ток и аз трепнах. Стаята на инженера изчезна. Намерих се в подземие. Това, което видях там, можеше да накара косите на човека да побелеят за един миг.

Картини на ужас и мъчения се сменяваха пред очите ми като на кинематографска лента и аз исках да ги затворя, за да не виждам, но не можех. Между мъчителите виждах едно лице, очи – имах чувството, че съм ги виждал сякаш скоро. Но кога, къде? Жестокото страдание на измъчваните същества се впиваше в мене и същевременно напираше да позная един от мъчителите, когото често виждах в сменящите се картини.

Веднъж миг дъхът ми спря. На колелото на инквизицията

видях познато същество. Джеси!! Как я познах? Не зная. Ужас изправи косите ми. Пред нея е нейният палач. Пак същото лице, за което чувствах ясно, че го познавам. Виждам съм го някъде скоро... Изтръпнах! Това бе нещастното дете на инженера, чиито кривогледи очи видях в очите на мъчителя. „Боже!“ – чух се да изхлипвам аз и закрих очите си с ръце. Някой незнаен разпръсна от мен ужаса и по невидими пътища внесе известен мир в сърцето ми.

Картините на ужас изчезнаха. Видях ниска стая, в която мъж и жена с очи, изпълнени с алчност, броят златните монети, които една ръка им подаде с малка торбичка. Кой са тези хора? Защо имах чувството, че ги зная, че съм ги виждал? В един момент те вдигнаха главите си и обърнаха лицата си към мен. Останах поразен! Разкривените им от алчност лица се сляха, превърнаха се в лицата на инженера и съпругата му. Но чии са ръцете, които подават торбичката със златни монети? Изведнъж изникна фигурата на мъчителя на Джеси – ненормалният син на инженера. Странно, какво общо имат те?!

Картините отново се смениха. Пред къщата на броячите на монетите видях подхвърлено дете. Двамата съпрузи, още млади, излязоха от къщата, видяха детето и го взеха. То растеше и те го приучваха на лесно печелене на пари, на кражби и насилия. Най-много плащаха агентите на Игнатий Лойола⁴. Като порасна, детето отиде при тях. Той е толкова жесток, че само споменаването на името му е правело да настръхват косите.

Отново като през мъгла се мярнаха Джеси и мъчителят ѝ...

– Ах! – притиснах ръка до сърцето си – значи той... сегашният им син...

Най-после отворих очите си и си отдахнах. Инженерът ме гледаше с широко отворени очи. Чувствах се странно измъчен. От челото ми падаха студени капки пот. Какво да кажа на този човек?! Истината ли? Вгледах се в очите му. Той е готов да я чуе...

– Твърде е възможно – заговори той, след като изслуша всичко, което му разказах – това да е истина, макар да не съм убеден в тази идеология, за прераждането. Но жена ми беше страшно оскърбена от Джеси, която щеше да припадне от някакъв панически страх, който я обхвана, когато за първи път видя малкия. А и после, когато се случваше да го види, не можеше да възпре сълзите, които се стичаха по бузите ѝ... Дори Марина, която е особено разположена към нея, изказва в такива случаи недоволството си. Но Джеси се разплаква неудържимо, като казва, че това става независимо от волята ѝ. Лекарят обяснява това със слаби нерви.

– А малкият? – запитах с интерес аз.

Инженерът замълча, дълбоко замислен. После, като въздъхна, каза:

– Наистина, по отношение на Джеси той се е проявявал особено. И това ме кара сега да мисля, че може би е вярно онова, което ми разказахте, че наистина сме се срещали и друг път във вечността.

Наистина ме интересуваше в какво се състои особеността на отношението на момчето към Джеси, но ми беше крайно неудобно отново да запитам. Инженерът може би е усетил мисълта ми или сам е имал намерение да ми разкаже, затова продължи:

– Най-интересното му проявление беше, когато за първи път я видя. Гледаше я вторачено. После постепенно се появи най-странната му усмивка, която може да се появи на човешко лице като неговото. Очите му сякаш казваха това, което устните му бърбеха и не можеха да изрекат – че той вижда нещо познато. Лично аз не се учудих на ужаса, изживян от Джеси, защото ако този поглед с тази усмивка беше отправена към мене, ако бях чужд човек, бих потръпнал. Навярно някога, ако това е вярно, което ми разказахте, той така се е усмихвал на своите жертви!

– И винаги ли така се усмихва? – неволно запитах аз и после съжалих, защото може би това беше страшна мъка за инженера.

– Не – отвърна той, – това беше само първия път. Впоследствие в него се зароди чудна привързаност към Джеси. Пълзи, лази в краката ѝ, целува ръцете ѝ, скимти от някакво добро чувство, а в това време по нейните бузи се стичат сълзи. Както ви казах, лекарите твърдят, че това се дължи на слаба нервна система, но вашето обяснение ми се вижда по-правдоподобно. Всичко това много ме заинтересува и аз бих искал да зная повече, но виждам, че тези изследвания ви създават голяма мъка.

– Да, наистина не бих искал да виждам ужасите, които току-що бяха пред очите ми.

– Едно бих искал да ви запитам, разбира се, ако не ви преуморява.

– Запитайте. Ако е в кръга на възможностите ми, ще ви отговоря.

– Защо, ако ние сме били трима – малкият, аз и жена ми, и при това ние с нея сме били виновни, за да тръгне той по тази наклонена плоскост – само той така скъпо да заплаща в този живот?

Отведнъж стаята изчезна. Някаква лента от живи картини се движеше пред очите ми. В тези картини про-блягваше пред мен животът, изпълнен със страдания, трудности, несгоди за двамата родители. Видях инженера, изгорен на клада заради неговите убеждения и научни изследвания, а жена му – убита с камъни, заподозряна в ма-гьосничество. Всички тези страдания са ги извайвали ден след ден, живот след живот, докато стигнат до това, което са днес. И в това именно се изявява милостта на Небето – да изпрати този, малкия, в тяхното семейство сега, при възможно най-добри условия, за да доизплати минали погрешки...

Когато отново се намерих в кабинета на инженера с това, което ми бяха показали, обясних въпроса, зададен от него.

– Какви странно, страшно бих казала, преплетени съдби – въздъхна Деяна.

– Да – вдигна главата си от написаните листи Станимир,

– но най-странното беше това, Деяна, че когато преминаваха картините със страданията, които са изживявали инженерът и другарката му, над тях видях да бди голямо Светло същество, навярно ръководителят им, който бдеше над тях и следеше за пробуждането на съзнанието им. Тогава разбрах, че ние гледаме страданията само от едната страна и не виждаме, че те са нашето благо – не се радваме, че чрез страданието изплащаме нашите минали погрешки и грехове.

Когато споделих тези свои мисли с инженера, той ме разбра. Изобщо той разбира. Но съпругата му страда от оскъбеното в нея майчино чувство. И струва ми се, че тя сега страда повече, отколкото когато я убиваха с камъни. Ето, в това ми се струва, се състои доизплащането на миналото. Ако тя се смири сега, ако приеме истината, всичко ще бъде по-леко.

– Може би с времето ще разбере – забеляза Деяна. – Но знаеш ли, че чувствам някаква странна симпатия към този малък нещастник...

Станимир се вгледа в Деяна. Какво се криеше в тази симпатия? Не беше ли тя ключ на врата, отварянето на която води към някакво далечно минало? Защото той знаеше вече – нищо не е без причина.

– Пак ли гледаш в миналото? – усмихна се Деяна.

– Ако ми се позволи – замислено отвърна Станимир. – Понякога искам да видя нещо, за да разбере известни положения, но ми се отказва.

– Какво например би искал да видиш?

– Да видя още някои наши връзки от миналото.

– А защо аз нямам такова желание? За мен най-важно е настоящето.

– Така е може би по-добре, но аз винаги търся, винаги питам.

– Чоплиш...

– Да, това е най-точната дума.

– И това може би е добре.

– Но и зле...

– Защо?

– Защото приличам на дете, което не може дълго да се радва на играчките си. Разглобявайки ги, за да види как са направени, то ги разваля.

Деяна се усмихна. В този момент Станимир наистина изглеждаше като малко момче. Странно умиление я изпълни и ръката ѝ сама се протегна да погали главата му, като каза:

– Ооо, моето дете!

Станимир я погледна учуден – нейният жест беше толкова естествено майчин.

– Що? – засмя се Деяна. – Може не само сестра, а и майка да съм ти била някога.

– Може – отвърна съсредоточено той.

– Стани, нали съм ти майка – сега да те попитам, гладен ли си?

– Ако ти си гладна, и аз съм гладен.

– Много!

– И аз много.

Деяна се засмя. После каза:

– Знаеш ли, че моят баща се чувствал вече по-добре?

– Писмо ли имаш?

– Писмо и колет. Нямах представа колко щастлива се чувствам.

– Заради колета ли?

– Ооо! – засмя се Деяна, – разбира се и заради колета. Но зад колета седи моята майка, а до нея – моят баща. Ето, това ме прави щастлива. Най-после са заедно! Колко пропилени години!

– И колко придобити опитности – каза замислено Станимир.

– Да – въздъхна Деяна, – опитности!

– Деяна – заговори Станимир, като седнаше пред масата да вечерят, – искаш ли да се срещнеш със семейството на инженера?

Деяна го погледна изненадано.

– Учудва ли те моето предложение?

– Да. Впрочем, не!

Въпреки сериозността си Станимир се усмихна.

– Ще ти обясня – заговори Деяна. – Учудва ме, защото ми предлагаш да се срещам с хора от семейството на Слави. А не ме учудва, защото мисля, че вече малко те познавам, и зная, че ти искаш да видиш, да разбереш на кои кръстопътища тая група хора, всред които неволно попадна и ти, сме се срещали и разминавали.

– Не, мен не ме интересува само тази група. По принцип искам да видя как се зараждат първите искрици на обич всред едно зло.

– За тази цел не е необходимо да се гледа миналото, това може да се открие и в настоящето.

– Вярно е, но в миналото всичко е изкристализирало. В настоящето тоновете се преливат и хората се затварят.

– Не се ли занимаваш с миналото малко повече, отколкото трябва? И самите тези опити, които правиш, няма ли да действат неблагоприятно върху нервната ти система?

– Мисля, че не. То може да изтощава нервната ми система толкова, колкото изследванията във всяка област на науката.

– Съгласна съм. А ти ходи ли при Учителя, след като се върна от провинцията?

– Да.

– А Той?

– Даде ми една ябълка.

– Разказа ли Му всичко?

– Да. И знаеш ли какво, мисля, че тъкмо Учителя ме напътства във всичките ми изследвания.

– Същото съм мислила и аз.

– Когато Му разказвах за посещението ми у инженера, Той беше сключил вежди и седеше като вкаменен, със затворени очи, а под каменната му маска преминаваха трепети на страдание. Отведнъж разбрах, че Той страда, но не като нас, човеците – заради човешкото. Почувствах, че Неговото страдание е огромно, дълбоко. В този момент се

усетих толкова малък, толкова нищожен, че си помислих: какво ли мога аз, малката прашинка, да направя?

В същия миг Учителя отвори очите си и ме погледна. После ми каза:

– Рекох, всичко това ще го опишете. Ще напишете една книга.

Цялата ми душа се възрадва. Лицето ми просия.

– Да, Учителю – възкликнах аз, – сега ще събирам материал и един ден ще напиша тази книга.

– О, ти си щастлив, Стани! – замислено му каза Деяна.

– Защо?

– Защото крачиш с големи крачки.

– Радвам се, че мислиш така... Мислиш, че много съм израснал, нали?

– Да.

– А преди малко аз мислех същото за тебе.

– Кога?

– Когато каза, че можеш да се радваш, без да се съблазняваш.

– Аз мисля, че изобщо в обичта няма съблазън.

– Да, в обичта няма съблазън, но в желанията...

– Имаш право, ако желанията са лишени от обич.

Станимир я погледна косо.

– Как така?

– Така. Когато напролет цъфти цялата природа, когато пчелите бръмчат, когато птиците пеят – има ли някаква съблазън?

– Естествено – не.

– А защо, ако двама души се обичат, да е съблазън? Както люляковият храст благоухае напролет, когато цъфти, така и човек благоухае, когато обича. Имал ли си случай да усетиш това благоухание?

– Не.

– Аз съм имала. То е най-хубавото благоухание, което човек може да усети, не зная с кое сетиво.

– Кога си имала този случай? – запита със сянка в гласа си Станимир.

– Преди две години бях в провинцията на една братска сбирка. Вечерта се бяхме събрали в дома на ръководителя. Стаята беше широка, нарочно я е построил за скъпи гости, както той се изрази. Беше много хубаво. Цигулките свиреха, ние всички пеехме. В това време влезе една нова наша сестра, учителката в селото, с която се бях запознала предния ден. Един брат стана и ѝ отстъпи мястото си до мен.

– Познаваш ли този брат?

– Не, той беше едно момче от селото.

– Добре.

– Когато учителката седна до мен, поздравихме се с кимване на главата и продължихме да пеем. Но най-чудното, което за първи път имах случая да усетя, бе това, че от нея се излъчваше неизказано с думи ухание. Разбрах с душата си – бе уханието на обичта. Обърнах се и я погледнах. Тя слушаше пеенето със затворени очи. Не пееше, защото изглежда не знаеше още песните.

– Продължих да пея, но чудното ухание изпълваше душата ми и аз не можех да не ѝ кажа след свършването на песента:

– Вие обичате!

– Тя ме погледна зачудено.

– Вие обичате, и то силно – повторих аз.

– Отде знаете?

– По уханието, което се излъчва от вас.

Тя продължаваше да ме гледа слисано. Казах ѝ, че и аз съм научила днес, че когато човек обича, прилича на разцъфнал цвят, който благоухае.

Тогавя нейните хубави очи се изпълниха със сълзи и тя каза:

– Да, обичам! Обичам с всичката си душа и тази обич лежи като чудодейна капка в сърцето ми. Но никой не знае това, дори той.

Хванах ръката ѝ и я стиснах.

– Искате ли да дойдете утре в квартирата ми – запита ме тя, – за да поговорим?

– И ти отиде ли? – запита Станимир.

– Да. През всичкото време, докато ми разказваше за обичта си, от очите ѝ се отронваха едри като бисери сълзи.

– Защо плачете? – запитах я аз.

– От щастие е! – отвърна тя.

– Деяна, ти влагаш много чистота, когато говориш за любовта – сгъна салфетката си Станимир.

– Чистота?! А в любовта има ли нещо друго, освен чистота?

Станимир замълча. След малко запита:

– А другият случай?

– Беше в същия ден, когато те срещнах при трамвая.

– Когато те извиках?

– Да. Сутринта бях в университета. Бяха се събрали студенти и студентки. Разискваха върху нещо. Като ме видяха, един измежду тях каза: „А, ето кой ще ни каже ще си вземем ли изпита, или не”.

– Ако сте учили, ще го вземете, ако не сте учили, няма да го вземете – отговорих аз.

– Така всеки може да каже – забеляза всред общия смях една от студентките. Неволно се вгледах в нея. Изведнъж ми се стори, че Слънцето грее, че птиците пеят, потоците шуртят и цветята благоухаят. О, как благоухаят! Затова съвсем неволно казах:

– Ооо, у вас е пролет. Цялата ви душа е разцъфнала градина и благоухае.

– Какво ще рече, на прост език казано? – запита с лека усмивка близко стоящият студент.

– Че е влюбена! – се изплъзна от устните ми.

Чу се общо ръкопляскане и одобрителни викове. Момичето, на което казах това, цяло порумения и се смути ужасно. После научих, че тя била много затворено момиче и че за първи път е обикнала.

– Аз никога не съм имал такава опитност – въздъхна Станимир.

– Но имаш много по-големи от моите.

– Аз бих предпочел да имам постиженията, които имаш ти.

– Аз? Какви постижения? – учуди се Деяна.
– Да не се смущавам от твоето присъствие.
– Не те разбирам.
– И това е добре, че не ме разбираш.
– Защо не се изразиш конкретно?
– Някак не мога да разбера защо по отношение на тебе искам да бъда толкова честен.

– А няма към други не си?

– Не. Пил съм, когато съм бивал жаден, и съм отминавал. После съм се осъждам, но в момента не съм мислил. Поддавах се на стихията у мен. Но, уверявам те, тая стихия никога не е била толкова силна, че да забравя това, което вечно търсех в живота си. Случвало се е да стискам в прегръдките си някое момиче, да впивам устните си в неговите, и в същия момент да чувствам всичката нищета, в която се намирам. Отстранявах момичето от прегръдките си и се изсмивах. – Не, не е това – прецеждах през зъбите си аз. А момичето ме гледаше с учудените си разплакани очи. То не можеше да разбере какво значи „не е това“. Не можеше да разбере, че непрекъснатата върховна жажда не може да се утоли с водите на земните извори. А сега, сега намерих това, което търсех – Учителя. Защо тогава отново попадам в състояния, в които мислех, че никога няма повече да попадам. Защо, защо е така – питам се ден и нощ.

– Мисля, че тъкмо там ти е погрешката.

– Къде?

– Дето мислиш.

– Как така?

– Много просто. Ако ти не желаеш нещо, няма да мислиш за него. Ти знаеш какво е казал Учителя – че като мислим за дадено нещо, ние му придаваме сила.

– Може би имаш право. Но такава е моята същност – да мисля. Аз не зная момент в съществуването си, когато да не съм мислил. Мисля защо трябваше да те срещна теб тъкмо при Учителя. Какво си всъщност при мене – моето изкушение или моето благословение?

– И какво мислиш?

– Нищо. Т.е. не нищо... Първо, срещата ни с тебе сега е последствие, резултат. Тогава се впускам да търся где съм те видял най-напред.

– Може би нашата първа среща се крие в едно далечно минало, когато аз съм била цъфнал цветец на някоя песъчлива скала, а ти си била зефирът, който е поклащал моето стъбълце и е спасявал цветеча ми от непосилния слънчев пек.

– Да, това си ти! Ето, това си ти! Ти можеш да се задоволиш с едно поетично измисляне. А аз – аз търся...

– Може би тъкмо затова Учителя ти е дал такава задача, да опишеш опитите на твоите търсения.

– Да, ще напиша. Ще напиша, че всяко наше съществуване е брънка от веригата на нашите по-раншни съществувания, че то е резултат, и същевременно – причина. Но дали човек има власт да промени последствията от миналото и съвсем съзнателно да приготви своето бъдеще?

– Ти знаеш, че може.

– Знаеш?! Но от „знаеш” до „можеш” разликата е толкова голяма. Колко неща зная и колко малко мога!

– Но защо искаш всичко да можеш?

– Всичко! – изсмя се Станимир. – Всичко?! Не, аз искам да разреша някои основни положения в моя живот.

– Но защо искаш това да стане отведнъж?

– Защото се налага. Искам известни проблеми да ги разреша най-правилно.

– Това е много добре, но понякога нямаме съответните сили да разрешим въпросите най-правилно – и важното е да запазим посоката към нашата върховна цел. Ние има да идваме още много пъти на Земята.

– Но така се губи време.

– А се печелят знания, опитности.

– Ти си умно момиче, Деяна. И може би тъкмо тази е причината, която ме притегля към тебе. Но все пак считам, че ученикът не може да мине в по-горен клас, ако не си издържи добре изпита.

- Съвършено съм съгласна.
 - Но знаеш ли, забелязал съм, че в твоето присъствие известни енергии в мене се трансформират.
 - Това е добро.
 - Колко ти е лесно на тебе да кажеш: „Това е добро”, но ти не знаеш колко усилия се изискват.
 - Докато се изкачиш на върха...
 - А ти изкачвала ли си се?
 - Сигурно.
 - И?
 - Нищо.
 - Как нищо?
 - Като се изкачиш на върха, ще видиш, че се възправя друг, още по-висок от него.
 - Да, това е животът – вечно да има неразрешени проблеми.
 - А може би в това стои красотата. На мен ми се струва, че ако всичко разрешим, ще умрем.
 - Как така ще умрем?
 - Ами няма да има за какво да живеем.
- На вратата се почука и преди да успее някой от двамата да каже „да”, тя сама се отвори. На прага застана Марина. Станислав и Деяна станаха прави едновременно. По бузите на Марина се стичаха сълзи.
- Аси! – като светкавица премина през съзнанието на Деяна мисълта за детето и тя се втурна към Марина.
 - Седни! – подаде стол Станислав на Марина.
 - Не, няма да сядам! Оставих я да гори в огън... Бълнува... Вика я...
 - Мене ли? – запита с тревога Деяна.
 - Да – отговори Марина, без да си обърне главата.
 - Тогава?
 - Тогава да вървим – каза Станислав.
- На улицата и тримата бързаха мълчаливо. Станислав си мислеше: „О, те ще се примирят, непременно ще се примирят, но защо на такава цена?!”

Късно през нощта Станимир се връщаше от дома на Марина. Вървеше бавно из смълчаните улици, а в съзнанието му се кръстосваха много и различни мисли. Той бе попаднал сред хора със странно преплетени съдби. А може би съдбите на всички хора, които се срещат и сближават, да са така преплетени, но той да не е забелязвал това досега.

Дали само желанието му да надниква в миналото го караше да се намесва в съдбите на околните, или и неговите пътища се кръстосваха с тези на Марина, Деяна, Слави и на други близки? Ето, върху тези въпроси трябва да поговори с Учителя. Специално за Деяна ще разтвори гърдта си и ще покаже сърцето си. Защо досега се е стеснявал да стори това?

Прибрал се в стаята си, той извади тетрадката от купчината книга на масата и я разтвори:

„За първи път – започна да пише той, – откакто съм дошъл тук, тази вечер, крачейки по безлюдните улици, изпитвах такава необикновена радост, че Учителя е на Земята, че мога да Го видя и да разговарям с Него. Да Го питам за небесата, за слънцата, за световите, обитавани от големи духове, и за човека – с противоречията между ума и сърцето от една страна и за вечния, ненаситен полет на човешката душа към великото, безкрайното. И всички тези въпроси са еднакво важни за мене в цялата им гама от разнообразие – от небесата до сърцето и плътта. Спирах се на някой ъгъл и си казвах: ще отида при Учителя, и както ми се е случвало и друг път, самото Му присъствие ще внесе мир в мене, както Аси се успокои от присъствието на Деяна.

Майка, какво значи майка?! Каква магическа сила има тя?! В нея може би е забулена някаква още неразгадана мистерия? Защо всички копнеят за майка? Защо това име – мама, е свещено? Навярно причините се крият много по-дълбоко, отколкото си мислят хората. Всяко живо същество носи представата за майката в себе си. То я знае, познавало я е и затова я сравнява с тази, която го е родила,

за да види дали тя се доближава до този образ, който носи в себе си за майката. Може би първообразът на майката е Любовта?

Когато влязохме в стаята, където Марина ни въведе, Аси лежеше със затворени очи. Жасмина сменяше кърпата на главичката ѝ. Като ни видя, отстъпи. Деяна се приближи и сложи ръката си на горящото чело на Аси. В същия момент тя едва чуто промълви:

– Мама!

– Тук съм – хвана ръчичката ѝ Деяна и доближи лицето си до нейното.

По какво Аси позна майка си? Може би поради невидимите космични сили, които превръщат жената в майка? Може би също така космичните сили на Любовта превръщат човека в приятел, брат, сестра, баща?! Ако човек би могъл да проникне във всичко това, наистина животът и Вселената биха придобили съвсем друг облик. Тогава и аз, малкият човек, желяещ да бъда ученик на Учителя, бих разбрал как тези космични течения, преминаващи през мене, събудиха най-красивото братско чувство към Деяна. И по какви закони, през кои центрове минаваха те, за да събуждат подмолно плътта ми, когато с всичкото си същество не искам това? Може би има знания, които не притежавам, знания, чрез които бих могъл да регулирам тези течения в моето тяло, а не сляпо да се поддавам на тях. Затова трябва да отида при Учителя. Ако Той каже, че трябва да убия всяко чувство към Деяна, ще го направя моментално. Бих превърнал в пустош душата си, но не бих искал да пропадна като ученик.“

Станимир затвори шумно тетрадката. Стори му се, че някой отвори вратата и влезе в стаята. Нямахше никого. Съблече се и легна в леглото си. Отведнъж точно пред него се очерта фигурата на Учителя. В първия миг Станимир разтвори широко очите си, а после се издигна на лакти. Учителя го гледаше сериозно, съсредоточено. Това може би трая мигове или часове? Учителя изчезна. В Станимир настана необикновен мир. Всички въпроси бяха разрешени

в тези очи, които го бяха гледали съсредоточено с... с какво? – С обич. Светлина бликна в сърцето му и в нея той прозря задачата, за която е дошъл на Земята, заради която е търсил и намерил Учителя. А чувствата му към Деяна? – Те бяха цветя, нацъфтели в неговата душа. Как можеше да мисли, че го спъват? А желанията му? Желанията му пред взора на Учителя се бяха стопили, изчезнали... или се бяха превърнали в стимул за нещо красиво и добро...

Когато потърси в себе си Деяна, видя я да му се усмихва все така хубаво, както винаги.

– Ето пътя – провикна се в душата си той, – ето пътя! А какво мислеше да направи? Да изгони Деяна от сърцето си, да изтъпче всички цветя, които ухаеха в душата му.

– Не, не – каза си той, – ученичеството се състои в уменията да се трансформират чувствата и желанията в по-висока гама. Тогава ще изчезне съблазънта. Но що е съблазън? И що е любов? Деяна бе му казала: „Любовта няма нищо общо с желанията”. „Но корените на Любовта не са ли потопени в огнищата на желанията? Ако желанията изчезнат, няма ли да пресъхнат изворите на Любовта?” – бе ѝ отвърнал той. А тя го запита: „Желанията ли родиха Любовта?”. Наистина – не. Той си спомни какво прекрасно чувство е имал към Деяна, което е било лишено дори от сянката на каквото и да е желание. Дори тогава си мислеше, че въпросът за жената за него като ученик е разрешен. Но после? Какво стана после? Кога забеляза първите желания в себе си?

Това бе една утрин. Той се бе събудил с чувството, че Деяна е до него. Чувството беше толкова реално, че той въздъхна и протегна ръката си към нея. В същия момент дойде на себе си. Деяна я нямаше, но чувството, разстлало се по цялото му тяло, остана като приятна мъка. Тогава той не се запита защо това се случи именно сутринта. И защо чувството, че Деяна е негова съпруга, беше така реално? И не само реално, но някак съвсем естествено. Не беше ли това откряване на някаква врата към миналото?

Отвън като че ли излезе вятър. Счу му се леко

потропване на стъклата. Ослуша се. Нямахше нищо. „Трябва вече да спя” – каза си Станимир и посегна да загаси лампата до леглото.

В същия момент лек шум се чу из стаята. Макар лампата да беше загасена, от отсрещния ъгъл се разстла мека светлина. Станимир се повдигна на лакти. „Ах!” – изтръгна се от гърдите му лек звук.

Пред него стоеше Старецът в старинните дрехи.

– Изненада ли се? – заговори той.

– Зарадвах се – отвърна Станимир.

– Ти не изпълни желанието ми.

– Кое?

– Да работиш за пробуждането на съзнанието на моята някогашна племенничка и сегашна твоя сестра.

– Но тя не проявява никакъв интерес към духовното.

– Това се дължи на тебе.

– На мене?! Та аз, като дойдох, я заварих такава.

– Не, не отсега.

– От някое минало превъплъщение?

– Да.

– Изглежда, че в много работи съм се оплитал в миналото.

– Но сега имаш възможности да поправиш някои свои погрешки.

– Само да мога!

– Ако сега, при най-голямата светлина, не би могъл, кога друг път би го сторил?

– При най-голямата светлина?! При Учителя – повтори в себе си Станимир.

– Да, при Учителя! – заговори Старецът. – Време е пръснатото стадо из пустинята на живота да чуе гласа на своя пастир и да тръгне след Него. Учениците от всички краища на света да се съберат при своя Учител, защото делото, започнато от хилядолетия, трябва да се продължи. Мнозина падаха, други ставаха... Едни са се качвали, други са слизали, но всички са събирали опитности. Когато Учителя слезе на Земята, те трябва да се явят пред Него,

за да се види какво са придобили и да им се разкрият нови закони, да им се дадат нови знания, ключове, за да бъдат отново пратени да работят.

Станимир слушаше, дълбоко съсредоточен, като същевременно си помисли: „Ето, преминах океана и дойдох да намеря Учителя, за да Му бъде ученик... А какво стана? Видях се обикновен човек – като всички други. В мен се събудиха чувства към една жена, каквито се събуждат у всички мъже, и забравих сестра си Мика”.

– Защо се смущаваш от всичко това? – прекъсна мисълта му Старецът.

Станимир трепна.

– Не зная защо стана така – заговори той, – чувствата ми към нея бяха така безплътни... И отведнъж...

– Съдържанието на една книга не е едно и също във всичките ѝ страници.

– Как да го разбера?

– Когато ти дойде, невидимата ръка най-напред разтвори страницата от книгата на Живота, в която бе записана срещата ви с нея като брат и сестра. Ти беше щастлив и мислеше, че си достигнал съвършенството – да обичаш, без да пожелаваш. Но природата не обича заблужденията. Незабелязано тя отвори друга страница от тази огромна книга, в която пламъкът на желанията не ти е бил чужд.

– Значи това е миналото?

– Да, миналото.

– Но защо е необходимо да се възкресява то?

– За да се провериш. Каза ти се, че си се изкачвал до високи върхове, постигал си знания, способности, които сега отчасти се възстановяват, но основите ти са били слаби и ти си падал.

– Как да разбера това?

– Основите са добродетелите. Затова не трябва да се бърза.

– Сега бързам ли?

– Винаги си бързал.

– За миналото – не помня... Но сега какво друго да

правя, ако не да се опитвам да постигна копнежа на моята душа? Докога ще гледам върха на съвършенството, така недосегаем за мене?

– Върхът на съвършенството?! Пътят за него е безкрайно дълъг, а върхът – неизказано висок. Това ни дава възможност вечно да учим, вечно да придобиваме знания, които да ни разкриват великите закони за едни безгранични възможности, за които нямаме представа. И колкото повече стъпки прави човек по тази пътека нагоре, толкова повече вижда колко е малък и колко грандиозно е великото, незнайното – Първопричината на всичко. Оттам идва смиреннието. Който е видял най-ясно величието на Безграничния, той е най-смирен.

– Сега разбирам защо Учителя е така неизказано смирен.

– Добре си разбрал. Но ти искаше да видиш и други срещи с хората, с които е преплетена и твоята съдба. Ела с мен.

– Ооо! – възкликна Станимир.

Стана от леглото и тръгна.

Станимир никак не можа да разбере как се намериха в подножието на висока планина. Добре очертана пътека водеше нагоре и те вървяха по нея. Той носеше някаква торбичка на рамото си и имаше чувството, че е 18-19-годишен. Старецът вървеше доста бързо. Станимир едва смогваше да го настига. Гората с нейните приказни усой го привличаше и той се заглеждаше в огромните борове, по които имаше, като на стари магьосници, сребърни власи. Пенливият поток, който на няколко места пресичаше пътя им, го караше да се спира и да го гледа прехласнат. Затова пък после трябваше да вика след Стареца, за да го намери и застигне. Катеричките, които се люлееха по клоните, му се струваха като омагьосани девойки, които го мамеха да остане при тях. Но той само се спираше, сваляше островърхата си шапка и им се покланяше, като изказваше съжалението си, че не може да остане повече при тях.

Изкачили се бяха на висок планински връх. Пред тях

се разкри долина, през която протичаше река. Долината беше по-гясна от тази, която бе отсреща, и разделяше планината, на която бяха те. А може би това беше една и съща планина? Далече, много далече в долината блестяха кубетата на огромен град.

Слизането надолу към долината, която стоеше като клин между двете планини, се стори на Станимир като песента на потока – и той сам запя. Ту имаше чувството, че е Станимир, ту си мислеше, че е младият безгрижен момък.

Като слязоха долу, Старецът се заговори с пастирите на огромни стада, които спокойно пасяха тучната трева. След това Старецът тръгна отново. Като преминаха през висящ мост над реката, заизкачваха се отново нагоре. Най-после стигнаха в някаква къщичка. Посрещна ги жена на средна възраст и ги въведе в стая с голямо горящо огнище.

На другия ден Станимир се видя в една ковачница. Възрастен мъж стоеше пред наковалнята, а младо момиче раздуваше огъня с два меха. Момичето остави меховете и излезе. Станимир го проследи с поглед и хвана меховете.

Когато вечерта Станимир легна на коравия одър, пред затварящите му се клепки застана босоногото момиче – замислено, тъжно. „Защо ли?“ – запита се той, но не можа да си отговори, понеже заспа.

Ковачът имаше шест деца: две момичета близначки и останалите четири – момчета. Едното момиче работеше в богатата къща в селото и се връщаше само в празник. Майката беше болнава и Жанет, момичето, което беше видял при меховете, се грижеше за цялото домакинство.

При всяка своя свободна минута Станимир отиваше да помага – най-вече да носи голямото ведро с вода от извора. Жанет приемаше услугите му, но винаги оставаше мълчалива. Нейните кротки очи ставаха замислени, тъжни. Обратно на нея, сестра ѝ Елен изпълваше цялата къща с веселие и песен, когато се връщаше в празничен ден. В този ден Жанет излизаше и скиташе из планината.

Станимир слушаше звънкия глас на Елен, гледаше

светещите ѝ очи, но дълбоко в душата си мислеше за Жанет. Някаква непреодолима сила го теглеше към нея. Веднъж той остави Елен да тича и лудува с малките си братя и потърси Жанет. Намери я, седнала на висок връх, от който се виждаше разстилащата се долу долина.

Той седна до нея, праметна през рамото ѝ ръката си и я запита:

- Искаш ли да дойдеш с мене?
- Не – отвърна тя, – не мога.
- Защо?
- Защото обичам един човек.
- Но навярно той не те обича.
- Това няма значение.
- Има. Той няма да те вземе никога.
- Аз не искам това.
- А какво искаш?

– Да му помагам, когато е в нужда.
– А защо мислиш, че ще изпадне в нужда?
– Защото познавам сестра ми. Тя ще отиде в големия град и ще го остави. Тя отдавна мечтае за хубостите на града и зная, че ще постигне мечтата си. Тя постига всичко, което желае. Този момък беше обикнал мене, но тя, като разбра това, плесна с ръце и каза: „Той ще бъде мой!“. И така стана. Отиде в неговото семейство да работи и той вече никога не дойде при мене. След десет дена ще им бъде сватбата.

- Ти никога ли няма да можеш да ме обикнеш?
 - Никога.
 - Тогава искаш ли нея да отведе в големия град?
 - Не.
 - Защо?
 - Защото той ще страда.
 - А никак ли не ти е жал, че аз страдам?
- Тя повдигна очи и го погледна. Попита го:
- Какво искаш?
 - Да те целувам.
 - Това може – съгласи се съвсем просто Жанет.

– Ще си направим отделна къщичка и ще заживеем заедно.

Жанет пак кимна с глава.

– И никога няма да се разделим.

– Не – каза тя, – когато Елен го остави, аз ще отида при него.

– Отгдето знаеш това?

– Магьосницата от планината ми каза, а каквото каже тя, става.

Станислав, който беше същевременно младият момък, живееше с постоянна, нестихваща любов към Жанет, която го изгаряше. Жанет беше добра, тиха, но никога не отвърна на ласката му с ласка, на целувката му – с целувка. Малката им дъщеря, родена от неговата любов към нея, бе приела красотата на майката и топлата обич на бащата. Станислав вярваше, че малката ще разтопи ледената преграда между Жанет и него, но това не стана.

Един ден Елен избяга от дома на съпруга си с някакъв пътуващ търговец, като не помисли за малкия си син и за болния си от неизлечима болест съпруг. Тогава Жанет взе момиченцето си и отиде при Станислав:

– Дойда часът – каза му тя, – аз отивам...

Станислав остана като потресен. Той се надяваше, че това никога няма да стане. Жанет стоеше пред него прекрасна, недосегаема. Той разбра, че нищо няма да я спре. А нейните очи бяха тъжни, хубави, чисти като езера. Да, чисти! Където беше виждал тези очи? Станислав се взря с почуда... Бяха очите на Деяна.

Ридание се изтръгна от гърдите на Станислав. Ръката на Стареца се положи на рамото му.

– Да вървим – каза му той.

– Където?

– В големия град.

Наближаваха големия град... Бяха прашни, уморени. В гърдите си Станислав носеше остра болка.

Градът бе претъпкан с хора. Толкова много хора той никога не беше виждал. Всички викаха, кряскаха, като

че ли се караха. Разбра – бяха продавачи на най-различни стоки.

Станимир се погледна. Не беше вече млад. Колко години са се изменили? Къде отиваше? Пред очите му преминаваха като на лента сергии, цветни чадъри, различни хора с още по-различни облекла. Стигнаха до голяма желязна врата. Пазачът беше чернокож. Като посрещаше гостите, зъбите му блеснаха в усмивка. Дворът бе приказна градина с шадраван и източни цветя, между които развяваше опашката си фазан.

В разкошната стая, където ги въведеха, дойде Елен.

– Толкова те чаках – каза му тя, като че не забелязваше прашния му вид.

– Защо? – учуди се Станимир.

– Глупчо – плесна го по бузата тя, – върви да се измениш.

– Жанет умря – каза ѝ той.

– Не ми говори сега за това.

– А за какво?

– Ела да видиш дъщеря си, тя скоро ще стане съпруга на моя син.

След малко пред него застана младо момче. Той трепна. Жанет ли беше това? Не, очите не бяха на Жанет, а на кого? Тези очи е виждал някога. Той познава тия очи! Ах, това са очите на неговата сестра. Затова ли той толкова много обича Мика сега, защото е била негово дете?

– Доволен ли си? – чува гласа на Елен.

Той бавно се обръща.

– Ела – казва му тя, като му хваща ръката.

Той тръгва, покорен от горещата ѝ ръка.

– Никого не съм обичала в живота си, разбираш ли, а само теб – казва му Елен.

– Аз съм беден и болен – промълвят устните му.

– А аз съм богата и здрава – отвръща тя.

В същия момент пред него изпъква образът на Жанет. „Тя всичко постига, което поиска” – шепнат устните ѝ.

– Не – изтръгва се от гърдите му, – не, Елен, аз обичам само една жена – Жанет!

– Но тя е мъртва, глупчо!

– Тя е жива за мен.

– Махни се тогава, махни се от моя дом... и ти, и твоята дъщеря – виква страшно тя. – Аз цял живот те чаках, а ти? Махни се, веднага се махни и никога да не те видят очите ми!

Тя стои властна, разгневена! Станимир има ясното чувство, че и друг път е виждал този властен поглед. Къде? Кога? „Марина!“ – едва поема дъх той.

Картините се движат и прелитат пред него. Той се вижда тежко болен. Над него е надвесено младо, прекрасно момиче – Жанет! Не, не е Жанет, това е неговото дете. Какво направи той?! Тя щеше да се омъжи за сина на Елен. А сега? Сега тя се грижи за него, болния. Не съжالياва ли тя? Не, тя се усмихва, тя обича своя болен баща повече от всичко и е готова да направи всичко, да жертва всичко за него.

Станимир се оглежда наоколо. От всеки кът го гледат ницета, мизерия. На това ли обрече той своето дете?! Може би трябваше да се съгласи с Елен?

Отново изпъква образът на Жанет – той е тъжен. Очите ѝ, чисти като планински езера, го гледат с болка... и с още нещо. Защо му се струва, че тя го гледа с обич? Да, с обич! Така го гледат сега очите на Деяна. Колко чудно, колко необикновено! Той е там, в незнайното далечно минало, и същевременно е в сегашното. Как става това? Но той няма време да мисли. Остра болка пронизва гърдите му. От устата му бликва кръв. Очите на дъщеря му го гледат с обич през сълзи. Съзнанието му потъмнява, той разбира, че умира.

Когато отново съзнанието на Станимир се избистря, той вижда Стареца до себе си.

– Разбра ли? – пита го той.

– Да, отчасти.

– Време е да се връщаме.

– Къде?

Старецът само се усмихва. Станимир чувства някакво

фучене в ушите. След малко се вижда в стаята си. На леглото му лежи някой. Кой? Станимир леко потрепва – вижда собственото си тяло. Старецът го гледа усмихнато, бащински. Очите му струят светлина. От тази светлина Станимир притваря очите си. Когато ги отваря, вижда се в леглото. Сърцето му бие силно, челото му е обнизано с пот. Някой се навежда над него. Сестра му! Той я гледа с широко отворени очи.

– Стани – чу да му казва тя, – знаеш ли, че ме изплаши?! Помислих, че си болен. – И тя прокара ръка по челото му.

Станимир трепна. Неговото дете, неговата дъщеря също така някога прекарваше ръка по потното му чело. Най-после той въздъхна дълбоко и каза:

– Нищо ми няма.

– Ти беше толкова блед, че се наведох да чуя сърцето ти. То биеше едва доловимо. После заби толкова силно, че го чувах, без да си сложа ухото до него.

– Много отдалече се връщах, загова. Пътувах...

– Кога пътува? – учуди се сестра му.

– Тази нощ.

– Не се шегувай, моля ти се, кога си пътувал?

– Пътувах през вековете, през хилядолетията.

– Това е невероятно, Стани.

– Съвсем вероятно е, то беше!

– Но ако това е истина, защо не се случва и с другите хора? Защо те нямат същата опитност?

– Защото не са на еднакъв уровень на развитие. Това, което един вижда от подножието на планината, не е еднакво с това, което друг вижда от нейния връх.

– Но ако този, който е в подножието на планината, пожелае и се изкачи на върха, ще види същото, което е видял и този, който е бил преди него там. А вашето...

– Същото е, Мике, всеки, който достигне на това стъпало на развитие, на което се намират посветените, ще вижда това, което виждат и те.

– А как виждат те?

– Не зная, не съм достигнал до нивото на тяхното

развитие.

– А от твоето ниво на развитие какво виждаш?

– Виждам, че ти си моята добра сестра.

– Не съм вече толкова добра, Стани. Остарявам и ставам лоша. Защо хората, като остаряват, стават зли?

– Не всички...

– Но повечето.

– Защото се изхарчват жизнените им сили. Нервната им енергия се намалява и те стават раздразнителни.

– Това е много вярно, Стани. Аз едно време колко търпелива бях, за всичко отстъпах. А сега се дразня от най-малкото. Понякога се чувствам съвсем без сили.

– Когато човек вижда, че стъклото с водата му се изпразва, трябва да отиде на извора да го напълни.

– Но къде е този извор?

Станимир посочи с пръст към небето.

– И това се свърши, Стани. Някога бях религиозна, вярвах, а сега се обезверих. Може би се разочаровах от това, което виждам да се върши в църквата. Видях, че вярващи и невярващи, че и обикновени хора, и попове – всички имат своите дефекти.

– Вярно е това, но следва ли хората да се отказват от музиката поради факта, че оркестрантите правят погрешки, докато се научат да свирят?

– Това е съвсем друго.

– Същото е. Ние ще падаме, ще ставаме, ще се объркваме, но ще вървим напред.

– Може би имаш право, Стани – замислено заговори Мария, – защото ти все пак имаш известна цел в живота. Грешен или безгрешен, ти вървиш към тази цел, а аз? Питам се понякога защо живея и не зная. По-рано децата бяха малки, бях край тях... А сега всички се наредиха и аз като че ли вече нямам какво да правя.

– О, имаш! – възкликна Станимир. – Ти трябва да почнеш оттам, където си спряла. Старецът постоянно ми говори за тебе.

– Кой старец?

Станимир трепна. Беше казал повече, отколкото трябва. Мария настоя.

– Кажи, за какъв старец говориш?

– Един старец, който се грижи много за теб. Той е свързан с тебе от миналото.

– Какво представлява този старец? – запита сестра му с неочакван за него интерес.

– Никак не зная как да ти го опиша. Той се явява в различни дрехи и костюми – според епохата, в която ме въвежда. А защо ти се замисли?

– Два или три пъти сънувах един старец. Като се събудя, помня съня, но после изчезва от съзнанието ми. Само помня, че един старец ме вика някъде и аз дори си бях помислила, че ме вика за онзи свят. Тази нощ пак го сънувах. Вървах из една равна пътека, която неочаквано се превърна в планинска. Сана тъмно и аз бързах. За къде – никак не зная. После видях, че наоколо, далече от пътеката, имаше огромни гори. Започнах да изпитвам страх, а чувствах, че непреодолима сила ме тегли нагоре. В този момент си спомних за децата, за Димитър... Поисках да се върна, но пътеката беше толкова стръмна, че изтръпнах от ужас. Отново погледнах нагоре. Върхът беше близко и бе огрят от слънце. Някаква безпричинна радост измести по-раншния ми страх и аз тръгнах нагоре. Когато бях на няколко крачки от върха, видях да се очертава старец в старинна носия. Извиках от изненада и се събудих. Станах веднага от леглото и дойдох да ти разкажа съня, защото се боях, че пак ще го забравя на сутринта. Но тебе още те нямаше – не беше се върнал.

– Да, върнах се много късно. Едно дете се беше разболяло.

– И те викаха да го лекуваш ли? – усмихна се Мария.

– Не. Исках само да го видя. То е прекрасно дете.

– Да не е онази, малката, гдето я бе довела тука баба ѝ?

– Да.

– Какво ѝ е?

– Не зная още.

- А за моя сън какво ще кажеш?
- Че не е сън.
- А какво?
- Истина. Видяла си този, който се е грижил за тебе през вековете.
- Истина ли казваш?
- Разбира се!
- Знаеш ли, Стани, когато бях малка, сънувах често един незнаен човек. Така си го наричах. Той имаше пояс от светещи звезди. Веднъж ме водеше из чудна страна и дойдохме до една река. Той свали пояса си и го преметна през реката. И аз минах по най-чудния мост, по който може да е минавал човек. Друг път той ме накара да се хвана за показалеца му и така ме издигна нагоре във въздуха. Аз летях, като се държах само за пръста му. И още сънища имах с него, но после спрях да сънувам такива хубави неща. Ожених се, народиха се децата и аз, като си спомнях от време на време тези си сънища, мислех си, че човек сънува такива видения докато не е женен, докато е невинен.
- Човек не се опорочава от женитбата, Мике.
- А защо всички казват така?
- Човек може да не се опорочи от женитбата, но може да се отдалечи от Бога, защото поставя между Него и себе си жена си, децата си...
- Значи да не се жени и да не ражда деца...
- Не, но да е готов да служи на Бога, а после на семейството и децата.
- Но мислиш ли, че хората ще израснат скоро и ще могат, както ти казваш, най-напред да служат на Бога и после на семействата си?
- Не, не мисля. Това е дълъг процес на развитие. Само тук-там има свободни хора, а и то доколко са свободни, не се знае.
- Защо не се знае?
- Защото ако е мъж, духовете ще му изпратят някоя жена, която да обикне, и ще гледат дали той ще предпочете нея, или изпълнението волята на Бога.

– Защо, Стани? Не може ли човек да обича и да служи на Бога?

– Може, разбира се. Това е най-хубавото. Но представи си, намерил си същество, което си обикнал, а трябва да го оставиш и да отидеш далече.

– А не може ли да се вземе и любимото същество?

– На бойното поле не се ходи с любимо същество.

– А нима да служиш на Бога е бойно поле?

– Има случаи, когато задачата е такава, че не можеш да я изпълниш, ако водиш със себе си когото и да е.

– Но задачата не може да трае векове? Любимата ще чака, докато се върнеш.

– Така е, Мике – трябва да имаш доверие в Този, който те праща с известна задача, и да имаш вяра в съществото, което си обикнал. А ние нямаме доверие и като се страхуваме за нашите любими, оставаме при тях и изоставяме възложените от Небето задачи.

– Това ми изглежда свършено вярно, Стани. Ето и сега, иска ми се да приказвам с тебе, да слушам тези хубави неща, а трябва да отивам оттатък. Ако Димитър разбираше, нямаше да ми се сърди, а то... – и Мария тръгна към вратата.

„Старецът има право – помисли си Станимир. – Съзнанието на сестра ми не е толкова дълбоко приспано”.

* * *

След закуската Станимир подреди масата си, облече се и излезе.

Времето беше слънчево, приятно. Срещаните от него хора бързаха, всеки владен в своите работи. Станимир вървеше и също мислеше за това, което му бе разкрил Старецът. Кой би повярвал, че неприязънта между Деяна и Марина води от такова далечно, много далечно минало? Човек умира, забравя всичко, но любовта или неприязънта към дадено същество остават в душата. Много вярно казва Учителя, че артистите са едни и същи, само играят

различни роли и сменят костюмите си. Деяна играеше веднъж ролята на голяма певица, друг път – на момиче на беден ковач, но тя бе все една и съща. А кога бе придобила духовните си богатства? „Когато е страдала най-много” – промълви гласът, който му отговаряше в такива случаи.

Някой сложи ръка на рамото му. Беше инженер Иванов.

– Вие не дойдохте вече при нас – заговори му инженерът.

– Имах искреното желание да дойда, но не успях.

Затова много се радвам, че ви виждам.

– Добре е, ако намерите малко време, да дойдете при нас – усмихна се с леко тъжната си усмивка инженерът. – Моята съпруга, колкото и неприязнено да е настроена, ви очаква. Вие не я съдите, нали?

– Никак.

– Така и мислех. Затова и харесвам вашите хора. Те избягват съзнателно да съдят грешниците.

– Защото самите те не се чувстват безгрешни...

– Така ли мислите? – усмихна се инженерът.

– Разбира се, когато човек много се възгордее от своята святост и чистота, го поставят на изпит. И като пропадне, смирява се. Освен това, като изправя погрешките си, придобива опитности, което е най-ценното според Учителя. Затова Той казва: „Спънал си се, паднал си. Стани, отърси се и продължи!”. Не в смисъл човек да стои върху погрешките си, а да ги изправя.

– Наистина, идеите на Учителя ми допадат. Много съм мислил дали би ме приел, ако отида... така, да разменя някои мисли с Него. Не за... – инженерът не се доизказа и лицето му доби мрачен, мъчителен вид.

– О, да, разбира се! – побърза да се съгласи Станимир.

– Само че... не зная... дали бихте искали... да поговорите предварително, дали...

– Искате да ви определи час – извади го от затруднението Станимир.

– Да. Тук ще бъде днес и утре.

– Добре. Къде да ви намеря?

– У сестра ми.

– Наистина. Забравих за момент, че Марина ви е сестра. Точно сега отивах да видя малката.

– Защо? Не е ли добре?

– Снощи малко ни поизплаши.

– Аз пристигнах тази сутрин, но бях зает с работа и не съм още отивал у тях. Но на обед или следобед към 5 часа със сигурност ще бъде там.

– Тогава най-напред ще отида на Изгрева и следобед ще дойда да ви донеса отговора.

– Ще ви бъде много благодарен.

– Моля. Това за мен е добър случай да видя и да поговоря с Учителя.

– А кога бихте могли да дойдете у нас? Жена ми наистина има желание да ви види.

Станмир се замисли, после каза:

– Като дойда днес, ще поговорим и за това.

Инженерът погледна часовника си.

– Ще прощавате, имам важна служебна среща. Днес ще се видим у сестра ми – подаде си той ръката.

– Да – отвърна Станмир.

Не беше изминал и десет крачки, и някакво благоухаещо чувство изпълни цялото му същество.

– Това е сигналът, че ще видя Деяна – помисли си той.

– Ще бъде много интересно, ако наистина я видя.

В същия момент трамваят спря и от него слезе Деяна.

– Това вече наистина става сериозно – подаде ѝ ръка Станмир.

– Кое?

– Преди малко ме предупредиха, че ще те видя.

– Това е добре. Значи радиото ти работи.

– Работи, но начинът, по който ме предупредиха, е малко опасен.

– Как опасен?

– Защото е прекрасен. А прекрасното понякога е опасно.

– Зависи от човека.

– Така е. Как е Аси?

- Идвам оттам. По-добре е.
 - Ти там прекара нощта, нали?
 - Да.
 - А Марина?
- Деяна се замисли. После каза:
- Може би страхът за Аси я прави добра. А може би и...
 - Какво... и?
 - Това, че Слави е узаконил връзката си с Джеси.
- Някаква скръбна нотка премина по лицето на Станимир.
- Скърбиш ли за това, Деяна?
 - За кое?
 - За връзката на Слави с Джеси?
 - Не.
 - Тогава защо така тъгуваш?
 - Защото разкъсахме Аси. Тя е толкова чувствителна и струва ми се, че нейното боледуване е резултат на факта, че я разделяме не на две, а на три страни. Горкото дете... разкъсало ми е сърцето тази нощ. Толкова е търпелива, смайващо търпелива. Когато лекарят ѝ слагаше инжекция, тя само стискаше ръката ми и казваше: „Мамичко, не ме боли”.
- Сълзи бликнаха от очите на Деяна.
- А как може да не го боли горкото дете?!
 - Но най-интересното бе – избърса сълзите си Деяна, – когато през нощта бяхме сами и аз се молех, като казвах: „Господи, по-добре аз да страдам, а не това дете, защото аз съм виновна”. Тогава за преголяма моя изненада Аси отвори очите си и каза:
 - Мамичко, ти не си виновна. Обратното, аз съм виновна, загдето мама Марина и ти не се обичате.
- Погледнах я поразена. Тя продължи:
- Сега съм малка, нали?
 - Да, Аси.
 - А по-рано съм била голяма.
 - Кога по-рано, Аси?
 - Отдавна, много, много отдавна. Не зная точно колко

отдавна. Тогава съм била майка, ти си ми била син, а мама Марина – дъщеря.

Деяна се спря внезапно и запита:

– Где отиваме?

– В момента не зная, но мислех да отида на Изгрева.

– Аз също исках да отида там.

– Тогава да отидем пешком. Разкажи ми по-нататък.

– Слушах я, Стани, и не можех да кажа като Марина: „Аси, говориш фантазии”, защото зная, че Аси е голяма душа и че нейните фантазии са реални картини от миналото.

– Да, и какво ти каза още?

– Каза ми, че тогава сме живели край морето. В един момент се спря и ме запита вярвам ли в това, което ми казва.

– Вярвам, Асенце, вярвам, скъпата ми – отвърнах ѝ аз.

– Да, вярваш – каза ми тя, – защото си ученичка на Учителя. А когато ти преди малко се молеше, не усети ли, че Той дойде и слагаше ръката си на челото ми. Но да знаеш как ръката Му светеше! „Ще ми мине ли?” – запитах Го аз. Той само ме погледна замислено. „Ако не ми мине – казах Му аз, – мама Дея и мама Марина ще плачат много”. – „Ще се обикнат” – каза ми Той, без да помръдне устните си. После помилва челото ми и си тръгна. А главата вече не ме болеше така силно.

– Да, детето ми, ти ще оздравееш – казах ѝ през сълзи аз.

– Учителя не ми каза това, мамо.

– Ще Го помолим. Ние ще се обикнем с мама Марина и ти ще останеш при нас. Ние с нашето безлюбие те разболяхме.

Тя ме гледаше с умните си сериозни очи и каза:

– И аз съм правила погрешки. Нали ти казах, че съм била майка на теб и на мама Марина. И теб съм обичала повече от нея, всичко съм гледала за тебе да е хубаво и добре. Това много е огорчавало мама Марина. Един ден морето е било много бурно. Ти и твоят баща сте били за

риба. Тогава съм плакала много и съм се молила да се върнеш жив. Мама Марина е искала да ме утеши, но аз съм я блъснала и съм казала: „Ти да беше отишла с баща си за риба”. Това много е оскърбило мама Марина и тя ми е казала: „Ти си лоша майка, защото не ме обичаш. Но да знаеш, аз мразя твоя глупав син и ще се радвам, ако се удави”. Сега разбра ли, мама Дея, че и аз съм виновна?

– О, Аси, това толкова отдавна е минало. Може би всичко вече да е оправено.

– Не, мама Дея, ти ме мислиш за малка и затова ми говориш така. Но аз ту се чувствам малка, ту голяма. Когато съм голяма, зная много работи, но ги забравям, когато стана малка. Но това ти го казвам сега, докато съм още голяма. И сега трябва да умра аз, за да живеете вие и да се обичате. А тогава... теб вълните на морето са те погълнали, аз от скръб по теб не съм искала да погледна повече мама Марина. Тя, огорчена, ме напуснала. Отишла в някакво далечно място и там е умряла в самота. А знаеш ли какво е казал Учителя? Че сега било времето на разплата, век на ликвидация.

– Кой ти каза това, Аси? – запитах я аз.

– Една сестра. Тя е много добра и като ме видя, разбра ме веднага. Затова си говорихме като големи.

– Но въпреки това аз искам да оздравееш, Аси.

– Учителя ми каза – заговори Аси, но замълча... – Не зная дали трябва да ти го кажа.

– Не искам да те насилвам, Аси, но ако ми го кажеш, ще се радвам.

– Каза, че ще ми продължи отпуската още малко заради тебе и мама Марина.

– Аси не каза нищо повече, само въздъхна дълбоко. „Бедна моя, клета душице” – помислих си аз и сълзи бликнаха от очите ми. Аси се обърна към мен и ме погледна. Очите ѝ бяха врати на нейната прекрасна душа.

– Мамичко – прошепна тя, – вече може да отидеш при Учителя, не ми е толкова лошо... И Му кажи... – тя се замисли.

- Какво да Му кажа, Асенце?
- Мамичко, нали Учителя знае всичко?
- Знае.
- Тогава Той знае какво искам да Му кажа.
- Да Аси, но ние не трябва да Му създаваме излишно главоболие, като Го караме да търси из нашия мозък мислите ни, а като добри, смирени деца трябва да кажем какво искаме.
- Добре, мамо, искам да отида пак на Изгрева.
- Ще Му предам твоето желание, Аси. А искаш ли да Му кажа, че желаш да останеш още дълги години на Земята?
- Искам, мамичко, но моята светла приятелка постоянно ме вика. На ангел прилича.
- Коя светла приятелка, Аси?
- Ти не я знаеш. Тя не даваше на никого да казвам за нея. Но сега каза, че вече може. Тя е красиво момиче, мамичко, много красиво, с криле. Като влезе в стаята, и нощем да е, става светло като ден.
- Добре, Аси, ще поговоря с Учителя за всичко.
- Аси притвори очи и заспа. Аз се облякох и тръгнах. Каж ми, Стани, може ли едно дете да има такова съзнателно отношение към живота и смъртта, да разбира, че смъртта е повикване в един друг свят,
- Съвършено вярно, Деяна. Една от брънките на веригата на миналите превъплъщения се разкрива. Аси е била майка на теб и Марина. Лоша майка, както се изразява тя. А кой знае в кой предишен живот се крие причината за това. Наистина, безкраен е животът, безкрайни са нашите срещи през хилядолетията. А знаеш ли, тази нощ идва пак Старецът и имах едно пътуване назад през вековете. Видях една странна връзка между теб и Марина. Вашите съдби бяха преплетени пак с един момък. Като напиша всичко, ще ти го прочета. Но знаеш ли – спря се съсредоточено замислен Станимир – на кого ми прилича този момък, за когото ти споменах – на Аси. Когато го виждах на лентата, на Акашовите записи⁵, в които бях и зрител, и актьор, не

можах да разбера ясно, но сега, когато го извиках в съзнанието си, виждам, че е тя.

– Наистина?!

– Да, Деяна. Сега вече може да се разбере как са се развивали нещата. Аси идва при вас като младеж и е породила ревността между двете ви, което после се превръща в неприязнено чувство една към друга. После, когато се явява като майка, вместо да ги изглади, тя е изостряла долните чувства, като е предпочитала тебе, макар да е било естествено, защото Марина, когато е бил младеж, го е изоставила болен и немощнен... Деяна, ако хората знаеха всичката тази зависимост в отношенията, светът би бил съвсем друг.

Съвсем незабелязано Станимир и Деяна бях изминали боровата гора и вървяха по пътеката на Изгрева, която водеше към белия салон. Когато стигнаха до стълбището, водещо за стаята на Учителя, слабичката сестра, която почти винаги биваше на двора край салона, им каза, че Учителя днес бил много зает и никого не приемал.

Сянка премина през очите на Деяна. Нямаше да може да предаде молбата на Аси, а също така и своята. Станимир си спомни за инженера. Днес трябваше да му отговори.

Всъщия момент вратата горе, пред дървената площадка, се отвори и Учителя излезе.

– Елате, рекох – кимна Той и на двамата.

Деяна и Станимир се изкачиха тичешком по стъпалата. Когато стигнаха горе, Учителя беше влязъл в стаята си и те се спряха задъхани на площадката. След малко Учителя се показа, държащ ябълка в ръка.

– Рекох, дайте я на...

– Аси – изтръгна се от гърдите на Деяна.

– Да – кимна с глава Той.

– Тя много иска да дойде тук, Учителю.

Той се замисли, после додаде:

– Всичко ще се нареди! – и вдигна ръка за поздрав.

– Учителю! – обърна се към Него Станимир.

– Кажете на този приятел, че утре след беседа...може

да дойде.

Учителя беше строг, замислен. После подаде ръка на Деяна. За кого се отнасяше тази строгост, за инженера или за Станимир? Станимир помисли, че е за него, и каза на Деяна:

– Защо Учителя към мен е все сериозен?

– Защото ти сам отиваш като сериозен човек, желаеш да проникнеш в дълбините на Вселената, да придобиеш знания.

– Знания – пресече я необичайно за характера си той, – знания! Та нима аз имам само мозък в главата си, нима нямам сърце в гърдите си?

– Стани, чуваш ли се какво говориш?!

– Защо?

– От всичко, което съм чувала от тебе, съм разбрала, че си недоволен именно защото имаш сърце в гърдите си.

– Деяна, имаш право. Напоследък съм доста объркан.

– Защо не поговориш с Учителя?

– Много отдавна бях решил да сторя това. В този момент Го видях в стаята. Стана ми необикновено леко. Трудностите, за които исках да Му говоря, ми се видяха незначителни. Оттогава не смея да Го занимавам с личното в себе си, с чувствата си. Та това са съвършено дребни неща.

– Може да са дребни, но понякога спъват човека.

– Да, спъват, когато им се отдава голямо значение.

– Ти по-добре знаеш – съгласи се Деяна.

– Зная... жалкото е, че не зная. А понякога и знанието не помага. Ето, аз исках да зная къде през вечността сме се срещали, като имах детинската мисъл, че като си обясня по този начин сегашната ни среща, чувството ми ще изчезне. А ето, снощи ни разкриха друга една наша среща през миналото, която ми обясни много неща. Но когато се събудих, когато се върнах в тялото си, желанието ми да те видя не беше по-малко, отколкото преди. Дори, бих казал, се засили, защото при тази среща нашите отношения са били такива, че сегашните ми чувства към тебе са оправдани.

– Тогава не остава нищо друго, освен да ти открият някоя среща с мене, когато аз съм била лоша към тебе, та всичкото ти добро чувство към мен да изчезне.

– Може и това да ми открият, но толкова много те обичам, че нищо не е в състояние да накърни чувствата ми.

– Много ще се радвам.

– Но не ти се вярва.

– Вярвам ти – каза съвсем сериозно Деяна с притихнал глас.

Вървяха доста време мълчаливо по пътеката през гората, слизайки към града. Отведнъж Станимир се обърна и запита Деяна:

– Как се държи с тебе Слави?

– Съвсем обикновено.

– Няма ли да се събудят у него старите желания, като те вижда в дома си?

– Не мога да си помисля това.

– Тези неща стават обикновено без мислене.

– Тогава не зная какво да ти кажа.

– Как не знаеш?

– Не зная как да се изразя, без да употребя думата „мисля“.

– Така, направо ми кажи дали търси удобен случай да поговори с теб.

– Как може, когато майка му е там, а и Джеси?

– А ако не са те?

– Стани! – погледна го Деяна, но той обърна главата си. – Стани, като ученик ли говориш, или като човек?

– Като човек.

– Добре, и аз като човек ще ти кажа, че се учудвам на твоите въпроси.

– Защо?

– Защото не подобават точно на теб.

– Да не ме мислиш за съвършено същество?

– Не, но за човек, който желае да изключи всяко лично чувство от себе си.

– Но въпреки това!

– Страшно ми е мъчно за теб.
– Защо? – учуди се Станимир.
– Защото се бориш със себе си.
– А ти?
– Аз не.
– А когато отпътувам, ти какво ще правиш?
– Ще довърша следването си.
– После?
– Като ученици ли говорим?
– Е, да... Въпросът е изключен, Деяна.
– И аз мисля, че е изключен.
– Да прозреш в миналото е по-лесно, отколкото в бъдещето – сбърчи вежди Станимир.

– Защо? – усмихна се слънчево Деяна. – А ето какво си мисля аз. Ти ще отпътуваш. Отначало ще ми пишеш, в това съм сигурна. По-после може би писмата ти ще оредеят, а може би ще престанат съвсем. Тогава аз ще мисля за теб. Земята, Стани, не е толкова голяма, и когато мисля за теб, значи ще бъда при тебе. И зная, зная, че ще си спомняш за мен. Може би не всеки ден, не всяка седмица, но от време на време ти ще мислиш за мен. Ето, в този миг, когато ти помислиш за мене, аз ще се чувствам безкрайно радостна. И когато отново се видим...

– Мислиш ли, че ще се видим?

– Да.

– Кога?

– Ако не сега, то през вековете. И когато се видим, ние ще се усмихнем, а в очите ни ще греят слънца, в сърцата ни ще звънят камбани, а душите ни ще коленичат за молитва.

– Деяна, ти си най-чудното същество, което съм виждал.

– Не, аз съм като всички. Но ето какво още виждам в бъдещето: ти ще пътуваш и ще работиш като ученик. Ще работиш и ще растеш, а аз ще се радвам на твоя успех.

– И никога ли няма да тъгуваш за мене?

– Никога... А, не... Може би ще има мигове, когато ще тъгувам. Когато ще вървя по пътеката по планината и ще

искам да чуя стъпките ти редом с моите... Когато ще бъде в стаята и ще очаквам твоето почукване, позвъняване... Когато напролет цветята благоухаят, когато наесен вали ситният монотонен студен дъжд и зиме, когато падат едри снежинки и се топят по моето сърце...

Изведнъж от очите на Деяна бликнаха сълзи. После, усмихнала се през тях, продължи:

– Но това ще бъде само в тези мигове, Стани, когато ще се чувствам далече от теб, а те ще бъдате, сигурна съм, съвсем редки... А освен това, Стани, кой се чувства сам? – Който е далече от Бога, а аз дано винаги се чувствам не толкова далече от Него.

– Всичко това е много хубаво, Деяна, но колко ли векове ще минат, докато постигнем възможността да сме близко и когато сме далече.

– Имат ли значение вековете? Не е ли достатъчен възторгът, че вървим, че крачим нагоре и все нагоре?

– Не ти ли е минавало през ум, Деяна, да тръгнеш заедно с мен?

– Минавало ми е.

– Тогава?

– А ти не си ли имал ясното чувство, че не е време сега?

– Да – въздъхна Станимир, – права си. Винаги чувствам една стена, която се възправя пред мене, и ясно зная, че не е време. Но исках да проверя и твоето чувство.

– Еднакво е, Стани. Аз още не съм готова. Трябва да завърша, трябва да се приготвя... Сега си тръгваш сам, а по-после, когато позавърша работата си тук и стана готова, Небето ще отвори и моя път.

– Ще те чакам... Или ще дойда да те взема, за да тръгнем заедно.

– Не казвай това, Стани, за да не се обвързваш. Бъди свободен да отидеш там, където Небето те изпрати, и изпълни задачите, които ще ти поставят. А иначе всяко обвързване с каквото и да е обещание ще ти пречи на работата. Аз зная, че никога няма да ме забравиш, и това ми е съвсем достатъчно.

– Ти си изненадващо добра, Деяна.
– Не съм добра. Говоря само това, което мисля.
– Толкова по-добре. Казваш ми да бъда свободен, а ето, не аз, а ти си свободният човек.
– Радвала се бих да е така.
– Къде отиваш сега?
– Ще занеса ябълката на Аси и после ще отида вкъщи да чета.

– Аз следобед, към 5 часа, ще отида също у Марина. Ако искаш, остани дотогава там.

– Не ми е удобно, когато целият им род е събран.
– Добре.

Деяна искаше да го запита дали след срещата с инженера ще намине при нея, но не стори това. Не, тя не можеше да го покани, не можеше да поиска нищо от него. Тя знаеше – в човека има много, и то различни същества или естества. Едно от тях я обича, а друго едно от тях може да ѝ каже: „Ти си виновна, ти ме канеше!“. Не, тя от никого не можеше да поиска нещо, още повече от Станимир.

– За какво мислиш, Деяна – неочаквано я запита Станимир.

– Мисля, мисля, че само свободният може да служи на Бога.

– Точно това ли мислеше?

– Нещо подобно – че не трябва нищо да поисквам от теб, дори да те виждам.

– А ако аз искам?

– То е друг въпрос.

Когато се разделиха, Станимир си мислеше: „Ако бих могъл да постигна свободата на Деяна!“.

В същото време Деяна си казваше: „Докато има и най-малката горчивина в душата ми, не съм добър ученик“.

* * *

Скъпа Деяна, наложи се съвсем неочаквано да придружа сестра ми до нейния най-голям син. Повикаха

я с телеграма. Съпругата му постъпила в болница, а сестра ми трябва да гледа вкъщи децата известно време.

Сега съм на брега на морето и трябва да ти призная, че се чувствам щастлив, ако думата „щастие“ може да изрази онази душевна наслада... Но думата „наслада“ не е точната дума. Би трябвало да кажа: „Онзи душевен възторг, който ме изпълва, когато гледам морето“. Някаква незнайна песен сама се заражда в мене. Изправил се на брега върху пясъка, гледам морето със странна любов! Душата ми ликува! Вятърът гали лицето ми, гали цялото ми същество и аз се вирам с безмерен възторг в безбрежността му. Възторг, който кара цялото ми същество да пее. В мене се ражда, бих казал, дива радост. Морето е мое: ликува някой в мене – и аз съм на морето. Аз познавам само едно нещо – морето, и в този свят обичам само него!

Отгде идват тези мисли, Деяна? В мене запява дивият пират. Имам чувството, че съм гол. Тялото ми е обгорено от Слънцето, превърнато е в бронз. „Слънцето е мое!“ – протягам към него ръце. – „Морето е мое!“. Качвам се в някаква старинна лодка, в средата на която се издига висок прът. Стоя до него изправен и пея! Възпявам моя възторг и любовта към морето.

Деяна, учените хора казват, че в човека се крият дивашки склонности. Не, в човека са складираните спомените от неговите минали превъплъщения. И понякога се пробуждат неочаквано от онова нещо, което ги е създало.

Някога бях чел един разказ от Джек Лондон⁶, може и ти да си го чела. Един културен човек всяка нощ изживява нещо странно: превръща се в дивак и пее старинни песни. На сутринта той отново става човек на съвременната култура. Колко от милионите читатели разбраха, че този човек всяка нощ изживява едно свое минало, когато полугол е тичал да убие своята жертва, над която е пеел своите победни песни?

Нещо подобно изживях и аз. Когато се виждах, изправен в лодката, пеещ възторжена песен на морето, аз знаех, имах ясното съзнание, че там, на брега, една жена

плаче за мене. Тя е стара, съсхрена, жълто-кафява като пясъка, върху който падат сълзите ѝ. Тя е моята майка. Но аз обичам морето повече от нея.

Недалече, измежду пясъчните дюни, има бистър извор. Оттам с глинена делва на главата идва млада мургава жена. Когато стига до брега, тя чува моята песен и се взира да види моята изправена фигура. На очите ѝ пресъхват бликналите от сърцето ѝ сълзи. Вятърът развява косите ѝ.

– Морето – шепне тя с пресъхнали устни, – морето е по-силно от мене.

Наистина, морето е по-силно от нея и от моя малък син, който притичва с плач при нея. Какво е морето? Морето и аз сме едно. Така пее моята песен. Аз съм в морето и морето е в мене. Морето ме носи на своите вълни с позлатени гребени, защото знае, че аз съм му верен. Кой може да пее прав в лодката без гребла? Само аз! Защото то е живо и ме носи на своята гърд като земна твърд.

Деяна, аз виждам себе си да изчезвам с лодката в безбрежната морска шир, а една млада жена със сухи очи гледа в далечината. До нея хленчи моят малък син, когото тя не чува... Деяна, имам чувството, че ти си там, на брега. Разбирам твоята скръб, но разбирам и неговата, т.е. моята безумна песен, защото колкото и странно да е, аз съм едновременно и тук, и там – в ладията...

Когато след време се връща, пеещият за морето скитник научава, че племето му е било нападнато и мургавата млада жена е убита от отровна стрела.

Морето е тъмно. Огромни черни вълни се издигат до небесата и с ярост се хвърлят о брега. Но много по-черни са вълните на страшната скръб, които се издигат в бронзовите гърди на младия човек. Тогава той разбира – обичал е морето, защото е обичал жената, прободена от отровната стрела.

Деяна, приказан сън или видение бе това? Пред мене се плискат вълните. Дивата песен в гърдите на пирата е притихнала. Необятната шир гали погледа ми, а в душата ми се разстила тъга – тъга по теб, Деяна!

Ти сега седиш и четеш, учиш. Колко различна е обстановката, сред която си сега, по отношение на тая, която видях преди малко. Векове, не, хилядолетия са се изменили оттогава...

Дали Аси е по-добре? В неделя ти не беше на беседа и аз правих специално за тебе бележки, за да ти ги прочета, но тъй като не можах да сторя това, ще ти ги пратя сега.

В тази беседа Учителя засегна въпроси, които много ме интересуват.

След беседата, когато излязохме с инженера от салона, той ме погледна със своя замислен поглед и ми каза:

– Не е необходимо вече да се срещам с Учителя. Той ми отговори ясно на това, което ме интересуваше.

– Това се случва с мнозина – усмихнах се аз, като мислех и за себе си.

– Сега разбирам много добре – продължи той – защото моят приятел намира, че беседите били много добри, но някак разхвърляни. Нямали строго определена тематика. Но ясно е, тези беседи са наистина беседване със слушателите, или по-право, с техните души. Тези, които са дошли в този салон, ако не всички, то поне половината, са дошли като мене с някакви въпроси, на които чакат отговори. И наистина, трябва да си душеведец, сърцевед, за да проникнеш в душите на слушателите, да схванеш техните болки, да чуеш тежките въпроси – и най-важното, да имаш знания, за да им отговориш.

– Да, така е – съгласих се аз.

На двора бе слънчево, приятно. Нацъфгелите рози и още други най-различни цветя изпълваха въздуха с благоуханието си и радваха очите с разноцветието си.

Учителя, недалеч от приемната, както винаги беше заобиколен от още гладни, недонахранили се слушатели. Ние с инженера стояхме малко настрани. В един момент Учителя спря погледа си върху нас. Инженерът ме погледна, после, държащ шапката си в ръка, се приближи към Учителя. Приблжих се и аз.

– Може, рекох, след обяда да дойдете – каза Той.

– Да – поклони се инженерът, – благодаря Ви.

Обедът, както знаеш, се сложи под лещаците на дългите бели маси. Този път аз поканих инженера да помагаме на дежурните за носене на баките с ядене, а после и за плодовете. Усмехнатите братя, пеещите в кухнята сестри, разсипвайки яденето, разведриха настроението му и го видях как и той се усмихваше на старата сестра, която го запита откъде е.

– Ново братче! – погледна го майчински белокосата сестра.

Анастасия сега вместо тесличката, с която разкопаваше цветята, държеше голяма лъжица, с която пълнеше баките с яденето.

Когато най-после завършихме дежурството и седнахме в кухнята с другите дежурни да обядваме, за първи път видях усмивката на инженера без отсенка на тъга и той ми каза:

– Наистина тук е много приятно. Като че ли присъствам на необикновено празненство, а не на обикновен обяд.

Още не бяхме свършили обедата, когато дойде най-малкият син на сестра ми и ме повика. Сбогувах се набързо с инженера и тръгнах. Сега ще ти предам бележките, които записах от беседата на Учителя:

Няма мисъл, чувство или постъпка, добри или лоши, които да не принасят своите плодове.

Сегашният живот е резултат на миналия, а бъдещият се разглежда като следствие на сегашния. Помнете, човек не идва за първи път на Земята. Ако сте за първи път на Земята, как ще си обясните противоречията във вашия характер? (Това навярно е направило впечатление на инженера.)

Ако за първи път излизате от Бога, трябва да бъдете чисти, да Го познавате. Така ли е всъщност? Повечето хора не познават Бога, защото са се отклонили от правия път. Значи човек не е излязъл сега от Бога, но преди хиляди години.

Ако искате да бъдете здрави, пазете се от лоши

мисли и желания. Някои хора постигат желанията си чрез страдания, които ги облагородяват. Други пък не се нуждаят от страдания. Те постигат желанията си по друг път и пак се облагородяват. За да извае една статуя, скулпторът чука дълго време върху нея. Обаче природата вае своите статуи по друг начин, не с чук. И чуването е култура, но ниска. За предпочитане е културата, с която си служи природата. Зреенето на плодовете е също така култура, но тук природата не работи с чук. Прилагайте и вие този метод. Само така можете да постигнете своите желания. И по друг начин може да ги постигнете, но с големи разходи и мъчнотии.

Дайте условия на добрите подтици в себе си и не се безпокойте дали ще се реализират, или не. Оставайте ги на грижата на природата, тя има всичко предвид.

Човешкият характер се изпитва чрез Любовта. Смисълът на живота не се заключава в търсене на погрешките на хората, но в работата, която вършите. Всяка погрешка, всяко престъпление се изкупват чрез страдания. Като знаете това, нека жената не се запитва защо мъжът се отнася лошо с нея. Някога, в миналото, тя се е отнасяла лошо с него. Такъв е законът на кармата. Погледнете историята на човечеството, на народите, на семействата, и ще видите – този закон действа навсякъде, планомерно и безопасно. Кармата се разрешава само с Любовта.

Законът на прераждането е закон на изкупване и освобождение на човека от погрешките на миналото.

В този момент инженерът се обърна и ме погледна. В очите му се четеше ясно разбиране на това, което му се бе случило в живота.

Като обърнах очите си отново към Учителя, лицето Му светеше с онази чудна бяла светлина, която се излъчваше сякаш изпод кожата Му.

Ти харесваш най-много слънчевата усмивка на Учителя, а аз – когато е одухотворен и говори, когато става цял светещ и преставам да Го виждам като човек. Зная какво ще ми кажеш: че т'й много би искала да Го видиш така и

ти. Пожелавам ти това, но и ти ми пожелай да постигна твоята вътрешна свобода, вярата в Божественото и единението с Него. Тогава бих знаел с душата си какво да правя, за да разреша правилно въпросите, които ме вълнуват.

Отново чувам въпроса ти: „Защо не поговориш с Учителя?“. Наистина, може би ти имаш право – моята гордост ми пречи да бъда смирен. Тогава нека да горят огньовете и да изгорят всичко, което е непотребно у мен.

На другия ден

Деяна, продължавам днес писмото, защото вчера се наложи да го прекъсна. Слушай по-нататък това, което съм записал, слушайки беседата на Учителя: „Стремете се към Любовта, която чисти и повдига човешкото сърце“.

Колко хубаво е това, Деяна. По-после Учителя каза: „Любете само онези жени, които Бог ви дава като условие за вашето растене“.

Понякога имам реалното чувство, че съм срещнал съществуването, което е условие за моето растене. Тогава съм щастлив. Истински щастлив! Тогава душата ми пее, сърцето ми пее. Тогава небесата слизат до мен и миналото и бъдещето се сливат в едно сега!

Аз пак се отклоних. Но всяка фраза на Учителя става като извор на размисъл за мене. Слушай по-нататък: „Жените трябва да спасят света и ще го спасят. Само майките могат да спасят света. Който мисли, че светът може да се спаси и поправи извън майката, той се самозальгва, той е на крив път. Всички свещеници, учители, управници трябва да се обединят около майката. Бог и ангелите имат голяма вяра в жените – и аз имам голяма вяра в тях. Най-силната, най-възвишената дума в света е „майка“. Следователно светът ще се оправи, когато мъжете станат любими синове и братя на жените“.

Ето това е, Деяна, това искам аз, това е моята мечта – да те обичам така, както казва Учителя.

Зная, че когато четеш тези редове, ще се усмихваш. Чувствам пръстите на твоята ръка да се прекарват по

разгорещеното ми чело – като на майка, когато иска да успокои своя син. Зная, чувствам, че ти можеш да ме обичаш така, но аз... Твоите очи и усмивка ми казват: „Защо се тревожиш? Ще дойде и това време. То ще дойде тогава, когато ме обикнеш толкова много, че желанията ти ще отпаднат. Защото обичта е само обич!“

Колко си добра, Деяна. До най-скоро виждане, защото искам да те видя!

Станимир

* * *

Станимир се разхождаше нетърпеливо по тротоара. Всеки момент поглеждаше нагоре. Прозорецът на Деяна беше все още осветен. Най-послед лампата угасна и той си отиде.

– Като че ли не минути, а векове те чаках – стисна пръстите на Деяна той. – Нетърпението е лош признак – липса на самообладание.

– А успиването е още по-лошо – засмя се тихо Деяна. – Много бях уморена и съм спала непробудно. Когато отворих очи, прехапах устни. Светкавично съм се приготвяла.

– В момента, когато дойдох, твоят прозорец светна и ми каза, че ставаш. „А защо не я събуди по-рано?!“ – разсърдих му се аз. „Две нощи почти не е спала, съжалих я!“ – отвърна ми той. „Зная, но ѝ кажи по-скоро да се приготвя“ – „Непременно, щом ти така нетърпеливо чакаш...“. Изобщо твоят прозорец е много разположен към мене. Може би се дължи на теб, Деяна?

– Сигурно – отвърна му весело тя.

Вървяха бързичко. Улиците бяха безлюдни, пусти. Сградите, притворили очи, спяха.

– Винаги обичам утринните часове – заговори Деяна, – особено когато прозорците на блоковете един по един светват. Сградите ми се струват като живи същества, които отварят очите си. А тази сутрин въздухът е необикновено свеж след снощния дъжд.

– Наистина е много приятно да се върви в такава утрин – потвърди Станимир, – но искам да ти кажа, че по много причини бях нетърпелив. Едната е...

– Да не закъснеем за Школата – довърши фразата му Деяна.

– Да, наистина едната беше тази. Втората – рядко съм имал такова силно желание по-скоро да си при мен. Но третата е най-сериозна и най-важна. Бих дошъл още снощи да ти я кажа, ако Марина не бе ми казала, че си си тръгнала мъртво уморена. От нея научих, че Аси била пак зле.

– Да, горкичкото дете, измъчи се. Но най-много ме трогва желанието ѝ да ме утешава. Наистина аз съм по-слаба от нея. Аз плача, а тя ми казва: „Мамичко, не ме боли, добре съм...“. Какъв стоицизъм у това дете! А знаеш ли какво ми каза Джеси?

– Какво?

– Каза ми: Не намираш ли, Дея, че Аси се качва, а аз слизам? Завиждам на страданията ѝ.

Погледнах я слисано. Лицето ѝ беше бледо, сякаш жива икона, излязла от някоя църква.

– Може би не трябваше да се женя – продължи тя, – толкова пъти съм слизала на Земята и съм оставала вярна на Христа, а сега...

– Не зная дали бракът е неверност към Христа – казах ѝ аз.

– Но калугерките не се женят – продължи тя.

– А ти калугерка ли си? – запитях я още по-смаяно аз.

Тя се сепна и се огледа наоколо.

– О, аз забравих, че не съм калугерка – засрамено се усмихна тя.

Погледнах я сериозно. Наистина тя сякаш се бе върнала в миналото – така странно изглеждаше. Аси също забеляза това, но за наша изненада каза:

– Джеси, ти трябва да се освободиш от това калугерство. То те ограничава. Аз обичам Бога и без да съм калугерка. Нали знаеш, че Бог е един и е навсякъде, по цялата Земя, а не само в манастирите?

– Наистина трябва да се освободя, Аси. Ти право говориш.

– Завиждаш на страданията ми... и ще ги имаш... Тогава ще ти бъде много тежко. И Учителя няма да Го има на Земята. Дано ме пускат да идвам при тебе... И със сигурност ще ме пускат, ако ти мислиш за мене.

– Защо да мисля? Нали ще бъдем все заедно, Асенце?

Ася само поклати глава и затвори очи. Погледнахме се с Жасмина. От моите очи се стичаха сълзи, а нейните бяха сухи, но горяха с особена светлина. Светлината идваше от някакво голямо страдание.

В този момент си спомних за това, което ти бе ми казал за нея, за страданията, които е имала при Инквизицията, и ми се стори, че наистина виждам мъченица. Толкова реално го изживях, че за миг притворих очите си, за да не гледам. Когато ги отворих, Марина, влязла в стаята, ни гледаше слисано. После запита:

– Да не е зле Аси?

– Не – съвзех се аз. – Навярно спи.

– А какво се е случило?

– Нищо – отвърнах аз.

– Как нищо – запротестира тя, – когато Джеси изглежда като излязла от гроб!

– Не, не, мама Марина – обади се неочаквано Аси, – тя само си спомни за миналото си калугерство и аз ѝ казах да се освободи от него.

– Боже, ще ме подлудите вие с вашето „минало” – повиши глас Марина. – Защо не говорите за сега, за утре, за хубавото, което иде, че Асито ще оздравее...

– Аз ще оздравея, мама Марина, напълно ще оздравея – каза Аси.

– Ето така, детето ми, ще оздравееш, ще станеш голямо, хубаво момиче.

– И ще идвам при тебе насън.

– Че защо насън?! – сепна се Марина.

– Докато си изработиш очи да ме виждаш...

– Че аз имам очи, Асенце!

Аси замълча и се усмихна със странна усмивка. Марина прехапа устни. След обяд излезе. Сигурно е ходила при Учителя, защото се върна по-спокойна. Аси беше заспала. Марина остана при нея, а аз си тръгнах. Жасмина излезе от кухнята, когато минавах по коридора. Тя беше възвърнала обикновения си вид и посрещна Слави, който се връщаше.

– Ти ревнуваш ли? – запита неочаквано Станимир.

– Кого? – спря се отведнъж Деяна.

– Естествено, Слави от Жасмина.

– Наистина, минава някакъв нюанс на ревност в мен, но не е заради Слави.

– А за кого?

– Заради Аси. Тяхното общо минало ги прави много близки и много духовни. Аз изглеждам съвсем материална пред тях.

– Аз не мисля, че ти си по-малко духовна, но бих казал, че си различно духовна. А аз исках да ти разкажа една странна опитност с Учителя.

– Така ли? Прощавай, че ти говорих толкова много.

– Не, това, което ми разказа, ми е също много интересно. Но слушай, вчера ходих на Изгрева, за да се срещна с Учителя. На двора, пред салона, стоеше онази слабичка, деликатна сестра, която стои винаги там.

– Зная, Теофана.

– Да, тя ми каза, че преди няколко часа Марина е разговаряла с Учителя на двора, после Той се прибрал горе в стаята си. Навярно е бил зает. Имаше и други, които чакаха. Аз седнах на една пейка и докато чаках, написах отговор на писмото на майка ми. Като повдигнах след това главата си, нямаше никого. Навярно си бяха отишли. Слабичката сестра вървеше край розите и отиваше към чешмата със зодиаците. В този момент видях, че горе вратата на Учителя се отвори и Той се показа на площадката. Веднага станах и се приближих до първото стъпало на стълбището. Застанах там и Го зачаках да слезе. Не помня колко минути минаха, когато се обърнах встрани: виждам Учителя да идва откъм двора. Вкамених се. Потърках очите си. Той?!

Може би съм изглеждал много смешен, защото Учителя, приближавайки се, ме погледна хем сериозно, хем с едва доловима усмивка, и ми каза:

– Елате, рекох.

В това време се върна слабичката сестра и като се усмихна с деликатната си усмивка, рече: „А, Учителя слязъл!“. А как е слязъл, когато аз бях застанал досами първото стъпало на стълбището и не би могъл да мине, ако не се отместех.

Тръгнах към приемната след Учителя. Събух си обувките в бялото антренце и влязох в стаята. Отново очите ми попаднаха на голямата библиотека с хубаво подредени, подвързани книги.

– Седнете, рекох – показва ми Учителя един от наредените край прозорците столове, а сам Той седна на платненото кресло до масата, постлана с бяла покривка. Аз все още Го гледах смутен, незнаещ какво да мисля. После отведнъж въздъхнах облекчено и си казах: „Колко съм смешен, какво има да се чудя, та това е Учителя!“.

– Да, Стани, това е Учителя с Неговите големи възможности, които ние не подозираме. А знаеш ли, че има един подобен случай с група ученици?

– Не го зная. Разкажи ми го.

– Веднъж група ученици разговаряли за Учителя и казали, че и Той е като тях, само че има повече знания и голяма мъдрост. В това време Учителя влиза при тях и им казва: „Вие разговаряхте, че и аз съм като вас“. Те Го погледнали смутено и потвърдили. Учителя излязъл от стаята, без да отваря вратата, която предварително заключил. Обадил им се от коридора. Докато те още стояли смаяни, Той отново влязъл в стаята, без да отваря вратата. Тогава те наистина разбрали, че Учителя не е като тях.

– Жалко, че няма да съм много време тук. Вие сте щастливи, че сте постоянно край Него. Какъв огромен, неизчерпаем източник на знания, мъдрост и възможности е Той. Ако бих бил дълго време тук – да разговарям, да слушам лекциите Му...

– Ние отдавна правим това, но струва ми се, че то не е достатъчно.

– А какво трябва още?

– Приложение. Все ми се струва, че тъкмо това ни липсва. Колко задачи ни е казал Учителя, но колко сме изпълнили? Поне за себе си ще кажа – нищо! Все ще намеря някакво оправдание защо не съм направила това, защо не съм приложила онова...

– Това е свършено вярно, Деяна, ето, и аз вече втора година, откакто съм дошъл, а какво приложих от това, което чух? А като отида там, толкова далече...

– Далечината не играе роля. Учителя там може да бъде при тебе толкова близко, колкото и тук. Ти имаш отворени очи и уши – ще Го виждаш и чуваш, за тебе е лесно.

– Лесно, толкова лесно, че не мога да се справя с...

– Деянке, вие ли сте? – чува да се обръща към тях спряла се пред тях жена.

– Аз съм, сестра – приближи се бързо Деяна.

– Отдалече не можах да те позная, но си казах: наши хора са, кой друг толкова рано ще тръгне насам?

– Е, да – съгласи се Деяна.

– Вървах и се молех Небето да ми изпрати някой, с когото да мина гората, и ето, че вие ме настигнахте с брата. Друг път тук, на моста, винаги е имало сестри, които се дочакват една друга, но днес аз позакъснях...

– И аз се успах, та затова бързахме.

– Вие вървете... Аз вървя по-полека, но като зная, че има напред хора, по-спокойна ще съм...

– Ето, още две сестри идват – забеляза Станимир.

– Като е млад и има силни очи, вижда отдалече – каза сестрата, – а аз, докато не дойдат до мене, не мога да ги видя. Но по гласа ги познавам. И тебе, Деянке, по гласа те познах. Е, хайде, вие вървете, вие поне да не закъснеете...

В това време се приближиха двете сестри, а зад тях се чува енергичните стъпки на трима млади братя. Те поздравиха и бързо продължиха нагоре.

Деяна и Станимир също тръгнаха. От двете страни на

шосето мълчаливо се възправяха боровите гори.

– Да не закъснеем – промълви Деяна, като ускоряваше крачките си.

– Дай си ръката, за да вървим по-бързо – хвана Станимир ръката ѝ.

– Мислиш ли, че така може да се върви по-бързо?

– Дори може да се тича...

– Тогава, като се изкачим на широката алея, ще тичаме оттам до Изгрева.

– Като две деца, които тичат за училище... Всъщност така ли е? – въздъхна Станимир, бързайки нагоре.

– А какво ни пречи да е така?

– Деяна, защо пръстите ти ме правят така щастлив?!?

Деяна не отговори. И какво можеше да отговори?! Тя цяла преливаше от щастие, радост, красота... Можеше ли да знае, да разбере защо? Цялата природа беше творение на Любовта, можеше ли да знае тя отде идват тези чудни вълни на неизказана радост в нея? Бог е Любов, ние живеем и се движим в Него. Значи и ние живеем и се движим в Любовта.

Настигнаха възрастни брат и сестра. Станимир веднага пусна ръката на Деяна.

– Изпотих се да бързам – чуха да казва сестрата.

– Още малко – допълни братът, – не се притеснявай, няма да закъснеем.

Деяна и Станимир ги поздравиха и отминаха.

– Деяна – обърна се към нея Станимир, – ако ние бяхме 6-7-годишни деца и тичахме, хванати за ръце, бихме ли се пуснали, когато наближим възрастни хора? – Не. Ние бихме продължили да тичаме и те биха се радвали, като ни гледат. Защо? – Заради чистотата. Ето, това ние трябва да постигнем. Ти постигна ли я, Деяна?

– Аз не мисля върху това.

– Как така?!?

– Защото не зная какво съм постигнала и какво – не. Само се радвам. Радвам се на сегашния час, на сегашната минута, на сегашния миг – и бих искала този миг да

трае през цялата вечност... И мисля, че ще трае, защото вечността е в този миг и мигът е във вечността. А този миг е прекрасен! В него, както в сърцето ми, се прелива обичта на всички хора към мен – и моята обич към тях. И затова целият свят изглежда хубав.

– Сега не мога много да мисля, защото бързам – със сериозен тон отговори Станимир.

Колкото повече приближаваха Изгрева, толкова повече настигаха бързащи ученици към Школата. Осветеният бял салон беше пълен. Всички пееха.

– Деяна, ела, седни! – повика я млада сестра и се смести, за да ѝ стори място.

Станимир остана прав до колоната, която поддържаше покрива на салона, после се огледа да види къде има празен стол. Няколко души му кимнаха за поздрав. Една стара сестра му махна с ръка. Тя си взе торбата, от която се показваха тетрадка и томче беседи и той седна. Отново погледът му обгърна целия салон. Всички тези хора му бяха мили, скъпи. Ставащи в 2-3 часа през нощта, от близки и далечни квартали на София, те идваха тук да слушат Словото на Учителя. Кое ги караше да правят това? – Жаждата за знания, стремежът към съвършенство, желанията да влязат в контакт с по-висши, светли светове, където обитават завършили земната си еволюция същества? На вид всички скромни, в сърцата си те носеха неугасващ пламък, нестихващ стремеж към Великото, Божественото.

Завърши песента. Стана раздвижване на столовете. После всичко притихна. Учителя с Библия в ръка мина по пътеката през шпалир от ученици и стигна до бялата катедра.

Влизането на Учителя в салона винаги се струваше на Станимир някак скромно отвън, но то съдържаше някаква мощ и тържество. „Аурата на Учителя – помисли си Станимир, – аурата на Учителя, която радиира, създава тази необикновена атмосфера около Него, поради която всеки доближил се чувства голяма лекота и приятност”.

Учителя бе промълвил нещо и всички подеха Добрата молитва. Станимир също я започна, но думите му останаха наустните. Учителя, изправен съвсем скромно на катедрата, притворил очи, погълнат в молитва, излъчваше светлина. Светлината, отначало мека и приятна, се усилваше и увеличаваше, докато достигне до огромен ослепителен стълб. Покривът, стените изчезнаха... Учителя беше скромен, облечен в човешката дреха на плътта, и същевременно бе голям, мощен, достигащ сякаш досами небесата, облечен в дреха на ослепителна светлина.

– Господи! – помисли си Станимир – Какво знаем ние за Учителя?

Молитвата завърши. Учителя се обърна леко вляво и прошепна нещо. Миг след това брат Симеонов взе цигулката и засвири „Духът Божий“. Всички запяха.

– Блазе на този брат – помисли си Станимир, – толкова години има възможност да свири на цигулката си до катедрата на Учителя, потопен в светлината Му.

В същия момент атмосферата в целия салон затрептя, проникната от силна, златиста светлина. Станимир се почувства потопен, изпълнен с нея. Струваше му се, че ще умре от щастие. Колко време трая това? Мигове, вечност?! Сигурно мигове... Човек не може да издържи дълго на големите, силни трептения на Божествената светлина.

Песента завърши. Станимир извади бележника си. Учителя говореше и той записваше това, което успяваше: „Велико Училище е земният живот. Земният живот представлява една велика школа. По-велико училище от това няма. Невидимият свят дава изпитания и изпити само на способните души. Всички неблагоприятни условия, при които човек е поставен, са задачи, които той трябва да разреши. Ще видят какво си направил, ще видят дали си имал вяра, чувство, внимание към хората, доколко си справедлив.“

Всички мъчнотии, които сте срещали вън и вътре, са ваше богатство. Те са предметно учение – има една задача, която трябва да се разреши. Всеки човек е

подложен на изкушения. Възможностите за изкушения са толкова тънки, че човек трябва да ги вижда. В тебе има едно желание, в тебе се заражда най-напред едно малко желание, на което трябва да знаеш произхода, защото ако се вържеш преждевременно, то ще ти донесе страдание”.

– Това сигурно е за мене – помисли си Станимир, – а може би и за още други като мене.

Изведнъж се почувства много сгорещен. Лицето му пламна. Челото му се обнiza с пот. Той извади кърпата си и го избърса. После отново продължи да записва: „Когато човек има възвишен стремеж, възвишен идеал, за който да живее, той тогава е издръжлив на всички изпитания и изкушения. Когато една мишка е гонена от една котка, какво трябва да прави? Дали трябва да се надбягват, или да хвъркне? Човек трябва да се издигне в по-високи светове, за да преодолява мъчнотиите”.

– Ето ключът на разрешението – помисли си Станимир, – ето ключът. – И той повдигна главата си.

В същия момент Учителя се обърна. Лицето Му излъчваше меко сияние. Защо на Станимир се стори, че очите Му го погледнаха с обич?! И от тази обич в него всичко се стопи, изчезна... Остана само едно безкрайно хубаво чувство – стремеж към Великото, Божественото.

– Ето пътя – помисли си Станимир, – не да се боря, не да се надбягвам с котката, а да хвъркна нагоре. И крилето, с които ще хвъркна, са Любовта и обичта към висините.

Учителя продължи: „Гледайте да се опитате да влезете в новата вълна, която ще ви повдигне по-нагоре. Ще държите матура и ще се повдигнете в новата фаза на живота си. Иначе ще повтаряте класа”.

– Дано вече не го повтарям – каза си Станимир. – Толкова пъти съм го повтарял.

Отново се заслуша и записа: „Сега, в състоянието, в което се намирате, какво трябва да правите, за да продължите пътя? Например колцина от вас какви медитации, какви размишления и съзерцания сте правили?”.

– Ох, ох, това е най-важното – чу Станимир да си казва

възрастната сестра, – а аз кога го правя? Все не намирам време – и сестрата въздъхна дълбоко.

„Наистина, това е най-важното средство – помисли си Станимир – за влизане в контакт с невидимия свят. Но и аз не съм изпълнителен, както трябва, а все очаквам постижения”.

Учителя продължи: „Човек, като иска, всякога може да намери време”.

Сестрата се сепна, като чу това.

„Като станете сутринта – говореше Учителя, – отделете 15 минути, половин час за Бога: за молитва, размишление, за четене и пр. По-рано ставайте, за да имате време за това. Това е една обнова”.

– Точно това трябва да правя – шепнеше си старата сестра, – да ставам по-ранко.

Станимир вдигна главата си от бележника и срещна погледа на една измъчена бледа жена, стояща права недалече от колоната. Той стана и отстъпи стола си на нея. Тя се усмихна тъжно и прошепна:

– Благодаря ви... малко лошо ми стана.

– Моля – прошушна Станимир и изправяйки се до колоната, видя 7-8-годишно момченце да дърпа ръцете на младата майка, седяща до Деяна. Навярно то се бе отегчило и искаше да излезе. Въпреки нежеланието си майката стана. Деяна направи знак на Станимир към опразненото място. Той се огледа. Явно никой от околните нямаше претенции за него. Всички съсредоточено бяха впили очи в Учителя. Станимир се приближи с тихи стъпки и седна. За първи път щеше да слуша утринното Слово на Учителя, седящ до Деяна. Сърцето му, препълнено с радост, преливаше по цялото му същество. Погледна Деяна. Тя беше само взор и слух. А той?

Деяна се обърна и го погледна. Очите ѝ бяха ясни, чисти, а усмивката – неизказано нежна. Сякаш го облъкна приятен ветрец, който го изпълни с ведрина.

– Благодаря ти – стисна той мигновено пръстите ѝ. После обърна главата си и отправи поглед към катедрата.

Учителя говореше: „Любовта е единствената сила, чрез която животът идва. Любовта е единствената сила, която може да внесе изобилие в живота.

Какво нещо е Любовта? – Да обичаш другите като себе си. Да обичаш един човек, това значи никога да не прекъсваш чувствата си към него. Вие се влюбвате, но от най-малкото нещо се докачате. Аз ви говоря за една любов, която не може да се изгаси. Любовта никога не се прекъсва. Каквото и да стане, връзката, направена с любов, не се скъсва. Душите работят по двойки. Сродни души са тези, които се излезли едновременно от Бога.

Сродна душа е тази, в която човек по-ясно вижда и присъствието на Бога. Това е пак Любовта към Бога. У сродните души има голямо разбиране на Любовта. Две души никога не могат да се съединят, ако не проявяват Любовта еднакво. Любовта ги свързва. Тя ги прави сродни души, еднаквото разбиране ги прави сродни”.

Станимир пишеше, колкото смогваше, словата на Учителя в бележника си и същевременно разгръщаше себе си да види еднакво ли отношение имат с Деяна към Любовта.

Като повдигна главата си, видя, че младата жена, която беше излязла с момченцето, се бе върнала. Навярно го бе оставила на двора при цветята. Той се изправи отново при колоната, а тя седна на мястото си. Не можеше повече да записва, но всяка чута от него дума се превръщаше в размисъл. Проверяваше до дън гълбините себе си – да види какво е и какво трябва да бъде.

Когато след свършването на беседата Учителя мина между многото правостоящи край вратата и спря за миг погледа си на него, очите на Станимир се овлажниха от щастие. Душата му доби криле.

На двора, когато той търсеше с очи между многото хора Деяна, някой лекичко го побутна по ръката. Като се обърна, видя, че го гледаха усмихнатите очи на старата сестра София. Той се наведе, хвана ръката ѝ и я целуна. В това време тя му пошепна на ухото:

– Казуват ми – избран съсъд си. Да работиш!
– Само това искам – повдигна той главата си и видя Деяна пред тях.
– Да знаеш какво хубаво нещо ми каза сестрата – заговори ѝ той.
– Много се радвам.
Тримата тръгнаха към поляната.
– Сестра София – настигна ги младо момиче с тъжен поглед, – може ли да играем с теб гимнастиките?
– Може, чедо, може – спря се сестрата с момичето.
Деяна и Станимир продължиха към поляната.
– Знаеш ли, Деяна, днес неизказано ясно разбрах каква чудодейна сила са вибрациите на аурата на Учителя. Ако цял живот съм потопен в тези неземни вибрации, не бих имал противоречия между духа и плътта.
– Радвай се, че си имал това изживяване. Чрез него сигурно ти показват пътя, начина за разрешение на противоречията.
Двамата ускориха крачките си.
Цялата поляна им се стори празнично хубава, обляна от обилната светлина на Слънцето. Витоша се бе възправила със стройната си снага в далечината и вливаше своята красота в общата гледка.
През време на гимнастиките, когато Станимир трябваше да хваща ръката на Деяна, пръстите му бяха безплътни. Цялото му същество беше изгълнено със свръхземно щастие. В един момент, когато той повдигна погледа си нагоре, остана смаян: над кръга от хора, играещи на поляната, имаше друг кръг в небесата – от светли същества. Той неволно се спря. Деяна го погледна и прошепна:
– Хайде, Стани!
– Прощавай, Дея, замислих се малко.
– В очите ти е отразена красотата на нещо безкрайно хубаво, което навярно виждаш.
– „Сродна душа е тази, в която човек по-лесно вижда присъствието на Бога” – повтори ѝ той думите на Учителя.

– В твоё присъствие, Деяна, се чувствам по-близко до Бога.

Тя го погледна. От очите ѝ бликна светлина, после – сълзи.

– Деяна, любима моя – прошушна ѝ той, – този миг ще остане като слънчев кът в душата ми, в който ще се връщам, когато ще бъда далече. А защо трябва да бъда далече?!

Сянка забули очите му.

– Стани – тихичко му каза тя, – не мисли за после, мисли само за сега!

– Имаш право.

И когато тя му подаде ръката си, за да играят едно упражнение, нему се стори, че не са на Земята, а в някакви слънчеви светлини. Хванати за ръце, те летят устремени към безкрайно висок връх – към Бога...

Когато упражненията завършиха, живият кръг от хора стремглаво се втурна към центъра. Всички тичаха, Деяна летеше. В един миг тя видя, че Станимир не е с нея, и се обърна. Той се бе спрял и гледаше нагоре, после, усетил погледа ѝ, тръгна с едри бързи крачки.

– Можеш ли да си представиш, Деяна, Учителя е там, горе, и тук, долу. Горе свети, а тук е в обикновените си сиви дрехи.

– Затова убитият през войната син на сестра София ѝ е казал: „Мамо, Учителя е слънце на небето. Блажени сте вие, че можете да се доближите до Него. Ние тук не можем да имаме досег...”.

– Разбирам и все пак не разбирам – как може да бъде всичко това?!

– Ако всичко разбереш, какво ще правиш после?

– Сигурно ще има какво да правя, но при случай ще питам Учителя.

– Не ти ли е достатъчно, че си видял тази неизказана красота?

– По това се различаваме с тебе...

– Добре, но сега побързай – и тя затича отново.

Той се усмихна и с едрите си бързи крачки стигна преди

нея при Учителя, който му подаде ръка. Той се наведе и я целуна. Когато вдигна главата си, Деяна го гледаше щастлива, усмихната.

* * *

Лидия отвори прозореца и се вгледа в широката права улица, на чието дъно, недалече, беше гарата. Тя вдъхна дълбоко напоения с аромата на цъфналата липа въздух и се отдръпна в стаята.

– Ще бъде много чудно, ако той наистина дойде днес – мислеше си тя. – Чудно, защото не ме напуска чувството, че ще дойде...

– Како Лиде – чу тя гласа на момичето откъм кухнята, – обелих картофите.

– Добре, добре, Станке, сега идвам – и Лидия, като надникна пак към улицата, отиде в кухнята.

– Станке, ти чу ли да пристига следобедният влак от София?

– Не, не съм чула.

– А какво изсвири?

– Може някой локомотив... Я пак маневра правят.

– Ако не е дошъл влакът, значи закъснение има.

– Но някой ще дойде ли?

– Чакаме един гост.

– За днеска ли?

– Не е определил точно за кога, но кой знае защо, от тази сутрин все ми се струва, че някой ще дойде.

– И с баба беше така. Като рече: „Нещо ми шепти, че така ще стане” – и точно така ставаше.

– Тъй ли?

– Тъй. Дядо като бил на война, един път цял ден нещо ѝ шептяло, че той ще дойде в отпуска. И наистина, по тъмно някой похлопал на портата, че като го нямало, залоствали я вечер отвътре здраво. Баба тогава била още млада, отърчала и какво – дядо с войнишките си дрехи, изправен, цял-целеничък. И не само тогаз, но много пъти

се е случвало да става това, което ѝ се шепти.

– На мен не ми се шепти, ами имам чувството, че гостът днес ще дойде. Такова нещо не помня да ми се е случвало друг път. Даже казах на бате ти Сашо, че ако наистина дойде гостът, за мене ще бъде чудо.

– А за баба никак не беше чудо. И като стана време да умре, каза на мама: „Мино, омеси днес повече хляб, да е готов, че ще потрябва. Таз вечер си отивам”.

– Ами, ще си отиваш?! Къде ще си отиваш? – рече ѝ мама. – Нищо ти няма.

– Аз ти думам, пък ти, както щеш – каза баба и ме прати да извикам двете ѝ дъщери, да се прости с тях. Събраха се всички – зетъове, дъщери, снахи, синове, внуци – и всички се смеят. Само аз не се смеех, а плачех. Знаех си: каквото каже баба – става.

– И стана ли?

– Стана. Вечерта тя се уми, че два-три дена беше лежала и не си беше мила лицето. После се помоли пред кандилото и си легна. Разотишли се бяха всички. По едно време баба ми рече:

– Станке, чедо, не плачи, айол, че ми става тежко, ами иди, та повикай майка си.

Аз станех и като се върнахме с мама, баба беше си вече отишла. И сега, като има нещо важно, все я сънувам. Тая сутрин, преди да се събудя, гледам я, иде – засмяна, весела...

– И какво?

– Нищо, часовникът иззвъня и аз се стреснах, събудих се. Кой знае какво щеше да ми каже.

– А друг път какво ти е казвала?

– Много работи...

– Например?

– Ами преди три недели, преди да дойда още у вас, гледам: баба иде, ама уморена. Рече ми: „Станке, чедо, от много далеч додох да ти река, че утре ще додат едни хора да те викат да им помагаш вкъщи. Да не си отказала, ами да идеш, щото сетне с тия хора ще идеш у столицата да

видиш...”. Но не можах да чуя кого ще видя, защото мама ме разбуди. „Хайде, каже, за кога ще спиш, срамота е!”.

– А можеш ли да я помолиш да ти се яви насън?

– Не мога. Кога тя иска, само тогава... Како, май че се звъни.

– Тъй ли?! Ами пътната врата е отворена, да влезе.

– Може да е гостът, дето го чакате, и да не смее да влезе.

– А не сме чули кога е дошъл влакът – сие Лидия престилката си и се втурна към външната врата. Там бе застанал Станимир.

– Заповядайте, влезте – отвори широко вратата Лидия.

– И аз почнах нещо да предчувствам. От тази сутрин все мислех, че днес непременно ще дойдете.

– Много се радвам – ръкува се Станимир и влезе в чистия двор.

Пред къщата дворът беше постлан с плочки, а по-нататък цъфтяха рози и други цветя във фигури, обградени с чимшир. Алейките между чимшировите фигури бяха постлани с жълт пясък.

– Много е хубава градината ви – спря се пред нея Станимир.

– Да. Много ми е приятно да се занимавам с цветята... Обичам ги. И те се надпреварват да цъфтят.

Гледайки ги, Станимир се вслуша. Някой свиреше на пиано и пееше. Лидия се усмихна.

– Моят син има гостенка. Елате да ви запозная – и тя се отправи към стълбището, но после се спря, за да може Станимир да мине напред.

– Вървете – отстъпи той. – Вие сте домакинята и знаете где да водите.

– Вие бяхте веднъж, но все пак... – и Лидия заизкачва каменните стъпала.

– Наистина гостенката пее хубаво – спря се Станимир и се вслуша.

– По-добре е да я видите – усмихна се Лидия, като отвори вратата към хола.

Станимир не бе мислил какво е съществуването, което пее, но все пак остана изненадан от това, което видя. На пианото свиреше и пееше 8-9-годишно момиченце в розова рокличка, а до него, на по-нисък стол, седеше Тони, вперил поглед в нея. В този поглед имаше нещо необикновено. Какво? Станимир не можеше да определи.

– Еми, нашият многоочакван гост дойде – обърна се Лидия към момиченцето. – Ела да се запознаеш.

Малката стана от стола, но не пристъпи, остана права до пианото. Станимир се усмихна. С няколко крачки той отиде до нея и се ръкува.

– Моят приятел Тони – представи го тя.

– Ние се познаваме – хвана той меката ръка на Тони, като се стараше да преодолее неприятното чувство, събудено от досега с нея.

– Еми – обърна се Лидия към малката, – изпей и изсвири нещо на госта, а аз ще отида за малко в кухнята... Ще ме извините – обърна се тя към Станимир, – трябва и да обадя на Сашо за идването ви... Ще се зарадва много.

– Бъдете свършено спокойна, на мен ще ми бъде особено приятно да послушам малко музика.

Лидия излезе, а Емилия запита госта какво би искал да изпее и да изсвири. Тя се държеше със свободата на голяма, затова той каза:

– Не зная вашия репертоар... Изпейте и изсвирете това, което желаете.

– Обичате ли „Аида“?

– Да.

– Ние я имаме на плочи. Когато си науча уроците, винаги пускам тази от плочите, в която Аида и Радамес са зазидани в гробницата. Някой път пък татко е Радамес, аз – Аида, и пеем заедно, а Жени плаче. Вие знаете ли да пеете?

– Пея, но не много хубаво.

– Нищо, аз сама ще пея. Тони – обърна се тя към него, – сега за тебе ще пея.

В погледа му се забеляза някакъв проблясък, а на

устните му се появи нещо като далечна усмивка.

Изведнъж стаята се изпълни с необикновено хубавия глас на малката, но миг след това стените изчезнаха. Остана само гласът на Емилия, който се чуваше все по-отдалече и по-отдалече. Някой разгръщаше сякаш страниците на огромната книга на живота, защото пред него се явяваха и изчезваха картини. Откога?

Изглежда Невидимият откри исканата страница и Станимир се намери в нощно заведение. Въздухът бе пропит от изпарения на човешки тела и алкохол.

На естрадата пееше някой. Кой? Не можеше да се разбере, защото настана суматоха. Едно момиче си проправяше път към вратата, но беше настигнато от мъж, който грубо го хвана за голото рамо.

– Оставете ме да си отида – разплака се момичето, – тази вечер не мога повече да пея. Мама умира... не мога...

– Не ми минават на мене такива номера... Не можеш да ми проваляш вечерите с твоите капризи.

– Не е каприз... Казвам ви, мама е сама, смъртно болна... – издърпа се момичето и хлипащо се втурна към вратата. С няколко бързи крачки мъжът го настигна и камшикът, който кой знае защо държеше в ръката си, изплющя по голия гръб на девойката. Тя се преви и изплака от болка. Втори удар направи нова червена бразда на деликатния ѝ гръб.

Никой не бе видял кога вратата се бе отворила. На прага стоеше висок млад човек, гледащ необикновената сцена. С един скок той се намери до момичето и камшикът, вдигнат за трети удар, се стовари неочаквано върху него. В очите му блесна тъмен огън. С необикновена ловкост младежът грабна камшика и го стовари многократно върху този, който бе го вдигнал срещу момичето. Девойката прибра с ръка разпилените си коси. Очите на Станимир се срещнаха с нейните. Хладна пот обнiza челото му. Девойката се превърна в малкото момиче, свирещо на пианото.

Пияните мъже по масите сякаш отрезняха. Полуголите момичета се прибираха като подплашени кошути в

най-отдалечения кът на заведението.

– Стига, не го бий повече! – извика момичето.

Човекът счупи камшика на няколко парчета и го запрати в краката на този, който се извиваше под ударите му.

– Ти си най-добрият човек! – коленичи пред него девойката.

От гърдите на непознатия се изтръгна груб хрипкав смях. Но момичето сякаш не чу това и като милваше дрехата му, говореше:

– Ти имаш най-доброто сърце, заведи ме при моята майка, която умира, и после цял живот ще пея песните си за тебе.

Странна усмивка се появи по грубото и сурово лице на непознатия. Къде, кога беше виждал Станимир тази усмивка?! После усмивката се замени с мрачност. Дълбоки гънки прерязаха челото на мъжа и тъмните като нощ очи се спряха върху момичето, което продължаваше да милва с белите са ръце дрехите му и да говори:

– Ти ме спаси, ти ме спаси... Аз ще пея и ще те обичам през целия си живот. Ти си най-добрият човек в света... – и девойката, като хвана ръцете му, ги целуваше една след друга.

Странен смут се изписа по лицето на младия човек. Той издърпа ръцете си, погледна ги и ги скри зад гърба си.

– Заведи ме при майка ми – замоли го момичето, – защото без тебе ще ме настигнат и ще ме върнат.

Той поклати едва доловимо глава на съгласие.

– Трябва да платите – приближи се битият, – щом като тя няма да пее.

Младият човек извади една кесия и я хвърли в лицето му.

Светлина бликна от очите на момичето и то обгърна коленете на своя спасител. А в очите на младия човек се спусна по-тъмна нощ и гънките около устните му станаха по-дълбоки.

На Станимир се стори, че и друг път е виждал този

човек. Къде, кога? В същия момент като че ли той усети мисълта му и се обърна. Станимир потръпна. Беше мъчителят на Джеси, синът на инженера.

– Оттам може би е почнало приятелството им – помисли си Станимир.

– Много по-отдавна – чу той нечий глас до себе си.

Старецът ли беше?

– Тогава имаха случай – продължи гласът – да ликвидират някои стари кармични задължения, но тя...

Навярно се отвори нова страница от книгата на живота, защото Станимир се видя в богато наредена стая. Върху тигрова кожа се бе излегла девойката от вечерното заведение, а до нея, полулегнал – млад красив момък. Чу се хлопване на врата. Момъкът моментално изчезна. Къде? Станимир не можа да види, но забеляза, че в стаята влезе този, който бе я спасил от камшика.

Момичето се изправи мрачно.

– Казах ти да не идваш повече!

Тъмна нощ се спусна в очите на влезлия. Страдание набразди с по-дълбоки гънки лицето му. Устните му промълвиха:

– Ти отново ме връщаш в ада, от който заради тебе исках да изляза. Едни убиват мъката си с пиянство, а аз – с жестокост към другите.

Той се обърна и излезе. Нечия ръка затвори книгата на живота и миналото отново се скри в гънките на вековете.

Станимир прекара ръка по челото си, оросено с пот. Една врата се отвори. Чу се трясъкът от счуване на чаша.

– Харесва ли ви пеенето? – чу той гласа на домакинята до себе си.

– О, да! – спомни си той за Аида в гробницата.

– Как ви се вижда гласът ѝ?

– Великолепен.

– Ако не я виждате, не можете да си представите, че пее дете.

– Да, рядко обработен глас.

– Така се е родила... Преда да проговори, е пеела мелодии.

– Аз съм проговорила късно – намеси се неочаквано в разговора момиченцето.

– Защото не ти е трябвало – усмихна се Станимир.

– Да говоря ли?

– Естествено, мислила си, че и с мелодии може да се разбира човек.

Емилия спря сериозно въпросителен поглед върху него.

– Той се шегува – погали я Лидия.

– До известна степен... Цигулката не говори ли на човека без членоразделна реч?

– Аз обичам повече пианото – авторитетно каза малката.

– А аз – цигулката – рече Станимир.

– Свирийте ли? – запита го домакинята.

– Не, само обичам да слушам.

– Много по-лесно е да слушаш – каза сериозно Емилия.

– Наистина, по-лесно е, отколкото да се свири – отвърна Станимир, изненадан от мисълта на малката.

Чуха се гласове в коридора. Вратата се отвори и влязоха инженерът, една млада жена и двама господата на средна възраст.

– Най-после дойдохте – пристъпи усмихнат инженерът към Станимир.

– Дойдох – отвърна той, като забеляза, че дори когато инженерът беше усмихнат, тъгата от очите му не изчезваше.

– Това са моите най-добри приятели – представи инженерът тези, които бяха влезли с него.

– Толкова много ви очаквахме – заговори със светлина в очите младата жена, – че всеки изминат ден, в който не идвахте, ни се виждаше вечност.

– Съжалявам, че съм ви карал толкова много да чакате, но така се случи.

– Нищо, нищо, нали дойдохте, това е важното – побърза

да го успокои младата жена.

– Седнете – покани всички инженерът, като кимна към столовете.

– Мислехме – подхвана отново младата жена, – ако и днес не дойдете, под арест да ви докараме тука.

– Вижда се, усетил съм вашето намерение – усмихна се Станимир, – и затова побързах да дойда.

– За вас толкова много съм слушала, че казах на Лъчезар: ако вие не дойдете, в събота ние щяхме да дойдем в София.

– Почвам да се чувствам неудобно... Кой може да ви говори толкова много за мене?

Младата жена беше готова да отговори, но види се, че нечий пръст, безмълвно сложен на устните, я накара да замълчи. Сянка за миг замени светлината в очите ѝ и тя, излизайки от неудобството, в което бе попаднала, каза:

– От толкова много хора може човек да чуе за вас.

– Аз съм им говорил доста – дойде ѝ на помощ инженерът.

– А аз имам роднина, братовчедка в Братството – заговори мъжът, наречен от младата жена Лъчезар. – Трябва да си призная, че тя ни е говорила доста... Канила ни е да отидем на Изгрева, но аз съм се отнасял с известно предубеждение към това. Много пъти на нейните сериозни доводи по някои духовни въпроси съм отговарял с шеги.

– Аз пък винаги съм се интересувала сериозно от духовните въпроси, но Лъчезар, който във всяко друго отношение е бил добър, се е обявявал решително против това – с горчивина каза младата жена.

– Защото съм мислил, че окултната наука не е за всекиго, особено за млади жени.

– Има ли основание да мисли така? – обърна се тя към Станимир.

– Няма.

– Видя ли? – просия отново жената.

– Остави, Женя, нека да чуем по-добре какво ще ни каже господинът, отколкото да се разправяме ние.

- Но аз исках този въпрос да се изясни.
 - Ти знаеш моите съображения, поради които съм се противопоставял.
 - Да, но ако те не се основават на някаква истина?
 - И за това ще говорим с госта.
 - Дълго ли ще разговаряте? – попита неочаквано момиченцето, което държеше Тони за ръка.
 - Защо, Емче? – обърна се също с въпрос младата жена.
 - Защото ще отидем в стаята на Тони да пишем.
 - Добре.
 - Ще ме повикате, като си тръгвате.
 - Да.
- Всички очи неволно бяха спрени върху двете отдалечаващи се фигури, хванати за ръка.
- Любовта е нещо велико – помисли си Станимир. – Само тя може да преодолява грозотата.
 - Не само любов, но и задължение – чу той тихия глас в себе си.
 - За вас сигурно животът е много интересен – обърна се Жени към Станимир.
 - Мисля, че за всички е интересен – отвърна той.
 - От няколко дни, откакто ви очакваме и си мисля за вас, казвам си: колко ли по-различен изглежда светът за вас, отколкото за нас.
 - Защо?
 - Много просто. Ние гледаме и схващаме света само с нашите обикновени сетива и затова може би виждаме само нищожна частица от него. И тази нищожна частица е изпълнена с толкова противоречия, че просто не ти се иска да живееш. А за вас сигурно всичко е ясно, разбрано...
 - Не всичко – усмихна се Станимир. – Само Бог знае всичко. А ние „отчасти знаем и отчасти тълкуваме” – цитира той стиха от Евангелието.
 - Лесно ли се постигат окултните знания?
 - Както всяка наука и изкуство... Изисква се постоянство, работа и себеотричане.
 - Моята другарка – намеси се Лъчезар – напоследък...

– Ах, защo напоследък... – прекъсна го съпругата му.

– Добре, да се изразя по-точно: тя винаги е имала слабост към проникването в неznайното, отвъдното, но напоследък, може би след разговорите ни с инженера и неговата съпруга, тя само за това мисли и говори. Искa, настоява да види вашия Учител. А аз, трябва да призная искрено, загубих една другарка – не искам да загубя и втора.

– Как я загубихте? Заради Учителя?

– Не. Не съм искал това да кажа.

– Но така излезе – забеляза Женя.

– Може. Но за мен е важна не причината, а това, че съм я загубил – тя почина. И не бих искал пак да се повтори този факт...

– Но защo мислите, че ще се повтори? – запита сериозно Станимир.

– Ще бѣда пряк към вас.

Станимир кимна леко с глава.

– Чувал съм, че който отива там, си изоставя семейството...

– А аз мисля – намеси се другият, мълчащ дотогава човек, – че този, който отива там, предварително вече е изгубил семейството си.

– Как така? – повдигна учудено вежди Лъчезар.

– Много ясно. Там отиват, за да се утешат жени и мъже, изоставени от съпруга или съпругата си. Те предварително са се разправяли или карали.

– Не, не – настоя Лъчезар, – аз съм чувал, че жени от добри семейства са изоставяли съпрузите си, след като са отивали там.

– За мен това не е чудно – намеси се жена му. – Ако жената е имала духовни стремежи, а мъжът – материалистични и егоистични, то...

– Искаш да кажеш, че аз съм такъв?! – пламна съпругът.

– Не, говоря принципно. Искam да кажа, че причината за разделянето на хората от тези добри семейства, за които говориш, може да е в несъответствието

на характерите им, а не в това, че са отивали да слушат какво говори един мъдрец...

– Там е въпросът, че мъдростта не е за всички.

– И аз така мисля, че тя е за тези, които имат стремеж към нея.

– Значи аз нямам стремеж към нея! – избухна Лъчезар.

– Не съм искала да кажа това.

– Не си искала, но го казваш.

– Но защо вземаш думите ми към себе си?

– А към кого? Щом не те пускам, значи трябва да се отнасят за мене.

– Аз мисля, че не ме пускаш по причина на това, че си криво осведомен за нещата, а не защото не обичаш мъдростта.

Станимир и другият гост се усмихнаха. В този момент инженерът, който бе излязъл от стаята, се върна.

– Ето какво – заговори тихо Станимир, – опасността, да се изразя на наш език, не седи в това, че сестрата – посочи той към Жени – ще отиде... при Учителя и ще остане там, а тъкмо обратното: братът е този – кимна той към Лъчезар, – който няма да се отдели от Него.

– Защо? – попитаха и двамата съпрузи заедно.

– Защото вие сте музикант, нали?

– Да. Отде познахте?

– По сърденето.

Всички се засмяха.

– Значи аз не трябва да го напускам – усмихна се младата жена.

– Да, защото той ще навлезе в един чуден музикален свят и на всичко онова, което е чувствал в душата си, без да е могъл да го изрази, ще му даде ход и правилен израз. С една дума – за него ще започне творческа епоха.

Лъчезар го слушаше с приковани в него очи.

– Това, което сте търсили в чужбина и не сте го намерили, и това, което сте чувствали тук – посочи Станимир гърдите си, – поради което не сте намерили покой и сте се чувствали отвсякъде неразбран...

– Отде знаете това? – запита с мрачна съсредоточеност Лъчезар и спря изпитателен поглед върху жена си.

– Как може аз да му кажа нещо, нали за първи път виждам човека – огорчено каза Женя.

– То е написано върху вас – спокойно му каза Станимир.
– Вие приличате на води, затворени всред високи скали със съвсем тесен излаз. Трябва ви слънце и водите да намерят широк, спокоен излаз.

– Да, това е вярно. Трябва ми слънце, простор, тишина, за да се роди музиката, която намира постоянно в мен...

– Тъкмо това иска да направи тя.

– Кой? Тя?!

– Да, вашата съпруга. Тя има интуиция, ръководство... вътрешно... Тя вижда или сънува една млада жена.

– Вярно – тихо каза Женя. – Сънувам често неговата първа съпруга...

– Тя иска да му помогне... чрез вас, понеже вие сте необикновена...

– Господа – влезе домакинята, която бе излязла веднага след идването на гостите, – заповядайте на вечеря.

– О Лидия, чакай – запротестира Жени, – точно сме на най-интересното. Как може човек да мисли сега за ядене, когато слуша такива чудни неща.

– Какви? – запита домакинята.

– Представи си, той знае, че сънувам Галя, първата съпруга на Лъчезар.

– Интересно! – спря поглед домакинята върху Станимир.

– Да, много интересно. И знаеш ли?! Казва, че Лъчезар ще даде нещо в музиката, ще започне неговият творчески период, за който ти знаеш колко отдавна мечтае, очаква го.

– Вашият Учител приема ли всички? – запита неочаквано Лъчезар.

– Доколкото зная, приема.

– Не, не приема всички – намеси се домакинята.
– Например...

– Остави сега... – меко ѝ каза инженерът. – По-добре е да се уговорим за екскурзията, за която още в София бяхме говорили с него. Ще бъде приятно за всички да отидем заедно на планината...

– Нека утре... тъкмо е събота – плесна радостно ръце Жения. – Боже мой, да идем на планината. Колко се радвам!

– Защо се радваш? – отпрати замислен поглед към нея Лъчезар.

– За тебе, за това, че ще работиш, ще твориш... Радвам се за всичко, за всичко, даже на това, че живея!

– Еее, това е много хубаво! – забеляза Станимир.

– Нали? – просия Жения. – А Лъчезар не може да разбере – иска все да съм сериозна. А аз мислех, че музикантите са весели хора.

– И си се измъчвала, нали?

– Не, не съм се измъчвала, бях изненадана...

– А сега да почетем домакинята и да отидем на трапезата – каза Станимир, за да прекъсне спора им, – защото домакините не обичат да им изстине гозбата.

– Ето, сега ми харесвате – обърна се Лидия към него, – защото наистина не обичам да изстива яденето.

– И сигурно ще е много хубаво – усмихна се Станимир.

– О, Лидия е най-добрата домакиня – стана от стола Жения. – Тя знае да прави такива чудни сладкиши!

– И създава по-добро настроение на околните, отколкото музикантите.

Жения се канеше да му отговори, но в този момент Лидия я хвана под ръка и рече:

– Ела, ще ми помогнеш да нарежем тортата, докато аз разсипвам яденето.

– С най-голямо удоволствие, Лиде – тръгна с нея Жения, а след тях – и другите.

* * *

Станимир вървеше сам по пътеката нагоре в планината и си мислеше за всички онези чувства и образи, които са

изпълвали неговата душа, когато е чел „Под игото” или други книги, в които се е описвало как четите на много войводи са намирали убежище в родния Балкан. Струваше му се, че Стара планина е живо същество, което е вземало участие в живота на поробените българи и е била тяхна закрилница. Той я бе обикнал като родна майка. Там, зад океана, всичко българско му беше безкрайно скъпо. България и Стара планина – Балканът, за него бяха така преплетени, че не можеха една без друга.

Сега той вървеше по нея... свободен. Самата тя е чудно хубава със своите гори и поляни, а някога по тези пътеки са бързали да се укроят остатъци от чети, гонени от турска потеря. Колко страдания е минал българският народ... и колко жертви са дадени за свободата! Слезли са големи души от невидимия свят, готови на жертва. Само големите души са готови да се жертват за другите. С имената на тези големи души е изпъстрена историята на нашето освобождение от турско иго... И тези големи, пламнали като факли души, са събирали тук други запалени от огъня им души, готови да живеят и да мрат за свободата на родината. Из тези шумаци са се криели...

– За какво мислите? – изравни Лидия стъпките си с него.

– За тези, за които свободата на родината е била по-мила от живота... И за тази закрилница майка – Стара планина, която ги е приютявала в пазвите си.... Знаете ли, там, зад океана, като юноша съм мечтал да видя Стара планина, да ходя по нейните дебри и усои. Обичал съм България и съм се чувствал горд, че съм българин, макар че по убеждение съм искал да бъда от тези, чиято родина е цялата Земя, и да съм член на най-голямото общество – човечеството.

– Аз също обичам България. Като бях малка, струваше ми се, че най-хубавото име на държава е България.

– Може и наистина да е така. Моята сестра ми изпращаше една поредица от исторически книжки. Между тях имаше една за траките. Там прочетох нещо, което много ме изненада. Те са имали бог Благар – бог на

Слънцето. И те имат същия мит за раждането на Благар, както християните – за Христос. Но между другото си помислих: не произхожда ли името България от този бог Благар?

– Това наистина е много интересно, но доколкото сме изучавали някога нашата история, не е споменавано такова тълкуване за името на нашата родина.

– Сигурно – усмихна се Станимир, – аз го казах само като едно мое хрумване, възникнало в мене, когато четях тази книжка.

– Вие тук ли ще останете?

– Сигурно не.

– Ще си отивате ли?

– Мисля, че да.

– Навярно не скоро...

– Мисля, че скоро.

– Защо тогава отговаряте „мисля“?

– Защото не съм абсолютно сигурен или не бих искал да бъда абсолютно сигурен.

– В какво?

– Че ще отпътувам скоро.

– Предпочитате ли да останете?

– Не точно това...

– Тогава?

Станимир замълча.

– Извинете – заговори някак виновно Лидия, – но ми направи впечатление, че вие, който говорите с такава увереност...

– За себе си понякога човек може да говори с най-малка увереност.

– Защо?

– Защото много работи не знае, а други не би искал да знае.

– А аз мислех, че за вас всичко е ясно и вървите леко, гладко, защото пътят ви е ясно очертан.

– Не. Само Един знае всичко – Бог. След Него всички същества малко или много са поставени пред някаква

неизвестност. Колкото едно същество е от по-висока йерархия, толкова повече знае и може, но това не значи, че то не може да се озове пред неизвестност. Повисшите откриват на по-нисшите същества известни истини, доколкото мислят, че те могат правилно да бъдат възприети и приложени в живота.

– А човек не може ли сам да достигне до такова развитие, че да не се нуждае други да му разкриват истините?

– Учителя казва, че най-високата степен на човека е светията. След това той минава в ангелския свят, като заема най-нисшата степен от стълбицата на ангелите. Но във всичкото това развитие винаги има други, по-висши същества, които ще знаят повече от него, и именно те ще му разкриват това, което той не знае...

– Моят съпруг ми разказа историята за Тони – промени отведнъж разговора Лидия. – Това може да е логично, но за мен е невъзможно да го приема... Впрочем сега, след като мислих доста от вашето първо идване, мога да разсъждавам по-трезво, но най-напред се бунтувах страшно срещу вашия Учител, когато Той е споменал за престъпленията на Тони в миналото.

– Боляло ви е много...

– Да, много. Колко дни и нощи съм мислила, колко много съм плакала и колко безкрайно много съм страдала, не можете да си представите... Може вашият Учител да е казал една истина, но тази истина беше за мене страшен удар, който ме разтърси ужасно.

– Считал ви е за силна...

– Мислите ли?!

– Да, и че можете съзнателно да заработите за оправянето на някои минали погрешки.

– О, само да можех!

– Човек сам не може, но ако е готов да слуша, ще има кой да му помогне.

– Аз съм готова да слушам, ако има кой да ми каже как...

Станислав се обърна и я погледна.

- Днес разбрах защо Учителя ме праща при вас...
- Учителя ви изпрати тук?!
- Да. И ще знаете, че когато един ученик е на дъската, учителя не може да му подсказва, макар и да желае той добре да разреши задачата си.
- Какво искате да кажете?
- Че когато ми е казал една страшна истина, Той е искал да види, поне така аз мисля, как вие ще реагирате.
- Ужасно се бунтувах... Мълнии и бури се развихриха в душата ми и порой от сълзи се изливаха. Най-после издигнах ръце към небето и казах: ако има Бог, нека ми помогне да разбере, да проумея всичко това. Защо родих това дете... и какво трябва да направя...
- Ето, този вик е чул Учителя...
- Възможно ли е такова нещо?!
- Напълно. Хората нямат представа за неизказано големите Му възможности.
- Считате, че ме е чул и ви е изпратил?
- Да, но Той никога няма да ви каже това.
- Защо?
- Защото не е човек като нас – да изтъква какво е направил. Освен това Той счита, че само Бог прави доброто, а Той е Негов изразител.
- Тогава Той е много велик.
- Но е приел дрехата на най-голямото възможно смирение, затова хората не могат да Го познаят и приемат.
- Сега ми е по-леко.
- Радвам се.
- Пътеката бе стигнала до реката, върху която имаше дървено мостче. Покрай реката растяха къпинови, малинови и други храсти. Около тях цъфтяха цветя, а по-нататък се тъмнееха високи букови гори. Непосредствено до реката, в пукнатината на скалата, цъфтяха карамфили.
- Да почакаме приятелите – предложи Лидия.
- Добре – съгласи се Станмир и седна на един от заоблените камъни край пенливата река.
- Аз казах на Сашо, че ще ви настигна и ще поговоря с

вас, затова той ги задържа да вървят полека.

Станимир само я погледна.

– Нямате представа колко съм измъчила този човек – продължи тя, – страшно съм го измъчила. Виждате ли неговия поглед – и когато се усмихва, пак е тъжен. Мисля, че мъчно може да се намери по-добър човек от него, и въпреки това съм го измъчвала, макар че от това двойно повече съм страдала и двойно повече съм го обичала... И всичко това заради малкия, въпреки че съм съзнавала, че той в нищо не е виновен... Просто съдба, или както е казал вашият Учител...

– Карма.

– Какво ще рече карма?

– Закон за причина и следствие. Да имате кармична връзка с един човек, значи да сте се срещали с него някога и да сте създали отношения, които ви свързват. Тази връзка може да ви носи радост или страдание, в зависимост от това, какви са били отношенията ви в това отдавнашно минало. Ако единият е причинявал страдания на другия, то в този живот...

– В този живот – усмихна се Лидия – пострадалият в миналото ще бъде груб, избухлив, лош към оскърбителя, без сега да има някаква обективна причина за това.

– Радвам се, че знаете това.

– Марина ми го обясни най-подробно.

– Добре е направила, но това може да се избегне или намали до известна степен при едно просветено съзнание.

– Как?

– Знаейки, че това състояние на другия се дължи на едно далечно минало, да не дава ход на отрицателните си мисли, чувства и постъпки. И по този начин ще си създаде едно добро бъдеще.

– В какъв смисъл бъдеще?

– Във всякакъв смисъл – в сегашния си живот и в едно идващо прераждане.

– Вие постигнали ли сте всичко това?

Станимир се усмихна.

– Не ви изпитвам. Само се интересувам дали може това изобщо да се направи.

– Може в различни степени: едни се стараят, други постигат малки резултати, а има и такива, които са постигнали много големи резултати.

– Вие от кои сте?

– От тези, които се стараят.

– Много сте скромни.

В това време по пътеката се зададе Тони, воден за ръка от неговата приятелка. Станимир видя как Лидия трепна. Големият контраст между двете същества действаше като удар.

– А за тях какво ще кажете? Пак ли карма?

– Да, и то много интересна. В природата всичко се използва за добро. Едно неизпълнено някога обещание сега идва като най-голямо добро.

– Какво обещание?

– Емилия е обещала някога да го обича и да пее за него.

– Странно – заговори Лидия, загледана в пенливите води на реката, – тя сега само за това говори: че ще отпътуват заедно и че ще пее на най-големите сцени за него.

Станимир нищо не отговори. Като се обърна към него, на Лидия ѝ се стори, че той е толкова вгълбен в себе си, че когато двете деца наближиха, тя тури пръст на устните си, като посочи Станимир. Емилия, която като възрастна разбираше всичко, поклати глава и децата на пръсти минаха край тях, после пое по дървеното мостче и се спряха недалече край реката. Емилия накара Тони да седне на един камък, а самата тя затърси нещо из храстите. След малко, вдигнала ръката си, показа на Лидия няколко стръка ягоди, които подаде на Тони.

Откакто момичето се бе появило в живота на Тони, Лидия чувстваше голямо облекчение. Имаше кой да се занимава с него – и най-вече да го обича. Емилия беше първото същество, което не потръпна, когато видя Тони.

Напротив, тя прояви нежност и внимание към него, което накрая Лидия едва ли не цяла нощ да плаче. Но накрая тя почувства някаква лекота и приятност. Стори ѝ се даже, че някакви любящи майчини ръце я люлеят и тя заспива в тях. Кои бяха тези майчини ръце и кой бе заменил голямата ѝ мъка с приятно чувство, тя не знаеше, не питаше. Само ѝ беше приятно, приятно.

На сутринта Лидия с изненада забеляза, че доброто чувство и настроение не изчезнаха и за първи път след толкова години на терзание и мъка, за преголямо учудване на самата себе си, тя запя. Тогава в нея се зароди една мисъл – да има друго дете и това дете да бъде здраво, нормално. Но кой ще ѝ каже дали ще бъде такава?

Като повдигна главата си, погледът ѝ попадна на Емилия, която подаваше нови набрани ягоди на Тони. Шумът на реката, свежият въздух, красотата на планинския кът, където се намираха Тони и Емилия, събуждаха някакво странно чувство у Лидия, че те наистина са отдавна познати, близки един на друг. И тя, като се обърна към Станимир, заговори:

– Вие ми казахте, че Тони и неговата приятелка ги свързва някакво общо минало. Като ги гледам тук, може би поради обстановката, за първи път у мен се ражда чувството, че в това, което ми казахте, има известна истина. Освен това в мен ярко се очертава сега фактът, че тя навлезе в живота на Тони не като чужда, а като отдавна позната. Интересували ви нейното първо идване при Тони?

– Да, много би ми било интересно.

– Лъчезар е бил приятел на Сашо от детинство. Макар дълги години да не се бяха виждали, завръщайки се в града ни, Лъчезар ни споходи с новата си съпруга и с Емилия. Вечерта мина в приятни приятелски разговори, в спомени за различни приятели, за различни случки през юношеските им години, от които разбрах колко сърдечни приятели са били двамата. На другата сутрин, застанала на широко отворения прозорец, бях се загледала в планината, когато отдолу звучен гласец ми извика:

– Леличко, Тони спи ли?

Останах изненадана, като видях Еми, и ѝ отговорих, че спи.

– Аз отивам на училище – продължи тя, – но тръгнах по-рано, за да го поздравя, ако е станал.

Бях поразена. „Какво всъщност би разбрал Тони от нейния поздрав?“ – помислих си аз. „А може би би разбрал!“ – мина лъч на надежда в моето сърце и аз заговорих също така сериозно, както малката, която ме гледаше със сините си като утринните небеса очи.

– Ето какво, Емичка, твоята идея е много хубава, но Тони има навик да спи до късно.

– Това никак не е полезно – зазвуча като песен гласът на малката. – Баба казва, че от всичко най-лошо е късното ставане.

Казах ѝ, че съм напълно съгласна, но че той е добил вече този навик.

– И то много лош – съвсем сериозно каза тя.

Усмихнах се от голямото несъответствие на малката детска фигурка и необичайната ѝ сериозност. Но тозчас побързах да вляза в сериозния ѝ тон, като се съгласих, че навикът да се спи до късно е лош и че ще трябва да се поправи.

– Аз ще се заема с това – отсече тя.

Погледнах я изумена. Чии думи повтаряше тя? Навярно на баща си, когато той се заема с някой малък палавник, който имаше талант да свири, а не му се свири.

– Добре – съгласих се аз.

– И то още сега – прозвуча твърдо музикалният ѝ гласец. – Имам време за училище. Ще му изпея една ария и той ще се събуди.

– Ооо, ария?! – поклатих аз глава. – Това вече е друг въпрос – и си позволих да се усмихна.

След няколко минути Емилия беше горе и я поведох към спалнята на Тони. Тя ме помоли да отворя вратата и застана недалече от нея. Когато след миг Еми запя, бях поразена. Наистина ли този глас излизаше от гърлото на

това дете?!

Отведнъж Емилия спря.

– Тази ария на Йоланта – заговори тя, – е моята любима ария, но не е подходяща. Ще му изпея една песен за събуждане, аз самата съм я съчинила. Баба много я харесва. Татко искаше да я поправа, но Женя каза, че е най-добре да си остане така, защото е моята първа композиция. Нали знаете, Женя е моята най-добра приятелка и нашите мисли за много неща напълно си приличат. С баба ние живеехме при нея в София. Но татко, като се върна от чужбина, поиска Женя да бъде и негова приятелка. Каза, че не е хубаво да искам тя да бъде само моя приятелка, и че ако аз се съглася да бъде и негова приятелка, никога няма да се разделим с Женя и ще ходим навсякъде заедно... тримата. Баба също каза, че Женя е толкова добра, че всеки, който я види, я обиква, и затова било съвсем естествено, че татко също я е харесал за приятелка. Освен това Женя свири много хубаво на пиано и преписва нотите на татковите композиции. Когато бяхме в Италия, Женя много му помагаше. Тогава той щеше да има голям успех, но се скара с господин Джовани и реши да се махнем оттам. Изобщо татко се скарва бърже с хората. И в София се скара с един професор и затова дойдохме тук. Но аз не съжалявам, защото се запознах с Тони.

Никак не очаквах последната фраза и неволно се усмигнах. Тя ме погледна въпросително. За да излезе от неудобството, ѝ казах, че очаквам да изпее песента.

– Ах, да, аз се отвлякох – каза сериозно като голям човек Еми и запя своята песенчица.

В песента се подканваше едно сънливо дете да стане, защото Слънцето е изгряло, птичките пеят и пчелиците и хората отдавна работят. За моя изненада Тони, който изобщо спеше много дълбоко, се размърда в леглото си и бавно отвори очите си.

– Моят приятел се събуди – прекрачи Емилия прага и се приближи до леглото му.

Бедният ми син я гледаше с кривогледите си очи и

ми се стори, че за първи път в него с пробужда някакво съзнание, което иска да се изяви като мисъл.

– Тони, ще станеш ли? – усмихнато го запита Еми.

– Пак – за преголяма моя изненада чух да казват устните на Тони, а очите му оставаха приковани в Еми. „Пак” беше думата, с която той изказваше желание да му се даде от това, което му харесваше.

– Какво пак, Тони, да изпея пак песента ли? – запита Еми.

Тогава заплаках. Това дете ме покърти с чувствителното си сърце.

– Сега ще ти изпея една италианска песен – продължи да му говори тя – не, ще изпея една испанска. В Италия татко имаше един приятел испанец, Антонио, който беше и мой приятел. От него научих испански песни.

Емилия запя. Мелодията беше много хубава, но тъжна. В очите на Тони се забеляза слаб лъч, който предаде на жълтото му лице израз на далечна усмивка. Това никога не бях забелязвала в моя син...

През тези няколко месеца констатирах оживление у Тони в присъствието на Еми. Отдавах го на чудната привързаност на Емилия към него. Тя го учеше с безгранично търпение да изговаря някои думи, да прави неща, които никога не бе правил, и той ѝ се подчиняваше за всичко, каквото и усилие да му костваше. Всичко това го отдавах на инстинкти, скрити в дълбочините на чудната човешка природа, които се явяваха като несъзнателен стремеж към противния полюс. Защото, въпреки всичката му деформираност, чувството на симпатия и привързаност у Тони е запазено съвсем нормално, както у всички живи същества, макар да не можеше да му даде съответния израз.

Сега, като ви разказах всичко това, за мен самата като че ли нещата стават ясни и аз ги приемам като реално станали в миналото. Но мога ли да ви запитам как ви се разкрива това минало или кой ви го разкрива?

– Принципно напредналите същества могат да повдигнат завесата на миналото...

– Къде са те?
– Във видимия и в невидимия свят.
– Добре е да вярва човек, че те съществуват.
– А още по-добре е да опитва, да се приучва да влиза във връзка с тях.

– Как?
– Както детето започва да учи от А, Б...
– Дълга работа.
– Обикновено ние, хората, все бързае. Особено относно окултните науки искаме да постигнем знания и възможности много бързо. А то се иска време, работа. Никое знание или изкуство не се добива лесно. За добиването на гимназиално и университетско образование се искат години, а за придобиването на известно изкуство са потребни векове.

– Векове?

– Мислите ли, че един гениален музикант или художник са придобили изкуството си в тези няколко години, през които са работили в този си живот? Те са работили през свои по-раншни превъплъщения и в настоящия живот градят върху миналите придобивки.

Чу се говор на приближаващи се хора иззад близкия завой на пътеката.

– Те вече идват – заговори Лидия, – а аз не успях да ви запитам за това, което исках.

– Има време.

– Все пак ще ви попитам набързо: кажете ми, моля ви се, ако имам друго дете, ще бъде ли здраво?

Станимир се замисли.

– Не ми отговаряйте веднага, ако не ви е възможно... проверете и тогава. Но защо се усмихвате така?

– Изненада ме вашият прогрес... и естествено, радвам се.

– Навярно вие помните още това, което ви говорих при вашето предишно идване. Но вие не знаете колко много съм мислила в дългите безсънни нощи.

– Това се вижда.

- От какво?
- От промяната у вас.
- Не мислете, че напълно съм се променила.
- Не, не мисля. Няма да бъде естествено. Бързите промени не всякога имат достатъчна основа, за да може да се разчита на тях.
- Забелязала съм, че всякога виждате в нещата добрата страна.
- Защото я има.
- Изад завоя на пътеката излязоха Лъчезар и инженерът. Лидия им направи знак да дойдат при тях. Инженерът държеше китка ягоди в ръка и ги подаде на Лидия.
- Това място ми е любимо – заговори той на Станислав, – още когато бях ученик...
- И когато си бил влюбен в Аничка – допълни Лидия.
- Остави това – махна с ръка инженерът и в тъжните му очи мина тъмна сянка.
- Ах, нищо, аз само така казвам – оправда се Лидия.
- Те винаги само така казват – подчерта Лъчезар, – а че това казване може да нарани човека, никак не мислят.
- Къде е Женя? – запита го Лидия, за да промени разговора.
- Остана назад с приятелката си.
- С майка ти, искаш да кажеш?
- Ако е майка тази, която е съгласна с всички други, освен с мене?
- Виждаше се, че Лъчезар не беше в добро настроение.
- Набързо са се скарали с Женя – помисли си Лидия, а гласно ги покани да седнат.
- Какви хубави ягоди – вгледа се в тях Лидия. – Саша винаги ги намира лесно. Помня, когато най-напред се запознахме, той ми поднесе пак такъв хубав букет ягоди.
- Сега го погали – забеляза със сърдит глас Лъчезар.
- Защо? Казвам една истина. Саша е бил винаги много внимателен и добър.
- Затова побърза да го захапеш, още като го видя.
- Ако е прозвучало така, съжалявам. Наистина, не би

трябвало да го казвам пред всички, но Саша знае, че аз почитам, дори бих могла да кажа, че обичам Аничка, която е имала нежно сърце и е напуснала Земята съвсем рано.

– С кестеняви коси ли е била? – неочаквано запита Станимир.

– Да, и с меки, канелени очи – допълни Лидия. – Имаме я на снимка, била е прекрасно същество.

– Готова е била на жертви – съсредоточено гледаше Станимир.

– И поради това си е заминала от Земята...

– Тя е тук – каза Станимир.

– Тук?! – учудено извикаха всички.

– Да, отишла си е преждевременно... И отново може да дойде между вас. Казва, че обича и двама ви.

Инженерът бе навел съвсем ниско глава. Стана неочаквано тихо и в тази тишина ясно се чуваше шумът на реката.

– Ах, ето ги – чу се гласът на Женья.

В същия момент Емилия запя. Инженерът леко трепна.

– Какво странно съвпадение – заговори Лидия, – песента, която пее Еми, е любимата песен на Аничка, както Саша ми е казал...

Когато Емилия завърши песента, никой не проговори. Неочаквано преминалият ветрец прошумоля през стройните буки. Тръгнаха нагоре мълчаливо. Само Еми безгрижно чуруликаше на Тони, водеща го за ръка.

Когато стигнаха горе при кошарите, Слънцето се скри зад високия отсрещен връх. Отстрани тъмнееха буковите гори. Овчарите разгониха рунтавите кучета и дойдоха да се здрависат с гостите. Инженера го обичаха в цялата околност. Достатъчно бе да разберат, че той е дошъл, и всички подкарваха стадата, за да го видят и да поговорят с него.

Овчарите се разтичаха да донесат мляко, масло, сирене за гостите. Само най-старият от тях, изправен на кривака си, искаше да влезе в разговор с майката на Лъчезар.

– И ти си излязла, а?

- Да, излязох.
- Да са поразходиш... Пъто не е лош, ала сака одене.
- Така е – неохотно отговори тя.
- Ти си майка на инженеро, а?
- Не, не съм, но го обичам като син.
- Е те, всите го обичат. Хората все харно хортуват за него. Добър ли е човеко, домилява ти на сърцето.
- Така е, добрината права човека мил – въздъхна майката.
- А тая щерка ли ти е? – посочи той Женя.
- Снаха ми е.
- А личи на тебе.
- Всички така казват.
- А сино ти дека е? – продължаваше да я разпитва овчарят.
- Тук е. Ето го там, приказва с онази жена.
- Тя е мойта стопанка – поизправи се той. – Втора ми е. Първата се помина рано, па остави пет дечурлига и все тая ги отхрани.
- Значи, добра е.
- Ааа, харна е. И синовете я тачат, па и снаите. От мене повече я тачат. За най-малио син очите щеше да ми извади да го проводим да учи, та да учи. И няма какво, стана пак на нейното – проводихме го.
- Еее, много добре сте направили.
- Добре то, добре, ама аз провождам парите, а той на нея писува писма: мале, та мале... Демек тя е станала причина да го проводим
- А на тебе никак ли не пише?
- Ха, пише, ама язи съм заборабил ръкописното писмо, та все она ми ги чете. Ази само печатно знам... вестници читем... кога има де. А тоя – промени разговора овчарят – види ми се като да не е българин – посочи той Станимир, който бе седнал на една отломка от скала, кой знае откъде дошла всред обширните зелени поляни.
- Българин е, но е живял от малък в Америка.
- Личи си, униформата му е по-друга... – каскетото,

сичко...

– Това е спортен костюм... И нашите ги носят в София.

– Може, я не сум одил у Софията от 40 годин. Се тука... и оти малко куцам с левио крак, и на войната не ме зеха. А ти колко годин имаш?

Майката на Лъчезар се усмихна.

– Имаш ли педесе – продължи разпита си овчарят, като не забеляза усмивката ѝ.

– Ааа, повече, петдесет и пет съм навършила – отвърна тя.

– Пък яз седемдесет съм навършил, но сичките млади овчари ги турям у поясо си.

– Ех, младите сега не са много яки.

– Не са. Като бях млад, приспивам стадото, оставим го на старио дядо Влас и право у селото на седянка, а сутринта, кога Слънцето огрееше върхищата, аз съм пак при стадото. Имаше една мома, Райка я думаха, зарад нея всите момци лудееха. За нея ми простреляха крако... Друга такава мома не съм виждал. И не е само до хубост, а беше блага, добра... Сирак беше, при баба си живееше. Криво няма да погледне, лошо няма да каже. От близки и далечни села идеха за нея. И един ябанджия я отвлече една вечер. Тогава ми простреля той крако. Пък аз бях тогива 18 годин.

Овчарят, облегат на кривака, наклони глава и замълча, вгледан в далечината. Подухна ветрец. Майката на Лъчезар, която беше седнала на стар трикрак стол, стана, защото почувства хлад. „Море от планини” – помисли си тя, гледайки безкрайните планински гънки, надолу обрасли с гъсти гори, а горе, по билата, се бяха ширнали огромни поляни.

– Чичо Стоянеее – проточи се ясен глас и ехото от отсрещния връх повтори меко и далечно думите му.

– Не могат без мене, един час не могат – повдигна си главата старият овчар и накуцвайки, пъргаво и леко забърза по посока на викация го.

Станимир, също почувствал хлад, стана от скалата.

– Изглежда, че ние с вас сме само гости – приближи се

той до майката на Лъчезар.

– Защо – учуди се тя.

– Защото всички други се втурнаха да работят.

– Лидия си е такава, навсякъде е домакиня... – да приготви вечеря, да се погрижи за нощуването. Пък Сашо, и той е като нея. Само... – тя не се доизказа.

Замълчаха. След малко тя отново заговори:

– Хората се питат защо на такива добри, интелигентни хора им дойде такъв син.

– Защото и злините, и добрините – заговори тихо Станимир, – които хората правят, не се губят, а природата ги записва... Така стоят някъде из пластове на времето и току се покажат неочаквано... И този, който ги е правил, трябва да плати за тях.

– Моята снаха ми говори много за вас, за вашите възможности да прониквате в далечното минало на човека. Това само по себе си е много интересно, но за мен е повече важно да зная как да постъпя днес, за да оправя отношенията си с моите близки.

– **Н**астина, най-важно е настоящето, но то е резултат на миналото... Но при едно съзнателно отнасяне към хората човек може да промени някои неща и заедно с това да си приготви едно добро бъдеще.

– Много мислих из пътя дали и аз да ви обезпокоявам с въпросите си и да ви занимавам с тревогите, които имам, след като другите ви занимават толкова много.

– Аз се уча от всичко това.

– Но не ви ли уморява?

– Зависи от човека, с когото разговарям, и от разговора, който се води. Има разговори, които уморяват, но има и такива, които отморяват и нахранват.

– Разбирам много добре. А може ли да ви занимава малко с моя син?

– Разбира се.

– На младини съм чела малко окултна литература и в светлината на тази наука виждам, че отношенията ми с моя син в миналото сигурно не са били добри. Той ужасно

се дразни, ако някой ми оказва почит и обич, отнася се специално за неговите съпруги. А така се случи, че и първата му съпруга ме обичаше, а също така и сегашната. Аз с нищо не съм по-добра към младите жени, отколкото към него. Първата му съпруга беше италианка. При едно гостуване у родителите ѝ тя заболяла там и набързо починала. Той се върна с Еми, съкрушен от скръб, но не след дълго отново отпътува. В това време моята приятелка, майката на Жения, ме повика в София. Беше неизлечимо болна и почина в ужасни страдания. Помоли ме да останем при Жения и да се грижа за нея като майка. Жения беше последна година в консерваторията, когато Лъчезар се завърна. Изведнъж намери, че докато той скитал немил-недраг по света, ние тук си живеем, без да помислим за него. Понякога ми се струва, че той съвсем съзнателно иска да ми причини някакво страдание и тогава ме убеди в това. Намери, че Жения му е потребна за изкуството му, че не може повече без детето, и тримата отпътуваха за чужбина, като ме оставиха сама, потънала в сълзи. Забелязала съм, че му доставя някакво странно удоволствие да говори против мене на Жения.

– На вас говори ли ви против нея?

– Не. В него има желание само мене да огорчи. И от малък беше такъв. Винаги ме е гледал с някакво неприязнено чувство. А аз съм била готова на всичко за него.

Замълчаха. Луната се показа иззад един от хребетите в своята пълнота и огря със сребрилата си светлина околните върхове. Чуваха се откъслечни провиквания на овчари. Някъде лаеше куче, а от близката кошара се чуваше говор на бързащи хора.

– Каква необикновено мека вечер – изпъкна иззад гърба на Станимир Жения.

– Да, мека, бих казал прекрасна – допълни той.

– Вечерята е готова, Лидия ме прати да ви повикам.

– Къде ще вечеряме? – запита г-жа Панайотова, майката на Лъчезар.

– В кошарата – отвърна Жения.

– Жалко – въздъхна Станимир, – тук е толкова хубаво, че бих предпочел красотата пред вечерята.

– Докато огладнеете...

– Какво казахте?

– Казах, че човек на много неща се радва и от много неща се възхищава, докато е сит, но като огладнее, красотата изгубва своята сила, защото друга, по-голяма сила почва да властва – гладът!

– Това е съвсем вярно. На Земята най-силни стимули са гладът, жаждата – както към земната храна, така и към придобиване на духовни знания и възможности.

– Съгласна съм. Сега да отидем и да задоволим земния си глад със земна храна.

– С вас ще поговорим утре сутринта – обърна се Станимир към Панайотова.

– Добре.

– Всичко това е резултат от миналото.

– Така мисля и аз, но какво трябва да се направи сега?

– Да се плаща полицата.

– Докога?

– Докато се изплати.

– Друг начин има ли? Да се измолят небесата?

– Ако има някой, който да е готов от обич да плати част от полицата...

– Разбрах за какво говорите – намеси се Женя. – Понеже говорите за обич, кажете, ако трябва да направя аз нещо.

– Лично аз не зная. Ако тези, които знаят и следят преплетените съдби на човеците, кажат нещо, ще ви го разкажа.

– А ако не кажат? – затрептя в безпокойство гласът на майката.

– Ако не кажат, аз ще зная толкова, колкото и вие.

– Но все пак вие имате лично прозрение.

– За всичко това трябва светлина, а моята светлина не е много голяма. Аз съм един малък ученик. Да, малък. Едва отскоро намерих Учителя. Тепърва има да работя. Сега се ползвам от благоволенieto на тези, които имат по-голяма

светлина.

– А нима е малко да имате това благоволение?

– О, не, дори аз не се считам достоен за това благоволение.

– Идвайтеее – чу се гласът на Лидия.

– Идваме – отговори Женья и всички се упътиха към двуетажната каменна сграда, която обикновено планинците наричаха „колиба“.

* * *

Станимир въздъхна дълбоко и прекара ръка по челото си. С цялото си същество разбра, че скоро трябва да напусне България. Наново прекара ръка по челото си и се огледа. Ето, това е неговата родина, чиито граници можеха да се очертаят пред погледа му.

Тази сутрин, когато бе излязъл още в здрач от колибата, един стар овчар му каза, че ако се изкачи на отсрещния връх при ясно, хубаво време, ще види как Дунав се сребрее на север, а Бяло море блести на юг. И той се заизкачва нагоре...

Виделината на идващия ден гасеше на чистите небеса последните звезди. Прохладният планински въздух внасяше в Станимир приятна лекота, сърцето му се изпълваше с красотата на утринния час.

Когато стигна върха, на изток небесата бяха пламнали и той взря поглед в тях. Постепенно пламъкът избледня в нежни тонове и Слънцето блесна със своя първи лъч. Станимир винаги бе изживявал изгряването на Слънцето като тържество, но тази сутрин го бе почувствал като не-обикновено празненство на природата. Той бавно извърна главата си и огледа всичко наоколо. Величави гледки се откриваха на всички страни. Планината се простираше в безкрайните си дипли, стигащи равнината. Върховете трептяха в розова светлина. Цялата природа се пробуждаше за новия ден. Всичката тази красота преля в гърдите му и той запя:

Скитах се по гори и планини,
един Невидим ме придружаваше...

Стори му се, че Деяна е изправена до него, и той се обърна. Нямахше никого, но чувството, че тя е до него, продължаваше и той пееше с всичкото си сърце и душа. След това изпя „Бог е Любов”. Докато я пееше, стори му се, че цялата планина и всичките небеса трептят в някаква чудна, необикновена светлина и той притвори очи, изпълнен с неизказано щастие. Когато ги отвори отново, съзря планинските хребети и потърси на север да види сребрее ли там Дунавът и на юг блести ли Бялото море? Някаква сутрешна мараня ги забулваше, но гледката си оставаше все така прекрасна. Тогава неволно от гърдите му се изтръгна въпросът: „Ще видя ли някога отново тази гледка?”

Изведнъж по цялото му същество се разстла горчива сянка Защо? Може би скоро трябва да напусне любимата малка родина? Или нечия чужда скръб намира отзвук в сърцето му? Може би Деяна? Устните му зашепнаха молитва. „Господи, да бъде Твоята воля!” – завърши той молитвата си.

Мъката, която бе почувствал, незабелязано се стопи и виделина изпълни душата му. „Земята е толкова малка – мислеше си той, – толкова е малка!”. Нима може да се чувства далече от Деяна, където и да се намира? Ако изминатите векове не са могли да ги разделят, нима бъдещите ще могат да сторят това? А може би няма да минат векове, а само, само...

Той се взря в хребета на планината, а всъщност взорът на душата му искаше да прозре това, което сърцето му искаше да узнае и над което Невидимите бяха прострели завеса.

– Нека да вярвам, че този път ще бъдат само години – промълвиха устните му.

– Години? – възправи се някой у него. – Та нима е малко да са години?

– Години – отекна в сърцето му и облакът, който се бе

стопил и изчезнал в светлината на молитвата, отново се събра на хоризонта на душата му.

Будното око на духа му съзря облака и се усмихна.

– Не е лесно – чу той да прошепва някой в него.

Станимир замълча. Знаеше, че сега е времето, сега е часът да провери себе си. Ако някой би го запитал: „Има ли граници любовта?“, той смело би казал: „Няма!“. Ако го запитаха: „Има ли място, което да е толкова далече, че да не може да достигне до него любовта?“, той би отговорил: „Няма!“ . „Тогава?“

Той се замисли.

– Ти все много мислиш – прозвучаха в душата му думите на Деяна.

– Свидна сестрице, помогни ми да приемам нещата, както ти ги приемаш – отвърна ѝ той, изправил главата си.

„Какво би направила тя?“ – отново се замисли Станимир.

– Би се усмихнала, защото тя има криле, с които лети в един свят, където желанията на плътта не достигат... Или изобщо ги няма? Или може би изобщо не мисли върху това, което него така много го смущава? Нали жените не мислят много? Но Деяна не е жена, тя е ученик като него... Ако тя бе като другите жени, ако изискваше и най-малкото нещо от него, той би имал друго отношение към нея... Би счел, че тя го съблазнява, и той би се отдалечил ясно и категорично от нея. Но тя е готова на всичко, което би било добро за него. Готова е да се среща с него всеки ден, готова е никога да не го види, ако той счита това за необходимо за неговото духовно израстване. В нейната усмивка има разбиране, но никога укор. Ако тя би могла да се стопи, да изчезне, да се превърне на вода, на въздух, които той да изпие или вдиша, тя би го направила, без да се бои, че ще изчезне и че ще пропусне времето за своето развитие, стига това да го направи спокоен, да постигне той тишината, която желае. Защо е готова на всичко?

– Там, где то има обич, грях няма – прозвуча в душата му.

Значи той не я обича – наведе ниско глава Станимир.

– Той не е готов да направи за нея това, което тя може да

направи за него. Той иска да пътува, да се среща с хората, да говори, да твори, да работи, да търси, да учи, да прониква в миналото и бъдещето... За него е съвсем невъзможно да се превърне в чаша вода и да се чувства щастлив, че ще бъде изпит от Деяна.

– То е, защото ти мислиш, че ще изчезнеш, като бъдеш изпит, а тя мисли, че ще оживее чрез любовта – чу той нечий глас да пошепва в душата му. – А знае се: който изгуби живота си, ще го намери.

Станислав вдигна главата си. Неговото вътрешно чувство се ослуша. Кой е при него? Старецът?! Хубава като утринта радост се разстла в него. Изведнъж си спомни, че тази нощ бяха заедно. Вървяха из някаква планина, но не като тази, която изглеждаше като джудже по отношение на онази. Къде отиваха? Не помнеше. Върховете пред тях се въздигаха високи и стръмни в небесата. Говореха за много неща, но в съзнанието му остана само това, че Деяна ще продължи работата със сестра му. Защо? Старецът само го бе погледнал продължително, съсредоточено. После се усмихна.

Странното бе, че когато се виждаха със Стареца през време на сън, те се разговаряха без глас, а се разбираха съвсем добре. Приятното чувство, изпълващо го от присъствието на Стареца, го накара отново да запее. Изведнъж в чистите простори пред него затрептя силна, блестяща светлина. В тази светлина се очерта образът на Учителя. От очите на Станислав бликнаха сълзи. Никога не се бе чувствал така щастлив.

Когато слизаше надолу, стадата бяха пръснати по огромните поляни на билото. Душата му, сърцето му, цялото му същество пееха.

Когато Станислав стигна на поляната пред колибата, Жения плесна с ръце и каза:

– Боже мой, та вие цял светите!

– То е, защото ме озари светлината на Този, който ни води в пътя на Истината.

– Вие не сте закусвали – обади се Павлина Панайотова,

- елате да закусите.
- Ще дойда.
- Изглеждате като да са се отворили небесата над вас
- гледаше го усмихната Женя.
- И така е.
- Щастливец!
- Всеки може да бъде, ако пожелае...
- О, ние сме толкова грешни – въздъхна Павлина.

Грешни! Колко далечна и чужда се виждаше в момента на Станимир тази дума. Погледът му попадна случайно върху Лидия. Тя изглеждаше тиха, спокойна. Величието и ведрината на планината се отразяваха в нейните очи и той, като се приближи към нея, каза:

– Вие вече сте получили отговора.

– Да. Тази сутрин аз усетих, когато вие излязохте. След малко излязохме и ние с моя съпруг, само че не стигнахме толкова високо, а и не искахме да ви безпокоим. И трябва да ви кажа, че тази е най-хубавата ми утрин след раждането на малкия.

– Хайде, г-н Станимир, елате да закусите – подкани го отново Павлина.

– Идвам – усмихна се той и подви коляно да седне на посланото одеяло.

Лидия и Вера станаха и тръгнаха към колибата.

В същото време се чу свирене на цигулка. Обширните зелени поляни с пръснатите по тях стада, сините небеса, грейналото слънце придаваха нещо съвсем особено на излизащите от струните мелодии и Станимир, забравил, че закусва, се заслуша.

Цигулката продължаваше да се чува, сякаш някъде много отдалече. Грееше слънце, шуртеше поток. По пътека между кипарисови дървета се изкачваха леките стъпки на девойка, облечена в бяло. Когато тя измина горичката, горе пред нея се откри поляна, всред която на старинен струнен инструмент свиреше млад момък. Девойката се спря, облегната на последния кипарис. Момъкът се

обърна. Слънцето сякаш бе изсипало всичката си светлина върху лицето, върху очите му. Той цял сияеше. Свирейки, младежът тръгна към девойката. Преливащата обич в сърцето му извика най-чудната усмивка на устните му.

Станимир се взря в момъка. Трепна. Лъчезар ли се усмихваше с толкова обич? Той – и не точно той. За миг Лъчезар се сливаше с образа на младежа, но после се отдръпваше и оставаше само стройният красив момък.

Някой извърна главата на Станимир. Долу, под кипарисовата горичка, се очертаваше върху планинския хребет старинен храм. Между мраморните колони на фасадата се бе изправил някой. Кой? Старинният храм се приближи. Измежду колоните излезе жрицата на храма, гледаща нагоре към кипарисовата горичка. Линиите на лицето ѝ бяха мрачно опънати, в черните ѝ очи се четеше неизречена мъка.

– Мъка! – повтори си Станимир. На кого му напомняха очите с тая болка в тях?

– Защо не се храните? – чу той да му казва някой.

Храмът изчезна. Пред него на одеялото бе сложена закуска, а отсреща го гледаха очите на майка Павлина. Той се вгледа в нея. Изпод кожата на лицето ѝ се показа друго лице – лицето на жрицата. Станимир гледеше смаян.

– Вие нещо се замислихте – усмихна се майка Павлина.

– Да – кимна с глава той.

– Вие яжте, аз ще отида да си плисна на лицето малко студена вода. Кой знае защо, когато Лъчезар свири на цигулка, ми прилошава.

– Той ли свири?

– Той.

Майката стана, въздъхвайки дълбоко. Станимир се вслуша в странната мелодия, която се изтръгваше от струните на цигулката.

Отново изчезнаха одеялото, закуската. Видя се на слънчевия нисък планински хребет пред храма. Долу, под хребета, се белееше голям каменен град. По мраморните

стъпала, които водеха към храма, се изкачваше шествие от множество хора, предвождани от жрицата, обкръжена от своите весталки. Между тях вървеше с наведена глава девойката, която бе изкачвала кипарисовата горичка.

В същия момент се разля мелодия, излизаща от старинния инструмент на младия момък. Сам той бе застанал пред вратата на храма. Девойката трепна и вдигна глава. Потъмнялото ѝ лице се заля от светлина. Жрицата се спря и я погледна. Тъмен облак бликна от черните ѝ като нощ очи. Линиите на лицето ѝ се опнаха, устните се свиха.

Процесията влезе в храма. Чуваше се само мелодията, изтръгната сякаш не от старинния инструмент, а от сърцето на момъка. Станимир трепна. Видя жилести ръце, които се протегнаха и сграбчиха момъка. Мелодията секна.

Слънцето печеше силно. Каменният град долу се раздвижи, като показваше ту едната, ту другата си страна. Улиците, постлани с бели каменни плочи, бяха пусти. Стори му се, че вижда умиращи хора по стълбищата на белите, хубави, с големи веранди къщи. Сам не знаеше как разбра, че градът е нападнат от някакъв мор...

После стана нощ. Тихо се отваряха вратите на каменния град и през тях се промъкваха сенки. Бягат?! Градът потъна, сякаш изчезна в нощта или във времето?

Старинният храм отново блесна под ярките лъчи на Слънцето. През отворените му врати Станимир влезе вътре. Множество хора бяха коленичили неподвижно като статуи от слонова кост по пода на огромна зала. Вдъното на храма се въртяха кръгове от живи, многоцветни светлини, които сякаш извираха от своя център и преливаха към периферията. Кръговете ту се смаляваха, ту се увеличаваха. Станимир не можеше да откъсне очи от извиращите все нови и нови багри.

Разнесоха се внезапно мелодии, изтръгнати от струните на старинния инструмент. Сам младият момък беше изправен до въртящите се многоцветни кръгове. Коленичилите хора за миг наведоха по-ниско глави и се

вкамения. Музиката секна. Жилести ръце хванаха момъка и го сложиха върху жертвеника, пред който стоеше изправена кралицата.

Станимир искаше да затвори очи, но погледът му остана прикован в момъка, при чиито нозе бе паднал старинният му инструмент. Станимир притисна с ръце очите си, но и през пръстите си продължаваше да вижда жрицата, която принасяше момъка в жертва за спасяването на града от налетялата го напасть.

Страшен вик разтърси храма. Миг след това отекна шумът от падащо на земята тяло...

Храмът изчезна из гънките на хилядолетията. Образите на жрицата и момъка се отдалечаваха с шеметна бързина, докато се превърнаха в две точки. Станимир въздъхна дълбоко и се огледа наоколо. Слънцето приятно грееше.

– Лошо ли ви стана, че така пребледняхте? – чу Станимир нечий глас.

Майката на Лъчезар го гледаше загрижено.

– Не, нищо ми няма... Вие снощи искахте да знаете защо вашият син не ви обича.

– Да – кимна тя с глава.

– Може би ще повярвате в това, което ще ви кажа, а може би не...

– Ах, защо да не повярвам.

– Защото нямам начин да ви го докажа.

– Мисля, че няма да ме излъжете.

– Навярно скоро ще отпътувам и не се знае дали някога ще ви видя.

– Ооо, не говорете така!

– Казвам ви го, за да видите, че нямам никакъв интерес да ви лъжа. Но вие сама може... – Станимир замълча, после продължи – може да намерите начин да го проверите.

– Кое?

– Това, което ще ви кажа.

– Добре.

– Вие някога сте била жрица – заговори Станимир и

й разказа това, което бе видял из страниците на книгата на Живота, разгръщана от невидими ръце. Когато той завърши, майка Павлина въздъхна дълбоко и рече:

– Това, което ми разказахте, е много интересно, но и много страшно. То ме разтърси из основи. Цяла изтръпнах, докато ви слушах, най-вече защото някъде много дълбоко с моето най-вътрешно естество го разбрах, или по-право, имах чувството, че това сигурно се е случило... А то, пак повтарям, е ужасно страшно. Идеше ми да викна с глас и да заплача. Но кажете ми, сега какво да правя, как да се оправи това ужасно минало?

– Трябва да бъдете търпелива. Малко трудно ще ви бъде, но вие сама разбирате, че жертвата малко мъчно може да обикне ръката, която се е вдигнала да ѝ отнеме живота.

– Много е странно това – бликнаха сълзи от очите на Павлина.

– Да, но не мислете, че само вие сте минали по тези пътеки. Всички ние сме ги минавали и ги минаваме. Затова са и толкова много страданията на Земята.

– И вечно ли така ще бъде?

– Учителя казва, че Любовта разрешава въпроса с кармата. Или другояче казано – когато на омразата се отвърща с обич.

– Толкова е мъчно това...

– Много е мъчно. И затова ще мине време, докато ние, човеците, разберем, че страданието ни приближава до верния път и че Любовта е единственият начин за разрешаване на всички въпроси.

– Благодаря ви много, г-н Станимир. Сега ми е много по-леко, ще зная как да постъпвам... Или поне няма да ми е така мъчно. Хубаво е, че вие можете да виждате, а на нас очите са затворени. А като знае човек причините, по-леко е...

– За себе си и аз малко зная – промълви той.

– Така ли? Пък аз мислех, че всичко знаете и ви е лесно.

– Не. Аз зная само това, което по-големите смятат за нужно да ми разкрият. Като ученик пред мен има

неизвестности, задачи, с които трябва да се справя.

– Но все пак, помагат ви...

– Да, помагат. Учителя казва, че невидимите Светли същества са готови да помогнат на всеки, който се обърне искрено към тях.

– Много пъти съм чувала това, мислила съм доста върху него... и все пак остава нещо не съвсем ясно за мене. Защото, кажете ми, коя майка не се обръща към Небето, когато вижда, че умира детето ѝ? Тя пищи, плаче и се моли, но въпреки това то умира...

– По този въпрос може да се говори много. Но трябва да ви кажа, че не всякога планът на Небето съвпада с този на Земята. За да ви поясня, ще ви разкажа един случай. Неотдавна с моя приятелка бяхме в нейно роднинско семейство, което бе загубило момиченце на 12 години преди 7-8 месеца. Родителите още не могат да се опомнят от внезапния страшен удар. Майката, потъмняла от скръб, ми показваше снимки, от които ме гледаше прекрасно момиченце. Очи като на ангел! Лицето излъчваше необикновена деликатност. Майката отвори чекмеджето на малкото бюро, на което момиченцето като ученичка е писало домашните си, и извади тетрадка със стихове. Прочете ми някои от тях. Дълбочината на мисълта, вътрешният ритъм и музикалност на стиха говореха за една високо надарена душа, слязла в плътта на това 12-годишно дете. Майката, макар и атеистка по убеждения, изпратила своя приятелка при Учителя със стихове и снимки от малката, за да каже нещо за нея, а може би от нея... Учителя казал, че детето е било изпратено на Земята със специалната задача да обърне майката.

– И наистина ме обърна – заплака майката. – Толкова ме преобърна, че аз, която нищо не исках да чуя за нещо духовно, пожелах да се срещна с вас.

Бащата беше съвсем блед, притворил очи.

Павлина продължи:

– Ще трябва да мисля много върху всичко, което ми казахте. Вие имате много знания и навярно ще израствате

много високо духовно, а ние...

– Всички трябва най-напред да работим за развиването на добродетелите в нас, защото знаещият без добродетели може да падне от високо.

– Как така?

– Ще ви обясня това с вас самата. Като жрица вие сте владеели доста знания и въпреки това сте се поддали на ревността и оттам е дошла катастрофата – да убиете момъка, когото сте обичали, под предлог, че го принасяте в жертва на боговете за спасяването на града от мор.

– Вярвам, че съм могла да направя това, защото ревността заслепява и човек може да стигне до престъпност. Това съм го опитала и в този живот, на младини... У нас слугуваше дълги години една жена – Христина. Беше предана, както рядко човек може да бъде предан. Като се ожених, взех я при себе си и ѝ обещах, че тя ще живее до края на живота си при нас. Тогава тя даде малкото имущество, което имаше на село, на внука си и на жена му. Синът ѝ се беше поминал преди години. За нещастие, внукът също умря рано. Жена му се оженила за друг в далечно село. Един ден, когато Христина беше 75-годишна, пристигна у нас нейната 14-годишна правнучка. Вторият ѝ баща не я искал и майка ѝ я изпратила с молба да я приема да помага вкъщи. Беше красиво и с много интелигентен вид момиче. Моят син беше двегодишен. Като я видя, изхълца от радост, както никога не бе изхълцвал, когато бе виждал мене, и вече не се раздели от нея. Моят съпруг беше много доволен, защото съвсем спокойно можеше да оставим Лъчезар вкъщи и да отиваме вечер на кино или при приятели на гости, без да се страхуваме, че ще се дере от плач, както беше при по-раншното момиче, взето специално да се занимава с него. А аз, колкото от една страна бях сигурна и спокойна за детето, толкова от друга ме дразнеше голямата привързаност на сина ми към Лалка. А тя го обичаше с всичкото си детско сърце. Преструваше се на мечка, като обличаше старото палто на съпруга ми наопаки, защото беше подплатено с кожух, ръмжеше и

лягаше на земята, за да се качи Лъчко на гърба ѝ, и си го друсаше сред стаята или на двора, като пееше стара мечкадарска песен. Тя можеше сполучливо да имитира различните животни, което караше детето да се смее до сълзи със звънливото си гласче. Но когато тя му пееше, той сядаше притихнал до нея и я слушаше със затворени очи. Чудех се отде се взема тоя глас у това селско момиче. Като слушам тази, малката Емилия, тя ми напомня за Лалка. Но може да се каже, че Емилия е живяла в едно музикално семейство и е родена от музикални родители, а онова дете беше природно надарено, природно интелигентно. По някой път, като виждаше Лъчко, притворил очи, мислеше, че е заспал, но той отваряше очи и казваше, че така по-добре възприемал мелодията на гласа ѝ. Можете ли да си представите четиригодишно дете да говори за мелодията на гласа? Просто съм се смайвала отде му идваха тия изрази? Но заедно със смайването с всеки изминат ден огънят на ревността се разгаряше все по-силно у мене... Много пъти той предпочиташе нея пред мен... Беше петгодишен, когато веднъж ги чух да разговарят, като да бяха на равни години, за някаква цигулка. Лъчко от съвсем мъничък проявяваше голям интерес към цигулката и искаше непременно да има такава. За да задоволи голямото му желание, баща му беше намерил отнякъде някаква стара цигулка, към която той толкова се пристрасти, че спеше в леглото с нея. Не за този разговор исках да ви кажа. Кой знае защо, Лъчко я наричаше Лилиха и ѝ каза, че той ще свири на цигулката, а тя ще пее.

– Но ти нямаш цигулка – каза му тя.

– Имам – настоя той.

Тя нарече цигулката му дрънкало с една корда. Как можело да се свири на нея! Ако искал да свири, трябвало да има нова цигулка и някой да го научи да свири на нея.

– Аз много бързо ще се науча да свиря – сериозно говореше Лъчко. – Ти само почакай, защото си зная от по-рано...

– Откога по-рано – смаях се аз.

Възприемах това за детински фантазии. Но момичето също съвсем сериозно му каза, че баба ѝ Христина е вече много стара, че тя, Лалка, ще я отменя в домакинската работа и няма къде да ходи... Но той непременно трябва да има истинска цигулка.

– Ще кажа на татко да ми купи. Съжалявам, че не съм се сетил за това по-рано – каза ѝ Лъчко като възрастен.

Изтръпнах. Обхвана ме някакъв непонятен ужас при мисълта Лъчезар да има нова цигулка, на която да се научи да свири. Никак не мога да разбера, или по-право тогава не можех да разбера, защо не понасям този инструмент. Просто ме хващаха нервите... Съвсем естествено се противопоставих на закупуването на цигулка. Лъчезар цяла неделя рева, не яде и се разболя. Бях принудена да отстъпя. Купихме инструмента. Няма да забравя как Лъчко прие цигулката, която баща му донесе една вечер. Очите му останаха неподвижно вперени в нея. Лицето му се преобрази от най-странната усмивка, която съм виждала. Ръчичките му трепереха, като я пое от баща си, и с нея веднага отиде в кухнята, а след него и аз.

– Лилиха – обърна се той сияещ от радост, – сега вече ще свирия, а ти ще пееш.

– Но ти трябва да вземаш уроци, за да се научиш да свириш.

– Но нали съм знаел да свирия? – сериозно ѝ каза той.

Тя се съгласи, че е знаел, но навярно е забравил и сега трябва да си припомни. Можете да си представите какво съм изживяла, като слушах този чудат за мене разговор.

На другата сутрин, докато Лъчезар още спеше, извиках Лалка и я запитах тя ли му внушава тия глупости, че е знаел да свири, но че е забравил. Тя най-спокойно ми каза, че майката на Геновева, нейната единствена приятелка, с която дружеше през всичките години леля Пенка, имала духовно ръководство. Явявала ѝ се светла жена и ѝ казвала много неща. Тя именно е казала за Лъчко...

– И ти вярваш на тези глупости! – прекъснах я аз.

Тя ме увери, че това не са глупости, а най-хубавата

истина. Че дори Лъчко сам си спомнял по някой път, че е знаел да свири... И че леля Пенка казала, че и сега може да стане голям цигулар.

– Само цигулар няма да стане, това много добре трябва да го знаеш – крясках ѝ аз, излязла извън себе си при мисълта, че Лъчко всеки ден ще свири на цигулка...

Тя се усмихна. Никога не съм виждала по-странна усмивка от нейната в този момент. Самата тя сякаш се преобрази от тази усмивка и ми се стори, че ние се възправяме една срещу друга не за първи път. По-после, като размислях върху това, си казвах, че това изживяване се дължи на факта, че откакто тя бе дошла, ние сякаш все бяхме една срещу друга... може би поради моята неоснователна ревност. Но тогава в нейната усмивка долових, че именно тя е силната... и че Лъчезар слуша нея, а не мене.

Тогавя всичката събирана дотогава ревност в мене избухна със страшна сила и се превърна в стихия. Не помня какво съм говорила точно, но казах и тя, и баба ѝ да се махнат от къщата ми и че не искам да ги видя повече. И то още веднага...

Лалка се разплака, когато си излизаше с малкото вързопче дрешки, а старата Христина само ме погледна със сухите си, изпълнени със страдание очи. Тя изобщо не бе взела нищо. После ѝ изпратих дрехите и книжката, в която ѝ спестявахме парите. Но когато ги изпъдих, не бях видяла, че Лъчезар е буден – види се, от виковете ми. Беше излязъл по нощничка и се втурна към разплаканата Лалка. Тогавя в яростта си го хванах и го затворих в спалнята. Оттогава сякаш той ме намрази. Казваше ми дълго, че съм лоша майка и че не ме обича.

С времето мислех, че Лъчко ще забрави Лалка. Жената с духовното ръководство бе прибрала изгонените от мен. Христина наскоро почина, а Лалка се бе оженила за учител от провинцията. Не се учудих, че е взела учител, нали ви казах, че беше много хубава и природно надарена.

След доста време разбрах, че Лалка бе останала някъде в подсъзнанието на Лъчко, защото намерих едно негово

детско стихотворение, в което споменавахше името ѝ – Лилиха. Тя бе единственото същество, в чието присъствие той беше винаги кротък и бих казала, хармоничен. Може би това се дължеше на голямата разлика в годините им, или не зная на какво, но никога не видях той да се дразни от нея... както от мене. Значи не е било от годините... Дори със съпругите си, с първата и втората, колкото и да са добри, много пъти е влизал в пререкание. Да знаете италианката каква блага душа имаше, но и пред нея е избухвал. А за Жения да не говорим... Но тя го обича и търпи... Разбира се, че и той я обича... Но при Лалка беше съвсем друго. Сядаше при нея и с безкрайно търпение разтваряше буквара, за да среща буквите. Тя беше много ученолюбива и благодарение на нея той се научи да чете от петгодишна възраст. Съпругът ми искаше да я изпращаме във вечерно училище, защото виждаше способностите ѝ, но аз рязко се противопоставих. След време научих, че жената, за която ми бе говорила Лалка, принадлежала към някакво духовно братство... може би към вашето?

– Не зная – отговори замислено Станимир.

Много пъти съжалявах, че не се запознах с нея. Може би тя щеше да ми каже как да оправя отношенията си с Лъчезар... Но тогава, заслепена от ревност, не исках да чуя за човек, който е близък на Лалка... Но след години, когато много неща се оттекоха, аз я потърсих. Казаха ми, че тя със семейството си се е изселила. Стана ми тежко, че бях пропуснала такъв добър случай...

През годините, когато Лъчезар беше в чужбина и дълго не можех да заспя вечер, мислех и премислях много неща. Признах в себе си, че думите на тази жена са били истинни и че ако Лъчезар бе учил цигулка, би бил феномен. Но за първи път гласно го признавам на вас: имаше моменти, когато исках да пиша на Лалка, да се помиря с нея, но не можах да го сторя. Боях се тя да не се срещне с Лъчезар и отново да има същата власт над него... Глупава съм била... да се боя... Първо, тя е много по-възрастна от него, омъжена, с деца... Но въпреки всичко страхът си остана в

мене... Вчера, като ви слушах да говорите за преражданията, си мислех за нея. Кога и къде ли сме се срещали... и какво сме делили?

– Лъчезар... – отговори с тих, но дълбок глас Станимир. – Тя е била и весталката в храма, заради която е свирел някога той... и заради която сте го принесли в жертва.

– Тогава и двамата ще ме мразят още кой знае колко време....

– Не, Учителя казва, че този, който е убил някого, трябва да го роди, да му даде нова плът и да създаде условия за неговото израстване. Вие сте сторили това и при едно просветено съзнание от страна на двама ви нещата ще се оправят.

– Колко хубавичко си приказвате – обади се зад гърба им Женья.

– А вие къде бяхте? – запита майката.

– Имахме чувството, че искате да си поговорите насаме, и затова се отдалечихме. А освен това Павел е дошъл... Отказал се е от следването. Заявил на баща си, че по-скоро ще стане овчар, отколкото да учи това, което той не желае.

– Такива са младите сега, не слушат бащите – въздъхна майката. – И той като моя син с неговата цигулка... – но изведнъж, като че си спомни нещо, тя продължи по-меко:

– Ех, какво знаем ние... Кой знае защо стават всичките тези неща...

– Донесъл си е тук цигулката и каза, че няма да се върне долу. Отказал се е и от бащиното си наследство.

– Детински работи.

– О, не, не са детински работи! Павел винаги е показвал характер. Ще бъде много добре да го видите – обърна се тя към Станимир. – Преди малко Лъчезар свири на неговата цигулка. Разбира се, той е пианист и свири само по вдъхновение, но Павел е истински цигулар. И знаете ли, неговата мечта е да застане призори тук, на тези обширни поляни, и да свири, а Лъчезар иска да свири, когато е на някой връх, на някоя скала. Съжالياва, че не може да отнесе там пианото, за да свири там с истинско вдъхновение. Но

винаги съм мислила, че ако Лъчезар е учил цигулка, би бил ненадминат, защото при свиренето на този инструмент той влага всичката си душа.

– За това пак е виновна моята мила майчица – чу се ироничният глас на Лъчезар, приближил се иззад тях с високо израсло момче.

Майката за миг пребледня, после каза:

– Защото цигулката те правеше много раздразнителен.

– Не цигулката, а ти ме правеше такъв, защото казваше, че не можеш да понасяш инструменти със струни. Действали ти на нервите...

Отново пред очите на Станимир изчезнаха слънчевата поляна, разговарящите се хора, и той се намери в древния храм. На жрицата, изправена до жертвеника, ѝ поднасяха падналия от ръцете на момъка инструмент. Струните още излъчваха едва доловимо старинната мелодия. Жрицата разтвори широко очи, взря се в инструмента и посегна да го вземе. Но изведнъж струните зазвучаха по-силно, храмът се изпълни с някаква мелодия, сякаш излизаща от душата на момъка. Очите на жрицата се изпълниха с ужас и...

Станимир не може да види по-нататък какво стана, защото всичко потъна, изчезна в някаква тъмна, непрогледна нощ. Той вдъхна дълбоко чистия планински въздух и отново се видя сред заобикалящите го хора. Представиха му слабото високо момче. Станимир стисна дългите му тънки пръсти и усмихнато каза, че това са пръсти на цигулар.

– По-скоро на овчар – с младежки сарказъм забеляза момъкът.

– Овчарите са най-добрите музиканти. Тази сутрин, като се изкачвах, чух да се разливат медните струи на кавал.

– Спас е свирил – усмихна се Женя. – Влюбен е в Лиляна, сън не го хваща и свири от тъмни зори. Любовта ражда музиката, изобщо прави човека творец.

– Страданието също – мрачно каза момъкът, – само че свири в миньорни гами.

От страничната пътека се зададоха инженерът и двама стари овчари... Големи рунтави кучета скачаха от двете страни на инженера и искаха да близнат ръката му, която той слагаше на рошавите им глави.

– И кучетата го обичат – забеляза майка Павлина.

– Славен човек – отпусна смръщеното си дотогава чело младежът и усмивка мина по лицето му. – Снощи бях на отсрещния рид при нашите кошари и като научих, че е дошъл, тръгнах веднага. Мислех, че ще ви заваря край голям огън... Нощта беше изключително мека.

– Гостът ни – каза Женя, посочвайки Станимир, – е свикнал да става рано, затова се прибрахме по-рано.

– Аз също обичам ранните часове – отпрати Павел поглед към Станимир, – когато звездите гаснат при зазоряването. Ние с господин професора се различаваме по това, че аз обичам да заставам сутринт в сред тия ширнали се поляни и да свиря. Това ме изпълва с някакво чувство на безкрайност. А той обича чукарите, високите скалисти върхове. От това може да се заключи, че в минало прераждане аз съм бил овчар, а той – козар.

Всички се засмяха.

– Искате ли да видите една много интересна пещера? – обърна се инженерът към Станимир, след като поздрави всички.

– С удоволствие – съгласи се Станимир.

– Ще вземем и цигулката – предложи Лъчезар.

– Естествено – каза Павел и направи знак с очите си, посочвайки с глава майка Павлина.

Павел и Лъчезар вървяха напред, след тях – двамата стари овчари, разговаряйки се с майката на Лъчезар. Последни вървяха инженерът и Станимир. Женя и Лидия останаха в кошарата, за да приготвят обяда.

– Моята съпруга – заговори след известно мълчание инженерът – за първи път след толкова години днес е спокойна. А за мен това е от голямо значение... Тази нощ е сънувала тази, която вие казахте, че виждате, когато вчера бяхме край потока.

– Девојката, която някога сте обичали ли?

– Да. Лидия сънувала, че върви по стръмна скалиста пътека, водеща към висок планински връх. Била много уморена, краката ѝ били наранени – вървяла боса. Имала чувството, че трябва да се изкачи на върха, а нямала вече никакви сили. А и пътеката, колкото по-близко била до върха, ставала толкова по-стръмна и скалиста. Силите на Лидия съвсем се изчерпали и едва дишайки, тя паднала в подножието на върха. Едва биещото ѝ сърце било препълнено със скръб, че е толкова близо до върха, а няма да може да се изкачи на него. Но желанието ѝ да се изкачи било толкова силно, че тя със сетни сили извърнала глава и отворила притворените си очи, за да може поне мислено да се изкачи на него. Тогава за нейно най-голямо учудване видяла на върха Аничка. На косите ѝ имало венец от маргаритки и цялата тя била в някакво сияние. Устните ѝ се усмихвали, а очите ѝ струяли обич... Гледаща я, Лидия забравила умората и станала. Не усещала вече болката на наранените си крака, и приковала поглед в Аничка, се изкачила на върха. А върхът бил осеян с невиджано хубави цветя. В цветовете им имало сребърни звезди, излъчващи светлина. Лидия гледала ту цветята, ту Аничка, която я хванала за ръката, а с другата си ръка ѝ посочила хоризонтите, които се виждали от върха. Това било бяло море от планини, но не такива като нашите, а с такава красота, каквата с човешките бедни думи не може да се опише. Долу, в някаква долина, течела река. Водите ѝ били от течещи скъпоценни камъни с най-различни отблясъци. Така поне тя сравнява това, което е видяла. В този момент изгряло Слънцето и цялата природа запяла Божествен химн. Тогава Лидия паднала на колене и казала: „Господи, дано никога не забравя това!“

Аничка се приближила до нея, подала ѝ ръката си, за да стане, после я прегърнала и я притиснала до себе си. На Лидия ѝ се сторило, че се слива с цялата природа и самата тя става красота и хармония... И притворила очи. Когато ги отворила, Аничка я нямало, но Лидия видяла, че държи

в ръцете си венчето от маргаритки, които били по-рано на косите на Аничка. В този момент се събудила...

Продължително изсвирване накара инженера и Станимир да трепнат. Свиреше Лъчезар, сложил пръсти в устата си. Това беше знак да ускорят крачките си и те забързаха.

Наближили пещерата, видяха Лъчезар, застанал пред входа ѝ, свирещ на цигулка. Станимир се възря: това не беше Лъчезар – беше момъкът, който свиреше пред вратите на храма.

– Забелязал съм – заговори инженерът, – че Лъчо всред природата свири много по-добре, отколкото в стаята си на пианото. И ако иска непременно да даде нещо, трябва да живее всред планини, чукари и скали... Сякаш самите скали излъчват от себе си музика, която той долавя и предава чрез цигулката.

– Щом той сам знае това, защо не живее сред природата?

– Майка му винаги се е противопоставяла на тези глупави спорове пред нея прищевки.

Станимир го погледна учудено.

– Да – продължи инженерът, – макар че той не може да я понася, е много зависим от нея... и това го прави още повече раздражителен. Не може да се освободи от нейната власт над него...

Станимир се замисли. Седнаха на отломки от огромната скала край пещерата. Лъчезар свиреше своя нова композиция.

– Така се раждат неговите композиции – забеляза инженерът, – а в това време майка му плаче. Не съм могъл да разбера защо, а и не е било удобно да питам. Може би плаче от умиление?

– Минали кармични връзки...

– Интересно ми е дали всичкото минало, което човек е преживял, е в него.

– Сигурно... И в зависимост от случаите или обстоятелствата то може да изпъкне като черта от характера, като склонности, дарби, чувства, стремежи, копнежи, външно

необясними с нищо. Както сега например – тази пещера се явява като условие да се роди желанието му да свири пред нейния вход както някога, преди няколко хиляди години, е свирел пред вратите на един храм.

– Хиляди години?! – учуди се инженерът.

– Какво са те по отношение на вечността? Мигове може би...

Лъчезар, който беше престанал да свири, пишеше наведен над тетрадката си. Когато най-после завърши, им помахаша в знак да приближат.

– За първи път моята майка не ме прекъсна – заговори Лъчезар с особен израз на лицето, – когато свири или записвам композициите си от този род, както тя ги нарича – „дивашки“. Струва ми се – обърна се той към Станимир, – че на вас трябва да благодаря за това. И навярно ще трябва винаги да ви вземам със себе си като ангел пазител.

– Няма да има нужда – каза майка му, приближаваща се съвършено бледа.

– Защо? – взря се в нея Лъчезар.

– Защото реших, че моите нерви не трябва да стават пречка за твоето изкуство.

Лъчезар отпусна надолу ръце крайно изненадан и промълви.

– И няма ли да използваш Жения срещу мен?!

– Не – твърдо отговори майката, но в същия момент сълзи бликнаха от очите ѝ.

Лъчезар наведе глава, обърна се и влезе в пещерата. След него влязоха всички. Павел и инженерът осветяваха с електрически фенерчета вътрешността на пещерата, която имаше висок каменен свод. После през отвор, колкото човек да премине, влязоха във втора галерия на пещерата, която завършваше с широк процеп, от дъното на който се чуваше шумът на подземна река.

– Те, който сака, може да слезе доле... Ама оти е мокро, та се плъзга – каза един от овчарите.

– Не, не – възпротиви се Павлина, – видяхме пещерата, да излизаме навън.

– Аз ще сляза с Павел – реши отведнъж Лъчезар. – Или ако той не иска, сам ще сляза.

– В никакъв случай – застана майката между него и процепата на скалата, като го хвана за рамото.

– Няма нищо страшно – отмести Лъчезар ръката ѝ.

– За музиката ти отстъпих, но за живота ти – никога!

– Не мисля, че е толкова опасно.

– Щом овчарите казват, опасно е значи...

– Ете, ние сме слизали, кога сме били малки, па и сега младите слизат, но се е случвало реката да отнесе някой надолу под земята. Скоро не се е случвало, но старите сборуват, че реката през някоя година си взема курбан, жертва де...

Лъчезар се усмихна:

– Човек все става жертва за нещо, защо да не е и за една река?

„Знаеше ли какво говори Лъчезар?“ – си помисли Станимир. Но сега жрицата беше майка... и като разпери ръцете си, стояща между Лъчезар и пропастта, рече:

– Да излизаме по-скоро от това страшно място, иначе аз ще се хвърля преди тебе в пропастта, за да не разбере, че си загинал.

– Хайде да се връщаме – меко заговори инженерът, – ще ни чакат за обяд. Зная, че Лидия не обича яденето да изстива.

– Да, трябва да зачитаме домакините – настоя Станимир. – Пък е и доста хладно, усойно е.

– Батерията ми е изтощена – погледна Павел фенерчето си. Рисуваме да останем в тъмното. При това положение наистина е безсмислено да слизаме.

– Ти слизал ли си? – запита го Лъчезар.

– Не съвсем долу... Преди три години почнахме да слизаме със свещи. От влагата и течението свещите угаснаха. Едно от овчарчетата се подхлъзна и при падането си повлече още едно дете. Ако бяха паднали във водата, трябваше да се хвърля и аз.

– Защо?

– Защото аз ги помолих да слезем.

– Да си вървим, да си вървим, че само като слушам, ще припадна – с тревога настоя майката.

Всички излязоха от пещерата. Изглеждаха бледозелени. Като стигнаха при кошарата, размениха впечатленията си от вътрешността на пещерата с Женя и Лидия, които бяха излезли да ги посрещнат. Лъчезар, смеейки се, заяви, че когато му дотегне животът, ще отиде да се принесе в жертва на подземната река. В същия момент майка му, изгубила съзнание, падна на земята. Всички се втурнаха към нея и я положиха на равно удобно място.

– Отдавна не бе губила съзнание – разтревожено разкопчаваше Женя дрехата ѝ. Лидия изгича за вода.

– Случвало ли се е и друг път така да пада?

– Да – отвърна Женя.

Инженерът беше приклепнал и доброто му сърце гледаше с пънните си с жал очи лежащата на земята жена.

– Нищо ѝ няма! – изправи се Лъчезар. – С тези припадъци ме е тормозила цял живот.

Женя го погледна с укор.

– Защо ме гледаш така? Ти сама знаеш, че ще ѝ мине ей сега.

– Разходете се с него – каза Станимир на инженера, като посочи Лъчезар.

Павел стоеше блед,зираш се в обтегнатите черти на майката. Лидия донесе вода, но като го видя пребледнял, накара го да пийне малко от нея.

– Нищо ми няма – отпи Павел от водата.

– От пещерата е. Чудно, защо всички хора прежълтят, когато влизат в нея – обърна се Лидия към Станимир, който разтриваше слепите очи на лежащата.

– Ако беше моя майка – заговори Павел, – бих коленичил до нея и бих разтривал ръцете ѝ, докато дойде в съзнание.

Станимир го погледна и забеляза голямата чувствителност, изразена във веждите на момчето.

– Хората са различни – каза Лидия, – и Лъчезар е добър,

но кой знае защо има такова отношение към майка си.

– От миналото – прошепна тихо Станимир, за да го чуе само Лидия, която мокреше челото на майката.

Но изостреният слух на младия музикант дочу това и рече:

– Доколкото разбрах от г-н професора, вие сте окултист. Станимир извърна главата си и го погледна.

– Когато майка ми напусна Земята – продължи Павел, – бях на 16 години и нищо по-силно не желяех от това, да я виждам. Ходих къде ли не. Присъствах на разни сеанси, четох известна литература, но нищо не можа да ме увери... Не, не се изразих правилно... Искях да кажа – не можах да добия способността да я виждам.

– Много сте бързали.

– Но нали се казва, че ако нещо силно желяеш, става?

– Става, но на своето време. А за вас е съвсем достатъчно, че я чувствате.

– Отде знаете?

– Това е отразено във вашия поглед, в очите ви. Не бързайте. В природата има естественост в развитието на нещата, а хората винаги бързат. Едно дърво, за да даде плод, трябва първо да цъфне, да завърже, да се изпълни плодът със сладчина – да узрее. Но за това се иска време. А хората, като отидат при дървото, без да се съобразяват, че още е пролет, дори понякога и зима, искат да берат зрели плодове. Ако човек е такова дръвче, също трябва да чака времето за постигане на даден резултат. А освен това усещането, или по-право – интуицията, може да бъде по-вярна от виждането.

– Така ли?

– Да. Има доста хора, които виждат картини, но не могат да разберат значението им. Освен това в астралния свят има много мисъл-форми, които могат да се разберат неправилно.

– Тогава? – запита Павел искрено заинтересован.

– Във всеки човек има вътрешен глас, който му нашепва това, което трябва да прави или пък което трябва да стане.

– Но ако човек е глух за този вътрешен тих глас? – запита Женья.

– Ще трябва да работи, за да разработи слуха си.

– Но ако – припряно заговори Павел – този тих вътрешен глас казва едно, а околните искат да ти налагат друго?

– Имайте търпение. Ще стане точно това, което ви нашепва вашият вътрешен тих глас.

– Вие ме карате да се радвам.

– И има за какво. Вашият баща ще отстъпи.

– Кой ви каза това?

– Майка ви. Тя нееднократно ви е казвала и на вас да имате търпение.

– Но аз го изгубих... И най-после се обезверих.

– Нищо. Ще имате случай да се уверите.

Майката на Лъчезар въздъхна дълбоко и отвори очи.

– Добре ли сте? – запита я Станимир.

– Да – отвърна тя и се опита да стане.

– Полежете още малко.

– Не, чувствам се добре. Къде са другите?

– Зад кошарата са – отвърна Женья. – Казах им да постелят одеялата и да сложат трапезата.

– Ех, да вървим, да не ги караме да чакат – и майката, подпомогната от Станимир, стана.

След обяда всички полегнаха да си отпочинат. Павел лежеше с отворени очи, гледащ сините небеса, и си мислеше за непознатия нему човек. Беше много заинтересован от това, което бе чул от него, и искаше непременно да продължат разговора си. Но Станимир бе взел одеялото си и бе отишъл някъде, навярно за да бъде сам. Ще трябва да го почака, когато се върне... А сърцето му беше така нетърпеливо... Видял майка му, чул думите ѝ... Та това беше нещо необикновено! Навярно тя би му казала още нещо чрез този човек?... Ако би могъл някога и той да постигне възможността да види майка си, да разговаря с нея, това би било неизказано щастие за него. Но този човек каза: всичко се постига с учене, с работа над себе си. Непременно

той трябва да го попита как да работи...

В това време Станимир, легнал на тревисто хълмче, опрял главата си на нагънатото одеяло, гледаше ширналите се поляни, а под тях – безкрайните букови гори. Над него бяха сините небеса. Цялата планина се бе някак смълчала под горещите слънчеви лъчи. Не се чуваха хлопатарките на стадата, които, налягали на купчини по поляните, пладнуваха.

Отведнъж откъм другия край на поляната, откъм началото на гората, кавал заструи нежна, тъжна мелодия. Тази мелодия навлизаше в душата на Станимир и събуждаше ехото на някакъв много, много далечен спомен. Откога?

– Защо съм тук? – запита се той. – Защо съм всред тези непознати доскоро на мен хора? Не се ли е преплитала много пъти моята съдба с тяхната? Сигурно...

Някаква тревога го обхвана. Страда ли някой или това чувство е предвестник на нещо? Хората са скачени съдове и радостите и тревогите им преминават от един в друг, независимо от разстоянието. Постепенно тревогата изпълни цялото му същество и той започна да търси този, който страдеше. Кой, кой може да бъде?! Нервна тръпка мина през сърцето му. Усещаше нечие присъствие. „Старецът!” – зарадва се Станимир. Сякаш от самите сини простори бе изплувал той.

– Ела с мен – извика го безгласно Старецът.

– Идвам – вдигна се от земята Станимир и тръгна след него.

След малко забеляза, че нямаше нужда да крачи – носеше се над земята. Стана му неизказано приятно, както винаги, когато му се бе случвало да се носи над земята.

Старецът се обърна. Миг след това се издигнаха високо и се понесоха с голяма бързина. Наближиха някакъв град. Слязоха ниско. Преминаваха през оградите и стените на къщите. Намериха се в неголяма стая. Пердетата на прозорците бяха спуснати. В полуздрача се чуваше шепнене: „Господи, душата ми на Тебе уповава, послушай молбата

ми и дай внимание на молението ми. Повдигни духа ми и дай утеха на сърцето ми...”.

Станимир трепна. Слушаше своята любима молитва – „Молитвата на Духа” от Учителя. Кой се молеше с нея? Огледа се и видя коленичила фигура, която се разхълца, недовършила молитвата.

След малко до слуха на Станимир през риданията на коленичилата достигнаха воплите ѝ: „Господи, Учителю, запази детето ми и аз ще ти служа през всичките дни на живота си, сега и в бъдните векове...”.

– Лалке, Лалке, тука ли си ма? – чу се нечий глас да вика отвън.

Молецата се сподави хълцанията си и притихна съвсем.

– Лалке, обади се, ако си тука... – продължаваше гласът отвън. – Венко е болен, затуй те викам...

Молецата се раздвижи. Отвори тихо вратата и каза:

– Тине, имах малко работа... Ти отивай, аз ей сега ще дойда.

– Добре, ама не се бави.

– Няма.

Жената се върна в стаята и повдигна завесите на прозореца. Беше слаба, измъчена, с много деликатни черти на лицето. Станимир я гледаше и в първия момент искаше да ѝ се извини, че са влезли в стаята ѝ, но Старецът сложи пръст на устните си. В същия момент нещо проблесна в ума му и някой повтори като ехо в съзнанието му: „Лалка, Лалка, Лалка”. Где и кога бе чувал това име? Скоро го бе споменавал някой. Кой? Ах, да, майката на Лъчезар. „Лилиха” – премина като светкавица през съзнанието му. В същия момент Старецът го изведе от стаята... Отново минаха през стени и огради. Все още изненадан от случилото се, Станимир се видя в двор, ограден с много високи стени. Разбра, че бе в двора на затвор. Минаха в тесен дълъг коридор. Миришеше на влага, на мухъл, на застоял нечист въздух... Направо през стената се намериха в затворническа килия. На земята, проснат, лежеше някой.

Съвсем малко прозорче горе, високо на стената, хвърляше слаба светлина. Лежачият не се помръдваше. Старецът се наведе и няколко пъти прекара ръцете си, излъчващи светлина, от главата до нозете му. Чу се болезнен стон, охкане и после облекчителна въздишка.

Старецът прекара още няколко пъти светещите си ръце по същия начин върху тялото на лежащия. Очите на Станимир може би свикнаха с полумрака, а може би и излъчващата се светлина от ръцете на Стареца му позволяваше да види, че лежащият беше съвсем млад, блед и измъчен до смърт. Край устните му имаше кръв. От устата или от носа течеше тя?

Внезапно момъкът отвори очи. В първия миг в тях се изписа ужас, а после той с изненада запита с тих глас:

– Жив ли съм, или вече съм умрял?

– Жив си – промълви Старецът.

– А ти кой си?

– Твой приятел...

– Но защо ръцете ти светят?! И как влезе тук?

– Не питай сега... Само запомни, че ще излезеш оттук.

Чута е молитвата на майка ти...

– Ти видя ли я?

– Видях я... Нека тя пише на Павлина Панайотова – майка ти я знае... Синът ѝ е музикант – ще отидеш да учиш при него...

– Ще остана ли жив?

– Ще останеш. Запомни ли това, което ти казах?

– Запомних: Павлина Панайотова...

Старецът се изправи.

– Не си отивай, не си отивай – застана младият момък, – ей сега ще дойдат да ме убият.

– Няма да те убият...

Вратата на килията се отвори. Влязоха двама души. Единият освети с фенер.

– Дошъл е в съзнание – каза другият.

– Тогава да почнем разпита отново.

– Къде, къде отиде Старецът? – седна младежът.

- Какъв старец? – запита носещият фенера.
- Старецът, Старецът, който беше тука... Пръстите му светеха.
- Никакъв старец няма тука!
- Имаше... имаше... Ааа, ето го, зад вас... зад вас стои.
- Полудял е – отдръпна се този с фенера.
- Да се махнем оттука – отдръпна се и другият. По лицата им беше изписан суеверен страх. – Няма какво да разпитваме луд човек...
- Я ти бре – запита носещият фенера момъка, – още ли виждаш оня старец?
- Ама вие не го ли виждате? Ето го до вас... между вас е... Ръцете му... ръцете му се протягат...
- Хайде да си вървим, хептен му се е взел акъла... – тръгна към вратата този с фенера.
- Чакай де, къде ме оставяш в тъмното – тръгна и вторият. – Да го земат в болницата, да му върнат акъла, че тогаз ще го разпитваме... пак...
- Момъкът се разсмя с глас от радост, че не го подложиха отново на разпит.
- Затваряй бързо – вдигна фенера този, който го носеше, – смръзна ми се кръвта...
- Уж от нищо не те е страх... И най-много ти се силиш да ги разпитваш... Пък сега... – с треперещи ръце заключваше катинара другият.
- Това е нечестива сила... С нея не можеш да се бориш... Ръцете им стават от желяза по-яки... Луд ли е, стой далече от него – тръгнаха и двамата, но после се върнаха да видят дали добре са заключили вратата. И двамата излязоха съвсем бледи навън.
- Цялото същество на Станимир тръпнеше.
- Да се връщаме! – каза Старецът.
- След няколко мига бяха вън от затвора.
- Ако искаш да бъдеш ученик – заговори Старецът, – трябва да бъдеш съвършено спокоен при всички случаи.
- Бих искал – промълви Станимир.
- Идват изключителни времена... Трябва да се върнеш,

за да бъдеш колкото се може повече при Учителя... Да използваш всеки ден, всеки час на своя престой тук за приемане на повече светлина, на повече знания...

– Ще тръгна веднага!

Старецът го погледна сериозно, съсредоточено. Миг след това го нямаше...

Когато Станимир отвори очите си, Слънцето топло грееше, но неговото тяло тръпнеше. Сякаш някакъв особен хлад пронизваше цялото му същество. Огледа се и изведнъж в съзнанието му изплува пътуването му със Стареца и това, което бе видял. Той бе чувал много пъти за невидими помагачи, чел бе книги за тях, но за първи път имаше случай да види как работят те.

Деяна му беше казала, че между братята също има такива, които съзнателно се излъчват и заедно с ръководителите си отиват да помагат на тези, на които трябва да се помогне. Като се върне, Станимир непременно ще иска да се запознае с тях. А ако той сам би могъл да стане такъв с помощта на своя ръководител! Но кой знае дали в този живот би могъл да постигне това... Отново мисълта му се върна в току-що преживяното насън... Всъщност сън ли беше това? Не, не беше сън. В съзнанието му изплуваха образът на молещата се майка, портретът на Учителя, когото той бе видял, когато тя вдигна завесата на прозореца... Момъкът в затвора, нейният син...

Станимир се изправи, взе одеялото и заслиза към групата. Когато беше вече при тях, Лидия се приближи при него, за да му каже за голямото желание на Павел да поговори с него.

– Налага се да си тръгна – отвърна той.

– Така ли? – изненадаха се всички.

Павел се натъжи. Станимир видя това, погледна го съсредоточено и му каза:

– Нещата ви ще се наредят, и то толкова бързо, колкото вие не очаквате. Няма да става нужда да разговаряме сега. Но после – спря той продължителен поглед върху Павел, – после ще имаме случаи да поговорим, и то неведнъж...

- Но къде? Казаха ми, че вие може би ще отпътувате?
 - Майка ви чужденка ли е?
 - Да – учудено отвърна Павел.
 - Значи ще се срещнем в родината на майка ви.
- Павел стоеше като закован на мястото си.
- А татко? – запита бързо той, опомнил се от необикновената изненада.
 - Може би ще дойде с вас... Той има нужда от лечение...
 - Наистина, той не е съвсем добре.
 - Неговата сестра е също в чужбина, нали?
 - Отде знаете това?
 - Вашата майка ми каза.
 - Вие сте щастлив, че я виждате.
- Станислав се усмихна.
- Или за вас това не е от значение?
 - Естествено, че е от значение, но аз се чувствам толкова щастлив, че я виждам, колкото и че виждам вас. Всички са души – едни са облечени в плът, а други са освободени от нея.
 - Но защо всички не виждат тези, които са освободени от плътта, както вие се изразявате?
 - Защо всички не са цигулари? – отговори му с въпрос Станислав.
 - Но има мнозина такива.
 - То е, защото са работили в това направление. Но ще знаете, че има мнозина, за които завесите към известни светове са паднали, но не говорят за това.
 - Защо?
 - Защото не е необходимо. Всеки на своя ред рано или късно ще прогледне. Всички хора не са на еднакво стъпало на развитие, но всеки на своето време, когато стигне на върха, ще види това, което се вижда оттам.
- Чу се силно провикване от отсрещния хълм:
- Павлеeee!
- Всички се обърнаха. Някой махаше с калпака си. Павел сложи пръсти в устата си и изсвири силно, пронизително. Този, който се бе провикнал, тичешком се приближаваше.

Беше младо овчарче.

– Павле – задъхано заговори то, когато наближи на няколко крачки, – баща ти бил зле... и те вика да слезеш... Чичо ти Добри дойде на кон и веднага се върна... Трябва да е много болен... баща ти, ама ти не се плаши де... Чичо ти поръча да ти река, че баща ти се е съгласил на твоето – да идеш да се учиш на свирнята. И рече да яхнеш кобилата и веднага да слезеш.

Павел се втурна тичешком, забравил всичко и всички. Но после се сети и се върна да се сбогува. Но всички весело му замахаха с ръка за довиждане. На отсрещното хълмче някой се изкачи, като водеше кон.

– Обичат го – забеляза инженерът. – Това са неговите приятели овчари, на които не се уморява да свири, когато е тука.

След малко видяха Павел, възседнал кобилата, да изчезва, слизащ надолу към горите. Женя и Лидия отидоха да приберат нещата за слизане.

– Батко Павел си е забравил цигулката – носеше я Емилия, като с другата си ръка водеше Тони.

– Ние ще му я занесем, Емче – взе Лъчезар цигулката от ръката ѝ. – Тъкмо ще посвира малко, докато стегнат багажа.

Майка му го погледна. Лъчезар се усмихна малко особено, после повика децата да им даде концерт зад кошарата.

– Искам да ви кажа нещо – обърна се Станимир към майката на Лъчезар.

– Много ще ми бъде приятно.

– Може би скоро ще ви се обади Лалка, за която ми говорихте... Лилиха.

– Така ли?

– Да. Ще имате случай... може би да се срещнете.

– Този път няма да съм заслепена от ревност... А и много исках да си оправя отношенията с нея.

– Навярно ще ви се даде тази възможност. Ще трябва да ѝ помогнете.

– Стига да мога. Толкова ми е съвестно, че тогава ги изпъдих.

– Всичко ще се превърне на добро – замислено каза Станимир и извади една книга от джоба на самото си. – Имам навик – продължи той – преди да предприема нещо или да тръгвам за някъде, да отворя беседа от Учителя и да видя какво ще ми каже Той чрез прочетеното от нея.

– А ще може ли и на нас да каже нещо Той чрез тази книга?

– Разбира се. Ето, вземете я, отворете на която страница искате.

– Не съм ли много грешна да пипна такава свята книга?

– Кой е безгрешен на Земята? Никой! Заради нас, които сме обърквали пътя и сме правили грешки и грехове, идват великите Учители, за да ни изведат отново на верния път, водещ към Бога.

С треперещи ръце Павлина взе книгата, отвори я наслуки и сложи пръста си на средата на страницата, като помоли Станимир да го прочете, защото нямала в себе си очила.

В това време бяха дошли инженерът, Лидия и Женья, носещи раниците. Те седнаха на тревата. Станимир зачете:

„Търпението е необходимо за всяка разумна душа. Не е достатъчно само да се говори за търпението, но то трябва да се разбира и прилага в неговия широк смисъл. Търпеливият е човек със силен характер, издръжлив.

Ако знае как да постави търпението като идея в своя ум, посредством него човек може да пробуди всички заспали енергии, дарби и способности в ума си и да ги впрегне на работа. Търпението е богатство, което щом се пробуди в човека, с него заедно идват разумни същества да му помагат.”

Станимир повдигна очите си и погледна Павлина.

– Разбрах – промълви тя, – търпение ми трябва.

– Може ли и аз да отворя, за да видя какво ще ми се каже и на мен? – запита Женья.

– Може, разбира се – подаде ѝ книгата Станимир.

Женя я разтвори и зачете:

„Бог се ограничава, но никога не може да бъде като човека. Бог е безграничен. Безгранично в живота е това, което дава мощ, сила на човека да мисли, да се развива.

Присъствието на Бога е онова – великото, мощното в света, което събужда човешкия ум и човешкото сърце. Човек става мощен и в него се раждат нови идеи.

Бог, Разумното Начало, живее в света. Той е навсякъде. Търсете Бога. Той е вътре във вас. Възвишените мисли, благородните подбуди, които се зараждат във вас, това е живият Господ.

Обичайте Бога вън от вас и вътре във вас, за да Го познаете.”

– Колко е хубаво! – вдигна главата си Женя. – То отговаря на търсенията на най-вътрешната моя същност.

– Аз също бих искал да се докосна до тази свята книга – каза тихо инженерът.

Станимир го погледна бързо, изненадан от думите му.

– Ето, вземи я – подаде му я Женя.

За обща изненада инженерът наведе главата си над книгата и притвори очи. От ъглите им се стекоха сълзи. Той наведе още по-ниско глава, като искаше незабелязано да избърше сълзите си.

– Това е – разплакано заговори Лидия, – защото аз съм измъчила до смърт тоя добър човек и нервите му не издържат.

– Не, не – противопостави се Станимир, – сълзите бликват от очите на човека, когато усети, без сам да съзнава, присъствието на Учителя. Това се случва с мнозина.

– Така ли? – обърна Женя учудените си очи към Станимир. – Затова ли, когато се моля, сълзите започват да се стичат по страните ми?

– Навярно.

В това време инженерът, овладял себе си, се усмихна, а в очите му се разстилаше мека светлина. Той отвори книгата и я подаде на Станимир да прочете лявата страница.

„Добър човек е онзи – зачете Станимир, – който и при

най-лошите условия се стреми да върши Волята Божия. Доброто винаги се изявява с Любовта. Доброто е външната страна на Любовта. Когато правиш добро, то ще започне да тече у тебе като извор. Степента на доброто у човека определя кредита, който му се отпуска. Срещнеш някой човек и му направиш добро. Това е един капитал, който се влага в банката за тебе – той ще се върне при тебе, ще ти се даде. Доброто се връща при онзи, който го е направил. Всеки човек трябва да направи поне една малка услуга на своите ближни. Правете добро, защото сте удове на един велик космичен организъм.”

– Е, Сашо – чу се неочаквано гласът на Лъчезар, – ти си натрупал тогава огромен капитал, защото не зная да има човек, на когото да не си направил добро.

– Блазе на душата му – въздъхна Павлина.

– А аз се боя да отворя книгата – заговори тихо Лидия.

– Защо? – учуди се Женя.

– Защото не съм добра... Аз толкова съм се бунтувала, роптала съм, викала съм...

– Защото ви е боляло – заговори Станимир, – но Учителя казва, че Бог не е човек, а е Любов, че Бог е всеблаг, че Бог е всемъдър.

Лидия го погледна. В очите ѝ имаше мисъл, която всички разбраха.

– Да ни се даде възможност да платим дълга си – отвърна на мисълта ѝ Станимир, – когато сме най-богати, това е пак милост Божия. Тогава ни остава само едно...

– Какво? – запита Лидия.

– Да го изплатим с любов. И тогава ще бъдем възнаградени.

– Дайте ми книгата – протегна ръката си Лидия.

Станимир ѝ я подаде. Тя затвори очите си и като ги отвори, зачете:

„Когато дойдат някои отрицателни състояния във вашето съзнание, не обръщайте внимание: те са извън човека, те са преходни и минават.

Когато сте разположени духом, дишайте дълбоко,

концентрирайте ума си върху дишането. Освен това молете се, повдигайте ума си към невидимия свят. Всички сте пратени на Земята, за да научите един велик урок: да бъдете доволни при най-голямото нещастие, което ви се случи в живота.”

– Ако в този живот се науча да не роптая – вдигна Лидия главата си, – пак ще бъде добре. А да бъда доволна в нещастие – това може би ще стане, когато кой знае колко пъти още ще идвам на Земята.

– Лидия, я дай и на мен книгата – поиска я Лъчезар.

– Чакай да прочета още една-две фрази.

– Добре.

Лидия отвори друга страница и зачете:

„Кой съм? – Аз знам. Обаче това не е важно. За мене е важно какво да правя, за да изпълня мисията, задачата, която имам тук. Бог знае защо съм дошъл на Земята. Аз съм изпратен от Бога да покажа на хората пътя, по който трябва да вървят и да служат на Бога, така както никога досега не са служили.”

– Това вече наистина е чудо – заговори Лидия, – защото никой не знае в колко безсънни нощи, въпреки нежеланието си, съм мислила за този Учител: какво е, кой е и защо събира хората да им говори. Сега разбрах! И първото нещо, което ще направя, като се върна, е да отида при Учителя!

– И аз ще дойда с тебе – чу се ясният глас на Емилия, – и аз искам да Го видя!

Лидия погледна Еми и стоящия до нея Тони. Тъмен облак засенчи светлината на лицето ѝ. Тя притвори очите си и сълзи се застичаха по бузите ѝ, а в съзнанието ѝ преминаха думите: „Да бъдеш доволна и при най-голямото нещастие”.

– Мама, мама – за учудване на всички произнесе ясно Тони и се приближи до майка си.

Лидия отвори пълните си със сълзи и изненада очи. Еми ли го бе научила така ясно да произнася тази дума?! Тя привлече нещастния си син в прегръдките си и се затресе от плач.

– Ела – подаде ѝ ръка инженерът. – Нали искаш да отидеш при Учителя? Още утре ще те заведе – и като обгърна раменете ѝ, отведе я малко настрана.

Мъката и страданието на Лидия се предаде на всички и ясният чист глас на Емилия прозвуча някак странно в настъпилата тишина:

– Чичко Станимир, дай на татко книгата, а после искам и аз.

Лъчезар се приближи, взе книгата и с особена усмивка каза:

– Да видим на мене какво ще ми се каже, както вие се изразявате – обърна се той към Станимир и като отвори книгата наслуки, зачете:

„Чрез музиката трябва да се предадат новите идеи днес на света. Светът ще се оправи чрез музиката. От невидимия свят ще дойдат музиканти, които ще организират света. Музиката трябва да служи като възпитателно средство. Музиката е носител на велика култура. Бъдещето носи голям подем на музиката в славянството”.

Широка, светла усмивка се разля по лицето на Лъчезар.

– Сега дай аз, татко – замоли му се Емилия.

– Ти си отвори, Емче, а аз ще го прочета за по-бързо.

Емилия отвори книгата и сложи пръстчето си на страницата.

„Онзи, който не е минал през скръбта – зачете Лъчезар, – не може да пее хубаво.”

– Значи аз съм минала – каза за обща изненада съвсем сериозно Емилия. – Чети, татко, по-нататък.

„Онзи, който е минал през скръбта, добива дълбочина – зачете отново Лъчезар. – Човек с пеенето придобива своята свобода! Има връзка между пеенето и човешката мисъл. Когато човек пее, засягат се мислите и чувствата му. От способността му да пее зависят неговата мисъл и неговата любов. Достатъчно е да изпее на умрелия един тон, който носи живот, за да възкръсне.”

– Затова пее на Тони – смая ги Емилия с думите си.

– Тя често ни изненадва с изказванията си – погали я

Женя.

– Сега вече да вървим – посегна към раницата Станимир.

– А Тони? И за него трябва да прочетем – каза Емилия.

– Аз ще прочета за Тони – взе книгата Женя.

– Той ще си сложи пръста, а ти ще го прочетеш – приближи се Еми.

– По-добре ти си сложи пръста – настоя Женя.

– Ще може ли така? – обърна се Емилия към Станимир.

– За любовта може.

– Но по-добре е той да се докосне до тая свята книга.

Нали така каза чичо Сашо. Тони! – властно извика тя. – Ела!

Той се обърна и затича. Приличаше на мече мекотело. Когато се приближи, усмивка бе хвърлила светлина върху безформеното му грозно лице.

По нареждането и с помощта на Еми Тони си сложи пръста. Женя зачете: „Непостигнатите неща за дадения момент се намират в процес на приготвяне. Един ден те ще се постигнат. Скъсат някого на изпит – това е непостижимото за него. Втори път пак го скъсат... Но третия път изпитът е издържан и недостижимото става достижимо. Учение трябва. Като учи човек, недостижимото ще стане достижимо”.

– Разбра ли, Тони? – обърна се сериозно Емилия към него – трябва да учиш! Нали разбра?

– Раз...б...ра... – с мъка и голямо усилие можа да изговори Тони. В същия момент се чу изхлипването на Лидия. Тя беше дошла със Сашо да чуе какво ще се каже за нещастния им син.

* * *

Марина лежеше облегната на няколко възглавници в леглото. Цялото ѝ същество беше пропито от мъка. Всичко я болеше, най-вече душата и сърцето... Лежейки, и денем, и през дългите безсънни нощи, тя мислеше, мислеше, а всичко в нея тръпнеше от болка. Защо светът

е такъв? Свят голям, обширен, безкраен отвън, и свят също така безкраен отвътре – когато се вглеждаше в себе си. Свят, пълен с тайни и неизвестности, дирижиран кой знае от какви големи същества, които знаят миналото и градят бъдещето. Хората, малките човечета, мравчици по отношение на тия големи същества, също градят, строят, но в един момент една невидима ръка събаря всичко... Рухва граденото с мечти, с любов.

Марина се замисли. В живота, който хората градят, който нареждат за себе си и за своите близки, понякога любовта и омразата се преплитат с еднаква сила. Поне така е било за нея. Колкото е била силна обичта ѝ към Слави, толкова е голяма омразата ѝ към Деяна и майка ѝ. Защо? Мислеше, че са ѝ отнели сина. А не е ли естествено младите да се обичат? „И в Светото Евангелие е казано: „И ще остави майка си и баща си и ще се прилепи към жена си“. Не се ли отдели тя самата някога, когато се ожени за Димитър, бащата на Слави, и се чувстваше щастлива, че са само те двамата? Но малко живя той... Рано си отиде, като остави грижата за фабриката и за сина си на нея. Обичта към Слави и грижата за него бяха едничкият източник на радост за Марина.

Майките обикновено се радват, когато синът се счита достатъчно пораснал и пуска в сърцето си образа на някоя девойка. А ето, буря и мълнии се развихриха в душата ѝ, когато видя Деяна – скромна, хубава... Да, хубава! Може би защото беше хубава?! Не! Тя винаги бе мечтала Слави да се ожени за необикновено красиво момиче. Причината е била дълбока, невидима за нейните обикновени очи. Тя само знаеше, че я мрази, че не иска да я види... А ето, днес бе ѝ останала само тя, само Деяна. Никога Марина не би могла да си помисли, че Деяна ще слага възглавниците зад гърба ѝ, за да се облегне по-удобно на тях, че именно Деяна ще вика лекар за нея, ще тича до аптеката за лекарства, ще се грижи за всичко около нея. Не, не само това, но тя никога не можеше да си помисли, че ще пренесе всичката си обич, както сега, към нея. А защо тя го направи толкова

късно – когато изгуби Слави, когато Аси я няма...

Сълзите сами бликнаха от очите ѝ и се застичаха по повехналите ѝ бузи. Аси! Обичта си към Аси тя я преля към Деяна. Какви чудни загадки крие животът в себе си! Защо хората се обичат? Защо се мразят? Станимир ѝ обясняваше някога, че днешните чувства са резултат от миналото. От това, което бе чела и слушала от Учителя, се разбираше същото. Тя го разбираше, то беше логично. Но отде идваше тая обич, отде извираше омразата?

„Бог е Любов” – въздъхваше Марина, от Него иде обичта. Няма по-хубаво нещо от любовта и няма по-тежко нещо от омразата. Тогава защо хората не предпочитат само обичта, а допускат и омразата в сърцата си? Както любовта, така и омразата минават от век на век. Може би човек забравя много неща, но като че ли само любовта и омразата го съпътстват вярно и неотлъчно от един живот в друг. Иначе тя не би могла да си обясни омразата към Деяна. Тя се е родила с нея и само трябваше да съзре Деяна, за да избухне ненавистта със страшна сила.

Станимир ѝ бе загатнал, отпосле и Деяна ѝ бе разказала за срещите им в миналото – и те от живот в живот са пренасяли лошите си чувства една към друга, докато най-после е била изпратена Ася да ги примири, да превърне омразата в обич. Аси... защо тя толкова много обичаше Аси? Никого повече от нея не бе обичала през живота си... – дори Слави. Къде се криеха корените на тази обич? – В някакво далечно минало. А може би някое голямо същество я бе заложило в сърцето ѝ, за да може тази обич да разтопи ледената преграда между нея и Деяна, да превърне омразата в обич...– тя да обикне Деяна. Или може би Аси е станала само причина да се извика от нейното подсъзнание спомен далечен, който знае отпреди колко хиляди години, когато най-хубава обич към Деяна е изпълвала сърцето ѝ? Но после, при други идвания на Земята, завистта е изтикала обичта и се е настанила в сърцето ѝ... омразата. Защо става всичко това? Толкова малко знаят хората...

А може би не знаят толкова малко, но не искат да слушат, не искат да изпълняват. Всички Велики Учители са говорили на хората за доброто, за обичта – но хората слушат ли? Ето, и тя се е считала за добра християнка: ходеше на църква, палеше свещи, молеше се Богу... Но когато срещна Деяна, из самите недра на цялото ѝ същество се издигна омразата и тя забрани на Слави да се среща с нея, изпрати го в чужбина. Где беше тогава християнството ѝ, где беше вярата ѝ в Бога, който казва да се прощава 77 пъти по седем?

Не, хората не са дораснали още да обичат повече доброто от злото. Затова са и войните. Тези страшни войни, особено последната, която погълна милиони хора и причини смъртта и на Слави... Но ако той не е бил пил, може би щеше да се укрие като другите и да остане невредим. Нали беше мобилизиран в София да нарежда на хората да влизат в скривалищата през време на бомбардировките? А той сам е останал отвън... Защо? Викали са го да влезе в скривалището, но той само се смеел. Бил необикновено весел... Марина знае: когато всички са сериозни, а той се смее, значи е пил много. И кога е успял да изпие толкова много?! Когато човек иска, намира кога. А какъв младеж беше някога – хубав, добър... Особено когато се бе сдружил с Деяна и не вкусваше алкохол. Но после в чужбина се беше научил да пие. Тази чужбина, която похаби живота му... Но толкова хора отиваха в разни страни, учеха и се връщаха човеци, а той? – Пил, гулял. Слаб характер! А ако не бе го пратила там, а бе останал тук, ако не бе го разделила от Деяна... Ако бе могла да изскубе омразата от сърцето си към нея... Деяна нямаше да плаче, да страда толкова много, и Аси нямаше да се роди с такова крехко здраве, с тяло, което да не може да издържи на земните условия, както Учителя беше казал.

Учителя! И Той дойде, за да посочи пътя към Бога, да учи хората да сменят омразата с обич, да живеят добре на Земята... Но колцина го послушаха, колцина приложиха думите Му в живота си?!

Учителя! – въздъхна Марина, – ако не беше Той, нямаше да се стои в този живот омразата ѝ към Деяна. А и Деяна нямаше да ѝ позволи дори да вижда Аси, а така, крадешком, отдалече щеше да се топи сърцето ѝ от обич и мъка по нея. Щяха да застанат една срещу друга и щяха да разкъсат това нежно дете. Учителя прояви голяма милост към нея, наистина милост, въпреки страшните страдания на всички им... И в огъня на тези страдания се стои омразата – изчезна, сякаш никога да не е била. И там някъде – много, много дълбоко, проблесна обичта. Ето, затова идват страданията, защото хората не искат доброволно да обичат. Колко много неща станаха само защото тя така искаше да станат. Искаше да отмъсти на Деяна – за какво?! Сама не знаеше... И застави Слави да се ожени за тая калугерка, която хвърли расото и отиде при доктора, който идваше да лекува Аси. Когато тя каза, че иска да се разведе, Слави се смя като луд. Сигурно беше пиян, но все пак беше радостен.

– Е, майко – каза той на Марина, – ще отида да благодаря на доктора, загдето ме освободи от игото, което ти ми бе наложила – и се смя до задавяне.

Кой знае защо, и самата Марина не съжеляваше за този развод. Наистина, Слави имаше приятелка, а може би и приятелки, заради които Джеси и той се караха постоянно, но Марина бе почнала да вижда добрите черти на Деяна и тайно в душата си може би се надяваше тя да се сближи отново със Слави. Защото всъщност Деяна бе майката на Аси, тя беше съпругата на Слави, тя беше нейната снаха.

Снаха!? Замислено се вгледа Марина през прозореца към планината. Снаха? Не, сега тя я чувстваше като дъщеря и думата „снаха” ѝ прозвуча далечна и чужда. Деяна би била като сестра на Слави, би го въвела в светлия път, в който тя вървеше, и той сигурно нямаше да пие. Защото Марина знаеше: въпреки че Слави изпълняваше нейната воля, единственото същество, което той би слушал, беше Деяна.

Вратата се отвори и влезе Деяна, но Марина не я усети и

продължаваше замислено да гледа планината. Най-после, като въздъхна дълбоко и се обърна, я видя всред стаята.

– Ще излизаш ли, чедо – запита я Марина.

– Да, майко, ще изляза за малко.

– Взе ли да посадиш цветята?

– Взех ги.

– Взе ли и апаратчето да го снимаш... Днес има слънце, ще е ясна снимката. Все мислех да се съвзема, че да ида, а то... Изгоря ми сърцето от мъка, че не мога да ида там...

– Ти знаеш, че тя не е там.

– Знам, чедо, знам. Но си мисля: ей тъй, ако се просна върху пръстта, ще я почувствам до сърцето си. Може би ще извади ръчичката си да избърше сълзите ми, както правеше тука – разплака се отведнъж Марина.

– Нали помниш заръката ѝ – да не плачем, защото ще ѝ бъде мъчно за нас оттам.

– Помня, чедо, всичко помня, но ме гори, страшно ме гори... Гори ме, защото може би аз съм виновна.

– Остави, престани да се тормозиш. Всички ние сме човеци и еднакво сме виновни, защото все сме правили и правим погрешки. А помниш ли, когато тя казваше, че ни е била майка и не ни е обичала еднакво? И затова сега е слязла, за да изправи погрешката си?

– Погрешка! Кой знае кога е било и дали е било, но нейната душица търсеше вината в себе си, за да ме оправдае.

– Не, мама Марине...

Марина се сепна. Така я наричане Аси... И всякога, когато Деяна се обръщаше така към нея, в сърцето ѝ трепваше искрица светлинка, тя затваряше очите си и си мислеше, че Аси е при нея. Затова и този път тя притвори очи.

– Какво каза Аси?

– Каза, че ще бъде при нас, щом като в сърцата ни има обич. А нали и Учителя казва, че обичта привличала тия, които обичаме?

– Знаеш ли, Деяне, тая нощ ми беше много мъчно, много тежко. Мислех, мислех – и много исках да я видя.

Казвах ѝ: „Яви ми се, чедо, да те видя...”. Но не би! Тогава се обърнах към Учителя и Му рекох: „Прати ми я за малко, както Ти ми я прати тогава...”. И както се молех, задрямала съм. Задрямала съм, а мислех, че съм будна. Гледам – пред мене една планина, ама висока, висока до небесата, цяла огрята от слънце. А от другата ми страна – море. Но да знаеш какво море! Разбунено, едни вълни се мятат и разпенени се приближават досами краката ми. В това време чувам Аси да ми вика весело: „Мама Марине!”. Обръщам се и я виждам. Търчи от планината право към мене. Сърцето ми щеше да изхвъркне от радост, но и се смразих от страх да не би, като тича, да полети надолу и да падне в страхотните вълни на морето. Затова ѝ извиках:

– По-полека, Аси, да не паднеш, чедо.

А тя, докато беше високо в планината, изведнъж се намери до мене, грейнала като слънчице, засмяна.

– Ти си оздравяла, чеденце – зарадвах се аз.

– Още тогава оздравях – погледна ме тя продължително и някак особено. В туй време залая кучето на съседите и аз се събудих. Как пък това куче залая точно тогава!

– Може да е минал някой.

– Минал! Кой ще мине посред нощ! Ама така, да ме събуди...

– Но нали си я видяла?

– Ех, видях я, но за съвсем кратко.

– А когато ти милва косите, когато я чуваш да ти казва: „Мама Марине, недей плака!“.

– Все не мога да разбера задрямала ли съм, или съм будна, като я чувам.

– Има ли значение това?

– Има. Сънят си е сън, а в будно състояние е друго...

– А за мене е еднакво. Когато насън тича стремглаво към мене и ми казва „маме!”, когато се събудя, аз имам реалното чувство, че сме били заедно. Считам, че за нея би било много трудно да се материализира, за да я виждаме с физическите си очи, а аз още не съм си изработила духовните очи, за да я виждам в света, в който е сега.

Затова срещите ми с нея във време на сън ме радват, както когато я виждах тук.

– Ех, Деяне, аз все вярвам и все искам да се уверявам. И в Учителя вярвам, а все искам да ми се доказват нещата.

– Това не е лошо. Нали Учителя казва, че Неговата Школа е школа на опита! Човек вярва, докато опита, а след това вече знае.

– А ти вече знаеш ли?

– Малко зная, а повече вярвам. И като вярвам, изживявам го като истина.

– Затова на теб ти е по-леко.

– Не зная дали ми е по-леко, но аз искам да мисля за света, в който е Аси, така: че е жива, радостна, заобиколена с по-напреднали същества, които помагат и на нас, хората. Като мисля за тях и за красивия свят, в който са те, сякаш порите на душата ми се отварят и през тях усещам нещо безкрайно хубаво.

– Твоето тяло е пречистено, Деяне, ти си родена вегетарианка, а аз само откакто си отиде Слави престанах да ям месо. Ако бях послушала Асито, когато ми казваше: „Маме Марине, знаеш ли как ги боли агънцата, когато ги убиват... И майките им как плачат...” А аз, жестоката, не исках да мисля за техните страдания, за да ям месото им спокойно... А ето, убиха и моето агне, за да разбере как боли.

– Това е минало вече.

– Минало ли? Не е минало. Всичко е в мене и ме гори.

– Защото го мислиш. Не мисли вече за миналото.

– А за какво да мисля?

– Нали знаеш, Учителя казва да мислим за ангелите, за светлите същества.

– Право казваш, Деяне. Искам да мисля за ангелите, но мисълта ми сама отива към Слави, към Асито... И сетне си мисля: защо постъпих тъй, а не иначе. Но ти тръгвай, чедо, докато има слънце. Да се посъвзема малко, че поне един път да отида и аз там, преди да си тръгна...

– Разбира се, че ще отидеш.

Деяна отвори вратата и като се обърна, каза:

– Довиждане, майко.

– Бог да е с тебе, чедо.

Откакто Слави бе убит при бомбардировките в София, Деяна беше почнала да казва съвсем естествено и непринудено на Марина „майко” или „мама Марине”, както Аси. Общите грижи за Аси им налагаха да си говорят. Първа Марина беше почнала да я нарича „Деяне”. А откакто Джеси беше напуснала Слави, тя почна да я нарича „чедо”.

Излязла навън, Деяна вдъхна дълбоко чистия планински въздух, и затвори очи за миг, вдигна лицето си към Слънцето, за да го огреят приятните пролетни лъчи. После, като отвори очите си, бързо тръгна по посыланата с едри заоблени камъни улица. Искаше по-скоро да стигне онова слънчево къгче, гдето бе положено телцето на Аси. Тя знаеше, че Аси не е там, но това беше мястото, в което тя можеше да се приюти, да се почувства най-свободна, да е само с Аси или сама със себе си. Само там можеше да мисли или да отваря дневника на Станимир, който той ѝ бе оставил преди отпътуването си.

Марина, колкото повече се привързваше към нея, толкова ставаше по-ревнива. Случвало се бе, когато тя биваше зле и Деяна седеше на стола до леглото ѝ, Марина да отвори очите си и да ги спре продължително върху Деяна. Горещите ѝ от температурата устни се помръдваха и с мъка запитваха: „Какво четеш?”. Деяна се сепваше. Ясно схващаше, че на Марина не ѝ е приятно да чете това, което беше писал Станимир през последното лято на 1939 година на Рила, макар то да беше свързано с Учителя, с Неговото Слово, с живота на Братството. Затова при хубави дни тя отиваше на слънчевата полянка над гробищата. Но и сега, както винаги, най-напред тя се отби при местенцето, гдето беше положено тялото на Аси. Като посаждаше цветята, които беше донесла, тя ѝ говореше:

– Ех, Аси, знай, че тук е само твоята дрешка, обична моя! Но ти знаеш, че когато обичаме някого, всичко, до което се е докосвало любимото същество, ни е мило и скъпо. А

ето, чрез това твое телце ние се виждахме, разговаряхме, обичахме се. Чрез него обичах тебе и чрез тебе то ми бе безкрайно скъпо. Затова идвам тук. Зная, ангеле мой, че ти би отлитнала тихо и безшумно в светлия невидим свят, където си сега, много по-рано, но молеше Учителя да ти продължи дните и годините тук, за да не страдаме по тебе. Ти казваше, че престоят ти тук е, за да поправиш погрешката си по отношение на нас – на Марина и на мен, когато не си ни обичала еднакво – и ние отново да се обикнем като души, както сме се обичали някога, отдавна, кой знае през кои хилядолетия. Ненагледна моя, сега ти се роди като мое дете, но колко по-високо стоеше от мене! Колко много си работила над себе си, когато си идвала на Земята, и колко много си придобила. А аз защо не съм прогресирала?! Где съм си губила времето?! Ето, и сега ти беше слязла, както казва Учителя, за да изпълниш една задача – да ни примириш с Марина. Но с колко много страдания плати това примирение!

– Но и колко много научих, маме – прозвуча гласът на Аси в душата ѝ.

Деяна се сепна. Вярно ли е, че чуваше гласа на Аси? Тя притаи дъх, седнала до купчинката пръст. Някакъв полъх като милувка погали челото ѝ, косите ѝ. От очите ѝ бликнаха сълзи... Знаеше, че е Аси. Деяна наведе главата си и заплака. А беше обещала да не плаче, защото на Аси щеше да ѝ е мъчно да я гледа тъжна, плачеща.

– Прости ми, Асенце, че те натъжавам с плача си – заговори отново Деяна, – но това, че не те виждам, че не те чувам да ми говориш, прави мъката ми безгранична.

– Маме – чу Деяна съвсем ясно гласа на Аси, забравила кой знае как, че Аси е „отвъд”, и се обърна с препълнено от радост сърце, за да я види, тичаща към нея. Нямаше никого... Само появил кой знае откъде ветрец развя косите ѝ.

Деяна въздъхна дълбоко и стана. Когато Аси беше тук, на Земята, и беше по-добре, бяха разговаряли много. А когато Аси бе зле, тогава и двете страдаха неизказано

много. Сега Аси я нямаше. Где беше отишла? – В отвъдния свят. Колко много искаше Деяна да надникне в тоя свят, да види Аси и да поговори с нея. Или дори да не поговори, а само да я притисне до гърдите си. Какъв е този отвъден свят? Веднъж тя бе запитала Учителя за него. Поискаше Той да ѝ каже нещо за отвъдния свят. Тогава Аси беше още тук, но беше много зле и тя мислеше, че душицата ѝ всеки миг ще отлети. Затова поиска да знае нещо за там, за отвъд... Учителя я погледна съсредоточено и каза:

– Няма думи, с които да се опише.

Тогава тя си каза: „Значи толкова е хубаво там!“. Но после си мислеше, че този неопишимо красив свят може би е светът на най-напредналите същества. А Аси къде ли е? Насън я виждаше всред поляни от чудни цветя, които като се полюшваха, издаваха нежни мелодии. Друг път я видя да тича стремглаво от висока, светеща планина, викаща: „Маме!“, разтворила ръцете си. Деяна също се втурна към нея. И когато бяха съвсем близко, когато виждаше струящите обич очи на Аси и очакваше да я прегърне, тя се събуди, обляна в щастливи сълзи, но заедно с това беше изпълнена с мъка, че не можа да я притисне до сърцето си.

Като разказа на Марина този сън, последната ѝ каза, че доколкото била чувала, не било хубаво жив човек да се прегръща с умрял.

– Но тя не е умряла! – искрено се противопостави Деяна. – Тя е по-жива и от мен.

– Ех, жива – съгласи се Марина, – но не е като нас, не е при нас...

– А как чуваш да ти казва: „Мама Марине“?

– Чувам?! Дано наистина да я чувам... Ама искам да я видя, както си беше тука.

– И да страда, както страдаше?

– Не, не. Да е здравичка.

– Но не може. Законите на физическия свят са едни, а законите на отвъдния свят са други. Докато ние развием духовните си очи, ще я виждаме насън, както тя ни беше казала. Това също е голяма благодат, защото има хора,

които и насън не могат да видят заминалите си близки. А всъщност за всяко нещо, когато е отминало, не си ли ми казвала, че е било като сън? Остава само споменът. А има сънища, които изглеждат по-реални от реалността. Както например, когато сънувах Аси да ме води в училището, гдето учела сега. Нали си спомняш, бях ти го разказвала!

– Нищо, пак ми го разкажи.

– Четях една беседа от Учителя и се размислих върху прочетеното, а душата ми бе препълнена от горчива болка по Аси. Исках, а не можех да преодолеея мъката от страшната празнина, че я няма. Помислих си защо не е ден, защото тогава беше вечер, за да отида там, гдето се скри дрешката ѝ – измъченото ѝ от страдание телце. Тогава бих я почувствала по-близко. И изведнъж видях, че е ден. Зарадвах се и тръгнах да отивам натам. Бързах да стигна по-скоро. Забелязах, че пътят, по който вървах, и местността, през която минавах, не са съвсем същите, но не обръщах внимание. Навлязох в някакви храсти. И отведнъж чувам Аси да ме вика: „Маме, маме!“. Обръщам се – тя тича през храстите към мене.

– Тя все тича – усмихна се горчиво Марина. – И аз така я сънувам, че тича. Дете!

– Да! Тичаше, и като дойде при мен, рече:

– Маме, ти сбърка пътя.

– Така ли, Асенце?

– Аз не съм там, гдето ме търсиш.

– А къде, детето ми?

– Приеха ме в училището. Нали знаеш колко много исках да отивам на училище като другите деца, а не можех. Но тук веднага ме приеха.

– Защото си здравичка.

– Да, оздравях – погледна ме особено тя. – Ела да ти покажа училището. И там ще ме търсиш вече...

– Добре, Асенце.

– Само трябва да бързаме, защото междучасието не е голямо. Като те видях, че сбърка пътя, помолих да ме пуснат, за да ти кажа, че гдето отиваш, няма да ме намериш

– и пак ме погледна продължително.

Съвсем бях забравила, че Аси е преминала отвъд и че бях тръгнала към купчината пръст. Затова не можах да разбера смисъла на погледа ѝ. Тя навярно схващаше това, искаше още нещо да ми каже, навярно да ми поясни, но само въздъхна.

– Защо въздишаш, Аси? – запитах я аз. – Да не те боли нещо?

– Не. Нали ти казах, че оздравях... Но да побързаме.

– Добре, Асенце – хванах я за ръчичката и тръгнахме. Изведнъж и пътят стана съвсем друг. Чудна пътека водеше към смайващи красиви хълмове. Цветя цъфтяха от двете страни на пътеката. Всичко бе обляно от особена светлина, която ме изпълваше с радост, с щастие. На един от хълмовете блестяха постройки на град. Колко вървахме, как стигнахме – не помня. Намерихме се пред висока сграда с огромни врати, пред която стоеше старец със заострена, дълга почти до гърдите бяла брада. Погледнах го. Стори ми се познат, и като го поздравих, му казах:

– Мисля, че съм ви виждала вас насън.

Той ме погледна и се усмихна. Никога няма да забравя очите му: бяха като живи същества, които гледат, говорят, преценяват...

Аси ми отпусна ръката и тръгна към вратата. Аз също тръгнах след нея, но Старецът вдигна ръка. Аси се спря на прага, обърна се и ме погледна продължително, съсредоточено.

– Аси! – извиках аз, разбрала в един миг, че тя е отвъд, и се разбудих. Не ме пуснаха да вляза с нея.

– Хубаво, че не са те пуснали, защото само ти ми остана – каза разплакана Марина.

Деяна се вгледа в цъфналите розови и сини незабравки върху малката могилка.

– Аси – заговори тя, – пак ли сбърках пътя и дойдох тук!? Докато сме тука, ще идвам, защото ми е свидна дрешката ти. Или ти искаш да отида на слънчевата полянка до гората?

Отново лек повей погали косите на Деяна. Тя повдигна глава. Клоните, листата на дърветата, посадени до гробовете, бяха съвсем спокойни. Деяна въздъхна. Ето, този повей, тая необикновена милувка беше едничката връзка на Аси с нея. А да би могла да я вижда, да размени няколко думи с нея! Дали да се помоли на Учителя за това!? Когато Го бе молила чрез една сестра, която имаше духовна връзка с Него, Той бе отговорил: „Трябва да изработи духовните си очи и уши”. „Така е!” – въздъхна Деяна, човек като няма очи, и да иска, не може да вижда. Трябва да си изработи очи, тогава тя би виждала и Учителя. Това беше съкровена мечта за нея, най-върховното желание на душата ѝ.

Тя събра от земята хартиите, в които бе донесла цветята за посаждане, тури ги в мрежите, взе чантата, в която носеше тетрадки и книга, и като каза: „Е, Аси, да вървим, тук не е място за тебе!”, мина през разградената телена ограда и тръгна нагоре към полянката. Цялата планина беше обляна в светлина и изглеждаше необикновено хубава, потънала в прясна зеленина.

Като стигна полянката, тя се спря. Всичко бе така хубаво и все пак в душата ѝ се разрастваше тъга като постоянно разстилащ се облак, който я гнетеше. Ако Учителя беше на Земята, тя би отлетяла на Изгрева, би поседнала на някоя пейка под лещаците на двора и би стояла с часове, без да помръдне. Атмосферата на Учителя, която изпълваше всичко, би проникнала в душата ѝ, излекувала би раните ѝ. А ако пък видеше Учителя най-горе, на покрива, в стъклената Му стая, или пък да го съзреше да се покаже на балкона или да отвори прозореца на стаята си и да повдигне ръка за поздрав, би била толкова радостна. А ако би могла да се приближи, да отиде при Него и Той да я запита: „Какво има, рекох?”, това значеше цяла да бъде облята със светлина – всяка клетка на нейната същност да се изпълни със сили да понася всичко, всичко...

– И сега е така – прошушна някой в душата ѝ.

Деяна притаи дъх.

– И сега Изгрева е проникнат от присъствието на

Учителя: векове и хилядолетия ще бъде проникнат от атмосферата на Учителя и който умее да диша тая атмосфера, ще получи сили, светлина.

– Да – възкликна Деяна, – по-скоро да се върнем в София, за да отида на Изгрева.

– Учителя е навсякъде – продължи този, които ѝ говореше с мисълта си.

Кой беше това, Деяна не знаеше. Тя бе го усетила в най-големите страдания край отиващата си Аси, а също и когато бе получила телеграмата от майка си, че Учителя е съблякъл земната си дреха. Тогава тя горко и безутешно плака. Искаше да отлети, искаше и още веднъж да види земната дреха, чрез която Го бе виждала и когато е била радостна, и когато сърцето ѝ се е изкачвало по стръмния път, изпълнено с непосилна мъка. Всякога в Неговото присъствие страданието се бе стопявало, беше изчезвало, и тя се бе връщала в живота на криле. Тогава душата ѝ се преплъваше със светлина, а сърцето – с радост.

Но Аси беше много зле, бе в безсъзнание. Марина се разболя от мъка по отиващата си Аси... и Деяна не можеше да ги остави нито за миг. Сърцето ѝ се раздираше от болка за детето и от мъка за Учителя – че не може да Го види още веднъж. Тогава в душата ѝ ясно прозвуча: „Учителя е навсякъде: и там, на Изгрева, и тук. Сега е по-жив от всякога. Мисли за Него и ще бъдеш при Него!“.

В същия момент Аси се върна в съзнание. Изглеждаше тиха, неземно спокойна.

– Маме – обърна се тя към Деяна, – в салона са се събрали всички братя и сестри и плачат, горко плачат пред бялата дреха на Учителя. А ако имаха отворени очи, биха Го видели цял в блестяща светлина: най-великият на Небесата и най-смиреният на Земята, най-добрият изразител на Божествената воля. Няма друг, който да е изпълнил волята на Бога на Земята като Него.

– Кой ти каза това, Аси? – запита я тихо Деяна.

– Един, когото никога не можах да видя, но когото чувах в душата си. А толкова исках да го видя!

– Може би ще го видиш, Асенце!
– Може би скоро... – така ми казва той и това ме прави щастлива.

Деяна прехапа устни. При толкова страдания тя беше щастлива.

– Нищо ли не те боли, Асенце?
– Нищо не ме боли, маме... Отпуската свърши, маме...
– Каква отпуска, Аси?
– Земната отпуска... Учителя казва да оставя вече проядената дрешка и да си бъда в тази, с която нищо не ме боли... Ти трябва да се радваш, маме, че няма да ме боли.
– Ще се радвам, Аси – закапаха сълзи от очите на Деяна.
– И няма да плачеш, защото ще ми бъде много мъчно.

И на мама Марина ще кажеш това.

– Да я повикам ли?
– Не. Сега искам само тебе. Тя е болна, не може да стои на краката си... А и нейното охкане ми причинява страдание. Много неща още не може да разбере. Тя не обича Джеси, а аз я обичам – с нея сме били неведнъж служителки на Бога. Сега тя малко се е пообъркала от татко... и от други неща, но ти ѝ помагай, а и аз оттам...

Деяна притвори очи, за да преглътне острата болка.

– Маме – заговори отново Аси, – аз ще идвам много често при тебе и ще бъде много хубаво, защото няма да ме боли. Ти разбираш, маме, дрешката е прокъсана, както казва Учителя, и от всяко прокъсано място боли.

– Зная, Асенце, но страшно ме боли и за едното, и за другото. Страдам с твоето страдание. Всичко в мене се разкъсва, когато гледам как страдаш, но и за другото умирам от мъка.

– Това е погрешно, мамо. Страданията ми помогнаха да видя и чуя неща, които иначе никога не бих видяла и чула. Затова във време на отдых, както сега, ги благославям... Но когато ме боли, нямам сили да сторя това. А и ти, маме... – душата ти ще чува гласа на Този, незнайния. Не се постига това лесно, маме. Но ти си работила в миналото, а и сега страданията, които носиш съзнателно, ще ти помогнат. И

най-вече си готова да обичаш всички...

– Наистина ли съм готова, Асенце?

– Да, мамо. Обичта е голяма сила – най-голямата сила, както казва Учителя. Да знаеш каква голяма е Школата Му там, горе, и какви издигнати, с големи възможности духове Го слушат.

– Радвам се, Аси, че си ги видяла.

– Позволиха ми... отдалече...

– Ти наистина си щастлива, Аси.

– Да, маме. Помагай на мама Марина, и при нея ще идвам.

И наистина Аси идваше, но Марина колкото вярваше, толкова и се съмняваше. Тя искаше някакво свръхматериално уверение. А може би и тогава би казала: „Дали не ми се е сторило така?”.

„Аси напусна земната си дреха и ни дава известни сигнали според възможностите, с които разполага – мислеше си Деяна. – Ние също трябва да работим над себе си, за да надникнем в света, в който е тя, за да я видим”. Деяна въздъхна дълбоко и извади от чантата дневника на Станислав. Колко години се минаха, откакто той отпътува?! – Започна шестата. Толкова много?! А сякаш беше вчера. Вчера бе отпътувал и само днес го нямаше. Едно дълго днес, изгълнено с много страдания, особено когато Аси беше зле, и с много надежди, когато съвсем внезапно тя ставаше така добре, че всички мислеха, че е напълно оздравяла. Дори веднъж цели шест месеца Аси тичаше и играеше като всички деца. Това ставаше, когато Деяна имаше да взема много насъбрали ѝ се изпити, а след тях трябваше да вземе и държавния изпит.

Преди изпитите беше отишла при Учителя страшно уморена от безсънните нощи край Аси. Какво бе говорила на Учителя? Помнеше, че бе споменала за предстоящите изпити. Той я бе погледнал с бащинска грижа, после притвори очите си. Когато ги отвори, каза:

– Рекох, всичко ще се нареди.

Отведнъж на Деяна ѝ олекна. Умората бе изчезнала.

Някаква нежна светлина изпълни душата ѝ. Тя почувства, че трябва да си отива. Стана, целуна Му ръка и си тръгна. В квартирата си тя легна в леглото и си отдъхна облекчено. Струваше ѝ се, че светлини с различни багри я люлеят на невидимите си ръце и тя заспа дълбок, непробуден сън.

Когато на другия ден отиде да види Аси, остана смаяна. Аси бе отворила книгата с приказките и четеше от тях. През следващите дни Аси беше също добре. Деяна започна сериозно да учи, а Джеси и Слави отидоха с детето на море. Джеси си бе направила много хубави тоалети, но въпреки това Слави явно бе флиртувал с няколко млади момичета. Особено към едното проявявал явен интерес. Това оскърбило Джеси и тя отказала да бъде в тяхната компания. Отивали с Аси сами край морето. Нейното отдалечаване от Слави го развеселило и той се почувствал приятно освободен от нея. Излизал сутрин и се връщал вечер късно ту много весел, ту раздражен и сърдит – навярно в зависимост от това, как е прекарал деня. Харесваната от него девойка, според изказванията на Джеси, била много капризна.

Върнали се в София. Слави продължил познанството си с момичето, което много бе огорчило и Марина. Но Слави беше станал вече много самостоятелен и когато майка му му се караше като на дете, той или се смееше, когато беше пиян, или тръшваше вратата и излизаше сърдит, когато беше трезв. Тогава не се прибираще с дни вкъщи.

Марина мислеше, че именно капризите на тая девойка са станали причина, за да пие той толкова много и да бъде убит през бомбардировките. А може и да не е било заради същата, може да е било заради някоя друга жена.

* * *

Когато Джеси го остави, Слави бе отишъл при Деяна. Миришеше на алкохол. За първи път не беше весел, когато бе пил, но плака и ѝ каза, че единственото същество, което бе обичал, е тя, и че никога няма да прости на майка си,

загдето го бе отделила от нея. Искаше да започне нов живот, нека тя му помогне като сестра. Толкова беше разстроен и измъчен, че накрая легна на канапето и заспа. Когато се събуди, беше изтрезнял. Усмихна се много приятно, като видя масата, приготвена за вечеря. Но изведнъж сякаш се сети нещо, погледна часовника си и стана.

– Дея, сестро моя – приближи се той към нея, – твърде е късно да бъда вече спасен. Аси ми каза веднъж: „Ако не се оправяш, ще ти пратят повиквателно”. Да знаеш с каква сериозност ме гледаха очите ѝ, и в същото време бяха пълни с любов. Стори ми се, че не Аси ме гледа, а някое друго същество, познато на мен от векове, както се изразяват вашите хора. Погледът ѝ, спрян върху мен, беше такъв, че ми се искаше да коленича пред нея и да обещаая, че ще тръгна по нов път. Но не коленичих и не обещах. Силата на желанието ми да пия, да прахосвам живота си, да притежавам момичетата, които искам, беше по-голяма от желанието да тръгна по светлата пътека на неизказана красота, която ми сочеха очите на Аси. Когато идвах при тебе, вярвах, че моята обич към теб ще ме задържи, ще ме спре да не вървя към пропастта, която понякога чувствах така близко... Но какво ще ми предложиш ти?! – Екскурзии до Витоша, четене, ставане рано, дишане на чист въздух, гимнастика за укрепване на душата и тялото – един оазис, облян от духовна светлина, изпънен с мир и красота. В оазиса птиците пеят, ручейте шуртят... Всичко това е прекрасно, Дея, и то ме заплеляваше, когато бях млад. Но сега, погледни ме! Аз съм съвсем друг. Цялото ми тяло гори за алкохол, за силни изживявания, които да ме парят до болка и същевременно да са ми приятни. Ето, това няма да простя на майка ми – със своя егоизъм тя ме разруши. Тя ме прати в разгулния живот, от който нямам и сили, но най-вече нямам желание да изляза.

– Може би аз съм причината, Слави?

– Ти?! – изсмя се той.

– Да, в едно далечно минало...

– Остави тези глупости. Не, извинявай, че ги нарекох

глупости, но от миналото по-важно е настоящето.

– Което е резултат от миналото...

– То би се поправило, ако майка ми не бе ме отделила от теб.

– А всъщност, ако някога аз не бях те отделила от нея... А сега е век на разплата и всички плащаме за своите погрешки. Но все пак не е късно... Обичай, която искаш, запознай ме даже с нея. Ще я приема като сестра.

– Сестра! – изсмя се горчиво Слави. – Ти не знаеш какво е тя! Подава ми чашата с пенливо вино, а очите ѝ – черни, искрящи, заедно с виното проникват в жилите ми и ме изгарят. И аз пия, пия насладите на живота, смесени с алкохола, и никога не се насищам. И затова пак е причина майка ми, защото тя ми натрапи тая калугерка... И вместо в нейно присъствие желанията ми да притихнат, те се развихряха, защото не можеха да бъдат утолени. Аз я понасях, но не я обичах. Съжالياвах я и като я виждах как се старее да ми се хареса. И нарочно съм бивал груб с нея, за да я накарам да се освободи от мене и да намери своето място при човек, който я обича. Когато сега се случва да ме срещне, тя се притеснява. Християнският ѝ морал я кара да мисли, че е направила грях, като ме е оставила. Кажй ѝ да бъде спокойна. Аз съм причината, аз я оставих... Може би след време ще можем приятелски да разговаряме с нея, но сега – не...

Изведнъж Слави погледна часовника си.

– Закъсна ли? – тихо го запита Деяна.

– Не съвсем. А може би, Дея, аз съм виновен за всичко, защото толкова много съм те обичал... А все пак не мога да остана при тебе...

– Не можеш да забравиш злото, което съм ти причинила, когато аз съм те оставила.

– Да, разказвал ми е тези минали истории нашият приятел Станимир. Между другото, той обажда ли ти се?

– Много рядко.

– Най-странното е, че аз на него никога не можех да се сърдя или да го намразя.

– Защо да го намразиш?

– Много естествено, заради това, че го обичаш. Не ме гледай така горчиво. Зная какво ще ми кажеш – че съм те оставил. Обвинявай Марина, а не мене – назова той майка си на име.

– Всичко това е минало, Слави, нека не се връщаме назад.

– Но и аз ще кажа като тебе – сегашното е резултат на това минало.

– А защо не се заемеш да се поправиш?

– Не мога. Нямам сили, нямам и желание.

– Моли се Бог да ти помогне.

– Най-малко за това имам желание...

– О, Слави, страшно ме боли за теб.

– Наистина ли, Дея?

– Да. Колко много искам Бог да ти помогне.

– А ти защо не искаш да ми помогнеш? Защо не искаш да ме допуснеш до себе си?

Деяна го гледа дълго. Той не можеше да снесе поглед от очите ѝ. Те като живи същества го изследваха, проучваха го. В един момент те изразяваха строгост, в друг – снизхождение, готовност за жертва.

– Късно е вече, Дея.

– Трябва да тръгваш ли? – погледна го тя, сякаш пробудена от сън.

– Не, но аз видях в очите ти отразена твоята душа. Напрасно ще направиш жертвата, аз няма да се поправа. Но това, че ти си готова да се пожертваш, ще го нося като скъп спомен в душата си. Затова те ценя, Дея, защото ти си готова да страдаш, но да помогнеш. Затова аз ще ти отвърна с честност, което не е много в моята природа: ще ти призная, че аз не мога, не искам да се откажа от тази, която сега ме чака. Но позволи ми, когато страдам, да идвам при тебе като при моя сестра, само като при сестра. Повече друго никога няма да искам от тебе. Днес видях на какво си готова и ти израсна неизказано високо в душата ми. Виждаш ли, Дея, че и аз мога да имам духовен

поглед за някои неща. А сега да отивам, че наистина ще има голяма кавга. Единственото същество, от което тя ме ревнува, си ти. И има право, защото само теб съм обичал. И оттам е страданието и раздвоението ми.

– Ако това ти причинява страдание, тогава не идвай.

– Не, така ще бъде до моята смърт – да се люшкам между две крайности и да не мога да спра нито при едната, нито при другата, защото и двете – и раят, и адът, еднакво ме привличат.

Когато Слави излезе, Деяна дълго мисли. Струваше ѝ се, че съзнанието му се бе пробудило да вижда нещата. Но само виждането не бе достатъчно, трябваше той да има желанието да застане на страната на доброто. Но изглежда Слави не беше стигнал още до дъното на пагубния живот, който го влечеше, за да се отвори от злото и да тръгне нагоре съзнателно. Дали щяха да го чакат да слезе до дъното, или невидимите му приятели щяха да го спрат някъде по хлъзгавия път надолу?

Когато Марина, обляна в сълзи, бе ѝ съобщила за смъртта му, тя си спомни за повиквателната, за която Аси му бе казала. Разбра, че може би неговият невидим ръководител го бе повикал отвъд, за да спре слизането му надолу.

Марина изгуби съзнание по време на погребението му. Страданието ѝ беше неизказано голямо. Две седмици тя изобщо не можеше да стане от леглото. Само мисълта, че трябва да махне Аси от този град, да я евакуира някъде, я привидна. Но къде ли да я отведе? Отведнъж я обхвана страшен страх. Деяна можеше да вземе детето и да отиде при родителите си. Сега тя вече не се чувстваше силна и властна. В този момент Марина сякаш се пробуди и видя, че именно Деяна беше неотлъчно при нея от погребението на Слави, че тя се грижеше за нея и за Аси, която за щастие беше добре. Тогава тя усети Деяна странно близка и я запита къде да евакуират Аси.

– Където намерим за добре – отвърна Деяна.

– Имаме роднини в Копривщица – малко неуверено каза Марина. – Съгласна ли си?

– Да. Ще отида да поговоря с Учителя.

Марина се стресна. Откакто Аси беше по-добре, не бе ходила при Него, а сега пък самата тя не се чувстваше добре и не можеше да отиде и да Го помоли Деяна да дойде с Аси и с нея в Копривщица. Изведнъж Марина цяла се изпоти при мисълта, че даже Деяна да не вземе Аси, самата тя може да отиде при майка си. А какво щеше да прави тя с това дете, което както внезапно оздравяваше, така и съвсем внезапно се разболяваше, като и тя самата беше болна... Затова избърса с бледа отслабнала ръка оросеното си от пот чело и заговори тихо:

– Деяне, чедо, само ти ми остана.

Деяна я погледна слисано. Марина продължи.

– Кажу ми на Учителя, че Го моля... да дойдеш с Аси и с мен... Няма да предаваш уроци на децата. Средства имам.

Деяна само кимна с глава. Знаеше, че Марина има средства. Сапунената фабрика, чийто директор беше вуйчото на Слави, беше добър източник на приходи. И тъкмо те даваха възможност на Слави да води този нехаен, а напоследък и разгулен живот. А може би той беше се родил със слаб характер?

Когато Деяна се върна от Изгрева и каза, че Учителя е одобрил тяхното отиване в Копривщица, Марина се почувства съвсем добре. Още на другия ден отидоха с Аси да благодарят на Учителя. Това беше последното им виждане с Него. През всичкото време Марина бе плакала за Слави. Учителя търпеливо я бе гледал и слушал. Накрая ѝ каза, че са го повикали на доклад. Тя не можеше да разбере какво ѝ казва и Го погледна през сълзи. Той бе повторил и тогава Марина разбра, че Слави е повикан да даде отчет, навярно за живота си тук, на Земята. Но в същия момент тя си помисли: „Какъв ли отчет ще даде, като бе живял, както не трябва...”. Но за това бе виновна тя. И като стисна силно очите си, Марина наведе глава и отново заплака. Тогава за своя преголяма изненада усети, че болката, мъката, която притискаше сърцето ѝ, изчезна. Стана ѝ необикновено леко на гърдите, сълзите сами спряха да се стичат

от очите ѝ. Душата ѝ се изпълни с нещо приятно, хубаво. Отде идваше всичко това? Марина погледна Учителя. Той седеше на плетеното кресло до масата, както обикновено. Тогава тя с цялото си същество разбра, че Той беше отнел мъката, товара ѝ, и Му заговори:

– Благодаря Ви... Вие пак ми помогнахте... На Вас дължа доброто, което получих в живота си. Вие направихте да се махне омразата от сърцето ми и да се замени с обич... Страшно тежко е да носи човек омразата в себе си... С какви сили разполагате, не зная, как направихте това, също не зная... Ето, и днес дойдох със страшна болка, със страшна мъка за Слави – сега я няма. Въздухът около Вас сякаш лекува раните на човека.

Учителя притвори очи. Когато ги отвори, стори ѝ се, че я гледа малко строго. През сърцето ѝ премина тревога. Сбъркала ли беше нещо в многото си говорене?

– Рекох, само Бог е, който прави доброто – тихо каза Той.

В момента Марина пак не разбра защо Учителя ѝ казва това, но като се връщаха с Аси по шосето, оградено от двете страни с борови гори, тя продължаваше да мисли върху думите Му, върху израза на очите Му. Те не бяха строги, но Той сякаш бе някъде отдръпнат в себе си. И тогава разбра – с тази сериозност, с тази отдалеченост Учителя изразяваше, че не Той, но Бог е, Който прави доброто. Тя се спря и си каза: „А ние, хората, и най-малкото нещо да направим, изтъкваме себе си“. После изведнъж се обърна и запита Аси обезпокоено:

– Аси, днес Учителя погали ли те?

– Да – отвърна тя.

– Кога?

– Когато излизахме и Му целунах ръката.

– Ех, слава Богу. Аз тогава се обувах и не съм видяла. А каза ли ти нещо?

– Каза ми, че съм послушна. И знаеш ли, мама Марине, Той цял светеше. От ръката Му излизаше светлина.

– Ох, дано тази светлина те излекува, чедо.

– А от очите Му разбрах...
– Какво разбра, чедо?
– Мъчно може да се каже с думи.
Като тръгнах и повървяха малко, Аси ѝ заговори:
– Мама Марине, сигурно и ти си много послушна, затова Учителя те обича.
– Обича ли ме, Аси? – учуди се Марина.
– Да. И нали заради тебе ме оставя тука. А да знаеш как ме викат светлите ми приятелки.
– Пак ли ги виждаш?
– Да.
– Ти не ги слушай тях, слушай Учителя.
– И те също Го слушат, но много ми е приятно, когато ги гледам... И когато ми е лошо, ми става по-леко, като ги виждам около мене.

Марина много се страхуваше от светлите същества, защото мислеше, че те викат Аси да отиде при тях. А Деяна облажаваше Аси, че ги вижда. Ако би могла да види поне едно от тях! Тогава би станала безкрайно добра, би изпълнявала всичко с радост. А нали бе виждала Учителя? Защо с такава мъка тя се съгласи Аси да бъде при Марина?! Сега разбира колко отдалече Той е виждал всичко...

* * *

– Макар и да ти беше мъчно, но ти Го слушаше, маме – чу Деяна гласа на Аси. Тя трепна и се огледа. Задрямала ли бе? Не, будна беше. Ослуша се да чуе още нещо. Но като не чу, каза:

– Ех, Аси, ако сега бих могла да Го видя и чуя, бих Го слушала с радост, колкото и да ме боли.

Тя притвори очи, притаи дъх, вгълби се в себе си, за да чуе с най-вътрешната си духовна същност какво ще ѝ каже Аси. Но не последва никакъв отговор. Отишла ли си бе?! Стана ѝ горчиво. Тогава в самите глъбини на душата си тя усети нечие присъствие, което без думи ѝ говореше:

– Учителя е вечно жив. Словото, което Той остави,

съдържа същата сила, както когато го говореше – достатъчно е да се изпълнява.

Сълзи бликнаха от очите на Деяна. Тя извади едно томче със Словото на Учителя и го отвори. Очите ѝ зачетоха: „Някой път дълбоко вътре у вас ще чувствате, че това същество ви ръководи. А някой път ще чувствате, че то отвън ви огражда и пази. Щом сте в съгласие с Бога, ще минете през опасности – и нито косъм няма да падне от вас”.

– Господи, благодаря Ти – прошушна Деяна, – зная, че ще имам трудности, но дано се справя с тях.

– Ако ти мислиш, че си сама, мъчно ще се справиш – заговори отново присъствието в душата ѝ, – но ако ти не забравяш, че навсякъде присъства Бог, няма да страдаш излишно.

– Да, да не забравям – въздъхна Деяна, – а аз забравям. И за да не забравям, какво да правя?

Ослуша се. Цареше мълчание. Отвори отново книгата и зачете: „Човек трябва да бъде винаги във връзка с мисълта на Бога и да не допуска прекъсване”.

Деяна се смая на отговора, който получи, и отново запита:

– Но как се постига това?

Очите ѝ сами зачетоха: „Щом мислите за Бога и за възвишените същества, свързвате се с тях и приемате техните мисли и чувства”.

– Колко е хубаво – усмихна се щастливо Деяна, – да мисля и да се свързвам с Бога и светлите същества. А аз през целия ден мисля за какво ли не и не се сещам да мисля за Бога и за светлите същества. Само когато ми е много мъчно, много тежко, си казвам някоя формула, която веднага ме облекчава. А би трябвало да се моля, да мисля за светлите същества всякога: и когато мия чинните, и когато пера, и когато мета двора и градинката, когато поливам цветята. Така хем ще работя, хем ще се разговарям с невидимите светли същества. Нали Учителя казва, че молитвата е разговор с Бога?

Деяна отвори наслуки друга страница и зачете: „Молитвата е Божествен процес, молитвата е най-важният метод за растене, обаче малцина знаят да се молят. Молитвата не е нещо външно и не седи само в изговарянето на думи. Тя е нещо дълбоко, вътрешно, и дава големи резултати. Почнеш ли да се молиш, всяка врата ще бъде отворена за тебе. Сутрин, като станеш, ще се молиш, за да знаеш, че вратата на живота ще бъде отворена за теб през деня.

Трябва да се молите на Бога, за да възприемете онези блага, от които се нуждаете. Молитвата е метод, чрез който приемаме Божиите блага. Благата са готови, но при молитвата вие отивате да си ги вземете, т.е. идвате във възприемателно състояние. При молитвата е нужно пълно съсредоточаване. Хубаво е да се практикува съсредоточаване и съзерцание.

Съсредоточаването е волеви процес на главния мозък. Когато почнеш да се молиш, ще забравиш всичко друго пред великото, за което мислиш”.

– Досега – повдигна глава Деяна, – нито един мой опит в това отношение не е бил сполучлив така, както искам. Страшно се отклонява мисълта ми ту в една, ту в друга насока. Но ще трябва да постоянствам, за да постигна исканите от мен резултати.

Тя се обърна и погледът ѝ се спря на близкия връх, който винаги я бе привличал. Тя се бе изкачвала много пъти с препълнено от мъка сърце. И всякога ѝ се струваше, че този връх е някакво огромно живо същество, стар приятел, излегнал се от векове и хилядолетия там. Имаше чувството, че той я чака, за да се поразговори с нея. Когато се изкачваше и наблюдаваше върха, мъката ѝ се стопяваше и някаква искрица от радост затрептяваше в нея.

– Ти дойде – казваше ѝ връхът.

– Дойдох – запъхтяно отвърщаше тя.

Връхът се усмихваше. Всъщност той ли се усмихваше, или съществото, което обитаваше този връх? Понякога Деяна ясно разграничаваше голямото живо същество от

върха, а понякога те се сливаха. Това биваше, когато го гледаше през зимата от двора или от терасата на къщата, гдето живееха, особено вечер, облян от лунната светлина. Тогава върхът ѝ говореше:

– Виждаш ли, аз стоя тук от хилядолетия и в слънце, и в пек, и в дъждове, и в бури, от които цялата планина ехти, а ти се разклащаш от най-малкото страдание.

– Да – отговаряше му през сълзи тя, – вярно е, но ти колко си голям, а аз съм съвсем мъничка!

– Вдъхни с въздуха частица от моето търпение и ще имаш мир.

Тя вдъхваше чистия свеж въздух, гледаше заснежения връх и влизаше облекчена в стаята. И сега в сърцето ѝ затрептя желанието да се изкачи на върха. Тя знаеше вече – там обитаваше голямо същество, изпълняващо специална задача.

Веднъж, когато се бе върнала, след като бе се изкачвала на върха, Аси ѝ каза:

– Маме, ти виждаш ли го?

– Кого, Аси?

– Този, при когото беше.

– При кого съм била?

– При този на върха. Да знаеш какво голямо духовно същество е – той е пазителят на града.

– Чувствала съм го, Аси, но не съм го виждала. Питала съм го кой е, но той само се усмихва. Жалко, че съм си пропилявала кой знае как времето, когато съм идвала на Земята, и не съм изработила духовния си слух и зрение.

– Все пак, маме, достатъчно е, че го чувстваш, и то така ясно. А колко много хора се изкачват на върха, без да знаят за неговото съществуване там – само изпитват приятност.

– Приятност! – усмихна се Деяна. Дори само като мислеше за него, изпитваше приятност.

Тя отново погледна върха. Стори ѝ се, че там, горе, стои голямото същество и я чака. Желанието да се изкачи на върха я обхвана така силно, че тя взе чантата и мрежата и тръгна. „А това, което исках да чета!“ – спря се тя. – „Нищо,

довечера ще чета” – реши Деяна и отново тръгна.

Пътеката извиваше нагоре през наскоро засятата борова горичка, после през храсти, и се изкачваше нагоре към заобления връх. В известни моменти Деяна имаше чувството, че някой върви редом с нея. Кой? Невидим приятел?! Учителя ѝ беше казал веднъж, че при всеки, който иска да служи на Бога, е делегиран един пазител, а също така около него има и много добри същества. Кое ли добро същество я съпровождаше? Ако би могла да го види! „Ех, ако бих могла!” – въздъхна тя. „Достатъчно е, че го усещам” – спомни си Деяна думите на Аси.

Спираше се за миг да си отпочине, поемаше дъх и поглеждаше нагоре, към върха, който ставаше все по-близък. В сърцето ѝ преливаше хубава радост, която извикваше усмивка на устните ѝ. Откъде идваше тази радост?! – Незнайно откъде. Учителя бе ѝ казал, че когато сърцето без видима причина се изпълва с радост, някое голямо светло същество е минало и е оставило в него радостта като дар.

Когато стигна върха, на Деяна ѝ се стори, че Слънцето облива цялата планина и нея с хилядократно по-силна светлина, отколкото обикновено.

– Господи! – вдигна тя ръцете си към небето. – Господи! При всичката ми скръб Ти ми даряваш радост, незнайно откъде вливаща се в мен. Господи, благодаря Ти! Аз не виждам обитателя на този връх, но благослови го заради часовете на красота и мир, които съм имала тук. „Благослови този народ, между който живеем – продължи тя с молитвата „Пътят на живота”, – благослови всички братя и сестри, с които се подвизаваме. Благослови всички майки и бащи, които вършат Твоята воля. Чуй гласа на всички страдающа по лицето на Земята и ги благослови...”

– О, Господи – простена душата ѝ, – чуй гласа на всички ранени, слепи, куци, сакати от тази страшна война и им излекувай раните на тялото и на душата. Господи, цялата Земя е вопъл на страдания!...

– И все пак кратки са страданията – чу да говори

незнайният в душата ѝ.

– Кратки?! – учуди се тя. – Та някои ще носят страданията си до края на своя живот!

– А какво е един човешки живот? Миг!

– Да, наистина, и по-малко от миг е по отношение на вечността, но за нас, човечите, този миг е дълъг, безконецен, когато е изпълнен със страдания, и е съвсем кратък, когато в него проблясва радостта.

Изведнъж тя си спомни за недовършената молитва и продължи: „Благослови Учителя, който ни води в тоя светъл път”.

– О, Господи, благодаря Ти, че изпрати Учителя да ни покаже тоя светъл път, който води към Тебе! Без Учителя как бих издържала трудностите в живота си? Навярно бих се озлобила и вместо мир неприязън би изпълнила сърцето ми. А сега знам, че там, долу, ме очаква не само майката на Слави, но и моята майка. Защото тя, зная, е и моя майка... Да, сигурно ме чака – погледна Деяна часовника си, – чака ме с болка и търпение и най-вече с обич. А това се дължи само на Учителя! А сега, Господи, да довърша молитвата: „Благословен си Ти, Господи, Боже наш, благословено е Твоето име от века, защото Ти си пътят, Истината и живота и освен Теб няма друг Бог, Ти си само Един!”.

– Приятелю – обърна се Деяна към върха, – трябва ли вече да си отивам? Ти днес не ме каниш да поседна при тебе. Отде тая тръпка на тревога, която преминава в сърцето ми съвсем неочаквано? Може би усещам мъката на майка ми Марина? Не, нещо друго е. Трябва да тръгвам, така е, нали? Ех, нали дойдох и те видях! – проблесна отново радост в сърцето ѝ. – Защо ми се струва, че се усмихваш тъжно? Защото вече ще си ходим в София ли? Войната свърши, братът на мама Марина пише, че трябва да се връщаме вече, но аз ще идвам от време на време пак... Нали дрешката на Аси е тук... Ти я наглеждай и я пази. А когато не мога да идвам физически, с мисълта си ще идвам при теб всеки път, когато облакът на мъката и страданието забули слънцето на радостта в мене. Бавно, стъпка

по стъпка, ще се изкачвам и мълчаливо ще приседна при теб. И зная, мъката ми ще се стопи, тъгата ще изчезне. А може да се случи и да съм радостна... За какво ли? Може би защото небесата ще са сини, защото цветята ще цъфтят, Слънцето ще грее. Тогава ще разперя крилете на мисълта си и ще дойда да споделя с тебе радостта си. Ти мислиш, че ще те забравя? Не! Където и да съм, никога няма да те забравя, както и няма да забравя, че там, долу, в твоите нозе, е сложена скъпата, обичната дрешка на Аси.

Отведнъж сълзи бликнаха от очите на Деяна и тя заслиза надолу. После се обърна и през сълзи се усмихна на върха. Неясната тревога, която се промъкваше все по-настойтелно в сърцето ѝ, я караше да ускорява крачките си.

Когато наближи къщата, в която живееха, старият раздавач, който идваше от напречната улица, ѝ подаде няколко писма. Очите ѝ веднага разпознаха на един от пликовете почерка на Станимир. Радост, но в същото време и някаква мъка премина през пръстите ѝ и изпълни цялото ѝ същество. Бързо разкъса плика, спряла се на улицата. Като светкавица ѝ мина през ума, че Марина може да я види от прозореца, затова тя се затича, премина през отворената пътна врата и отиде в овощната градина зад къщата. Облегна се на едно от дърветата и разтвори писмото. Очите ѝ зачетоха:

Моя обична Деяна,

Толкова съм близко до теб... В Германия съм, но тези дни отново ще прелетя океана. Отново ме отдалечават от теб. Ранен съм лошо. Боли ме навсякъде, но още повече ме боли душата от това, което видях и преживях... през последното време на войната. Това е най-големият ужас, за който човек, ако не го е виждал, не може и да си помисли.

Струва ми се, че няма по-страшно от това – да видиш как хората, изгубили всичко човешко, ожесточено се избиват едни други: злият демон, развихрен и в едните, и в другите, хвърля хиляди от тях в обятията на смъртта.

Десант! Знаеш ли какво значи десант на въздушни войски?! Това е адът на Земята. Наистина земята вреше като страшен, огромен котел, в който злите сили хвърляха своите жертви. Едни слизаха отгоре, от самолетите, другите ги покосяваха отдолу... А тези, които оцеляваха при слизането, почваха ръкопашни боеве... Ужас!

Колко продължи този ад? – Вечност! И все пак имаше край: войната свърши. Треперещата от снаряди и взривове земя притихна. Моята санитарна група, на която съм лекар, събираше ранените. Бях ти писал, че завърших започнатата преди да дойда в България медицина с желание да помагам на страдащите. Още по-рано бях учил няколко години и биология, но също я бях изоставил. Ала в България получих необикновен подтик към науката. Учителя счита завършването на един-два факултета за нещо, съвсем в реда на нещата, а изучаването на няколко езика – за крайно необходимо за всеки ученик. Затова, завръщайки се във втората си родина, се залових да уча.

Деяна, уморих се... малко ще си почина и после ще продължа писмото...

Обична моя, вървах из местност, осеяна с хиляди трупове. Цялото ми същество беше изтръпнало и претръпнало от ужасите, които бях видял. Със сърце, изпълнено от страшно горчива болка, че човеците така жестоко могат да се избиват, търсех да съзря най-мъничък признак на живот или да чуя стон, излизащ от лежащите на земята, за да ги приберем и да им помогнем.

Последното, което помня, беше, че се навеждах над някого... И после нищо не помня. Когато отворих очите си, моят колега и приятел ми се усмихваше тъжно. Той знаеше нетърпеливото ми желание да дойда в България и каза:

– Отлага се отиването в старата ти родина.

Болката, която усетих от тези думи, ме буди съвсем и тогава усетих острите болки по тялото си. Експлодирала е недалеч необезвредена бомба. Слава Богу, че главата и очите не са засегнати. За мен специално това раняване

не е случайно. От няколко дни съм по-добре и мисля, неотлъчно мисля. Търся със съзнанието си да видя на кой кръстопът през вековете още сме се срещали и как са се преплитали съдбите ни с този, който бе заредил бомбата. Аз не зная по каква причина е гръмнала тя, но се радвам, че няма никакви други жертви, освен тези, живи или мъртви, лежащи по земята, близо до експлозията... Всяко напрежение ми причинява болка, затова изследванията ми относно причините на раняването ми са безрезултатни. Не мога да се концентрирам. Мисълта ми не може да се откъсне от хилядите, от милионите убити и ранени. Цялата атмосфера е изпълнена с техните вопли, стенания, болки...

Веднъж имах най-странното и страшното виждане през време на сраженията. Видях как убитите, не разбрали, че вече са без плът, продължаваха да се бият с етерните си тела. Всъщност и тези, които се сражаваха още като живи, наполовина бяха излезли от телата си. Не мислеха за нищо... и опиянени от садизма на войната, се хвърляха без разсъдък едни срещу други в последните ръкопашни битки.

Всичко, което ти пиша, е съвсем бледо в сравнение с това, което беше, но нямам сили да събера мислите си. А и защо ли ти го пиша? Но толкова съм потресен от всичко, че не можех да не го споделя, макар и съвсем бегло, с теб, обична моя.

Търся Стареца, искам да доловя присъствието на Учителя – и в следния миг се отказвам. Разбрах колко огромна е тяхната задача, колко силно е заето съзнанието им с неизказано големи проблеми. При мен е пратено едно същество, чието присъствие облекчава болките ми. А може би то се грижи и за другите, макар и те да не го виждат.

Отново прекъснах писмото, за да си почина. Когато съм по-добре, ще ти пиша пак, но сега искам да ти кажа, че никога не съм престанал да мисля за теб. А колко много бих искал сега да си до мене. Твоето присъствие би облекчило

болките ми дори повече от пратеното при мен същество, което се усмихва сега, като ти пиша тези редове...

За колко ли време отлагат свиждането ми с тебе? Навярно докато се науча да те обичам като светлината, като въздуха... Странно ли ти се вижда това? – Не, нали?! Когато личното отстъпи на духовното...

Пак прекъснах писмото, но този път, защото вратата се отвори и влезе Лъчезар. Трогнат съм от неговата братска обич – да дойде и да ме намери. Бях помолил да му се обадят по телефона. След малко той си тръгва и ще му предам писмото, което ще има грижата да препрати до теб чрез Ясен – момъка, при когото бяхме в затвора със Стареца. Все ми се струва, че някога ще се видим с него и ще има какво да си говорим. Лъчезар го познавал добре и ми каза, че бил голям идеалист, готов на неизказано големи жертви за идеята си. Аз уважавам такива хора, а към него специално храня в душата си най-добро чувство.

Малката певица Емилия е станала прекрасна девойка – Лъчезар ми показва снимка от нея, разбира се, и от Женя, която му се разсърдила, че не е искал да дойде и тя с него тука. Имала толкова много да разговаря с мен... Тя мисли, че сега бих могъл да говоря дълго... Но той ѝ обещал да я доведе на гости при мене отвъд океана. Разбира се, че ще се радвам много... и после всички ще дойдем при тебе.

Деяна, сестрице моя, Лъчезар ми прави знак да свършвам писмото. Но искам да ти кажа, че когато очите ти четат тези редове, аз ще бъда при теб и ти ще усетиш, че съм те обичал и те обичам така, както когато бях при тебе... Не, не, много повече оттогава, защото сега няма нищо, което да ме спъва да те обичам. Сега за моята обич няма пространство, тя се слива със светлината...

Деяна, свидна сестрице, чувстваш ли ме до себе си? Ето, аз съм при теб... И така ми е хубаво. Сега не се боря, плътта ми лежи в своите болки на леглото, но душата ми е прелетяла при тебе. И зная: когато ти четеш тези редове, твоята обич ще достигне до мене, защото за обичта няма време, няма пространство, и аз ще я почувствам като

благоухание, като светлина, като красота, както много пъти съм я усещал, и ще бъдем заедно през вековете и хилядолетията.

Обичащ те: *Станимир*

Деяна изхлипа и по страните ѝ се застичаха сълзи. В последното писмо, което беше получила от Станимир през Швейцария, чрез Павел, който беше с баща си там, той ѝ пишеше, че ще се включи в Червения кръст, за да помага на ранените, а след това ще дойде при нея и заедно ще се върнат в Америка. Тя веднага бе му писала да не рискува, защото чувстваше някаква опасност. Казваше му, че след свършването на войната може да дойде всякога, когато поиска...

А защо Станимир не се бе свързал със Стареца, защо не е питал Учителя, преди да тръгне? А може би Небето е допуснало това... по някакви незнани за тях причини. Наистина Станимир е толкова близо... Но и да беше дошъл, тя не би могла да остави Марина и да отиде с него. По-рано – заради Аси, а сега – заради майката на Слави. И все пак причината отново бе Аси, защото обичта им към нея ги свърза и ги направи близки.

Деяна се сети за другите писма. Едното беше от Джеси, другото – от Лидия за Марина, а третото – от Латина, пак за Марина. Отвори дългото от много страници писмо на Джеси и зачете:

Мила Дея,

Очаквах да се върнете и затова не ти писах доста време. Освен това бях, а и сега съм много заета с децата и с боледуването на Иван, което до известна степен продължава, защото той, сам лекар, не обръща внимание на себе си и с температура отива на работа в болницата, която е пълна с ранени войници.

Неговата всеотдайност към болните ме трогва и ме изпълва с уважение към личността му. Съжалявам, че не съм учила медицина, за да стана лекарка или поне

медицинска сестра, за да му помагам в болницата. Той цял се е слял с грижата си за ранените и с цялото си същество иска да им помогне. Лекува ги не само с медицинските си познания, но и със сърцето си, затова се връща грохнал от умора. Да знаеш как хубаво ми се усмихва, когато се старая с всичко да го облекча и да създам условия да си отпочине. Ето, тази усмивка ми е достатъчна. Тя запълва живота ми и грижите за децата и за него го осмислят. Трябва да ти кажа, че нито аз, нито те вече мислим коя съм аз и кои са те. Понякога ми казват „мама Джеси”, понякога само „Джеси”. За мен, а може би и за тях, е важна приятелската атмосфера, която съществува вкъщи между нас.

Майка им, писала съм ти това, им влияеше отрицателно, но изглежда се е отказала вече и това наистина ме облекчава и прави работата ми по-лека. Казала е на една обща наша приятелка, че моето добро отношение към нея, когато е идвала да вижда децата си със своя мъничък син от новия си брак, я дразнело много. Мислела, че аз го правя от някаква фалшива християнщина. Но постепенно тя се била убедила, че аз съм си такава по същина и че тази същина привличала децата към мене. Ти знаеш, че аз никога не им говорех против нея. Но тя, в своята майчина ревност, искаше децата да обичат само нея, въпреки че сама ги е оставила, и ги настройваше против мен. Иван ми казваше, че съм премного мека, като я допускам да идва вкъщи. Той намира, че тя е обичала повече себе си, отколкото децата, и никога не е проявявала особени грижи към тях. Иначе не би ги оставила още съвсем малки. Но аз мисля и разсъждавам по друг начин. Ти знаеш това. Аз как оставих Слави? Понякога ние от незнание, или не зная от какво, избързваме и се свързваме не с определения за нас другар в живота – и после се разделяме с него. Поне аз така мисля. Освен това аз не искам никого да съдя, най-малко нея, и ми е много по-добре да бъдем приятелки, отколкото врагове. Това е добре и за децата. А откакто чета беседите на Учителя, те ми дават сили да разрешавам по-лесно трудните проблеми.

Съжалявам много, че докато Учителя беше на Земята, аз не ходих при Него. Защо? Може би от църковни скрупули, а може би най-вече заради Слави. Но после, точно заради него, заради горчивините, които ми създаваше, отидох при Учителя. Помня, беше един следобед. Чувала бях от Марина и от теб как се отива на Изгрева. Като влязох в двора, пред белия, с големи прозорци салон, поразих ме необикновената тишина и мир. Огледах се – нямаше никого. Пристъпих към прозорците и видях вътре насядали на столовете хора. През отворената врата надникнах, като се колебаех дали да вляза. Не знаех дали е позволено. Но една белокоса жена ми махна приветливо с ръка и аз пристъпих на пръсти. Учителя беше прав и говореше на насядалите до катедрата хора. Аз се приближих, седнах на един стол и се заслушах, но нищо не чух и нищо не разбрах от това, което Той казваше. Мисълта ми, цялото ми същество бе изпълнено с болка и горчивина.

Учителя се обърна и спря погледа си върху мен. Това ясно забелязах. След малко почувствах, че почна да ми олеква. Горчивината се заместваше с мир и с нещо безкрайно хубаво. Чудодейни сили се вливаха в мене. Приличах на измършавяло, прегладняло дете, което бозае от майчина гръд.

Учителя продължаваше тихо да говори, аз Го гледах и слушах, но само изпитвах безкрайна приятност. По едно време си помислих, че Слави може да се е върнал къщи и да се разсърди, че ме няма. Поисках да стана, но почувствах, че душата ми още не е нахранена, и продължих да седя. Най-после всяка клетка на цялото ми същество беше изпълнена с чудодейния мир. Раните на душата ми бяха излекувани. Аз станах и пак така съвсем тихичко излязох. Тогаво разбрах какво е Учителя. Но може би никой човек от групата, които Го слушаха, не разбра какво бе станало и какво бе направил Той.

Връщайки се в града, бях решила често да отивам горе, на Изгрева, за да виждам и слушам Учителя. Но не го сторих. Наскоро срещнах и Иван и потънах в грижите за

него и за децата. Казвам, че потънах в грижи, а всъщност трябва да кажа, че бях изпълнена с една нова обич, за която мислех, че ми дава всичко. Но когато Иван заболя внезапно и остро, отново отидох при Учителя в Мърчаево, където Той беше евакуиран по време на бомбардировките.

В една слънчева утрин, към девет часа, Го намерих седнал със свои ученици около дългата маса на двора. Приблжих се нерешително и заставах права, като кимнах с глава – така, общо, за поздрав. Един млад човек стана и ме покани да седна. Помня, че очите ми се бяха премрежили от притеснение и седнах на крайчеца на пейката.

Направи ми впечатление, че седящите един по един ставаха и се отдалечаваха. Остана само Учителя. Никак не зная защо, нещо почна да се топи в мене и заплаках – може би от мъка, от болка за Иван, че е болен?! – Не! Беше нещо съвсем друго. Стори ми се, че съм вървяла не от София до Мърчаево, а от някъде безкрайно далече: вървяла съм с векове и векове... И най-после съм стигнала на слънчев бряг. Чудна мека светлина изпълваше всичко. Огледах се – от Слънцето ли идваше тя? – Не! Светлината на Слънцето ми се видя земна и някак груба в сравнение с тази, която изпълваше мене и всичко наоколо. Мълчахме и все пак говорехме. Как? – На езика на душите.

– Дойдох – прошепнах без думи аз.

Учителя само леко кимна с глава. Колко време стоях?! – Не помня... Може би часове, може би минути, но когато станах да си тръгна, цялото ми същество бе възродено, обновено, изпълнено с чудната мека светлина.

Като се върнах вкъщи, не се учудих, че Иван, станал от леглото, облечен, ме чакаше при прозореца. Знаеш, че по това време бяхме евакуирани в Банкя в бащината къща на Иван.

– Ти си оздравял! – усмихнах се аз.

– Да, почувствах се добре и станах. Но какво се е случило с тебе?

– Окъпах се в светлината.

– Виждам – съсредоточено ме погледна той и ме

помилва по косите.

Трябва да привършвам писмото, защото приближава време Иван да се върне, а така ми е приятно да ти пиша! Обади ми се, като си дойдете, ще се радвам много.

Предай моите поздравии на майка Марина, ако намериш за добре.

Сърдечно те прегръщам: Жасмина

Деяна притвори очи, облегната на ябълковото дърво, а мисълта ѝ се върна към времето, когато Джеси и Аси имаха най-чудни и странни разговори, когато Станимир се уплаши, че стъпките му сами го носят към Деяна, че сърцето му, въпреки неговата воля, се пълни с нещо, което той не смееше да нарече обич, но на което нямаше сили да се противопостави.

– Колко са различни хората – помисли си тя, – защо трябва да се противопоставят на обичта?

Изведнъж Деяна усети някаква тръпка на нетърпение. Кой беше нетърпелив? „Марина!“ – прозвуча в нея.

С бързи стъпки тя влезе в градината, изкачи тичешком дъсчените стълби, мина през широката закрыта веранда, влезе в стаята и срещна пълните с очакване очи на Марина.

– Много се забави, Деяне – меко ѝ каза тя.

– Качвах се до върха.

– Хубаво си направила. А с Аси поприказвахте ли си?

– Малко...

– Молах се на Учителя да ми даде сили и аз да отида поне веднъж там, преди да си тръгнем, и да видя този връх отблизо. След молитвата се почувствах по-добре и ставах на два пъти да погледна през прозореца. Стори ми се, че те видях последния път, а не дойде. Така ли ми се е привидяло?

– Не, сигурно си ме видяла, но чичо Ставри раздавачът ми даде писма и аз рекох на слънчице да прочета тези, които бяха за мен. А има и за теб две. От Лидия и Латина.

– А за тебе от кого бяха?

– От Джеси.

– Остави, после ще ми кажеш какво пише. Чудя ти се на ума, да е била жена на Слави и да си пишете...

– Първо, тя с нищо не е виновна. Когато стана негова съпруга, той беше съвършено свободен.

– Сега светът стана един такъв, не си връзват кусур за нищо. Този обичал тази, онзи се оженил за онази – омесват се и все наедно. Такова нещо аз не бих приела.

– Но Джеси сама по себе си е едно прекрасно същество.

– Прекрасно, видях колко е прекрасно... Аси, та Аси! Какви звезди ѝ сваляше, а я остави, и то когато беше най-зле, за да отиде при онзи... Сигурно приказва и на неговите деца, че се познават кой знае откога, за да ги привлича и да ги отдели от майка им.

– Точно обратното, мама Марине, майка им сама ги е оставила, когато едното е било на три, а другото – на две години, даже е нямало две. Бащата сам ги е гледал пет години. Но сега майката идва у тях заедно с момчето си от новия съпруг и децата играят заедно...

– И тя, глупавата, я приема?!

– Не е глупава, а добра.

– Но оная може да примами доктора.

– Той е достатъчно умен и обича Джеси. Освен това той вижда какво прави тя за него и децата.

– Хайде, не ми говори повече за тях и за нея. Прочети ми писмото от Лидия, че отдавна не са се обаждали.

– Деяна отвори плика, извади ситно изписаните листа от тетрадка и зачете:

Обични мои Марина и Деяна,

В последното си писмо ви бях писала, че Тони е много болен. Преди пет дни го изпратихме, погребяхме го. Не ви изпратихме телеграма, за да не ви тревожим с внезапното ѝ получаване. А аз няхах сили да ви пиша по-рано...

– Ех, освободило се е момчето от земните си страдания – промълви тихо Марина. – Пък и те... Чети де, защо спря? Деяна продължи:

„Никак не знаех, че толкова много ще страдам и че толкова много ще ме боли от това, че него го няма тук. Струва ми се, че страданието, което носих през всичките години на неговото земно съществуване, не е нищо в сравнение с огъня, който ме гори сега. Може би огънят сега ме гори с двойна сила и затова, защото все пак аз съм страдала от това, че той беше именно такъв, какъвто беше. И с всичкото страдание по него и заради него той е изпълвал толкова много живота ми, че сега изпитвам страшна празнота.

Може би всички ще кажат: „Добре, че си отиде това дете, добре, че освободи себе си и родителите си от толкова страдания”. А ето, сега аз ходя от стая в стая и го търся. Искам да почувствам неговата безгранична обич и всеотдайност – едничкото нещо, което той можеше да изрази към мене... с трудно изричаните от него думи.

Най-странното беше това, че с всяко негово боледуване като че ли съзнанието му все повече се пробуждаше. Особено при последното му боледуване имаше моменти, когато, въпреки външния му вид, виждах, че съзнанието му е прояснено. Тогава ми се струваше, че се разтварят някакви врати на душата му и аз навлизам в неговия свят на неизказано голямо страдание, пред което заставах безмълвна, изпълнена с горест. В такива моменти той ми говореше за Еми с болката на зрял човек, което ме поразяваше. Случваше се да я нарича с име, непознато за мен. Отначало не можех да разбера за кого ми говори, но после нещо проблесна в мене и аз разбрах, че се отнася за Емилия. Тогава си спомних за връзката им през средните векове, за която ни бе разказвал Станимир.

Може би нейното внимание, грижа и обич по времето, когато бяха тука, проникнаха много дълбоко в душата му и при боледуванията му стените между миналото и настоящето изтъняваха и се преплитаха в неговото съзнание. Отначало мислех, че бълнува, мислех, че говори съвсем несъзнателно, и не обръщах достатъчно внимание на думите му. Но когато веднъж, горящ в температура, Тони ми каза:

„Тя ме остави така, както някога”, аз се слисах и го запитах:

– Кога те е оставила някога Еми, моето момче?

– Е, по-рано, много отдавна, когато бях голям... Как ме разкъса от мъка тогава...

Стоях безмълвна пред голямата му болка, която усетих с всичкото си сърце, и очаквах да каже още нещо, но температурата го унесе и той лежеше със затворени очи.

Друг път, пак в такова прояснено съзнание, Тони ми каза:

– И тогава, като сега, ми казваше, че ще пее... само за мене, а къде е сега?

– Може би ще се върне – успокоих го аз.

Тогаваше се явяваше най-горчивата усмивка на устните му, която съм виждала в живота си. Странното бе, че в такива състояния, макар и за малко, той изговаряше думите добре. И кой знае защо, аз мисля, че тъкмо това отпътуване на Еми с родителите ѝ в Швейцария стана причина за пробуждането на неговото съзнание. Колко добре разбрах тогава това, което Учителя казва за страданието – че то всъщност е голямо добро за човека. Но през колко голям огън трябва да минем, за да го разберем!

Когато Лъчезар и Жения се преместиха в София, защото той си намери там подходяща работа и среда, забелязах първите признаци на страдание у Тони. Излизаше на пътя и аз знаех, че чака Еми. Клетата душица! Разбрал най-после, че тя няма да дойде, той идваше при мене и с ясно изразена болка казваше:

– Еми, Еми... няма...

– Ще дойде, детето ми – милвах го аз, а той се сгушваше до мене. Тогаваше чувствах болката на клетото му сърце... и разбрах, че във Вселената всяко живо същество знае да обича. Може би защото Любовта прониква всичко, всичко...

Но когато Еми идваше от време на време, виждах как той тича с разперени ръце, клатейки на всички страни телцето си, издавайки най-чудни звуци на възклицания и безгранична радост. Баща му се просълзяваше. А аз кой

знае как разбрах, че именно в тези големи контрасти на скръб по нея и на безмерна радост, че я вижда, които Тони не можеше да скрие, ставаше малко по малко пробуждане на съзнанието му.

Когато Еми отпътува за Швейцария, и в студ, и в дъжд Тони с часове стоеше във вратата да я чака. Само сълзите ми можеха да го накарат да се прибере вкъщи. Тогава го прегръщах и усещах как пърха уплашеното му сърчице. На нещастното му лице бе отпечатана неизказана болка. По-рано той мъчно се простудяваше и почти никак не бе боледувал, а мъката по нея и напразното чакане го направиха податлив към всички болести.

Когато получи от нея първото писмо и снимките ѝ, видях, разбрах, усетих как цялото му същество се изпълни с горчива радост. И пак в тази горчива радост съзрях проблясване на по-друго съзнание от обикновеното.

Оттогава, когато биваше здрав, Тони чакаше във раздавача. Всички снимки, които Еми му изпращаше, а тя във всяко писмо му изпращаше такива, той ги нареждаше навсякъде из стаята си, в коридора, в кухнята, и не даваше на сестричката си да ги докосне. А тя как го обичаше! Той също може да я е обичал, но никога не видях да ѝ се радва така, както на Еми. Тя, сестричката му, винаги беше готова да му отстъпи сладкиша си, изобщо всичко, което имаше, но той оставаше равнодушен на вид. Виждах го как ме следи с тъмен поглед дали ще я прегърна и целуна. А обратното: когато виждаше, че съм го прегърнала през рамо, сядайки на канапето, за да му прочета писмото от Еми, тя се втурваше към нас и ни прегръщаше и двамата с разперените си ръце. Тони недоволно я отстраняваше, може би защото тя ставаше причина да прекъсна четенето на писмото. Вие не сте я виждали скоро. Нямате представа какво слънчево, какво добро дете е Лъчезара.

Два дни, преди да почине, Тони за първи път поиска да види сестричката си. Дълго, много дълго я гледа и сълзи се застичаха по бузите му. Тя самата се разплака, отиде при него и сложи главичката си до неговата. Тогава Тони я

погали толкова нежно, колкото не можех да си представя, че той може да стори това.

После Тони изгуби съзнание. Латина, която много ми помагаше през неговото боледуване, казваше, че се бил излъчил. Може. Аз не ги разбирам толкова тези неща.

През нощта, когато той напусна Земята, без да искам, съм задрямала на стола до леглото му. Разбудих се от вика му:

– Мамо!

Отворих очите си и в първия момент не можах да разбера къде съм. После се опомних и видях, че Тони е дошъл в съзнание.

– Искаш ли нещо, момчето ми? – наведох се над него аз.

– Не – отвърна ми той ясно и чисто, без никакво запъване. И притвори очите си.

След малко отново се наведох над него, за да чуя равномерното му дишане и да разбера, че е заспал. Вгледах се в лицето му. Забелязах някаква странна промяна в израза му. В този момент той отвори очите си. Нямате представа какво изживях! Стори ми се, че ме гледа не Тони, а някой близък, отдавна познат човек. Докато аз още го гледах, той се усмихна, но в тази усмивка имаше толкова кой знае откога познатата ми горчивина, че аз изтръпнах.

– Тя не дойде – заговори той, – но аз ще отида при нея. Обещаха да ме заведат.

Всичко това Тони изказа ясно като никога. Гледах го смаяна, не можейки да разбера какво ми казва. Той въздъхна дълбоко и поиска да го поизправя и да го облегна на възглавници. Като се облегна удобно, той въздъхна пак няколко пъти дълбоко и в един момент лицето му просия. Очите му, тия тъмни, кривогледи очи, се изпълниха със светлина.

– Мамо! – посочи ми той с ръка. – Мамо, гледай! Виж!

Аз се обърнах, но нищо не видях. В същия момент главата му натежа на ръката ми, с която го подкрепях. Когато после притворих очите му, в които все още имаше

отразена светлина, лицето му със застиналата усмивка за първи път не беше грозно – стори ми се дори хубаво. Това потвърдиха и другите, които го видяха – всички, дошли да изпратят един малък страдалец...

Откакто си е отишъл, мисълта за него не ми носи онова постоянно страдание, както по-рано, при неговата ненормалност, но затова пък чувствам странна мъка и празнота, че го няма. Латина казва, че той е вкъщи. Мисля, че ако Тони би се върнал, ако би бил сега жив между нас, аз щях да съм съвсем друга към него. Струва ми се, че и моето съзнание се пробуди за нещо.

Има моменти, когато чувството, че Тони е до мене, в стаята, проблясва като нежна радост. Така не съм му се радвала никога, докато беше тук. Сега навярно чувствам душицата му, освободена от лошо скроената черупка, в която беше тук, на Земята, и затова в моята душа се промъква светлинка. Тази светлинка е, която сега ме крепи, защото иначе ми е страшно тежко.

Ако Станимир беше тук, той би виждал Тони, би могъл да ми каже много неща за него. Но по време на боледуванията на Тони често мислех за Учителя. Дълбоко в мене стои чувството, че зад всичко, което стана за пробуждането му, макар и в тази малка степен, стои Той. Съжалявам за моето предишно отношение към Учителя и за пропуснатото време да ходя при Него. Само веднъж отидох с Латинка в Мърчаево, гдето се беше евакуирал с някои от учениците си, но не смеех да се приближа. Гледах Го отдалече. В един момент усетих ясно, че ми става по-леко. Тогава се приближих, за да слушам това, което говореше на другите. Не помня какво бе казал, но чувствах, че думите Му проникват в мен, изпъхват ме – и от това ми става все по-добре, все по-светло.

Преди да си тръгна, се приближих заедно с Латина и за първи път Му целунах ръка, както дете целува с почит ръката на баща си. Тогава Той спомена нещо за Сашо, но пак не можах да го разбера, а ми беше крайно неудобно да Го попитам какво е казал. Въобразих си, или така чувствах,

че това бе Неговият поздрав, и Сашо го прие с благоговение. След боледуванията на Тони той работи още по-съзнателно върху себе си: искал да навакса изгубеното време – така ми каза веднъж.

Писах ви много, но докато ви пишех, мислех, че сте при мене, и чувството на празнота в къщата малко се намали. Ще изпратя писмото препоръчано, за да съм сигурна, че ще го получите, защото е от много страници.

Деяна погледна плика. Наистина писмото беше пратено препоръчано, но раздавачът не ѝ даде да се разпише. Може да е забравил да вземе книгата. Нищо, утре, като мине...

Очакваме ви вече – зачете Деяна писмото, за да го довърши, – защото сега има доста хора, останали без жилища от бомбардировките, и те се настаняват, гдето има празни къщи. Добре, че Сашо даде идеята Латина с Ясен да живеят у вас, за да запазят къщата. Сега на Латина ѝ се чува думата, защото Ясен заемал видна служба. Но все пак, според Сашо, по-добре е да се върнете по-скоро. Той ще дойде да ви помогне, само пишете кога.

Целувам те сърдечно: *Лидия*

– И таз хубава – заговори Марина, когато Деяна привърши писмото, – да се настаняват чужди хора без позволение в къщата ти. Значи вярно е туй, дето онази софиянка го е казвала, когато е дошла тук да си прибере багажа, че някои влизали и през прозорците и се настанявали...

– Не зная – замислено каза Деяна, – чуват се разни слухове.

– Тогава да се стягаме. Аз както съм се отпуснала, кой знае кога съвсем ще се подобря. Сашо ако дойде да ни вземе с някой автомобил, няма да ми е трудно да се прибера в София. Ти им пиши Сашо да тръгне за тука, щом като получат писмото ни.

– Ще им пиша – въздъхна Деяна.

– Защо въздишаш така? Заради Аси ли? Тя ще си дойде

с нас, днеска така съм ѝ говорила. Пък и нали казват, че щом я обичаме, нашата обич ще я притегля към нас.

– В една от беседите си Учителя казва, че душите отиват при тези, които ги обичат.

– Затова навярно Тони се върти около майка си.

– Сигурно! Но всъщност колко малко знаем ние кое защо става – някак тъжно говореше Деяна.

– На тебе какво ти е? От какво се разтъжи? Да не е от това, че Тони е починал? Освободило се е, горкото, от тая лошо скроена черупка, както се изразява Лидия. Пък нали Лъчезара е такова чудно хубаво дете, Бог ги утешава с нея.

– Да – промълви Деяна.

– Виж какво пише Латина.

Деяна разкъса плика. В него имаше две писма. Едното – за Марина и Деяна, другото – само за Деяна. Затова тя незабелязано постави второто отново в плика, за да го прочете после в стаята си сама.

Чети де! – обърна се Марина към нея.

Деяна зачете:

Обични ми лелю Маринке и Деянче,

Много често си мисля за вас, но не ми оставаше никакво време да седна и да ви пиша. Много често отивах и при Лидия, защото Тонито все боледуваше, а напоследък беше много зле и го изпратихме. Страдална душа е той! Когато вършим престъпления и създаваме страдания на другите, никак не мислим, че ще дойде ден да плащаме. Затова казвам на Ясен да се държи далече от политиката. Било що било, да не отвръща на никого с лошо, защото лошото по-лошо докарва и няма край. Затова той се настани в Министерството на земеделието... Искан да учи за инженер, че му беше голям мерак да учи, а по-рано не можеше. Но нали остана жив, това е важното. Деня и нощя благодаря на Бога и на Учителя, гдето го спасиха тогава от затвора. Колко много исках да видя този Станимир, дето с ръководителя си по наредба на Учителя са го посетили в затвора, но не можах. Кака Павлинка ми разправя много за него.

Пък сега да ви кажа, че съм почистила цялата къща. Изпрала съм всичко и ви очакваме с нетърпение. Лидия ми каза, че скоро сте щели да дойдете, затова не останах повече при нея. Искрах да съм си тука, кога дойдете. Кака Павлинка е добре със здравето. Живее с братовчедката си в къщата на Женья – не ѝ се стояло повече сама в провинцията. Все очаква да се върнат Лъчезар и Женья с малката хубавица. Но кой знае кога ще бъде това... Трябва да се поизучи там Емилия, че тогава може да се върнат. Тъй пишат. От последната ѝ снимка се вижда колко е пораснала, а хубостта ѝ не може да се опише. Ясен ѝ е писал, че и тука можела да учи и че баща ѝ ще има хубави условия да работи в областта на музиката. Но ще видим какво ще направят.

В очакване да се видим по-скоро, поздравявам и двете ви.

Латина

– Това момиченце, Емилия – заговори Марина, – е малко, трябва да е към 15 години, а който го види, здрав, болен, се влюбва в него.

– Защото е много деликатна, нежна, добра към всички.

– Но и като порасне, ако е все така нежна към всички, има да страда тоя, за който ще се ожени.

– Още е далечна тая работа.

– Далечна, ама ето, синът на Латина, за да я вика тука да учи, пък и за баща ѝ щяло да има добри условия, трябва да се е поувлъкъл... И тука докато бяха, веднъж на един Гергьовден, като беше направил той люлка в градината на Павлина, я люшкаше до небесата. Пък тя хем пее, хем се смее, докато ѝ се зави свят и щеше да падне от люлката. Помниш ли как той като сокол се хвърли, спря люлката и я прихвана да не падне. Станал беше блед като платно – види се, уплаши се, че може да падне.

– Но тогава тя беше дете, може би бе 13-годишна.

– Дете, ама Тони беше още по-дете...

– Но те са имали голяма връзка от миналото.

– А знаеш ли каква връзка има с тоя?

Деяна я погледна учудена. Дали Марина вярваше в това, което говореше, или само го казваше, за да я убеди в своята кауза, както и друг път бе забелязвала това?

– Има работи, за които може да не съм била напълно убедена – заговори Марина. – Не го отричам... и можем да се уверим доколко са истински. Тогава помниш ли Аси какво каза? – Че старите герои излизат отново на сцената. Погледнах я да видя дали не ѝ е станало пак лошо и дали не говори така, на приумица. Ясен ѝ се усмихна и я погали по къдриците. В туй време дойдоха Лидия със Сашо и децата. Бедният Тони, как се мъчеше да тича към нас, а Еми, още бледа, слезе от люлката и отиде да го посрещне. Синът на Латина тръгна да отива някъде, но Емилия го спря и го помоли да полюее и Тони. Той отказа, кой знае по каква причина, и си тръгна. Тогава Еми рече: „Аз ще го полюея”. Помниш ли, това беше последният Гергьовден, когато бяхме се събрали всички.

– Помня.

– После се разпръснахме. Те отидоха в чужбина, други отидоха на онзи свят и ние останахме тук с тебе... Слави малко ако беше ме слушал, нямаше да си отиде млад и зелен, та да ми гори душата деня и нощя за него.

Деяна я погледна учудено, после каза:

– Аз мислех, че той теб е слушал най-много.

– Когато му е изнасяло...

– Може – тихо промълви Деяна и наведе глава. След малко стана и се угъти към вратата.

– Къде отиваш? – запита я Марина.

– Часът приближава два, а ние не сме обяждали. Тук ли искаш да сложа масата, или в кухнята?

– Там ще дойда. Трябва да походвам из къщи.

Деяна бе хванала дръжката на вратата, когато Марина я спря.

– Ти нещо си натъжена, Деяне, но недей, чедо! Да знаеш, боли ме за всички – и за тебе, и за Слави, гдето му казвах да не пие, да не ходи при оная, която го погуби...

Тебе, зная, не те боли сега за Слави, отмилял ти е. Боли те само за Аси. А мен ме боли и за двамата. Като жива жар ме гори мъката по тях. Ето, видиш ли Лидия? И тя страда за Тони, макар да ѝ беше жива рана, докато беше тука. А Слави беше хубав, добър, накрая гдето само се пропи толкова много. Кой знае как го е въртяла и мъчила оная, за да почне да пие толкова много. И знаеш ли, най-много ме гори за това, че за всичко вина себе си...

– Това е минало вече...

– Минало е, но огънят сега ме гори. Гори ме, защото нищо не може да се върне назад... Да бях имала сегашния ум... Или пък аз да бях умряла, а той, младият, хубавият, да остане! Колко весел беше, как хубаво се смееше... Нали помниш?!

– Помня.

– Помниш, но не като мене. А имала си право да го забравиш... И за това се вина.

– Няма смисъл... Всичко е станало може би за добро.

– За добро е, че ти срещна и обикна Станимир, който във всичко надминава Слави. Той ме обърна към Учителя, към тебе. Кой знае защо, само на него вярвах. Макар и да говореше най-чудновати, невероятни работи, слушах го с радост. После дълго мислех върху казаното и сама убеждавах себе си, че е истина, макар и да не разбирах всичко. И тогава, когато Аси каза: „Героите отново излизат на сцената”, вечерта си мислех за това, което Станимир казваше, че през средните векове, когато са се срещнали Тони и Еми, тя го е изпъдила заради едного. Дали пък това не е бил синът на Латина?

– Той е. Станимир беше ми казал след посещението с ръководителя си в затвора, че съдбата на Ясен много пъти се е преплитала с тази на Еми.

– Симпатичен човек беше този Станимир. Всички го слушаха с увлечение.

– Защото е говорил истини.

– Но кой може да ги провери и докаже?

– Животът.

– Но ако човек има очи да ги види и проумее...
– За всичко е така.
– Не се е обаждал скоро... Може пък да дойде сега, като свърши войната.

Деяна се поколеба за миг да ѝ каже ли за писмото, после рече:

– Сигурно няма да дойде скоро.
– Дано се позабави малко, докато аз умра или оздравея.

Деяна я погледна учудено.

– Ами ако оздравея – продължи Марина, – ще продам фабриката и ще дойда с вас. Той сигурно ще иска да те вземе с него.

– Не зная – въздъхна Деяна.

Тя отвори вратата и излезе. Когато най-последно, след като бе написала писмо на Лидия по молба на Марина, се прибра в стаята си, прочете отново писмото на Станимир и заплака. Плака дълго. Някаква горчива мъка бе изпълнила душата ѝ, сърцето ѝ, и се превръщаше в сълзи. Изведнъж ѝ дойде на ума за писмото на Латина. Извади го от книгата, где го бе турила, легна в леглото и го зачете:

Мила и обична Деянче,

Много има да ти говоря, но това ще стане, когато си дойдете, защото в едно писмо какво може да се каже? Но най-важното е, че Лъчезар е видял Станимир. Как е отишъл и как го е намерил, не пише, но казва, че Станимир бил ранен и поради това ще се върне обратно в Америка. Поканил е Лъчезар и Жения да му отидат на гости – разбира се, и с Емилия. Това не съм казала на кака Павлина, защото ще умре на мъка.

На Ясен, като разбра за тая покана, щото до него Лъчезар праща писмата, му стана много криво. Каза ми да му пиша да се върне. Той счита, че Лъчезар ще ме послуша. А аз не мога да сторя нищо от себе си. Каквото ми се нареди отгоре, това ще бъде.

Ясен ти препрати днес писмото от Станимир, вярвам да си го получила. Беше много замислен и ми каза, че е

решил да се прехвърли на работа във външната търговия – нали е завършил търговската гимназия в Бургас, и че се е отказал да следва за инженер, ами по външна търговия, за да му се обогатели знанията за работата, която щял да върши. А на мене ми се струва, че той иска да се прехвърли на тая нова работа, защото тя ще му отвори пътя за навън, и то заради Еми. Сигурно иска да я види. Наредил е като Тони снимките ѝ по масата си. Вчерашно момиченце, а така да го обикват и да се привързват към него... Все връзки от миналото...

Веднъж, като говорехме, между другото му казах, че Емичка има още много да учи, че докато порасне, ще минат години. Той се засмя и като на шега рече: „Аз няма какво да бързам”, но после отведнъж се затвори и замълча. Затова не го питам за нищо, та да е свободен. И тогава от каквото сам чувства нужда да сподели с мен, да ми го каже. Но наредените снимки по масата му говорят повече от думите. Той не ходи никъде, не се събира с приятели, след работа все чете. Казва, че за службата, която заема, му трябват знания, за да не се изложи, а и да се подготвел за следването. Пък аз мисля, че той не иска да изостане назад от Еми. Ако тя в едно отношение се издигне, той – в друго.

Знаеш през какви страдания премина, колко пъти животът му е висял на косъм. Проглушила бях небесата да се моля за него, да го пазят. Ти знаеш как боли за чедо. Пък и сега се моля за него и за всички: Бог да им даде разум, светлина, да не се преследват едни други. Чудя се какво делят, защо се карат, като е по-хубаво да живеят в мир, в сговор. Но кой на никого не отстъпя. Всеки иска да е пръв, да има всичко. А то колко му трябва на човека? Затова, когато ми се отдава случай, поговорвам на Ясен да не ламти. „Нали – казвам му – искахте равенство, сега недей да искаш повече да имаш от другите”. Той ме гледа и мълчи, но виждам, че възприема, изслушва ме. Промени се той, откакто е видял Стареца в затвора. Колко пъти ми го е разправял. А когато ти му прочете за същата случка от дневника на Станимир, дълго време ходеше замислен.

Съжаляваше, че не е могъл да се срещне с него тука. Може да се е надявал, като свърши войната и се подобрят отношенията между държавите, Станимир да прескочи насам. А сега, като е ранен и ще се връща отново в Америка, кой знае кога ще може да дойде.

Другият ми син и дъщеря ми приличат на баща си – гледат на материалното, на земното, и макар с труд, но се замогнаха много. Не се интересуват от нищо идейно. Разказвала съм ти за тях. Но Ясен от малък беше идеалист, затова стана и комунист. Готов беше на всички жертви за другите, за другарите. Сега ми се вижда, че много по-дълбоко се е замислил за всичко. Пита ме кога ще си дойдете. Знаеш колко много обича да разговаря с тебе.

Сега да привършвам писмото, пък когато си дойдете, ще си говорим повече.

До най-скоро виждане. *Латина*

Деяна остави писмото на леглото и се замисли. Който отмина – отмина. Който остана жив, иска да живее. С колко страдания, вопли и мъки бе изпълнена цялата атмосфера през тези няколко години. Милиони измряха по бойните полета, хиляди, а може би също милиони – по затворите и концлагерите в различните страни... Ужас! „Господи, дано никога не се повтарят тия години на страдания – промълви Деяна. – Аз, която съм нищо, страдах с болките на всички знайни и незнайни, а Учителя какво страшно страдание е носил! Страданието на цялото човечество, на което е трябвало да покаже пътя към Светлината, пътя към Бога. Но в човека има естество, което не обича светлината, и оттам произлизат всички нещастия, омрази, гонения”.

Тя си спомни страшната февруарска виелица през 1944 година, когато Ясен, свършено блед, отрупан със сняг, се строполи в кухнята, където го бе поканила да влезе. Не го запита откъде беше дошъл, как бе дошъл, както обикновено не го и питаше. Беше по-добре да не знае. С голяма мъка го бе разтривала със сняг, за да му помогне да дойде на себе си. Той беше премръзнал, изтощен, гладен.

Кошницата, с която ходеше да събира яйца по селата, се търкаляше празна на пода.

Деяна знаеше, че зад ходенето на Ясен да събира яйца се криеше изпълнението на задачи, но какви бяха те? Тя никога не го запитваше. Братовчедът на Лъчезар, който имаше голям яйчарски склад, се учуди на желанието му да събира по селата яйца за склада му, защото го намираще твърде интелигентен за тази работа. Но по настояването на Павлина той го прие. Отначало тя бе ходатайствала за него, защото Ясен бе я молил за това. Но после, схващайки симпатиите му към Еми, чрез тази работа тя искаше да го отдалечи от нея. Лагина непрестанно се молеше Небето да го пази, когато се е срещал по селата с „приятелите” си или когато със страшни рискове е носил храна или писма на партизаните.

– Артист и идеалист – помисли си Деяна, – две качества, които му помагаша тогава. А и каква смелост у този деликатен наглед момък!

С примряло от страх и болка сърце Деяна го бе слушала неведнъж да ѝ разказва за големите мъчения, на които подлагат хванатите комунисти или тези, които му помагат.

Една нощ, когато се изливаше дъжд като из ведро, Ясен бе довел ранен партизанин. Аси беше много зле, затова не се разбра, че непознатият лекар, когото бе довел отнякъде Ясен, беше за ранения му другар. Марина тогава прояви голяма човечност – може би защото си бе мислила за Слави, а може би и защото, въпреки тежкото си състояние, Аси беше казала:

– Мама Марине, дошъл е един болен гостенин, добре да го гледате, защото като оздравее, той ще е един от изпращачите ми...

– За къде, чедо? – бе я запитала Марина.

– Ама не сега, после... – не ѝ отговори направо на въпроса Аси и притворила очи, въздъхна дълбоко.

Иван, раненият, престоя в килера един месец. После поправи съборения покрив на бараката за дърва и една тъмна нощ си отиде незабелязано, както беше дошъл. През

същото това време Ясен, с писма от големия търговец до разните бакали и кметове по селата, усърдно събираше яйца.

Деяна не помнеше да се е молила толкова с всичкото си същество и през всичкото време на деня, а също, когато се събуждаше през нощта, както когато Иван беше у тях. Трепереше от страх при посещенията на всеки, който идваше на гости или да види как е Аси. Ужасните страдания, на които подлагаха всички, които помагаша на нелегалните, изпъкнаха в съзнанието ѝ и я вледеняваха при всяко почукване на вратата. Но можеше ли да не помогне на един ранен, можеше ли да не приема Ясен, сина на добрата Латина?! Тя се изправяше всред стаята и се молеше и всякога след това в нея настъпваше спокойствие, мир – чувстваше, че е закриляна.

Ясен сам виждаше, че минава „между капките“ и както се изразяваше той, считаше, че това се дължи на слуха, който той сам бе помогнал да се разнесе: че не е съвсем добре с нервите... Затова така упорито бе настоявал в болницата, че е видял някакъв старец... Освен това не по-малко му помагаше покровителството на големия, уважаван търговец на яйца, а също така и неговата подкупваща усмивка, с която се явяваше пред кметовете на селата, за да им предаде писмата от шефа си. Помагаше му и артистичността, с която се измъкваше от излишни разговори. Те го спасяваха от подозрения относно същинската му работа.

Ясен обичаше често да отива в празнични дни на хорото и с наивна сериозност да се признава на момите в любов, като обещаваше шеговито на всяка една от тях, че ако тя не му отговори на любовта, ще сложи край на живота си. Момите се смееха с ясения си хубав смях, но не малко от тях го харесваха, а може би и се надяваха наистина да ги обича. Но истинската причина, задето Ясен винаги благополучно свършваше дадените от другарите му задачи, беше тази, която Аси веднъж му беше казала: че един дядо го пази заради работата, която той ще свърши

след години. Може би това беше Старецът, който го бе посетил в затвора? Веднъж, когато Аси беше по-добре и той шеговито ѝ казваше, че ще я заведе в съседното село на хорото, тя спря да пие млякото, което той беше ѝ поднесъл, и като го погледна сериозно, каза:

– Дядото е до тебе.

Ясен трепна и се обърна. Естествено, не видя нищо и се засмя.

– За да го видиш – продължи тя, – се изисква много. Но стига ти това, че те пази.

Деяна тогава си мислеше, че ако бе на мястото на Ясен, тя би запитала Аси да ѝ каже нещо повече за този „дядо”, но Ясен се бе обърнал и бе излязъл от стаята. Не искаше да си разбърква мозъка, както се бе изразил веднъж. Но когато Аси напусна Земята, шест дни след заминаването на Учителя, Ясен съвсем неочаквано дойде с Иван и те двамата изнесоха телцето на детето и дълго го носиха на ръце по отрупаната със сняг улица.

Неочаквано западаха големи, едри снежинки от небето и на Деяна ѝ се стори, че Аси се усмихва измежду тях. От очите ѝ бликнаха сълзи и отново ѝ се стори, че деликатната ръчица на детето погали наведените, посипани със сняг глави на Ясен и Иван. Майка ѝ не можа да дойде за погребението, Марина лежеше болна на леглото, само Латина, хванала Деяна под ръка, крачеше с нея заедно с няколко съседки, дошли да изпратят малкото красиво момиче, което бяха виждали най-често на прозореца на старата къща и рядко – на двора или на улицата.

Все пак беше добре, че я имаше тая изоставена от прадядото на Марина къща, поругена и необитавана, с буренясал двор, в която се бяха приютили. Марина изтегли доста пари от банката, за да я поправят. Смениха цялото прогнило дюшеме на терасата и на стайте. Почистиха двора от бурените и стана чисто, приветливо. Така преживяха, не-смущавани от чужди хора, откакто бяха дошли, та досега. А ето, трябваше вече да я оставят...

„Човек се привързва” – помисли си Деяна и въздъхна.

Наистина, тя се бе привързала към тоя голям двор, към градинката, която бе успяла да направи пред къщата, към изкривените от старост дървета в овощната градина, към хребетите и планината, които всяка сутрин гледаше с обич, към терасата, от която вечер наблюдаваше обсипаното със звезди небе. Но най-вече щеше да ѝ липсва върхът.

Веднъж Учителя беше казал, че всякога, когато човек мисли за планината, независимо къде се намира, силите и енергиите ѝ ще потекат към него. Когато отиде там, в големия град, тя сигурно много често ще се изкачва мислено и в слънчеви, и в дъждовни, и в снеговити утрини по стръмната пътека към върха. А всякога той ще я посреща като стар любим приятел, в чието присъствие мъката ѝ се стопява, изчезва.

„Какво всъщност знаем ние? – помисли си Деяна. – Живеем като слепци. Учителя казва, че навсякъде сме заобиколени със същества, чието присъствие понякога можем да усетим, а понякога – не. За нас светът се ограничава в малкото, което сетивата ни възприемат. А за Учителя и за тези, на които слухът и зрението са отворени за световите, направени от по-фина материя от земната – навярно за тях Вселената и светът изглеждат съвсем други, изпълнени с най-чудни красоти, обитавани от светли същества”.

През трите дни, когато тя бе отишла на Рила – през 1939 година и през седмицата, когато бяха заедно със Станимир, преди отпътуването му от България, той бе ѝ говорил за светлите същества, с които бе влизал в контакт на Рила. А през времето, когато бяха тука, всякога, когато четеше от дневниците, които Станимир ѝ остави, я облъхваше свежият планински въздух, грееха я силните слънчеви лъчи от синьото небе или пък пред очите ѝ слизаха мъглите от върховете и забулваха всичко.

* * *

Деяна посегна към купчината тетрадки, взе най-горната от тях и я отвори. Облъхна я дъхът на Рила. Тя притвори

за миг очи и когато ги отвори, зачете:

Деяна, моя обична сестрице, през вековете и хилядолетията искам всеки миг да си при мен, да виждаш това, което аз виждам, да слушаш това, което аз чувам.

Днес е 14 юли, денят е хубав и горещ. Ние сме седнали с теб на скалите, напечени от Слънцето. Обърни се и виж, че зад нас е върхът Дамка. Усмиваш се. Сега погледни надолу – там се синее Урдините езера. Над тях вляво са хребетите, които водят към Мальовица. Някъде далече, на хоризонта, се крие Мусала. Седим мълчаливо, за да възприемем с очите и с душата си видимата и невидимата красота на планината. От колко време сме тук?! От няколко дни или от цяла вечност?! – Зависи от нашето сливане с физическата или с мистичната Рила.

Сега да ти разкажа нещо за себе си. Аз се ползвам тук от привилегията, която имат чужденците, дошли от разни страни, за да видят и чуят Учителя. А в същото време имам свободата на българин, който е в родната си земя. Изпълвам се със съвсем особено чувство, когато вземам участие в разтоварването на багажа от конете, в построяването на белите палатки на рилските обитатели – учениците. А те с всеки изминат ден се увеличават. Изпитвам необикновена приятност, когато по стръмните пътеки срещам белокози сестри, които ми се усмиват приветливо. С някои от тях ми е изключително приятно да разговарям. Една от тях е сестра София. С нея се заварихме веднъж и на чешмичката. Тя пълнеше малка дамаджанка с вода. Като си повдигна главата и ме погледна, стори ми се, че е моя стара познаница от незапомнени времена. И друг път съм я виждал на Изгрева, но за първи път тук имах това изживяване.

– От кои ли някогашни школи се познаваме? – запитах я аз.

– От най-старите – отвърна ми тя и отново ме погледна с поглед, който проникваше дълбоко в мене.

Приседнахме на тревата край извора и тя ми заговори за задачите, които ми предстоят, за работата, която трябва

да свърша. Ясно се чувстваше връзката ѝ с напреднали същества, които ми говореха чрез нея. „Как е придобила тази връзка?“ – запитах се аз. В същия момент пред вътрешния ми взор изпъкнаха старинни школи, в които тя усърдно е работила.

– До известна степен вие умеете и да лекувате – неочаквано и за самия мен ѝ казах аз.

– Духът лекува, не аз – скромно ми отвърна тя.

– Не, все пак това голямо благоволение не е току така... Вие сте работили много в миналото.

– Може да съм работила, но в този си живот бях 32 години болна. Съпругът ми искаше да ме води в Румъния да ми правят операция от тумор, който беше голям колкото човешка глава, но аз не се решавах... Една нощ сънувам старец с бели коси до раменете и с бяла брада. Седнал беше на миндерчето в стаята и аз му разправях за страшните болки, които имах, за големите страдания, през които от толкова години минавах. Той ме гледаше кротко и ми каза, че всичко ще ми мине. После стана и си излезе. Тогава се сетих, че не го бях питала за очите. От болестите и от страданията очите ми съвсем бяха отслабнали. Погледнах през прозореца и видях долу на улицата Стареца. Чукнах на стъклото и му викнах:

– Дядо, дядо бе...

Той се обърна.

– Забравих да ти кажа – викнах му аз – за очите...

Той ме погледна благо и рече:

– Всичко ще мине.

– Мъжът ми беше съдия и го преместиха в София. Сближих се с една добра жена, съседка. Като гледаше как страдам, тя реши да ме заведе при някакъв неин човек, който можел да ми помогне. И какво – като видях човека, заковах се на мястото си: беше този, когото бях видяла в съня си. Беше Учителя! И както стоях, чух да ми говори, макар да беше далече, на десетина крачки. Вгледах се. Не можах да разбера как Го чувам. Един млад човек разговаряше с Него... После разбрах – говореше ми с мисълта си,

без глас, и аз Го чувах отвътре. Оттогава Той почна да ме учи как да се лекувам, как да пипна с върха на пръстите си възела на болестта, за да се развърже. Така аз го наричам: възела на болестта. И туморът почна да се топи, изчезна и аз оздравях. Почнах да ходя и лете, и зиме с Братството на Витоша. Имах син лекар, той почина... Слил се беше с моето излекуване. Но силен е Бог и може да направи всичко. Силен е Духът и като каже къде и как да си туря пръстите, минава.

– Вие и друг път, когато сте били на Земята, сте лекували.

– Духът е лекувал чрез мене, не аз.

Гледах я радостен, усмихнат. В тая скромна форма се криеше душа, слизала не зная колко пъти на Земята да работи и да служи предано като ученик. Страданията в този живот са пречистили наслоения земен прах върху апаратите на духовния ѝ слух и зрение, затова тя вижда Учителя в Неговата Божествена светлина и чува без глас Словата Му, изречени от Него.

Завидях ли?! – Не. Но пожелах и аз да постигна това. Неизказано хубаво е да се докоснеш до изработени същества, защото добиваш импулс за работа, стремеж да се изкачиш по високите върхове, т.е. да имаш контакт с големите светли същества.

17 юли 1939 г.

Деяна, свидна моя, обична моя, днес имах чувството, че ти страдаш, и затова много често те виках да си при мен. „Деяна, ела – казвах ти аз, – днес с теб ще бъдем помагачи на дежурните по кухня”. Всички са така весели, а в твоите очи бликат сълзи. Усмихни се, сестрице моя, и запей със сестрите, които пеят, приготвяйки обед. Едни белят картофи, други режат лук, домати. Ние, братята, поддържаме огъня под големите казани и носим вода с лодката от чешмичката.

Най-младите братя и сестри, облечени с най-късите дрешки на плътта – детските, цял ден клечат край езерото

и очите им са все в лодката. Завързах голямо приятелство с тях и си водим най-сериозни разговори, с които ги отклонявам от брега на езерото. Но въпреки всичко лодката има голяма притегателна сила за тях и в най-сериозния момент на разговора някой ще извика: „Лодката тръгва!”, или: „Донесоха водата, лодката се върна!”.

А и не само те мечтаят за лодката. Искрено казано, аз снощи ти казвах: „Деяна, искаш ли да влезем в лодката и да плуваме по сребърната пътека, която Луната е направила във водите на езерото?”. Ти се усмихна тъжно. Защо тъжно?! Но се съгласи. И когато веслата леко заплискаха във водата и лодката безшумно се понесе по езерните води, ти запя. Аз те слушах с душата и със сърцето си. Така ти пъ и на една канара на Витоша. А сега канарата се превърна на лодка и ние плувахме в езерните води.

Днес след обета измихме казана и предадохме дежурството на други ученици. Не ми се прибираще в палатката, затова тръгнах сам нагоре в планината. Минах край Езерото на Чистотата и се изкачих на дългия планински хребет „Салоните”. Когато съм сам, възприемам планината като жива. А всъщност тя си е жива, но точно сега имам възможност да я възприемам като такава. И светлината сякаш оживява по най-странен начин. Тогава си мисля за невидимите обитатели по тези места, за които Учителя говори.

Вървах по пътеката край билото на хребета и ми се искаше да не съм сам, исках и твоите очи да се радват на гледката, която аз виждах, да греят и теб благодатните лъчи на Слънцето. Изведнъж ми дойде наум за записките, които си бях водил, когато Учителя говореше на група ученици. Седнах на канарата, извадих тетрадката, за да ги препиша в нея, а след като ги запиша, ти ще ги четеш. Съгласна ли си?

Чети, Учителя каза:

„Напредналите същества са минали по нашия път, минали са и през най-големите страдания, разполагат със сили и всякога са готови да ви окажат помощ. Когато

съвършените хора са постигнали нещо, тогава те се връщат при тези, които не са го постигнали, и им помагат да го постигнат.

Светлината на напредналите същества само по някой път минава покрай вас. Облъхне ли ви тяхната светлина, целия ден сте радостни! Всяка радост се дължи на тях. За да влезе човек в досег с напредналите същества, трябва да мисли за тях, за тяхното съзнание. Ранните часове преди изгрев слънце са най-благоприятни за това.

Добре е човек да мисли за напредналите същества, за техните идеи, за тяхната интелигентност, за тяхната чистота. И когато мисли, да изпитва любов към тях. Ако човек има любов към тях, те ще му се изявят”.

– Боже мой – повдигна си очите Деяна от тетрадката, – моята върховна мечта е да вляза в досег с напредналите същества. Тогава ще бъда най-щастлива. Но как?

Тя сведе поглед и зачете отново:

„Онзи, който иска да се запознае с напредналите същества, трябва да мине през една дисциплина на самообладание на своите чувства, мисли и действия по закона на Любовта, Мъдростта и Истината”.

„Ето това – помисли си Деяна, – дисциплина е необходима.” А тя не можеше да я постигне. Относно действията и постъпките, горе-долу беше я постигнала – да не прави никому зло. Но дисциплина на мислите и чувствата!? Особено на мислите! Колко пъти бе правила опити да мисли само за това, което иска: за ангелите, за светлите същества или най-вече за Учителя, но винаги ще се вмъкне някоя друга мисъл и чрез нея, като през цепнатина, идваха нови мисли и тя се виждаше съвсем отклонена от първоначалната си идея. Почваше отново, но за съжаление опитите досега не бяха задоволителни.

– Ех, дано успее занаяпред – въздъхна Деяна и се вгледа в редовете на тетрадката. Зачете:

„Ако едно напреднало същество е далече девет милиона километра, за 30 секунди може да дойде при тебе.

Ако ви се отворят сега очите, ще видите тук, пред себе

си, един друг свят. Съществата, които живеят тук, имат свои центрове. Там човешки крак почти не е стъпвал. Тук има места, гдето са стъпвали ангели; тези места са невидими. Тези центрове остават неизвестни. Те са свързани с други, по-висши центрове”.

Една сестра запитва:

– Защо, Учителю, въпреки старанията си, не можем да постигнем в духовно отношение това, което искаме?

Може би сестрата изрази гласно въпроса, който се таеше в мнозина от нас, затова Той, като ни погледна, каза:

„Не е лесно да се излезе от блатото на обикновения живот, в който сме потопени, и да се тръгне по пътя на възлизането. Това е много трудна задача. И за да може човек да устои на всички противодействия, които среща в околната среда, трябва да моли за съдействието на Бога и на напредналите същества. Без тяхната помощ той по никакъв начин няма да може да се освободи от тези постоянни влияния на средата, на тази гъста материя, в която сме потопени. За да не се попада под влияние на околната среда, единственото средство е молитвата и съзерцанието. Но по време на съзерцанието всички врати на външния свят трябва да бъдат затворени. При съзерцанието мисълта трябва да бъде насочена към Бога, към ангелите.

Работата върху нашето усъвършенстване непременно трябва да бъде подкрепена с молитва. Чрез молитвата ние се свързваме с тези същества, които ни помагат. Без тях нищо не можем да направим. При молитвата идва тази светлина, която ни помага. Отправете погледа си към разумното и помощта ще дойде. Който отива на работа, най-първо трябва да се моли да го пазят. Онзи, който се научи правилно да се моли, става велик адепт. Истинската молитва се заключава в Любовта. Молитвата е състояние на благодарност и Любов. Изпращайте към Бога своята благодарност...

18 юли 1939 г., Фила – Езерата

Деяна, сестрице свидна, вчера, като преписвах бележките си, докъдето си видяла, спрях – усетих по пътеката нечий стъпки. Обърнах се. Добрият брат Иван Антонов ми се усмихваше с широката си усмивка. Насеченото му лице и дългите до раменете коси карат наистина човек да види в него някаква странна прилика с големия музикант Бетховен.

– Пишете ли, пишете ли? – приближи се брат Иван.

– Преписвам бележките, които вчера бях си водил, когато Учителя говори пред своите ученици. Седнете де – поканих го аз.

– Много хубаво слънце днес пече – седна на скалата до мене братът, – но ще завали.

– Така ли? – погледнах синьото небе и Слънцето, което сипеше жарките си лъчи върху нас. – Звездите ли казват това? – сведох погледа си към брата.

– Освен звездите – усмихна се пак с широката си усмивка той, – също и облаците. Виждаш ли тези перести облаци, които никнат на хоризонта? Те са далече, но скоро ще дойдат и поливачката ще почне. Палатката ви добре ли е окопана?

– Добре, но една сестра ми каза, че трябва по-дълбоко да я окопая. Навярно и според нейните астрологически изчисления звездите показват, че скоро ще вали – усмихнах се на свой ред аз, защото предния ден, когато бях в палатката си, бях я чул да говори на друга сестра за влиянието на Сатурн в нейния хороскоп.

– Може да е правила някакви изчисления – снизходително заговори братът, – но сестрите са по-сензитивни и понякога усещат промените на времето и без астрологията. Но наистина ще е добре да окопаете по-дълбоко палатката си и да стегнете въжетата, защото по нея ще заплющи дъжд.

– Скоро ли? – запитах малко обезпокоен аз.

– Може би утре, най-късно в другиден.

– А такова хубаво време има днес.

Брат Иван огледа отново небето, загледа се в никнещите

на хоризонта перести облаци и като на себе си каза:

– Няма да трае дълго дъждът, но ще е силен.

– Тогава да ставаме – предложих аз.

– Има време – успокой ме той. – За половин час ще до-
окопаете палатката, и то най-вече от горния край, за да не
влезе водата вътре, а от другите страни по наклона водата
лесно се стича надолу.

– Е, да – съгласих се аз.

– Летният дъжд е приятен и полезен – заговори след
малко брат Иван. – Учителя много препоръчва дъждов-
ните бани. На Изгрева през топлите месеци нарочно съм
излизал да копая в градината, когато вали дъжд, за да ме
окъпе хубаво. Веднъж точно се бях преоблякъл от една
такава дъждовна баня и чувам, някой чука на външната
врата на дървения ми палат. Излизам – една селянка: боса,
цяла мокра от дъжда, стои на прага.

– Ти ли си светия човек? – запита ме тя, преди да успея
да я попитам какво иска.

– Не, не съм – усмигнах се аз.

– Търся светия човек.

– Ще те отведе при Него – казах ѝ аз и като наметнах
дрехата си, тръгнах да я водя при Учителя.

Дъждът още не беше престанал съвсем. Аз вървах
напред, а тя шляпаше с босите си крака в калта след мене.
Знаех, че Учителя е на поляната, где то играем гимнасти-
ческите упражнения, под навеса, и я заведох направо там.
Като се приближихме, тя се изправи пред Него и Той я
запита:

– Какво искаш, рекох?

– Ти знаеш – отвърна Му тя.

– От кое село си? – запита я отново Учителя.

– Ти знаеш, ти всичко знаеш – повтаряше все своето
жената.

Учителя се вгледа в нея и тихо я запита:

– Пее ли ти, пее ли ти твоят... – не чу последната дума,
която Учителя каза, но селянката с прояснен глас рече:

– Той ли бил?

– Той – поклати глава Учителя.

– Ами той и когато беше тука, все ми пееше.

После от разказа на селянката разбрахме, че откакто мъжът ѝ е починал, все чувала някой да ѝ пее. Това продължило дълго време и най-после тя се доверила на съседките. После казала на свещеника, че все чува някой да ѝ пее. Той ѝ чел над главата в църквата, но пеенето не преставало – продължавала да слуша, че някой ѝ пее. Тогава я посъветвали да отиде на лекар – навярно нервите ѝ не били в ред. Отишла тя в Александровската болница, прегледали я, преслушали я, изследвали я основно и най-после я изпратили на Изгрева при Учителя.

– Иди – казал ѝ докторът, – там ще те оправят.

Оказа се, че починалият ѝ съпруг, който тука постоянно обичал да ѝ пее, продължил това и от невидимия свят. Лицето на селянката просветна и тя успокоена си тръгна, прекосявайки поляната с босите си нозе.

Брат Иван замълча. Аз гледах отсрещните планински хребети, върху които се сипеше трептящата слънчева светлина, после сведох надолу поглед към синеещите се езера и заговорих:

– Аз познавах един човек, който от детинство слуша музика. Когато се запознах с него и му казах за възможностите му да чува музика, той се сепна. После ми каза, че това никой не го знае, освен майка му. Когато бил малък, тя му забранила съвсем строго да казва на когото и да е, че чува музика, за да не го считат за ненормален. Като дете той изпълнявал поръката на майка си, но вече като голям той сам разбрал, че не трябва да споделя с никого относно музиката, която слуша, защото всички биха го счели за луд. Оженил се, имал дете, но съпругата му не знаела...

– Че чува музика? – погледна ме брат Иван сериозно.

– Да.

– Сигурно той е композитор или музикант?

– За съжаление – не, макар че може би записва нещо от това, което чува... Музикален редактор е в радиото на един американски град, но неговото хоби е фотографията.

Свикнал е да слуша постоянно музика, затова не ѝ обръща внимание.

– Такива сме ние, хората – смръщи вежди брат Иван, – не ценим това, което имаме, което сме придобили кой знае с колко труд, и го оставяме да се пропилее. Жалко за тоя човек. А вие не му ли говорихте?

– Говорих му. Отначало се усмихваше, после сериозно обеща да записва музиката, която чува, но доста отдавна не съм се срещал с него и не зная какво е направил.

– Жалко ще е, ако нищо не е направил при такива възможности – ядоса се брат Иван и погледна встрани.

Няколко възрастни сестри се приближаваха, навеждайки се над скалите да берат мащерка. Като дойдоха до нас, едната от тях бръкна в торбичката си, извади шепа мащерка и ми каза:

– Вземи я, братче, занеси я на майка си... да ѝ замирише на родната земя. Кой знае колко се е затъжила за тука, горката.

За първи път, Деяна, се замислих, че може би майка ми е тъгувала за родината си, страдала е, копняла е мълчаливо. Благодарих на сестрата за мащерката и усетих необикновена милост към майка си, каквато друг път не съм усещал. Казвал съм ти, че съм обичал сестра си повече от нея.

Когато сестрите отминаха, несъзнателно продължих гласно мислите си:

– Питам се защо не съм чувствал майка си близка на душата ми.

– Причините трябва да са в миналото ви, в някоя по-раншна среща с нея на Земята.

– Сигурно – отвърнах аз, – защото иначе не може да се обясни фактът, че аз нямам онова синовно чувство, оная синовна привързаност към нея, каквато имат други синове към майките си.

След малко и ние с брат Иван тръгнахме. Вървахме мълчаливо по тясната пътечка досами билото на хребета. Като стигнахме обширните тревисти поляни, аз тръгнах към връх Дамка, а брат Иван заслиза към езерата. Обещал

бил да разтълкува хороскопа на една сестра, който вчера бил направил.

Когато останах сам, усетих в душата си как ти, Деяна, изравни стъпките си с моите. Цялото ми същество се изпълни с неизказана приятност. Изкачвахме се мълчаливо към върха, а душите ни се възнемаха нагоре-нагоре във висините. Твоето присъствие тук се превръща в чудна духовна атмосфера за мен. Понякога се питам: твоето невидимо присъствие ли, или моята обич към теб създават тази духовна атмосфера около мене? Може би и едното, и другото. Но тогава сякаш някакви врати се отварят в моята душа и чувствам обитателите на духовната Рила. Тогава наистина чувствам святостта на тези места, за които Учителя говори.

Когато се изправихме с теб на върха, там духаше вятър. Косите ми се развяваха. Затворихме очи за молитва. Имах чувството, че по околните върхове стоят невидими същества. Когато отворих очите си, вятърът се бе засилил. По небето се бяха появили тъмни облаци. Откъде бяха изникнали и дошли те?!

– Деяна, сестрице моя – обърнах се към теб, – да тръгваме...

Защо ти ми се усмихна тъжно? Наистина ли там, в големия град, тъгуваш за нещо?

* * *

20 юли 1939 г. , Филските езера

Дъждът от два дни ту спира, ту, гонен от вятъра – на талази, на талази облива палатката. Добре, че я окопах и обвързах отвън и отвътре с въжета, та вятърът само я кара да потреперва, но не може да я разкъса или събори. Едно платно, но импрегнирано, ме пази от проливния дъжд.

Но странно е, че тук всяко време е хубаво, в смисъл – приятно: и когато грее слънце, и когато пълзят мъгли по хребетите, и когато вълн плиска дъжд. Прави ми

впечатление, че тук никой не се бои от „лошото време” – само чакат да се оцедят последните капки от дъжда и да излязат от палатките. Децата първи изскачат и най-често техните звънливи гласове съобщават за идването на нови групи. А такива всеки ден пристигат. Братята веднага излизат да разтоварят конете, а сестрите посрещат ново-дошлите с гореща вода за чай.

Деяна, обична моя, сърцето ми те чака... С коя ли група ще дойдеш ти? Бих прелетял да те посрещна... чак на Вада. Но имам чувството, че тук ще те видя.

Очите на Учителя се спират върху мен, погледът Му прониква дълбоко в душата ми. В такива моменти си казвам: „Нали съм ученик? Трябва да имам самообладание и търпение”. Да искаш да бъдеш ученик в тази първа по рода си школа – без стени, без граници, такава, какъвто е самият живот, където всеки момент си на изпит – значи трябва да внимаваш за всеки жест, за всяка дума, за всяка мисъл. Каква будност на съзнанието се иска! И никой за нищо няма да те съди, но ти сам се съдиш, ако за нещо си направиш оглушки. Но ако веднага станеш и се включиш като ученик в каквато и да е работа, настроението се повишава, радостта бликва в сърцето. Погледите на окръжаващите, пълни с обич, са най-хубавата награда.

Дъждовните талози като че се разредяват. В палатката става по-светло. Чувам ясният глас на сестра, която съобщава нещо. Навярно е от дежурните. В притихващия дъжд ясно се чува гласът на брат, който припряно извиква:

– Конете, конете идват!

– В такова време?! Горките! Как ли са вървели? А дали идва и група? Кой ли са? Деяна, не идваш ли и ти?!

* * *

Късно следобед

Не помня как със светкавична бързина съм се облякъл и съм изхвъркнал от палатката. Конете един по един

пристигаха на поляната. Наизлезлите братя бързаха да ги разтоварят и внасяха багажите в огромната кухня. Дъждът, разгонван от вятъра, намаля.

– Идва ли група? – запитах един от конярите, помагайки му да разтоварим двата тежки кафеза, пълни със зарзават.

– Идва – отвърна той, – наблизо са.

Сърцето ми не изтрая и се втурнах да видя дали в групата си и ти, Деяна, а ръцете ми придържаха с мъка сандъка.

– Дръж здраво! – извика ми конярят и аз се сепнах.

Дойдоха още двама братя да помогнат. Като се обърнах, видях Учителя. Това ми беше достатъчно – да помагам с всички сили за разтоварването на багажа, до последния кон.

Дъждът съвсем спря и измежду облаците блесна Слънцето. Наизлизаха хората от всички палатки. Долу на скалата, при второто езеро, се чу песен. Посрещачите вече бяха сварили да отидат там и пееха. След малко заидваха мокри, заметнати кой с каквото е могъл, братя и сестри: млади, стари, деца – но всички бяха бодри. А когато виждах Учителя с очи, грейнали в светлина, те ускоряваха крачките си към Него, за да Му целунат ръка.

Тогавя разбрах каква огромна сила е Любовта, която Учителя разлива към всички, колко мощно е ехото, което се раждаше в душите и сърцата на тези, които в дъжда се бяха изкачвали нагоре, за да дойдат тук, на височина над 2000 метра. Учителя подаваше всекиму ръка и оставаше тих, спокоен. Сякаш не към Него се изливаше от очите и сърцата толкова много обич от идващите. Смаях се от великото Му смирение. Но така смирен може да бъде само Този, Който е видял величието на Бога. А колко голям, колко велик сам по себе си е Този, Който може да види величието на Бога в такава сила, че да бъде толкова учудващо смирен?! Върху това съм мислил много пъти. Тук разбрах каква магическа сила има думата „Учителя”. Достатъчно е някой да спомене: „Учителя каза”, и очите грейват в светлина, усмивка озарява лицето, радост

изпълва сърцата.

В белия град със стени от платно вече са събрани стотици хора от различните краища на страната. И едничка сила – Любовта, е това, което ги събужда в тъмни зори, за да се изкачват по стръмната пътека към Молитвения връх. Спирал съм се учуден да гледам как младите бързо прескачат от камък на камък, възрастните ускоряват крачките си, за да стигнат навреме, а старите, спирайки се да поемат дъх, вгледани във върха, мислейки за Учителя, отново тръгват, за да сварят първия лъч на Слънцето.

Стигнали върха, насядали по скалите и клековете, всички мълчаливо се вглъбяват, за да се свържат в мисълта си с Първоизточника на живота. Когато на хоризонта блясва първата светеща точка на Слънцето, всички мълчаливо стават за молитва. След малко брат Симеонов взема цигулката, а очите му са вперени в устните на Учителя, за да чуе тихото нашепване на песента, която ще се пее. Миг след това струните на цигулката засвирват „В начало бе Словото“, а след това вдъхновено запяват изправените на скалистия връх ученици. Но не пеят само те – пеят върховете, пее цялата пробуждаща се природа. Искам тези мигове да ги запазя завинаги в душата си.

Докато Учителя говори, Слънцето се изкачва по небосклона и позатопля седящите по канарите ученици. На планината най-добре човек може да оцени какво е Слънцето – извор на светлина, топлина и живот.

След утринното слово на Учителя се отправяме към някое от езерата за Паневритмията. И на отиване, и на връщане, и на което място да застане Учителя, Той е заобиколен от ученици. Има такива, които, живеещи в някое затънтено село на страната, за първи път Го виждат. Облечени в народни носии, с потури и препасани с червени пояси, те стоят чинно пред Учителя, а Той разговаря с тях с бащинска благодат и любов. Разпитва ги за условията им, поема грижите им. Сърцата им, освободени от тежестите, които са носели дотогава, отдъхват облекчено и в очите им проблясва светлина. Ще си отидат на село, изпълнени

с нови сили и вдъхновение за работа над себе си и около себе си; ще четат, ще учат, ще развиват малките си или по-големи дарования. Така е казал Учителя – всеки ученик да работи в областта на някоя наука или изкуство, да научи някой чужд език.

Понякога ми се струва, че Учителя е градинар, а ние, включвам и себе си като ученик, сме цветя или дръвчета, за които Той се грижи: внимателно ни разкопава, полива ни, за да израснем, да цъфнем и да дадем плод – заради самите нас. Тази грижа Той проявява, без да се изтъква. Веднъж Учителя ми каза да правя добро на хората, без те да знаят, че съм им го направил. Кажу, Деяна, кажу, сестрице моя, след колко века или хилядолетия ще постигна това, когато виждам личното в мене да изскача във всяка моя постъпка?!

Ти не дойде, Деяна, но мисълта за теб ме накара моментално да изляза от палатката... Прибрах се отново в нея, когато песента на посрещачите долу, при канарата, секна и пред Учителя застана последната идваща сестра. Наметната бе с пелерина от импрегниран док. Беше възрастна, но с хубави гълъбови очи. Учителя ѝ подаде ръка. Тогавя видях върху умората, изразена в очите ѝ, да се разстила светлината на Любовта. От това очите ѝ изглеждаха неизказано хубави. Кой знае защо, те ми напомниха за теб, за твоите очи, и сянка премина в душата ми, в сърцето си почувствах болка...

Учителя се обърна и ме погледна. Отново се смаях на чувствителността Му. В погледа Му видях нещо, което не мога да изкажа с думи: това бе погледът на любящ баща, който всичко вижда, всичко знае, и не само знае, а и може. Защото в душата ми веднага се разведри, а в сърцето ми се промъкна светъл лъч. Отново те чакам...

22 юли

Деяна, звездице моя, вчера Учителя ни каза вечерно време да гледаме звездите и когато искаме да разрешим някое противоречие или да успеем в нещо, да мислим за

тях. Снощи стоях до късно извън палатката и гледах обсипаните със звезди небеса. Там, на най-далечния кът на небосклона, блещукаше съвсем мъничка звездица. Радвах ѝ се и мислех за теб. Ти си една такава звездица в моята душа и затова сега свободно ти се радвам. Но освен че ти се радвам, трябва да знаеш, че сърцето ми те чака.

Изучавам себе си и виждам от колко разнородни естества е направен човекът. И всяко естество си има свой собствен живот и изисквания. Душата се стреми към светлите, възвишени светове, но сърцето те чака тук, на Земята... Мисля си, че ако съм между звездите, ще ми бъде приятно, но само ако литнем заедно с тебе към тях, радостта ми ще бъде пълна...

След дъжда планината е като окъпана. Небесата сякаш са по-сини, Слънцето по-сияйно блести и изобилно разлива своите топли лъчи. Учителя прилича на него – дава на всекиго, на всички, които Го питат или които чакат Той сам да им каже нещо за таящите се в душите им болки или противоречия.

Сега ще ти препиша записките, които правих, когато Учителя говори за шестата раса. Знай, че както на мен, така и на теб ще ти бъде много интересно. Като се върна, ще ги четем заедно.

* * *

Деяна вдигна глава от страницата. Не можах да ги четат заедно! Нямах време. Обявиха войната и всички чужденци бързаха да си отиват. Дните след завръщането на Станимир от Рила бяха изпълнени с радост, че го вижда, и с болка, че той ще си отиде. Какъв висок връх на надмогване на себе си трябваше да изкачва тогава! Всичко се разкъсваше в нея от болка, а трябваше да се усмихва... Говореше на Станимир за голямата задача, поставена му от Небето, за работата, която го чака там, а в същия момент ѝ се искаше да се притисне до гърдите му и да му каже: „Не си отивай, остана тук“. Но тя стискаше зъби, връщаше бликналите

от сърцето сълзи обратно в него, за да не стигнат до очите ѝ, и търсеше образа на Учителя в душата си, за да получи сила и светлина, за да знае какво да каже, как да постъпи.

В същото време състоянието на Аси се влоши. Тогава за първи път Марина показа към нея своята добра същност: стоеше постоянно при Аси, за да може тя в тези последни дни да бъде със Станимир. А и самата Аси, тази нежна, чувствителна душа, сякаш разбираше дълбоко скриваното ѝ страдание, мълчаливо изкачваната от нея стръмна пътека, и ѝ казваше:

– Мамо, много ми е хубаво с мама Марина, а ти иди и приготви от онези сладки, които най-много обичам... за мене и за него, да има за из път. И знаеш ли какво, маме, ако му е мъчно сега да стои самичък, не го оставяй сам...

– Той не е сам, Аси, има сестра, племенници, а най-често е при Учителя.

– Нищо, ти отивай с него навсякъде.

Тогава Деяна не бе изтраяла: захлупи се на леглото на Аси и заплака. Тялото ѝ се тресеше от мъка. Аси ѝ милваше косите. В това време влезе Марина.

– И таз хубава – застана тя пред Деяна, – че бива ли така да плачеш? Ще ѝ мине на Аси. Я иди се измий и поизлез за малко на въздух... Нервите ти не издържат от преумора. Цяла нощ не си спала... И тази вечер не идвай, а се наспи хубаво. Аз ще бъда при Аси.

– И аз това ѝ казвам, мама Марине, че ми е много хубаво с тебе.

Деяна повдигна обляното си със сълзи лице и погледна Аси. Същата Аси ли беше, която преди завръщането на Станимир от Рила ѝ беше казала:

– Маме, когато си до мене, не ме боли така, защото в твоето присъствие най-много ми се отварят духовните очи... И да знаеш какви чудни същества виждам!

– Какви, Асенце? – бе я запитала тя.

– Не мога да ти ги опиша, но са чудни, чудни! Светли... и като ги гледам, забравям, че ме боли нещо. Затова стой до мене, маме.

Затова в този момент Деяна бе погледнала Аси смаяна. Очите на дете ли я гледаха с такова разбиране?! Каква възвишена душа беше тази малка Аси, готова на такова себеотрицание! А тя на какво беше готова?! Изведнъж в нея нещо се възправи. „Бог е Любов!“ – прозвуча в душата ѝ. Не може Бог да иска друго, освен доброто на хората. Тогава защо тя да страда, ако отпътуването на Станимир е за тяхно общо добро?

Някой извика Марина и тя излезе.

– Маме – заговори Аси, – да знаеш какво голямо светло същество ти помилва косите.

Навярно очите на Аси отразяваха светлината на това голямо същество, затова изглеждаха пълни със светлина.

Вечерта Станимир беше дошъл при Деяна в квартирата ѝ и в страшно депресирано състояние. Избухна в гняв против войната.

– За какво, кому е нужна тая война?! – крачеше мрачно той из стаята. Ако хората искат да се бият, защо свестните трябва да ги слушат? Защо трябва да си тръгвам, когато не искам... И само защото на някой луд е хрумвало да отваря война, аз трябва да смачкам сърцето си, да превия душата си и да тръгна...

Деяна го слушаше мълчаливо, докато той най-после се изправи пред нея.

– Кажй, нямам ли право, Деяна? – хвана я той за раменете. Странно, колко спокойно ме гледат хубавите ти очи.

– Бог е Любов! – повтори му тя думите, които бяха прозвучали през деня в душата ѝ. – Следователно това, че ти тръгваш, може би е най-доброто. Иначе Учителя не би ти дал да разбереш, че трябва да отпътуваш. А аз ще те чакам, Стани! Ето, в този момент аз зная с всичкото си същество, че отново ще се видим.

– Но кога? – тръсна той с горчивина раменете ѝ.

– Когато Този, Който е Любов, каже.

– Завиждам ти, Деяна, че толкова много си израснала и с такава вяра приемаш всичко. А аз понякога се бунтувам...

както сега. Учителя ми каза, че някога съм бил йерофант. Но какво ме ползва това, че съм имал най-големите за човека посвещения, когато сега съм нищо?!

– Стани, чуваш ли се какво говориш?! Кой има това, което ти имаш? На кого Старецът разкрива превъплъщенията на толкова много хора, както това прави пред теб?

– Но какво ме ползва това, когато сега всичко се къса в мене поради това, че трябва да те оставя и да тръгна за там... на край света? Аз искам да те виждам, Деяна, искам да съм радостен – притисна я той до гърдите си. Нима искам много, когато искам само да те виждам?

– Може би, Стани, те изпращат там, за да се научиш да ме виждаш и отдалече. Бил си йерофант, а може би тъкмо сега искат да събудят в теб възможностите, които си имал някога. Ти знаеш – обичта е голяма сила, чрез нея най-много се развиват духовните центрове.

– Да, вярно е. Учителя казва, че Любовта към Бога е най-добрият метод за развиване на духовните дарби, но аз обичам теб, искам теб.

– Та нима Бог не е във всичко, следователно и в мене?! Ти обичаш Божественото, духовното у мен. Ще минат години, плътта ще остарее, после ще я оставя тук, а когато се срещнем оттаък, ние пак ще се обичаме, и то с каква чудна, прекрасна любов, макар да сме оставили тук плътта си... Помисли, Стани: ще летим от звезда на звезда, ще преминаваме от светлина в светлина – и все заедно, безкрай, във вечността... Разбира се, ще слизаме още много пъти тук, на Земята, и винаги нашата обич ще ни събира, даже да сме в различните краища на света. Но тогава сигурно ще сме и по-други, с по-големи възможности – както например ако се родим в шестата раса. Тогава всичките възможности, които си придобивал през векове и хилядолетия, ще се изявят с яснота и сила, и когато се видим отново, звездата на посветения ще блести на челото ти, светлина ще струят очите ти... Главите ни ще се скланят над книгите, пълни кой знае с какви сложни науки, пред които днешните, както казва Учителя, ще изглеждат като

детска забава.

– Затова, Деяна, трябва да си до мене – отдалечи я той от себе си, като ѝ държеше ръцете, – за да ме опомняш.

– Нито за миг няма да бъда далече от теб, Стани.

– А океанът?

– Посветеният, йерофантът ли ми говори това?!

– Не. Пропадналият, сгромолясалият се от високото ти говори.

– Ти сам знаеш, че това, което си придобил с толкова труд, е в тебе, но е приспано поради...

– Поради кой знае какви големи грешки...

– Но понеже Старецът отново започва да ти събужда центровете, значи има възможност те да се възстановят. Тогава нека да се научим в определен час да разговаряме и после ще проверим доколко сме развили нашия мисловен говор. Не ти ли се е случвало насън да разговаряш със същества чрез мисълта си?

– Имал съм такива случаи.

– Тогава ще се опитаме да правим това и в будно състояние. Виждаш ли какво хубаво условие за това е твоето отпътуване. Ние трябва да станем ученици, Стани!

– Трябва, звездице моя, и ще бъдем – притегли я отново Станимир към себе си, навел глава над нейната.

В това време се почука на вратата. Беше хазияката. Съобщи, че се е обадила сестрата на Станимир – някой бил много болен въкъщи. Ако му е възможно, да отиде по-скоро.

– Ела с мен, Деяна – помоли я той. – И ако не мога да те доведа тук тази вечер, ще спиш при сестра ми или ще разговаряме цяла нощ.

– Съгласна съм.

– Деяна, защо имам чувството, че Учителя е тук, в стаята. Всъщност не ми се струва, но реално усещам присъствието Му.

– Не се ли чувстваш щастлив? Аз бих се чувствала вероятно щастлива.

– Искам да паднат люспите от очите ми и да Го виждам.

– И това ти се е случвало.

– Вярно е, но рядко... Като че ли трябва да побързаме. Ти си готова, звездице моя, да тръгваме.
И те тръгнаха...

Деяна се огледа като пробудена от сън. Пред нея стоеше разтворената тетрадка. Тя сведе поглед и зачете:

„Нашата Слънчева система е потопена в едно течение на по-гъста материя. Ние сме в тъй наречената „тринадесета сфера”. Когато излезем напълно от нея, тогава ще дойде шестата раса. Цялата Слънчева система е навлязла в една нова област на Духа. Това навлизане е почнало от 1914 година. По този начин Земята е навлязла в една девствена материя. Ето защо онези, които са готови, ще възприемат новата вълна. Скоро ще влезем в една по-рядка среда. Вие ще влезете съзнателно в невидимия свят. Там нещата са много красиви.

Сега иде вълната на шестата раса, за която всеки трябва да бъде готов. Тя носи нови условия за развитието на човечеството. Такива вълни идват рядко на Земята. Тази вълна ще повдигне растенията, животните и човека. Вашето предназначение е да се подготвите за шестата раса. Трябва да знаете, че едно от качествата на шестата раса е братолюбието. В шестата раса всички ще бъдат ясновидци, тя е раса на Любовта. Човечеството вече минава в шестата раса. Можем да я наречем „шести клас” – клас на разумното, добро сърце на Любовта. Отворен е вече шестият клас. И който влезе, изпит ще държи. Който живее в шестата раса, той забравя своите лични интереси и се стреми към едно: да приложи Любовта в своя живот. Той познава проявите на разумната любов, придобива нови, възвишени възгледи, които осмислят живота му. Той има правилни отношения към Бога, към хората и към своята душа. Това е човекът на шестата раса – новият човек!

Ако искате да знаете каква ще бъде шестата раса, трябва да влезете в нея. Бялата раса е раса на интелекта, а шестата ще се нарече „расата на Любовта”. Това е бъдещата култура, която иде. Новите хора наричам „братя на човечеството”

или „синове на Любовта”.

Хората на шестата раса ще бъдат устойчиви като диамант. В шестата раса хората ще имат нови органи, ще виждат света разширен. Човек ще вижда това, което сега не забелязва. Тогава ще виждате Земята и всичките ѝ градове и държави, ще виждате какво става в Америка, в Сахара, по цялата Земя”.

„Сега разбирам – повдигна си главата Деяна – защо Учителя знае и вижда неща, които са далече, които другите не могат да видят – защото Той има органи, чрез които съзира и чува това, което става навсякъде. А обикновените хора нямат тези органи. Ех, кога ли ще ги развия и аз в най-малката степен” – помисли си Деяна и зачете отново:

„В шестата раса човек ще може да посещава планетите и Слънцето. Там ще учи науката за това, как се е образувала Слънчевата система, и като се върне от Слънцето, ще донесе известни технически съоръжения. На Слънцето живеят интелигентни същества, които образуват известни енергии и ги пращат на Земята. Слънчевите същества изпращат енергии не само на нашата планета, но и на другите планети. Слънцето е фокус на енергии – съществата там притежават космични енергии. Съкровищницата, отдето иде енергията към Слънцето, е друго едно слънце”.

Някой попита Учителя дали е виждал някои от слънчевите същества.

– Да, виждам ги постоянно – отговори Той.

– Как изглеждат?

– Те са облечени в светлина. Цели светят.

Деяна, сестрице моя, когато слушам Учителя да говори за големите същества, които обитават Слънцето, звездите, планетите или из високите непристъпни места на планините, сърцето ми се изпълва с радост. В душата ми се явява необикновен устрем да уча, да работя за моето духовно израстване. Учителя казва, че всички имаме възможности, стига да работим, за да се развият те. А аз искам това с всичкото си същество.

24 юли 1939 г., Езерата

Деяна, седя на една огромна сива скала край езерото Вътрешният Близнак, или „Мистичното езеро”, както чух някои да го наричат. И с право.

Тази сутрин играхме Паневритмия при езерото Махабур. Учителя казва, че това означава „Големият и силният”. Знаеш ли кое е то? Навярно знаеш, но пак ще ти го припомня – петото езеро. Ще запиша имената, които Учителя е дал на някои от Седемте езера, за да ги отнеса със себе си там, зад океана.

Първото – Махарзи – „Голямата почивка”.

Второто – Елбур – това значи „Бог е силният”. Учителя е казал, че Елбур може да се нарече още „Езерото на изпитанията”.

Третото – Балдер-Дару – „Онзи, Който дава благата”.

Четвъртото остава Близнаци.

Петото вече го написах – Махабур.

Шестото – Сърцето.

Седмото – Главата, Шемхаа. Това е името на Мъдростта.

У мен има едно естество или същество – не зная как да го нарека, което иска да не пропуска нито една дума от това, което казва Учителя. То събира знания и материали за... там – значи, готви се за път. А има и друго същество, което казва: „Е, може да не е скоро отпътуването. Пък и няма защо толкова да се бърза...” Как мислиш, Деяна, кое естество е на прав път? Ако ти би дошла с мен, наистина бих тръгнал всеки момент. Но...Затова навярно ще чакам последния звънец.

Ето, сега как бих искал и ти да си тук. Да ни облива Слънцето с горещите си лъчи, да гледаме сините чисти небеса, да се радваме на тихите огледални води на езерото, на всяка скала, тревица и цветче, да тръгнем заедно и да берем мащерка. Тази чудна, благоуханна мащерка! Събрал съм вече една торбичка. Много са мили сестрите, особено

възрастните – все ме жалят, че съм тук самичък. Разпитват ме за майка ми и жалят и за нея – толкова далече там, сама саминка. Колко обич има в сърцата на тези сестри! Една от тях ми подари бяла торбичка, за да събирам в нея мащерка и да я занеса на майка ми. Аз се усмихвам и се радвам на обичта, която виждам в очите им.

Вчера след обяд бях седнал на канарата на третото езеро и с мисълта си прелетях към твоята стаичка. Надникнах – няма те. Тръгнах към Аси... В това време дойдоха две сестри – едната възрастна, другата млада. Тя има момченце на около 5 години.

– Ето го братчето где е седнало – заговори възрастната. – Много обичам тази канара – обърна се тя към младата, – хайде да седнем и ние.

– Но братът може да има работа, да не го безпокоим – каза младата.

Възрастната сестра я погледна.

– Да не ви попречиме на размишлението? – запита тя.

– Седнете – усмигнах се аз.

Разговорихме се. Разговорът се сведе към Учителя – специално как помага и лекува.

– Моето дете – заговори младата сестра, посочвайки момченцето, което плискаше с ръце езерните води – Учителя го е спасявал два пъти. Първия път то беше 9-месечно. Аз живея с него в провинцията... Съпругът ми току-що беше починал и аз в тревогата си и в голямата си мъка не бях забелязала, че детето не е добре. Когато забелязах, веднага повиках лекар. Той направи всичко, което му беше възможно, но състоянието на детето се влоши. Брат ми намери, че е най-добре да го занеса в София при някой лекар специалист. Още същата нощ тръгнах. В София отседнах при нея – посочи тя възрастната сестра, – и търсих специалист детски лекар. Носих детето в една болница за преглед, после в друга... Но лекарствата, които ми бяха предписали лекарите, не помогнаха. Тогава сестрата ми рече:

– Защо не отидеш при Учителя да Го питаш какво да

направиш?

– Толкова ми е притеснено – отвърнах аз.

– Как ще ти е притеснено! – учуди се тя. – Учителя ни е баща и майка на Земята, пратеник Божий, ако към Него не се отнесем свободно, към кого друго ще се обърнем? И при това не е за дребно нещо, а за здравето и живота на детето ти.

Имаше право сестрата. Въздъгнах и отидох. Изкачих с премалели крака дъсчените стъпала до площадката пред стаята Му и с трепереща ръка почуках на вратата. Миг след това тя се отвори и на прага застана Учителя. Гласът ми трепереше, докато Му казвах за какво съм отишла.

– Окъпете го, рекох – каза ми Той.

Аз стоях и чаках... да ми даде упътвания как да го лекувам. Тогава Той ми повтори – да окъпя детето. Разбрах, че друго няма да ми каже, целунах Му ръка и заслизах обратно по стъпалата. Горчивина бе изпълнила сърцето ми. Мислех си: толкова пъти бях къпала Николайчо...

Като се върнах вкъщи, сестрата ми рече:

– Като ти е казал Учителя да окъпеш детето, окъпи го!

Тя стопли вода и аз го окъпах. След час-два гледам, бузките му освежени, челцето му, косичките му – мокри от пот. Преоблякох го и – толкова. Оздравя детето. Не помнех така лакомо да е сукало, както тогава.

– Всичко е в изпълнението – заговори възрастната сестра Мария, както разбрах, че се казва тя. – Може да изглежда най-просто, но Учителя още с казването Си е вложил вече силата Си и като изпълниш заръката Му, силата действа.

Виждаш ли, Деяна, как разсъждава една добра ученичка?

– А миналата година – продължи младата сестра Иванка – дойдохме тука. Николайчо играл, тичал, съблякъл се и се връща в палатката премръзнал, без палтенце – после Соничка, едно момиченце, го донесе. А беше облачно, студено. Още същата вечер детето вдигна температура. Цяла нощ не спях, дадох му половинка аспириначе, разтрих

го с камфор – не минава. Мислех да се връщам в София, да търся лекар.

Сутринта сестра Мария иде да ме пита защо не съм била на Молитвения връх и на гимнастиките. Казах ѝ, че детето е болно и мисля да слизам с него.

– А защо не идеш при Учителя? – запита ме тя.

Погледнах я като пробудена от сън. Никак не ми беше дошло на ума. Пък и да си кажа, винаги се стеснявам да отида при Него.

– Пък нали Той ни е Учител – погледна ме тя с укор, – а каква си ти ученичка, ако най-напред не се отнесеш до Него?

Тя остана в палатката при Николайчо, а аз изкачих каменните стъпала и отидох на полянката, гдето е палатката на Учителя. Имаше и други, които бяха насядали по тревата настрани да чакат ред, за да поговорят с Него. Но Той, както говореше с един брат, обърна се и веднага дойде при мене.

– Пак е болно детето – казах Му аз, като че ли вчера беше, а не преди четири години, когато Той бе излекувал Николайчо – и отведнъж заплаках.

– Окъпете го, рекох – каза Той съвсем простишко, съвсем обикновено.

Този път не чаках да ми повтаря и не мъка, а радост бликна от сърцето ми, когато се наведох да Му целуна ръка. Бързо загрях една кофа вода, която специално донесох от чешмичката, и двете със сестрата го окъпахме в един леген. И това беше! Както и по-рано, Николайчо заспа и като се събуди, беше цял в пот. Преоблякох го и той ме погледна с бистрите си очички и ми рече, че е гладен. Оздравя!

– Това боледуване е било само за да видиш силата на Учителя – обърна се към нея сестра Мария.

– И аз така съм си мислила – отвърна Иванка, – но ние да ставаме, че братът може тука да си медитира, а ние му попречихме. – Николайчо, хайде, детето ми! – обърна се тя към момченцето.

– Значи към този малък брат е благоволенieto на

Учителя – усмихнах се аз и го погалих по главичката, когато дойде при нас.

А никога не бях подозирал това, когато го бях виждал да клечи край езерото и да съзерцава батковците в лодката.

– Той все за лодката ми говори – като пораснел, щял да носи с тубите вода на дежурните.

– Сигурно ще стане добър ученик на Учителя.

– Дай Боже! – отвърнаха двете сестри и като вдигнаха ръка за поздрав, тръгнаха.

– А ти, като отиваш с лодката за вода, ще ме вземеш ли? – обърна се към Станимир Николайчо.

– И без лодката ще носим с тебе големите туби. Ти си толкова силен!

– Добре – съвсем сериозно се съгласи детето и тръгна след майка си.

После дълго си мислех за това, което беше разказала майката на Николайчо. Както на Изгрева, така и тук съм забелязвал, че кой каквото го заболи, веднага тича при Учителя. И Той като любяща майка казва: „Ще мине” – и им минава. А зад това „минава” каква незнайна сила се крие, която отвън остава съвсем незабелязана, защото Учителя сам никога не я изтъква.

Понеже ти, Деяна, не дойде да берем мащерка на купола над третото езеро, аз станах и дойдох тук, на Близнака – вътрешния, както обикновено го наричат. Повече от един час има, откакто съм дошъл и чакам... Ще ти разкрия какво чакам... Чакам отсреща на езерото да се разтворят вратите на светилището и оттам да излезе Този, когото вече няколко пъти виждах.

Веднъж дори не бях тук, при езерото, а в палатката. Изведнъж ясно пред мен се очертаха тъмните, отвесно стръмни скали над Вътрешния Близнак. После в тях съзрях врати, които се отвориха, и оттам излезе Той. Наричам Го „Той”, защото не зная кой е. Има кестеняви, на съвсем леки вълни коси, до раменете. На челото има златна лента. Дългата му до глезените дреха блести като небесносин атлаз. Препасан е със златен колан. Стои до

езерото прав или прави по няколко стъпки. Лицето Му не мога да видя ясно, но зная, че очите Му са много хубави... и ме гледат. Как ме гледат?! Много бих искал да зная кой е. Може би Той ме познава много отдавна, но аз съм го забравил, както съм забравил и посвещенията, за които Учителя ми е говорил, че съм имал.

Завчера отидох на чешмичката с две дамаджани за вода. Изведнъж почувствах стремеж да дойда тук, на Близнака. Скрих дамаджаните между клековете и се упътих за насам. Когато се изправих на тази скала, на която съм сега, останах слисан, като видях върволица от хора да се изкачват направо по отвесните скали. После разбрах, че не бяха в плът. Всички бяха облечени в светлокафяви дълги дрехи, каквито носят отшелниците... А може би бяха ученици от някоя древна окултна школа? Разбрах: отиваха на поклонение. Къде? Не зная.

След два часа

Трябва да си тръгвам, защото Слънцето клони на запад – скоро ще се скрие зад високите върхове. Навярно ти, Деяна, като четеш тези редове, ще искаш да знаеш дали вратите на светилището са се отворили и дали излезе Той. Да, излезе! Цялото ми същество се изпълни с особена трепетна радост.

В същия момент чух зад себе си хлопатарките на овце. Обърнах се и трепнах от изненада, когато видях близко до себе си стар овчар, подпрян на гегата си.

– Ти си дошъл на най-убавото място – заговори ми той.

Погледнах го, за да видя в какъв смисъл ми казва, че това е най-хубавото място, и му казах:

– Да, тук канарата е нагрята от Слънцето, топла е и може човек да си полежи, а и за овцете е хубаво, че наоколо тревата е зелена, сочна...

– Те, тревата си е убава, то се види, ама си има тука и друго, дето се не види от всите. Та и се чуе понякогиш...

Погледнах го усмихнат. Лицето му беше обгоряло от

Слънцето, но очите му, странно сини, ме гледаха като огрети от невидимо светило.

– Радвам се, че виждаш и чуваш – казах му аз.

– Да, и ти ги видиш, затуй и ти засборувах за них.

Сепнах се.

– А другите овчари виждат ли ги?

– Ами, виждат. А като не видят, и не веруват. Затуй и спрех да думам на всите. Само по некой път им реквам да не колят ягнетата, чи тъй ми е поръчал ангело да им река. Ама те не щат да чуят.

– Ти значи не колиш агнета.

– Ни ги колим, ни месото им турям в уста. Най ми е харно да си хапнем лучец и солчица. Пък вечер в огино си опечем компири, картофи де, та с мерудийка си ги посолим, що са убави! Но най ми е убаво, коги додим тука и ги чуем да пеят.

– Може и затова да ги чуваш, защото не колиш агнета и не им ядеш месото.

– Може, я още коги бех малък, не рачих да ядем месо. Пък баща ми беше един такъв, думата му на две не става. Като ме погледне, смразявам се. Много ме гонеше за това месо – да ям, та да ям. Но майка ми, Бог да я прости, ме бранеше. „Немой – кротко зафаташе тя, – немой да го насиляш, душата му като неке, пък и ангело като му запрещава...”.

– Неке! Пусто дърво! – ядосваше се тате. Но за ангело не смееше да рече нещо, оти го беше страх.

– Значи ти от малък виждаш.

– Може и да съм видел, но я не помним. Ама майка ми треба да е видела, оти си постеше и беше много кротка, добра беше. Ама ме остави рано-рано – имах нямах десет годин. На другата година се главих овчарче и тогиз видох Ангело. Беше един дъжд, цяла неделя валя... Като спря дождо, чичо Петко, брато на баща ми, слезе на село да земе храна. Рече ми, че до час ще се врати. Пекна слънце и яз подкарах стадото с другите овчари. Ама към пладне пак се стевни. Другите подкараха овците към Пазар дере,

а язи останах да чекам чича. Не се мина много и паднаха едни мъгли – нищо се не види. Подкарах стадото надолу, да се върнем на първото езеро, дето ни беше кошарата. Ама от Бъбреко в мъглата съм сбъркал пато и не знаех дека съм. Нищо се не види. Фана ме страх. Най-вече се плаших да се не изгуби некая овца, чичо ми ще ме пребие! А и вуци ношем обикалят, та кучетата се съдират да лаят. Пък мъглата за тех беше най-убавото време. Стана темно като нощ. Пък може оти бех малък, така да ми се е сторило. Ама другите овчаре сетне същото думаха, че е било много темно. По едно време кучетата разлудяха – белки усетиха вуци. Тогива почнах да рева и да викам овците да са до мене. И както ревах, отведнъж гледам, мъглата я нема. Под мене – вода. Ете, точно на това место бех. И като си подигнах главата, заковах се. Видях Ангело, разперил се над цялото езеро. И ме гледа, ама как ме гледа, та сичкия ми страх мина. Колко съм стоял така, не помним. Бех навел глава, не смеех да я дигна и да видя седи ли още Ангело. Кучетата се върнаха и заскимтеха радостно край мене. Тогива тръгнах да слизам надолу. Сичката мъгла се дигна и Слънцето се мерна из облаците. Вечерта, като се върна чичо, разправих му за Ангело. Той ми се скара и рече, чи така ми се е сторило. Каза ми, че ме пребива, ако съм продумал за Ангело на другите овчаре. А като слизал на село младият овчарин Матей, поръчал по него да доде тате. Още на другия ден той довтаса. Не знам какво са си сборували двамата, но чух кога тате му рече: „Не бой се, на майка си се е метнал. И той ще е съботничав кат нея...”. Демек, видим туй, дека другите не го видят. Я виж, ваши братя идат насам.

Обърнах се. Група млади братя и сестри идваха към езерото. Овците с хлопатарките бяха отминали към Външния Близнак.

– Ти си остани със здраве – рече ми старият овчар, – а язе че одим, чи требе да гоним Пазар дере. Там ни са сега кошарите.

Станах да изпратя чудния овчар и дълго гледах след

него. Съжалявам, че не ми дойде наум да го запитам за името му. „Големият Ангел – мислех си аз, – големият Ангел!” Цялото ми същество закопня да го види. Но ще го видя ли?!

Стана хладно. Последният лъч на Слънцето се скри. Деяна, трябва да тръгвам. Хайде да вървим заедно...

От очите на Деяна бликнаха сълзи и тя извърна глава, за да не капнат върху страниците на тетрадката. „Рила, Близнака!” – помисли си тя и кой знае защо и друг път, когато бе чела за срещите на Станимир с този, който е излизал от вратите на светилището, пред вътрешния ѝ взор ясно изпъкваха тъмните отвесни скали над езерото, и там, покрай брега – илюзия или реалност бе това! – стоеше изправен човекът с блестящата светлосиня атлазена дреха, дълга до земята.

Цялото ѝ същество се изпълни с чувство на мир. Искаше ѝ се да стане и да тръгне към него, но езерото блесна пред нея. Тя се сепна. Задрямала ли беше? В същия момент мисълта за Ясен прекоси съзнанието ѝ. Веднъж, когато бе дошъл през ветровит, студен маргенски ден, посинял и премръзнал, той остави кошницата с яйцата, които бе събрал от планинските села в антрето, и влезе в кухнята при нея. Аси и Марина спяха в стаята, затова Ясен не можеше да отиде при тях. Докато Деяна му приготвяше чай, а след това гореща картофена супа, той седеше стугнен на миндерчето до печката, леко притворил очи. Деяна си мислеше, че от умора е задрямал. Дори му предложи одеяло да се завие и да поспи. Но той отвори очите си и каза:

– Не спя, а мисля. И знаеш ли за какво мисля?

– Не.

– Ще ти кажа. Помниш ли преди десетина дни, в края на февруари, какъв студ беше? И какъв сняг бе навалял по планината?

– Да.

– Тогава бях в една от най-високите махали на село

Орлово гнездо... Снегът бръскаше в очите ми и вятърът ме шибаше от всички страни. Аз се изкачвах нагоре, а снежната вихрушка не ми даваше да си поема дъх. Не помня да съм се чувствал по-уморен от тогава. Искях да си почина, макар и за миг. И когато видях една стена, не зная дали беше на къща или на плевник, приютих се зад нея и поседнах. Но в същия миг някой така силно ме разтърси, че аз скочих на крака. Разбира се, мислех, че е джандарин. Огледах се и видях на няколко крачки от мене едно лице, което ме гледаше и благо, и строго. Гледах го като замаян, а човекът каза, без да помръдне устните си:

– Не стой тук! Ела!

Той тръгна – и аз след него. После чух лай на куче. Беше Босилковото. Когато влязох у Босилкови, всички се смаяха: в такава фъртуна никой не смеел да излезе и една крачка навън. А ти знаеш, че за мен точно такава време е най-удобно...

– Не рискуваш ли живота си? – запита го Деяна.

– Нали все един път човек ще мре? Но друго исках да ти кажа. В последния клас на гимназията ни заведоха от Бургас на екскурзия в Рилския манастир. На връщане минахме край Седемте рилски езера. Вървах пръв. Изпитвах някакво странно приятно чувство да ходя сам по тая чудна планина. Пътеката ме водеше ясно надолу от езеро към езеро. Стигнах четвъртото, или Близнака, както го наричат. Минах по брега му и навлязох навътре, защото ме привличаха скалите, тъмни и отвесни в дъното на езерото. Седнах на една канара и се загледах в скалите отсреща. От вървенето или от слънцето ми се приспа и аз се излегнах на малка тревиста полянка над канарата. По едно време гледам – на отсрещния бряг на езерото стои един необикновен човек с дълга до земята дреха. Докато го гледах оттагък езерото, изведнъж го видях до мен.

– Стани – рече ми той, – другарите ти отминаха.

– Така ли – скочих аз, – къде са?

– Ще ги настигнеш на второто езеро.

Аз исках да се втурна надолу, но се вгледах в хубавите

очи и в кестенявите коси, на вълни до раменете, на този, който ми говореше. На челото му имаше златна лента. Той леко се усмихна и го чух да ми казва: „Върви!”, но не забелязах да си помръдва устните. В същия момент отворих очите си и видях, че лежа на тревата. Слънцето беше зад облак и почувствах студ. Веднага скочих и бързо заслизах по пътеката надолу. Изведнъж ми дойде наум за съня и се обърнах. Кой знае защо, ми се стори, че виждам същият млад човек да ми се усмихва от другата страна на езерото. „Още не съм се събудил съвсем” – казах си аз, и като стигнах при водите на първия Близнак, наплисках си очите. Наистина настигнах другарите си при второто езеро. Ето, същото това лице видях, когато щях да замръзна. Дали не е някаква анормалност, наследена от майка ми?

Тогава Деяна отвори дневника на Станмир и прочете на Ясен за срещата му с човека, излизащ от светилището. „Чудно е – замисли се Деяна, – че на тези двама души, така различни по убеждения, по идеи и характер, на едно и също място им са се изявили високо издигнати духовни същества. И за да извика Старецът Станмир и заедно да отидат в затворническата килия, не означава ли това, че там, който знае преди колко столетия или хилядолетия, са се преплитали техните съдби? Може би са били в някои от тогавашните школи и после са тръгнали по различните друмища на живота, за да се срещнат отново сега, в голямата светлина на Учителя, и да се познаят и да тръгнат отново нагоре.

Деяна се наведе, отвори друга страница на тетрадката и зачете:

Деяна, обична моя, сестрице свидна, тази сутрин на Молитвения връх чувствах странна тъга. Очите ми гледаха диплещите се планински склонове пред мен, минаваха през долината с трите още сънени селца и стигаха до хоризонта, за да не изпуснат първия лъч на Слънцето. Душата ми, оставила тялото на скалата, а очите ми – да чакат да изгрее Слънцето иззад облаците, незабелязано от

никого се върна в града, за да те види, макар и за миг: да разбере от твоего сърце ли извира мъката, която прелива в моето? Или там някъде, в незнайните дълбочини на моята същност, едно от моите естества тъгува за тебе? Преди да разбере истината, чух лекия шум на ставащите от скалите братя и сестри и в същия миг очите ми видяха да блясва иззад позлатените краища на облака Слънцето. Цигулката засвири „Изгрява Слънцето” и всички запяха. Запях и аз, а мислех за теб. След песента устните на всички зашепнаха:

*Господи, Боже наш, благий ни небесен баща,
който си ни подарил живот и здраве,
за да Ти се радваме, молим Ти се,
изпроводи ни благия Си Дух
да ни пази и закриля
от всяко зло и лукаво помишление...*

И пак в съзнанието ми премина мисълта за теб. В същия миг, без да искам, леко се извърнах и очите ми се спряха върху лицето на Учителя. То бе толкова вгълбено в молитва, че изтръпнах. Разбрах, че механически съм повтарял заедно с другите думите на „Добрата молитва”, и наведох засрамен глава. Виждаш ли какъв ученик съм, Деяна? А мечтая за небесни висини, за реално свързване с големи светли същества. Съжалих сам себе си и отново погледнах Учителя. Одухотвореното Му лице излъчваше като че изпод кожата мека светлина. Загледан в Него, продължих съвсем съзнателно молитвата:

*Живота си, който посвещаваме на Тебе
за доброто на нашите братя и ближни,
Ти благославяй. Помагай ни, съдействай ни
да растем във всяко познание и мъдрост,
да се учим от Твоето Слово
и да пребъдваме в Твоята истина.
Ръководи ни във всичко, което мислим и вършим,
да е за успеха на Твоето царство.
Храни душите ни с небесния Си хляб
и ни укрепявай със Силата Си,
за да успяваме в живота.*

*Като ни даваш всички Твои благословения,
приложи и Любовта Си, да ни е вечен закон,
защото на Тебе принадлежи и Царството,
и Силата, и Славата завинаги.*

Амин.

Последната фраза я произнесох искрено и с цялото си сърце. Наистина, може би ми липсва любов към всички хора. Аз искам знания, може да, а Учителя твърди, че най-важното е Любовта. Ето какво каза Той за нея вчера следобед:

„Целият свят е резултат на Любовта. Нашето заблуждение е, че ние търсим Любовта някъде, а няма място, гдето Любовта да не е. Всички същества живеят в нея и черпят от Нейните източници. Любовта е космична сила, която движи всичко в света – всички планети, всички слънца. От извора на Любовта милиони години ще произлизат всички светове. Считай, че цялата природа е Любовта на Бога и ти живееш вътре в Любовта.

Безграничната Любов ви прекарва през всички изпитания, за да ви направи свършени. Единственият, Който ви обича и не вижда във вас зло, е Бог.

Любовта е от Бога, а начинът, по който хората я проявяват, е от тях. Всеки иска да бъде обичан. Това е Божествено. Любовта е вътрешен копнеж на човешката душа, Любовта е център на човешкия Дух.

Да любим, това значи да сме намерили онзи извор, който постоянно извира от нас. От душата ни трябва да извираят изворите на Любовта. Що е Любов? – Свят, в който живее Божественият Дух. Най-великият, най-възвишеният свят е свят на Любовта. И когато се казва: „Бог е Любов“, подразбираме същината, от която е произлязло всичко.

Докато любовта ви към временните, преходни неща е по-силна от любовта ви към Бога, вие всякога ще се намирате във временния, преходния живот и няма да постигнете това, което желаете. В момента, в който любовта ви към Бога е по-силна от вашите желания, вие сте вече в

областта на безсмъртието.

Някой ви обича. За вас е важно любовта ви към Бога да бъде по-силна, отколкото любовта ви към този човек”.

Цял се изпотих, Деяна. Наистина, Слънцето печеше силно. Бяхме насядали на полянката край чешмата: ти знаеш – две мраморни шепи, от които изтича кристално бистра вода. Но на мен ми се стори, че аз се изпотих не от палещите лъчи на Слънцето, а от равносметката, която мигновено си направих. В същия момент Учителя каза: „Имате ли любов към Бога, всичките ви работи ще се оправят”. Въздъхнах облекчено. А може би и други въздъхнаха с облекчение, защото всеки си мислеше за оправянето на своите заплетени работи. „Любовта към Бога – продължи Учителя – ражда любов към всички същества. Мислете, че у всекиго живее Божественият Дух и че всички сте Божествени. Божествената Любов включва всички. Ти трябва да обичаш всички същества”.

Вдигнах внезапно главата си от бележника и срещнах погледа на Учителя. Смутих се, Деяна, защото в същия момент си мислех, че не те обичам еднакво с всички, а повече от всички. Миг след това бях смаян. Учителя каза: „За някого казвате, че го обичате повече...”.

С притаен дъх очаквах да чуя какво ще каже. Той замълча малко и рече:

„Схващайте мистичната страна на нещата: трябва да осъзнаваме, че обичаме Бога и че Бог ни обича, през когото и да минава Неговата Любов, през каквато и дреха да се проявява. Това, което обичаш в човека, то е вътрешното, невидимото. То всъщност е реалното. Да обичаш човека, това значи да намериш у него онова добро, което е скрито от всички околни.

Любовта се заражда в човека в съприкосновение с Бога. Любовта, която чувстваме, е Любовта на Бога, само че тя отчасти е отразена, защото не сме в състояние да я възприемем изцяло. Бог люби чрез нас. Любовта не произтича нито от Мен, нито от вас – Тя минава през вас. Бог е Любов. Светът на Любовта е безконечен. За да може да се познае, тя трябва да се прояви чрез нас, т.е. в конечния свят. Радвайте

се на Любовта, чрез когото и да се прояви тя.

Когато се приближаваш към една душа, трябва да се приближиш със свещен трепет към нея, да чувстваш, че тя излиза от Бога, а не да я изкушаваш. И в погледа ти да няма никаква лъжа”.

Деяна, в това, мисля, че съм изправен. Бил съм искрен с тебе, даже повече, отколкото трябва. Но чуй сега това, което възрадва душата ми, което ми прозвуча като разрешение на проблема, който ме е мъчил толкова време:

„Хубаво е да обичаш един човек. Това значи да откриеш една добродетел, която се крие в него от вечността, да откриеш Истината, която живее в него, Мъдростта, която живее в него, Любовта, която живее в него.

Когато обичаш някого, ще кажеш: „Бога обичам”.

Вие ще имате успех в живота и в любовта си само тогава, когато виждате проявленията на Бога в ближния си и обичате Бога в него. Да обичаш, да любиш човека – това значи да четеш в книгата на неговия живот. И като я прочетеш, сърцето ти ще се запали, ще гори. Това е Свещеният огън.

Онзи, който те люби, става олтар на Свещения огън на Любовта и на светлината му ти можеш да четеш Свещената книга. Тази Свещена книга е самият човек. Може да обичате някой човек заради дарбите му, за знанията му и пр. Това не е любов към истинския човек. Божествената Любов е към самия човек.

Любовта носи всичко: мир, радост, здраве, благоденствие, безсмъртие.

Човек като почне да люби, веднага се подобрява неговият организъм, ще се подобри и лицето му. Това се отнася и за онзи, когото обичат. Това, от което зависи животът, хората го търсят на друго място – търсят го в ниви, къщи, ядене, пиене. И тези неща са добри, но същественото нещо е Любовта.

Много болести се дължат на недоимък на Любовта, на недоимък на светлината, на недоимък на свободата. Божествената Любов ще ни донесе подем на духа. Ако

имаме болести, те ще изчезнат. Ако обичаш някого с Божествена Любов, той оздравява, от каквато и болест да е болен.

Когато обичаш някой човек, ти продължаваш неговия живот. Това се отнася и до любящия. Например един светия чрез Любвта, която преживява, има толкова изобилен живот, че само като се доближи до някого, последният оздравява”.

Сега разбирам, Деяна, как Учителя лекува само като каже: „Иди си, здрав си”. Боже мой, каква сила е Любвта! Тя отведнъж променя света – прави го красив. Радостта нахлува в сърцето, прелива от него и залива всичко наоколо. Светлина струи от очите!

Деяна, в тази тетрадка преписвам само това, което съм успял да запиша, когато Учителя ни говори извън утринните беседи. Беседите ще ги четеш, когато ги отпечатат.

Възхищавам се от брат Боян Боев, който винаги върви с бележника си след Учителя и записва всичко. Помолих го, когато дешифрира всичко, което е записвал от свободните разговори на Учителя с учениците, да ми го даде.

– А ти ще ги преведеш на английски – каза ми той с малко отсечения си обичаен говор.

– Това ще ми бъде първата работа, когато се завърна там...

Казах това, като че ли наистина ще се върна скоро, а всъщност в момента никак не мисля за връщане... Но независимо кога ще отпътувам, искам да запиша това, което е написано на скалата, изпод която извират кристалните струи на водата, минаваща по постлано с бели мраморни и кварцови камъчета коритце и изгичаща през мраморните шепи. Буквите на надписа, даден от Учителя, са издълбани в самата канара. Ето какво казват те:

*Братя и сестри, майки и бащи,
учители и ученици, слуги и господари,
всички вий, служители на живота,
отворете сърцата си за Доброто*

и бъдете като този извор.

Когато там, отвъд океана, се почувствам сам, ще отворя записките, ще приседна до извора, ще прочета отново надписа, за да пожелаая с още по-голяма сила да бъда като него.

Деяна, обична сестрице звездице, снощи дълго седях на големия камък до палатката си, гледах потъмнялото небе и мислех за теб. Не ми се прибираше в палатката и стоях, докато из ниско слезлите облаци не закапа дъжд.

Днес цялата планина е забулена от пълзящите по нея мъгли. Затова играхме гимнастиките тук, при второто езеро. Не е студено и ми се искаше да тръгна към висините, но една сестра от Хасково, която мина край мен, ми каза да не тръгвам сам – опасно било. Мъглата е толкова гъста, че нищо не се вижда на две крачки. И много са интересни силуетите на братята и сестрите, които изпъкват едва досами човека из мъглата.

– А вие какъде сте тръгнали? – запитах я аз.

– При езерото – Учителя говори там. Дойдох само да си взема винтягата, че ми стана хладно.

Тръгнах и аз. Недалече се очертаха силуетите на група ученици. Мъглата придаваше на всичко мистична красота. Езерото бе потопено в бяла мъгла. Тихичко се приближих и застанах най-накрая. Лицата на всички ми се виждаха свежи, красиви. Очите им бяха приковани в Учителя. Брат Боян, изправен до Него, пишеше в бележника си всяка Негова дума. Аз също записах нещо от това, което слушах. Навярно ще го четеш, когато ще съм далече оттук. Някаква тъга като мъглата пълзи в душата ми и я забулва цялата. Но и в тъгата има някакъв чар, когато е свързана с едно същество, което чакаш. А докато чакам, ще препиша днешните записки. Слушай, Учителя каза:

„Планината има влияние върху черния дроб. Освен че тонира човешката нервна система, тя действа благотворно и върху черния дроб. Така се премахва лошото настроение, подобрява се разположението на духа.

Тук прилагайте упражненията за дълбоко дишане.

Англосаксонските народи, които взеха индуските методи за дишане, се натъкнаха на големи трудности. Индусите с векове са се упражнявали и затова за тях е лесно приложението им. За европейците те са мъчни”.

Учителя замълча, после отново заговори: „Планината във всеки момент е различна. Различието се причинява от начина, по който тя възприема и отразява слънчевите енергии. Трептенията, които планината излъчва като отражение на слънчевите енергии, всеки път са различни. Човек се качва на нея, за да се храни духовно. Като се качва той по високите върхове, става обмяна със силите на природата. Човек се обменя с физическите и духовни енергии на планината. Колкото съзнанието е по-будно, толкова обмяната между него и планината е по-пълна.

Тези върхове в планините са постове, които приемат енергии от по-високите полета и ги направляват в разни посоки по света. Тези върхове са трансформатори на космични енергии, които идват към Земята. Всяко място на планината си има специална аура. Тези места тук са места на силата. Всяка част на планината е свързана с една разумна сила в природата. Има специфични места, дето може да добиете специфични енергии. Като се качвате на един висок връх, ще се свържете с разумното в природата. Рупите са непристъпни. Там живеят възвишени напреднали същества. И тук има свещени места. Свещените места са опасни – за там човек трябва да е подготвен.

В България може да се внесе култура, понеже теренът способства. В Египет, за да се внесе култура, трябваше да построят пирамидите. Върху тях почива египетската култура. Като нямаха високи места, египтяните ги създадоха, за да имат по този начин трансформатори на космичните енергии, които идат към Земята от всемира...”

Виждаш ли, Деяна, каква е била причината за построяването на пирамидите?!

Мъглата незабелязано се бе отдръпнала нагоре по върховете и околните хребети се показаха. Учителя леко извърна главата Си към тях и каза:

„Като гледам тези канари, чета как са живели хората от миналите епохи. Какви чудновати истории, какви религиозни приключения е имало тук, какви адепти са минавали по тези места!

Този масив между Олимп, Шар и Рила е бил голям. Той е бил над десет хиляди метра висок. Целият този масив е бил Олимп – място на боговете. Мусала е бил връх с височина 7-8 хиляди метра. Едно време тук е имало тропически климат. Рило-Родопският масив е бил център на разумните сили. Тук е имало ложа на Всемирното Бяло Братство от най-дълбока древност”.

Деяна, обична, слушайки това, което Учителя говори, благославям мига, когато, прашен и уморен от дългия път, заставах пред Него. Но колко съм различен от тогава сега! И тази промяна дължа на Неговата голяма Любов, която усещам понякога да ме прониква и изпълва. Това е Любов със светлина, бих казал, защото в такива моменти аз не само чувам това, което говори Учителя, но и го виждам. Въздухът започва да трепти. Миналото изпъква неизвестно как за мен. Виждам някогашни школи – и вечно жадния дух на човека да търси в тях знания, мъдрост и връзки със светлите големи духове, да усети Бога в себе си и във всичко!

Бил съм и аз един от тези, които са пристъпвали прага на тогавашните школи. Имам реалното чувство, че съм получавал много знания... И в мен се заражда желанието да си ги спомня, да ги възстановя, а освен това да видя точно какви школи са били.

Струва ми се, че се усмихваш. Зная: ще кажеш, че миналото е в нас. Но моят дух не се задоволява само с това – аз искам и да го видя, да видя адептите, които са минавали оттук. „А може би и сега минават?” – ще кажеш ти. Сигурно минават, Деяна, но в мен има желание да видя миналото и да го свържа с настоящето. Тогавашно ще ми бъде ясно. Като че ли ще се пробудя и ще тръгна смело и уверено... „А сега не си ли буден?” – питат ме очите ти. Може би съм буден, но ми трябва светлина, за да видя

Истината...

– Истината! – помисли си Деяна. – Вечната жажда и вечното търсене на Истината.

Пръстите ѝ отвориха друга страница и тя зачете:

Деяна, сестрице свидна, тук много рядко, поне на мен така ми се струва, човек може да намери Учителя сам. Или аз съм все още от онези, към които Учителя се обръща, като отправя поглед към тях, но говорейки на всички:

„В религиозните хора има една религиозна гордост. В окултистите няма окултна гордост. Мистиците имат мистична гордост. Докато я преодолее човек, това е една от най-големите мъчности. Грехът е останал в една такава форма. Трябва да го намериш и да се освободиш от него”.

След малко Той добави:

„Че някои виждат формите в астралния свят, това е зрение, малко по-надалече от обикновеното. А общението с духовния свят – това е съзнателно повдигане на душата”.

Едва дочаках Учителя да прекрати говоренето и тръгнах сам в планината. Горчивината, която почувствах в душата си, ме караше да се изкачвам все по-нагоре. Когато стигнах Дамка, за миг се поколебах: към Калинините върхове или към Мальовица? Рупите ме привличаха да ги видя по-отблизо, затова тръгнах към Мальовица. Вървах по пътеката, минаваща по билото на дългия хребет, без да се радвам на красотата, която ме заобикаляше, и стигнах върха. От едната му страна се простираха обширни поляни по билото, от другата – отвесни скали, спускащи се към хижа „Мальовица”. И друг път бях отивал там с Учителя и с Братството. Този път стоях сам, изправен на върха, вгледан в Рупите. Тогава видях истинността на думите, които Учителя ми бе казал, и видях колко съм горд и честолюбив. В тази гордост и честолюбие се чувствах страшно сам. Тогава чух нечий глас в душата ми да казва: „Сам е този, който не обича. Сам е този, който се е отделил от Бога в себе си и в другите”.

Кой ми говореше?! Може би някой от посветените, които обитават с етерните си тела в непристъпните места

на Рупите? Нещо в мен почна да се топи – топеше се горчивината, родена от засегнатото чувство на гордост и от честолюбието ми. Исках да зная истината и когато ми се каза, какво направих?!

В този миг пред мен ясно се очерта фигурата на Учителя, излъчваща неизказана мощ и строгост. Вгледах се изтръпнал. Тогава видях – не беше строгост, а страдание. Засрамах се сам от себе си. Какъв ученик бях аз?! – С големи стремежи, с големи амбиции, с голяма гордост – окултна, мистична?!

Не бях достоен ученик на този Учител, Който бе поел огромната задача – повдигането на човечеството, чиято Школа без стени, без граници, се простираше по цялата Земя – Школата на Любовта. И как бих могъл да възприема и предам на другите това велико Учение за Любовта, което Учителя сменя от Божествения свят, ако не съм се освободил от гордостта и честолюбието?!

С горчивина наведох глава и стискащ пръстите си до болка, си казах: „Аз трябва да се освободя от тази гордост, която е бивала причина неведнъж за паденията ми и за затварянето на вратите на школите за мен...”.

Когато повдигнах главата си, фигурата на Учителя беше изчезнала, но на мен ми бе станало необикновено леко. Гордостта и честолюбието са били страшна тежест! Но дали завинаги се освободих от тях?! Не зная, но в момента видях колко светло и леко ми беше без тях.

На връщане летях по билото. Цялата планина трептеше под сипеците се обилни слънчеви лъчи. Урдините езера се синееха долу, между канарите и зелените поляни. Бързах и нещо пееше в мене – пееше освобожденият от невидими вериги човек!

Върнах се, когато един от дежурните викаше: „Вода за чай!”. Бе време за вечеря. Навлязъл в града на палатките, видях старата сестра София да стои пред палатката ми.

– Чаках те – каза ми тя.

Не помня да съм се радвал така много, дори когато майка ми ми е казвала, че ме е чакала.

– Потен ли си, чедо?
– Не, не съм. А ти защо ме чакаше?
– За да ти кажа да се не смуцава душата ти и да се не огорчава сърцето ти.

Взех ръката ѝ и я целунах. В това време дойдоха две млади сестрички. Явно беше, че искаха да я повикат, за да си поговорят с нея – навярно за нещо много важно за тях. Едната ми рече:

– Извинете, брат, свършихте ли разговора?

Само се усмихнах. Знаех, младостта навсякъде има своите проблеми за разрешаване, а в Школата – най-много. Сестра София тръгна с тях, а кой знае защо в този момент аз гледах след младите сестрички със снизхождението на човек, забравил годините си.

Желанието да видя Учителя, което ме караше да бързам из целия път, отпрати стъпките ми към каменните стъпала, водещи към палатката Му.

– Но какво ще Му кажа? За какво отивам? – спрях се на стъпалата аз.

Изведнъж в съзнанието ми изпъкна една млада, слабичка, измъчена сестра, която бях видял веднъж да стои на известно разстояние от палатката на Учителя, когато Той разговаряше с чужденците, между които бях и аз. В един момент Той се обърна и тръгна към нея. Тя също направи няколко крачки.

– Какво има, рекох? – запита я Той.

– Искан само да Ви видя, Учителю – промълви тя с тих глас.

Учителя ѝ подаде ръка. Тя се наведе, целуна я и когато си изправи главата, измъченото ѝ лице бе просветнало.

Можех ли и аз да кажа:

– Учителю, дойдох само да Ви видя?

Постъпката тогава на сестрата ме поразил с нейната простота и чистосърдечие, но можех ли и аз да постъпя като нея? Седнах на едно от стъпалата.

– Ще чакам – казах си аз. – Когато Учителя отива на вечерния огън, Той ще мине оттук и аз ще Го видя.

Слънцето бе залязло. Свечери се, а аз стоях на стъпалото. Долу лумнаха пламъците на вечерния огън.

– Брат, защо стоите тук? – запита ме със специалния си акцент сестра Савка, стенографката на Учителя.

– Чакам – отвърнах ѝ аз.

– Ще изстинете... Горе няма никого...

Навярно тя деликатно искаше да ми каже, че Учителя не е горе, но аз не повярвах и казах:

– Чакам Учителя.

– Той слезе с братята на огъня.

Не помня как изминах половината стъпала надолу. На полянката, гдето бяха палатките на стенографките, сестра Савка, навярно почувствала състоянието ми, се обърна към мен и каза:

– Брат, ако искате да видите Учителя, елате на огъня.

Толкова просто беше това, а не бе ми дошло на ума. Кой беше я пратил да ми каже? Останах изненадан от чувствителността ѝ.

– Учителя ме прати – заговори тя – да... – но не можа да се доизкаже, защото другите две стенографки, излезли от палатките, се присъединиха към нас.

Сестрите, светейки с фенерчетата, слизаха надолу, а аз – след тях. Вървах съвсем неохотно. Чувствах се като ученик, пропаднал на изпита си. Имаше нещо в мене, което ми пречеше да бъда свободен. Прекалена почит към Учителя ли беше това или пък моето аз не можеше да има простотата на дете, което отива при баща си? Или ученикът в мен нямаше достатъчно любов към Учителя си, защото именно Любовта дава свободата. Аз не обичах ли Учителя?! Почувствах страшен протест в душата си. Обичах го! – лумна в мен хубавото чувство на обичта. Тогава?! Тогава имаше нещо друго, с което трябваше да се справя.

Стези мисли стигнах до големия огън в момента, когато брат Николай хвърляше в него нови клекови цепеници и се разхвърчаха рой искри. На пейки, на сандъчета, на дебели клекови трупи около огъня бяха насядали братя и сестри.

Очите ми веднага видяха Учителя и аз като виновен ученик се приближих с полунаведена глава към Него. В същия момент брат Неделчо, който седеше от едната Му страна, стана, казвайки ми:

– Брат, заповядайте, седнете!

Стана някак съвсем естествено да се наведе и да целуна ръката на Учителя, която Той ми подаде. Кой знае защо ми се стори, че идвам някъде от много далече и затова Учителя се ръкува с мен. Тогава едва чух, че всички пееха „Небето се отваря и ангелите пеят”. В този момент наистина за мен небето се отвори и ангелите пееха...

* * *

Деяна, обична, вчера прекъснах писането, защото ми дадоха твоето неочаквано и все пак желано писмо. Казвам „неочаквано”, защото очаквах не него, а теб. По същата причина и аз ти се обадох съвсем набързо по брата, който си тръгна за София завчера.

Моя тъжна, страдаща сестрице! Колко пъти чувствах болката ти и мъката ти по Аси. Пишеш ми, че някой ден тя е съвсем добре, но на следващия – неочаквано зле. Казваш: „Изпит!”. Да, това е изпит за всички ни, но най-вече за малката героична Аси. Трогвам се от настояването ѝ ти да дойдеш на Рила. Тези големи човеци в малки форми ме смайват. И тук има едно такова момченце на 6 години. Гледа ме сериозно, изпитателно, когато разговарям с майка му. А когато сме само двама, ако не го гледам, бих помислил, че разговарям с голям човек. Интересуват го въпросите за звездите, планетите – съвсем не за възрастта му. Ясно е, че е бил неотдавна на Земята като астроном или математик, защото проявява математически способности. Решава задачите на сестра си, която е няколко години по-голяма от него. Пита колко са далече от нас Слънцето, Луната и какво има на тях. Казвам му това, което съм чул от Учителя, за съществата на Слънцето. Той слуша сериозно, въздъхва и казва: „И аз искам да отида на

Слънцето и да ги видя”. Не смея да се усмихна, за да не огорча душата му.

Веднъж детето ме попита:

– Ти защо не си много весел? И все самичък ходиш из планината...

– А ти искаш ли да дойдеш с мен? – запитах го аз, вместо да му отговоря.

– Искам! – просветнаха очите му и вчера ходихме по поляните над шестото езеро да търсим гъби. Държеше се като истински равен другар. Малко говореше и често срещаш погледа му, който сякаш ме изучаваше. „Дали е някоя душа, която иска да си спомни кога и къде сме се срещали, а не може?” – мислех си аз, когато той ме изненада с думите си:

– Още като те видях, веднага те познах.

Погледнах го смаян. В същия момент моят малък приятел съзря една хубава печурка, сегашното му съзнание взе връх и като извика радостно, той се наведе да я отреже. Неизказано много се радваше, когато виждаше и събираше гъбите, затова аз и да ги видех, отминавах ги, за да му създам радостта да ги открива и събира.

– Ти на кого писа вчера писмо? – изненада ме той с въпроса си.

Погледнах го учудено. И пак видях в очите му големия човек, който ме гледа със странно разбиране. Не можех друго да му отговоря, освен това:

– На една приятелка... наша сестричка. Ако дойде, ще я видиш.

– Добре – съгласи се той съвсем сериозно.

Майка му днес бе приготвила гъбите и той ми донесе от тях.

– Какво четеш? – чух сериозния му въпрос.

Този път се усмихнах снизходително и му казах, че чета книгата, която един брат ми е дал. Стори ми се, че не остана много доволен от отговора ми, защото продължаваше да гледа книгата.

– Като се научиш да четеш, и ти можеш да я прочетеш

– отново се усмигнах аз.

– Отдавна зная да чета – отвърна ми той, като че ли малко засегнат от усмивката ми.

– Така ли? – учудих се искрено и преминах в неговия сериозен тон. – Тогава прегледай я – казах му аз, – докато пресипя в моята чинийка гъбите.

Малкият се наведе, взе книгата, прочете заглавието ѝ и я остави, като въздъхна дълбоко. Навярно разбра, че трябва още доста да работи над сегашното си съзнание, за да може да я прочете. Колко ясно разбрах в този момент, че душата може да е голяма, но апаратът, чрез който тя трябва да се изяви, е нужно да се разработи и усъвършенства. Затова трябва да учим, много да учим. Ето защо Учителя настоява толкова много да изучаваме различни науки и да разработваме дарбите си. Мозъчната ни система, развита от земните науки и изкуства, постепенно ще почне да възприема и свръхземните.

После от майката разбрах, че наистина нейният малък син се е научил сам да чете още като е бил на четири години.

– От книгите на сестра си – допълни тя. – И каквото четеше тя, той много по-бързо го научаваше наизуст.

Този път се усмигнах от някакво много приятно чувство, което изпитах в момента.

Август е вече. Деяна, все те чакам. Чувството, че ще дойдеш, не ме напуска. Има още време. Казват, че съборът ще бъде тук. Може би тогава ще дойдеш, или по-рано? Не смея да питам, нали съм ученик?! Трябва да имам самообладание и търпение.

Тая сутрин след закуска изкачих стъпалата, които водят към палатката на Учителя. Мислех, че ще е сам, но вече ме бяха изпреварили. На тревистата поляна пред палатката имаше група ученици и Учителя бе всред тях. Сестра София, „най-младата ученичка“, към 90 години, гледаше с чисто ученически, смирен поглед Учителя. Изправих се тихичко до нея, извадих бележника си като брат Боян, готов да записвам това, което ще смогна, защото не съм

като него стенограф, за да мога да запиша всичко. Учителя се обърна, погледна ме и рече:

„Добрите хора трябва да работят така, че да не ги знае никой. Отвън да бъдат обикновени, а отвътре – необикновени”.

Деяна повдигна очите си от тетрадката. „Ето защо хората не можеха да познаят Учителя – помисли си тя, – защото отвън е обикновен. А какво голямо смирение се изисква от този, който е необикновен, за да изглежда обикновен като всички. Това значи да победим личното в себе си, тщеславието”.

„Ето, това иска от мен Учителя – зачете отново Деяна, – но кога ще го постигна? А това, което сега ще прочетеш, Деяна, е за теб:

„Ученикът в Божествената школа трябва да бъде силен, да издържа скръбта”.

А за мен, поне така го приех аз, а може би беше и за други, Учителя каза:

„Божествената наука може да се довери само на онзи, който е свободен от изкушения. Трябва да се изучи историята на древната Божествена наука, за да се види кои са били причините, поради които са падали някои древни адепти”.

Погледът на Учителя за миг се спря върху мен, сякаш ме питаше: „Разбра ли?”

– Разбрах – отвърнах мислено аз, като кимнах леко с глава.

Той додаде:

„За езотеричната наука малцина са готови. Причината, поради която не се съобщават по-висши знания на мнозина е тази, че някои биха злоупотребили с тях за лични цели. И затова трябва да се подберат такива изпитани души, които няма да злоупотребят с тези висши истини”.

Този път Учителя по-продължително спря погледа си върху мене, питащ ме: „Готов ли си?”

Вдън дълбините на душата ми лумна някакъв, сякаш отдавна забравен огън.

– Готов съм – отвърна моят пламнал поглед.

Някои от братята се обърнаха и ме погледнаха. Учителя съвсем обикновено продължи:

„Организмът на ученика трябва да се нагоди към новите вибрации. Това може да стане чрез хармонизирането на мислите, чувствата и постъпките с всички добри хора на Земята, чието съзнание е будно. Те помагат да стане хармонизиране с Бога, с Небето, с всичко живо. Това нагодява организма за по-висшите трептения и преживявания. Тогава има условия напредналите същества да помагат.

Когато човек е готов, едно напреднало същество идва при него, работи и се проявява чрез него. Тогава дейността на човека е плодотворна. Ако останете верен на призиването си, Духът ще дойде да се vyplъти във вас. Ще видите как Той ще проникне във вас като слънчеви лъчи”.

Сестра София ме погледна, щастливо усмихната. Кой ли голям Дух работи чрез нея? А може би сам Учителя я ръководи!? Когато отново се заслушах, Той казваше: „Връзката, която съединява Учителя и ученика, е Любовта. Учителят има връзка с ученика, когато последният разбира предаваното и го прилага. Тогава Учителят се радва”.

В този момент, Деяна, мисля, че ти си един от тези ученици, които прилагат. Може да ги боли, може да страдат, но прилагат. Затова Учителя ти се радва. Ти знаеш да обичаш, Деяна, аз трябва да се уча от теб.

* * *

Аз не всякога ходя на вечерния огън. Обикновено стоя сам при езерото. Гледам трептящата сребърна пътека, която Луната чертае във водите му и превръща всичко в някакъв приказан свят. Или очите ми се взират в силуетите на околните хребети и върхове, а в душата ми напират далечни, неясни спомени.

Понякога седя и на камъка до палатката си и търся между звездите най-мъничката. Тогава си мисля, че тази

звездица си ти.

Вчера една сестра ме запита:

– Защо, брат, не идвате всякога на вечерния огън?

– Грешка ли е това? – запитах я аз, защото не знаех какво да ѝ кажа.

– Не е грешка – усмихна се тя, – но все пак това е наш общ братски живот. И Учителя е там...

– Добре, довечера ще дойда.

– Но от любов, а не по принуждение.

Усмихнах се на симпатичната сестра. Изисква се тук всичко да става от любов. Мисля си, Деяна, че ако ти беше тук, разбира се, че бих бил навсякъде. И на вечерния огън, естествено.

Братята и сестрите вземат участие в програмата с различни номера. Има много певици. Ти в този живот не се считах за певица, но пееш много хубаво. С удоволствие бих те слушал, ако изпееш нещо край огъня или прочетеш нещо, което тайно пишеш! Радвал се бих изобщо, че ти си до мен, и не бих обръщал внимание на пушека, който влиза в очите ми.

Снощи Учителя каза: „Гости ще имаме” – и ме погледна. След два дни се очаква група, навярно затова каза така. Но защо мисля, че Той вложи нещо по-специално в думите си? Мога ли да посмея да си помисля, че те се отнасят за тебе, че ти ще дойдеш? Може би Учителя ме погледна, защото рядко отивам на вечерния огън? А защо не отивам? Може би това се дължи на онзи честолубив, горд дух в мене, който се счита различен от другите, понеже е постигнал големи посвещения в някогашните школи със стени, далече от хората? Затова този дух не може сега да се примири и да се приобщи към всички. Ето, пак стигам до Любовта. Не ми достига любов, затова днес, когато бях при Учителя и говорихме за различни методи за работа, Той каза:

„Любовта носи най-големите възможности. Това е най-сигурното нещо, с което може да започнеш работа. Щом я започнеш с любов, може да има бури, но работата ти

ще успее. Под Любов разбираме вечното щастие, вечната радост, вечната сила, вечното знание. Зад светлината седи Любовта, зад силата седи Любовта! Тя е в състояние да поправи всичко в света, тя е в състояние да поправи греха. Когато срещнете този, когото обичате, ще усетите в себе си въодушевление. Един поглед само е достатъчен!”

В този момент си помислих за теб, Деяна, и наистина трепнах, когато Учителя каза:

„Като видим онзи, който ни люби, сърцето ни трепва от радост. Райт е място на разумни същества, които се обичат с беззаветна любов. Те се обичат с една интелигентност, която озарява целия свят, целия Космос.

Когато сме тъжни, скръбни, това произтича от факта, че сме изгубили любовта на някое висше същество. Някой път се чувстваш радостен – придобил си Любовта. Тя е протекла към теб и душата ти се е отворила”.

Като слушах Учителя, помислих си, че винаги се чувствах тъжен и страшно страдах, когато се борех и пъдех любовта от сърцето си по отношение на теб, Деяна. А сега си мисля, че нашите безпричинни тъжни или радостни настроения може би се дължат на факта, че ние излизаме или влизаме в зоната на любовта на някое висше същество, както когато излизаме на слънце и ни е светло и топло, или пък влизаме в мазе и ни е тъмно, студено. Но чуй това, което по-нататък Учителя говореше:

„Любовта има това качество: ти повдигаш онзи, когото любиш! Ще имаш абсолютно доверие в онзи, когото обичаш и който те обича.

Безграничната Любов е свършената любов. Неизчерпаемата Любов е свършената любов. Понеже Бог се проявява чрез всички души, затова всички души са достойни за любовта, която показваме към тях”.

Сега разбрах, Деяна, защо Учителя е внимателен към всички. Гледал съм: тук, пред Него, стои някоя стара женица от село, с кърпа на главата, а Той се разговаря с нея внимателно, сякаш свещенодейства. Кажи ми, Деяна, какво голямо, какво велико съзнание е това, което може

да вижда проявата на Бога във всеки човек. Ето, в това виждам величието на Учителя. Затова Старецът ми каза веднъж, че Учителя е най-голямата, най-пълната изява на Божията Любов на Земята. Затова трудно е да можем да си представим, да разберем какъв велик Дух е Той.

Към края на разговора ни ето какво каза Учителя:

„Единствената опасност е, че у вас настъпва съмнение”.

Това е вярно, Деяна, и у мен то е по отношение на Школата. Навярно съмнението се появява поради някогашните ми далечни спомени за херметически затворените школи и заради това, че тази сега е достъпна за всички.

„Щом дойде съмнението – продължи Учителя, – не му вярвайте. То не е ваше. Щом сте родени на Земята, за вас всички условия са създадени. Едно съзнание бди над вас и за вас има особена мисия на Земята”.

Деяна, не смея много да се радвам на тези думи на Учителя, за да не се възгордея, но съм като замаян от щастие. Готов съм на всичко, само да изпълня задачата, за която съм слязъл на Земята.

* * *

Август, Езерата, Фила

Деяна, групата дойде, но теб те няма. Цял ден не мръднах от лагера, за да те чакам. Дори слязох на канарата под второто езеро, гдето обикновено с песен се посрещат идващите или се изпращат тези, на които отпуската е свършила и си отиват. Превърнал се бях на взор, искайки да те съзря съвсем отдалече. Чувах радостни възклицания, виждах усмихнати сестри да се целуват и прегръщат...

Някой запита за конете.

– О, те ще се забавят – отговори със звучния си глас сестра Сийка. – Идвайки насам, ги срещнахме може би на половината път. Докато слязат, докато натоварят багажа...

– А идват ли още сестри и братя? – запита друг.

– Да, има изостанали назад.

Повече не можех да чакам. Слязох от канарата и тръгнах надолу. Когато стигнах първото езеро, по пътеката от клековата гора се зададоха три сестри. На гърба си носеха раници, а в ръцете – по една мрежа.

Най-старата от тях беше бледа и имаше уморен вид.

– Ха, ето го братчето от Америка – рече тя и се спря.

– Този ли е братът, сестра Пенке, за когото Деянчето ни поръча да му речем... – запита спиращата се до нея втора сестра.

– Този е, Радке – въздъхна сестра Пенка. – Деянчето рече да ти кажем – обърна се тя към мен, – че майка ѝ и баща ѝ са дошли. Затова не можа да дойде с нас.

– От кои години не бях виждала майка ѝ – заговори третата, сваляйки раницата си. – Каква хубава беше! Но сега, като гледа болен другар...

– Пак е хубава, само малко е поотслабнала – свали и сестра Пенка раницата си. – Малко да поотдъхнем, че да изкачим и последния баир.

Излишно беше да питам идват ли още някои. Деяна, ти изобщо не беше тръгнала. Затова вместо за теб попитах сестрите защо не са си оставили раниците на конете.

– Много се забавиха – заговори уморено сестра Пенка, – а дрехите ни за преобличане са в раниците. Пък и по-топли дрешки трябва за довечера, че е хладно.

– А и мрежи носите...

– Е, в тях носим малко пресни плодове от нашите дървета на Учителя – за благословение – усмихна се сестра Надежда, която беше дошла последна.

– Да ни пази и да благослови градините ни Учителя, както тиквите на брата – усмихна се сестра Пенка. – Вие чували ли сте за този случай? – обърна се тя към мене.

– Не, не съм.

– Много е интересен. Един от нашите братя имал нива близо до река Марица. Всяка година я засаждал с тикви. Но всяка година реката прииждала и ги отвличала, добитък влизал и ги изтъпквал. Една пролет, като засаждал тиквите, братът казал: „Да засадим един корен тикви за

Учителя”.

– Не, не – обади се сестра Радка, – синът казал на баща си: „Тате, хайде да засеем един корен за Учителя”.

– Е, може и синът да е казал – съгласи се сестра Пенка, – но засели един корен и го нарекли за Учителя. И тази година придошла Марица, но по чудо стигнала до синора на нивата и не отвлякла нито един корен. Никакъв добитък не влязъл и не нагазил тиквите, които родили толкова много, като никога... А коренът, наречен за Учителя, родил такива големи тикви, че всички се смаяли. Едва ги побрал братът в един чувал и ги донесъл на Учителя.

– Невидим пазач е турил Учителя край нивата да я пази – замислено рече сестра Надежда. – Голяма сила е Той, но всичко прави така – скрито, незабелязано.

– Та само който има очи – додаде сестра Пенка, – да види и да разбере. Но да вървим вече – вдигна тя раницата си.

– Дайте я на мене – взех я от ръцете ѝ аз.

– Е, Бог да те благослови, братко – рече тя. – Като идех насам, си мислех: „Боже, как ли ще изкача тоя баир с раницата”. И ето, Бог те прати да ми помогнеш.

– Знае си Бог работата кога да ме прати – усмихнах се аз и посегнах към мрежите на другите две сестри, като им казах, че искам да ги нося, за да получа и аз благословение.

– Е, щом е за благословение, дайте му ги – настоя сестра Пенка. – Нека се благослови работата на братчето – да е плодородна, като си иде в своя край.

– Така ли мислиш – обърнах се към сестрата, – че ще си отида в моя край?

– То се знае – малко отсечено каза тя и като си наплиска лицето от езерото, тръгна по пътечката край тихите му води, в които бе отразен високият скалист хребет на Молитвения връх.

Сестрите вървяха много бавно и често се спираха. Но забелязах, че колкото се изкачвахме по-нагоре, почивките ставаха по-кратки и желанието им да стигнат по-скоро второто езеро – по-силно.

Като се изкачихме на каменистата пътека, правена някога от братята и сестрите, разбира се, под ръководството на Учителя, те си отдъгнаха облекчено. От скалата, гдето вече нямаше посрещачи, млада сестра, облечена в бяло, тръгна към нас.

– Лельо Наде – обърна се тя към сестра Надежда, – вие ли сте последните?

– От сестрите ние сме. Но останаха братя да чакат конете, за да натоварят багажа. Що, ти чакаш ли някой?

– Чакам – промълви тя и лека руменина обагри страните ѝ.

В това време на скалата се появи женска фигура и се чу хубав глас, който пееше: „Иде, иде, иде, сам Той иде, иде, иде да помага Той...”.

За миг всички се спряхме. Песента се носеше и отекваше във високите планински хребети, зазвучаваше със спускащите се надолу водопади, изпълваше клековите гори край първото езеро, възвемаше се отново към сините небеса и се вливаше като живителни струи в сърцата ни.

Едва когато песента завърши, ние тръгнахме.

– Той иде да ни помага – промълви сестра Пенка и всички забързаха.

Най-после преминахме моста от камъни при второто езеро, между които се провираха езерните води, спускащи се надолу, и навлязохме в нашия рилски лагер. Учителя говореше с група ученици пред огромната кухня. Обърна се и ни погледна. Имах ясното чувство, че ни чака. След като сестрите Му целунаха ръка, Той спря погледа си върху мен. Някой взе бързо едната мрежа от ръката ми и аз, изненадан, целунах подадената ми десница.

Деяна, привършвам писането, защото конете, макар и доста закъснели, идват. Трябва да изляза и да помогна за разтоварването им. Дали между придружаващите багажа е и този брат, когото чакаше девойката с бялата рокля? Дано!

* * *

Август

Деяна, най-после ти дойде и трите дни, през които бе тук, бяха някаква приказка без начало и без край! Тогава бяхме ли на Земята?! Бяхме! Но Земята, планината се бяха превърнали в храм, в който, като безброй кандила, светеха звездите. И в този храм душите ни се възнемаха нагоре, нагоре, искащи да коленичат пред Първоизточника на живота, чието име е Любов!

Ти дойде, когато най-малко очаквах, че ще дойдеш, и когато те видях, дъхът ми спря. Не можех да повярвам на очите си, но сърцето ми нямаше нужда от уверение. В него лумна изведнъж толкова много радост, музика, красота, благоухание, че то не можеше да ги побере и те, прелели навън, обливаха и изпълваха Молитвения връх, на който бяхме, и околните хребети и върхове, цялата Земя, всичкото небе! Слънцето като никога разливаше ослепителна светлина. А ти?! Ти стоеше изправена, хубава като самата утрин, на края на скалата, устремила поглед в Учителя.

Какво говореше Той? – Не помня. Само помня, че Словата Му се превръщаха в светлина, която изпълваше мене и цялата Вселена. Тогава разбрах това, което Учителя бе казал веднъж: „Любовта е среда, в която човек живее. Човек живее в Любовта. Когато обичаш, чрез тебе се проявява Любовта на цялото Небе, на всички напреднали същества, на Бога”. Тъкмо затова може би в този момент почувствах, че се преливам в цялата Вселена.

Видяла ли ме бе ти? – Сигурно. Но аз исках отново очите ти да спрат погледа си върху моите... Или исках да премина по скалите между насядалите един до друг братя и сестри и да дойда до теб. В този момент на мен ми се стори, че ти цялата си изтъкана от неземна материя, че за душата ти, превърнатата на слух, съществуваше само Словото на Учителя. Тогава тялото ми седна на скалата, а аз излязох от него и душата ми застана до теб.

Направих това излизане, без да мисля, без Старецът да

е до мен и да ме повика. Повикала ме бе самата Любов!

После ти ми каза, че си усетила реално присъствието ми и си се обърнала, за да ме видиш. Аз видях как очите ти учудено се спряха върху мен, но ти не ме видя.

Беседата свърши. Цигулката на брат Симеонов засвири „Бог е Любов”. Една ръка се докосна до рамото ми.

– Брат, да не паднете от скалата? – чух загрижените думи на една сестра. – Лошо ли ви стана?

– Не, нищо ми няма – усмихнах се аз, – излязъл бях за малко – допълних, без да мисля.

Тя ме погледна сериозно и промълви:

– Тук е опасно да се правят тези опити.

Как добре разбират и знаят всичко тия наглед обикновени жени, тия сестри!

След прочитането на „Отче наш” вие, малката група от братя и сестри, между които беше и ти, Деяна, пътували цялата нощ, за да чуете Утринното слово на Молитвения връх, си пробивахте път към Учителя. Може би очите на любящия виждат винаги любимото същество красиво, но в този момент, Деяна, ти беше неизказано хубава. А когато, след като целуна ръката на Учителя, ти ме погледна, наистина в очите ти беше отразена красотата на всичките Небеса. За първи път видях красотата на сълзите, родени от щастието.

Слизайки от Молитвения връх, имах чувството, че те държа за ръката и ние излизаме от храм, където нашите души са се свързали за през вековете, за през хилядолетията, за през вечността, с единствената връзка, която свързва всичко във Вселената – Любовта.

Трите дни, през които ти беше тук, останаха за мен като голям светъл празник не само защото бяха съборни дни, а защото наистина бяха препълнени само със светлина – земна и свръхземна.

Помниш ли, когато се бяхме изправили на връх Дамка и се молахме? Тогава видях аурите на всички околни върхове – нежни сияния, които трептяха над тях, а също така и светли същества, които ни помахаха за поздрав.

На Езерния връх, когато изпяхме „Химн на Великата душа”, Небесата се отвориха и видях голям хор от светли същества, които изпълняваха небесен химн. На петото езеро – Махабур, през време на Паневритмията, над целия земен кръг ученици, горе имаше друг кръг – от светли същества.

Човешките ми очи виждаха Учителя в сред кръга на играещите върху огромната поляна, облечен в земната дреха на плътта, а духовните ми очи Го виждаха, облечен в ослепителна светлина.

В тези три дни разбрах думите на Учителя, че в Любовта грях няма, защото в Любовта плът няма. В тези три дни наистина бях в света на Любовта – в Небесата. Доколко ще остана на тази висота?! – Не зная. Навярно отново ще слеза на Земята, както много пъти съм слизал, и отново ще се намеря в противоречията между Небето и Земята. Но аз никога няма да забравя видимите и невидимите върхове на свещената Рила, на които се изкачвахме и към които винаги ще се стремя.

Разбрах ясно това, което Учителя веднъж ни каза, когато бяхме край второто езеро, в чиито води бяха нацъфтели водни лилии. Беше тих, топъл следобед. Учителя гледаше трептящите води, превърнати в злато от слънчевите лъчи, после се обърна към нас и заговори:

„Рибата може да живее между хората, но трябва да си създаде дробове. И хората от живота във въздуха ще минат в по-висша фаза, ще се научат да живеят в етера. Човек трябва да си изработи нови органи, за да може да възприема силите на етера”.

Някой от учениците запитва как може да си създадем органите, чрез които да възприемаме етера. Учителя ни обгърна с меката светлина на своя поглед и рече:

„Чрез Любовта човек може да си създаде органи, за да може да диша етера. Рибите, които се научиха да живеят във въздуха, станаха птици. Ние трябва да се научим да живеем в етера. Който иска да влезе в свят, по-висок от този, трябва да влезе в света на Любовта.

Около вас са разумните същества. Ако ви се отворят очите, ще видите, че сте заобиколени с напреднали същества”.

Младата миловидна сестра Милка, усмихната, с очи, препълнени от светлина, запита:

– Учителю, а кога ще ни се отворят очите?

– Когато дойде Любовта, тя ще ви отвори очите – отговори Учителя.

Наистина е така, Деяна, защото не помня сърцето ми да е било така препълнено с обич и никога не съм имал случай да виждам цялата природа да оживява със своя велик, тайнствен живот, както през дните, когато ти беше тука. Аз бях едновременно във физическия и в етерния свят и красотата на светлини, багри и музика се преливаше в мен – и аз бях щастлив, щастлив... Това бе най-красивият дар, който ми дари обичта ми към теб, Деяна. А може би и твоята обич, струяща като светлина от очите ти и като радост от сърцето ти, отвори очите ми, за да видя светли същества, обитаващи в светове от по-фина материя от нашия.

* * *

Деяна, сестрице моя, защо чувствам някакво стягане в сърцето? Такова стягане винаги съм усещал, когато е трябвало да се приготвям за път и не съм знаел какво трябва да взема или да реша, кога точно да тръгна. Снощи за малко видях Стареца. Гледаше ме с дълбок, съсредоточен поглед, но никак не мога да разбера защо ми се стори малко припрян и тревожен. Разбрах само, че е премного зает. С какво? – Не зная. Естествено е големите духове да имат съответно големи задачи за изпълнение. А Учителя е слънчев и изглежда съвършено спокоен. Само един безгранично голям Дух, какъвто е Той, може да вижда всичко, да знае, че това, което носят бъдните дни, ще прекрои картата на Земята, и в същото време може да остане спокоен, защото знае, че зад всичко това стои безграничната Божия

Любов.

Когато Учителя говори за шестата раса и за континента, който се приготвя да излезе от утробата на Земята, естествено е, че всичко това ще бъде придружено с размествания на води и суши от голям мащаб. Но големите Духове като Учителя знаят, че една Велика Разумност, една безпределна Любов стои зад всичко това – и те работят за изпълнението на великия Божествен план.

От това, което Учителя ни говори за Бялото Братство, разбрах какво голямо участие взема то за преустройването на света. Ето какво ни говори Той завчера, когато бяхме насядали край водите на Елбур:

„Организирането на света се дължи на Бялото Братство. В архивите на Бялото Братство се палят велики тайни. Всички светии са негови членове и действат от негово име. Бялото Братство е онова велико общество на Божествения свят, което е в пряко общение с Бога и Христа. В края на века всички светии ще бъдат на Земята. Те са вече тук, на Земята. Не казвам, че са тук, на Земята, в плът, но в една друга форма са на Земята и работят.

Учението на Бялото Братство е основано на канара, която не може да се разбие. В това учение още от създаването на света има ред факти, които са записани и се палят. И един ден, когато се развиете, ще четете това, ще видите каква е историята за създаването на света от начало до сега. Ще разберете всички стадии, през които сте минали. Ще почнете да виждате тези факти. Те ще се явят пред вас като живи картини”.

Деяна, ще отворя една скобка, за да ти разкажа това, което видях по-миналата нощ.

Намирах се на морски бряг. Имаше жени, които перат черги в плитката морска вода. Надясно от мен, на не много висок хълм, имаше някакво селище. Аз седнах на скалата до самия морски бряг и изведнъж усетих, че скалата внезапно се придвижи откъм гърба ми към морето. Станах, огледах се и пак седнах на скалата. Последва нов, по-силен тласък на скалата и тя се придвижи в морето. Тогава всички хора,

а те бяха много, се втурнаха да бягат наляво, към сушата. Но в това време видях как сушата се изсипва в морето и водите му я поглъщат. Настана страхотна паника. Аз се намерих с доста хора в някаква сграда върху къс земя, която се носеше с бясна скорост по морските води.

– Пейте молитвени песни – извиках аз, но не можах да издам глас.

Тогава почнах да изговарям някаква старинна молитва и всички я повтаряха с мен. През някаква пролука или прозорец отляво видях нещо, никога невиждано от мен. Водната стихия, изливаща се от небето, и тая от морето, издигаща се в небесата, се бяха слели в страхотна водна стихия, която отново се изливаше в морето. Погледнах надясно не зная след колко време. Безбрежни, безкрайни води, огрети от силна светлина, се движеха със страхотна бързина напред и носеха това, върху което бяхме аз и малкото хора, които бяха оцелели.

Всичко, което ти казах, е само съвсем бледо описание на ужаса, който изпитах, когато видях как морските води поглъщаха сушата – може би някакъв континент. И досега не зная дали това, което видях, е минало, или бъдеще. Старецът е премного зает и не идва. А съвсем не ми е удобно да занимавам Учителя с това. Но когато слушаш за живите картини на миналото, които ние ще виждаме, кой знае защо пред мен отново изпъкна страшната водна стихия, поглъщаща сушата... Но сега чуй какво каза Учителя но-натагък:

„Струва си да бъдете ученици на великото Бяло Братство, понеже Учителите на това Братство държат всичките архиви на Космоса. Те пазят Книгата на живота и всички вие трябва да изучавате тази книга. Ще се стремите да придобиете това изкуство. По-голямо благо от това няма. То изведнъж няма да дойде, но постепенно. Един ден ще кажете: „Благодарим, че тръгнахме в този път.“ Колкото по-рано тръгнете, толкова по-добре.

Сега искам да запиша за ученици онези от вас, които искат да влязат в първия клас на Любовта. Белите братя

им отварят място в своята Школа. Първото нещо е да имате беззаветна Любов. Ще започнете всички с Любовта. Това е Божественият път. Бялото Братство върви по пътя на Любовта. Няма друг по-хубав път”.

Деяна, сестрице любима, в душата си подадох кандидатурата си да бъдем записани двамата с теб за ученици в първия клас. Не те питах предварително, защото зная, че би била съгласна. А може би и преди мен да си записана, защото видях, че на всичко си готова в името на обичта.

* * *

Обична Деяна, както животните усещат приближаващата се буря, така и у мен има нещо, което усеща, че идва нещо страшно. Какво? Може би война?!

Когато бях поканен с група чужденци в палатката на Учителя, между другото Той спомена за идването на голяма война. Скоро ли ще бъде?

Деяна, любима сестрице, вчера с един възрастен брат от Ямбол ходихме на Калинините езера. Тръгнахме, когато гаснеха последните звезди. Братът умееше да мълчи, а когато проговорваше, показваше вродена мъдрост. А имаше съвършено скромнен вид. След като минахме безкрайното Пазар дере, навлязохме в истински храмове на планината. Спирахме се. Братът мълчаливо свалияше шапката си. Аз изобщо бях гологлав. Изправяхме се, всеки вгълъбен по свой начин в молитва. На някои от високите тъмни, скалисти върхове стояха същества, които благоволяваха да ни се открият. Кой ли бяха те? От кои ли векове стояха там да изпълняват поверените им задачи?!

Красотата на природата се сливаше с тишината на скалите и в един от тези храмове на природата тихо прошепнах на брата:

– Не сме сами.

– Да – поклати той глава, а с ръката си направи движение на полукръг, посочвайки високите скалисти върхове. В същия миг видях по тях много светли същества,

които ни приветстваха с помахване на ръка...

Братът се обърна. Срегнах погледа му, пълен със светлина. Нямахше нужда да говорим. Когато се изправихме пред голямото, дълбоко езеро, тъмнеещо под отвесно високи скали, дълго мълчахме, за да възприемем и отнесем мистиката и красотата му в себе си.

Върнахме се следобед. Скромният брат с високото чело и светлите очи ми подаде ръка и благодари за екскурзията. Тогава го прегърнах и кой знае защо, неочаквано и необичайно за самия мен, от очите ми бликнаха сълзи. Стори ми се, че никога повече няма да видя този брат, когото бях възприел дълбоко в себе си като роден. Благодарение на него имах рядко хубав ден, пълен с духовна и природна красота.

Влязъл в палатката, невидима ръка притисна сърцето ми и аз почувствах нечия голяма, огромна бих казал, скръб. Обърнах се, излязох от палатката и на пръсти изкачих каменните стъпала, водещи към Учителя. Нямахше Го на стола до бялата масичка. Огледах се. Видях Го по-нагоре, седнал на една скала. Направих тихо няколко крачки и се спрях. Учителя седеше неподвижен, вгълбен в себе си. Тогава разбрах нещо, което с думи мъчно може да се изрече, но ще се опитам да сторя това, доколкото мога. Разбрах, или по-право усетих, великото страдание на големите Духове, поели най-хубавия и най-стръмния път към най-високия връх – да поведат човечеството в пътя към Бога.

Мислех тихо да се върна назад, но в това време Учителя се обърна, погледна ме и направи знак да отида при Него. Приближих се. Искаше ми се да коленича пред Него, да коленича пред този Велик Дух, слязъл от Небесата, за да ни учи и води в пътя на Светлината. Очите Му ме гледаха като никога, проникващи в самите глъбини на душата ми, питащи ме сякаш искам ли да сложа пращинката от моята работа на везните на делото, за което Той е изпратен да работи на Земята от Бога.

– Искам – почти гласно казах аз и седнах на скалата

недалече от Него, където Той ми посочи. Никога не съм Го чувствал толкова близък на душата си, на сърцето си, както тогава. Сякаш Той беше моят любим Баща, когото съм търсил през цялата вечност. И когато ми заговори, стори ми се, че ние сме били все заедно и сега Той бащински продължава започнатия разговор:

„Да служиш на Бога, това е най-великото, най-важното, най-първото нещо. Ако има едно Учение, с което човек може да реализира всички свои копнежи и желания, това е да служи на Бога. Онзи, който служи на Бога, има всичко.

Като станеш сутрин, кажи: „Господи, готов съм всичко да направя за Тебе“. Ще се молиш и ще работиш.

– Да – промълвих тихо аз.

Учителя замълча и притвори очите Си. Когато ги отвори, каза:

„Човечеството трябва да се приготвя за големите изпитания, които идат. Сега е краят на века. Всички хора ще бъдат подложени на Божествения огън, за да се пречистят и подготвят за новата епоха. Няма да мине дълго време и този огън ще дойде. Както златото минава през огъня на златаря, докато се пречисти напълно, така и хората ще минат през Божествения огън, за да се пречистят. Той няма да продължава само един ден – дълго време ще продължава това горене. Когато светът мине през Божествения огън, неправдата ще изчезне. Човек ще се повдигне на по-високо стъпало от това, в което се намира днес“.

Чуха се приближаващи се стъпки и тих говор. Един брат водеше непознати за мен хора. Може би бяха гости или братя от провинцията?

Учителя стана от скалата. Изправих се и аз.

Братът представи доведените – бяха професори, желаещи да видят Учителя и да поговорят с Него. Аз леко се отдръгнах. Учителя направи крачка към мен и ми подаде ръка. Целунах я и си тръгнах.

Искаше ми се да бъда сам. Напълних термоса с гореща вода, взех дебелия пуловер, който ти намери време да ми изплетеш, взех също винтягата и тръгнах

отново. Слънцето клонеше към залез. Планината беше тиха, безлюдна. Стигнах третото езеро, възвих надясно и изкачих невисокия заоблен хребет, на който много пъти виждах сестри да берат мащерка. Несъзнателно се наведох и откъснах няколко стръка, за да ги сложа в горещата вода.

Мащерката винаги ще ме връща на Рила. Мислено ще вървя по билата и върховете, на които съм се изкачвал. Отново ще седна на това място, гдето бях вчера привечер, ще отворя термоса, ще пия гореща вода с благоуханната тревица. Звездите една по една ще блясват на небесния купол и аз ще мисля за Учителя. Какво е Той, кой е Той, разбираме ли Го, познаваме ли Го? – Не! Ние сме като малки деца, които съвсем нямат понятие какво и кой е Той. Чуваме Го, слушаме Словото Му, но разбираме ли Го, проникваме ли се от думите Му, за да видим, да схванем и да разберем в какви светове обитава, когато казва, че разговаря с ангелите, с обитателите на Слънцето? Схващаме ли ясно, че Той непрестанно е сред големите светли същества, за които ни загатва или говори? И тогава имаме ли ясна представа, че за Него са открити неща, за които ние не можем да си помислим, че Той вижда и знае за страданията, за огъня, през който ще мине човечеството?! И какъв велик, какъв голям Дух е Той, страдайки със страданията на всички, щом вижда и е изпълнен със съзнанието, че това страдание е огънят на златаря, който ще пречисти златото – човечеството.

Почувствах, че съм безкрайно малък, а Учителя – безкрайно голям. И вдън дълбочината на душата си чух отново думите на Учителя, който веднъж беше казал, че в най-голямото различие между съществата има една връзка, която ги прави свързани, прави ги близки – Любовта. Каква велика космическа сила е Любовта, която обгръща и изпълва цялата Вселена – и ние живеем и се движим в нея.

Стана вечер. Много високо в небесата блестяха ситнички, а край тях – и по-едри звезди. И изведнъж стана необикновено светло. Учителя застана пред мен с ослепителна светлина.

– Господи! – коленичих аз и вдигнах ръце нагоре. – Господи, Учителю!

След миг или не зная след колко време отново видях ситните трептящи звездици. Станах и заслизах надолу. Когато заставах зад братята и сестрите около вечерния огън, всички прави пееха „Бог е Любов”. Учителя, прав между тях, също пееше. Искаше ми се да се провра между изправените и да коленича пред великото Му страдание. Но в този момент песента свърши и устните на всички зашепнаха „Отче наш”. След това тихичко започнаха да се разотиват. Приближих се до Учителя. Той ме погледна. Тогава в съзнанието ми изпъкнаха думите Му: „Да сме обикновени отвън и необикновени отвътре”. Той точно това правеше.

* * *

Деяна въздъхна дълбоко и затвори тетрадката. Това бяха последните думи, писани от Станимир на Рила. На другия ден той се бе завърнал малко преди другите, защото сестра му бе пратила бележка, че съпругът ѝ е на смъртно легло и го моли да се върне.

Деяна никога нямаше да забрави мига, когато вратата на стаята, в която бяха с Аси, Марина и Джеси, се отвори и Станимир влезе с туристическите си дрехи. Тя остана като закована на мястото си, невярваща на очите си. Станимир ѝ се стори по-висок, отколкото по-рано, а цялото му лице светеше, огрято от слънцето на Рила.

Той тръгна към нея и разтвори ръце. В следния миг тя се видя притисната в прегръдките му. Цялата благоуханна Рила и всичкото ѝ слънце я изпълниха.

– Маме, ти стана отведнъж много хубава – бе ѝ казала по-после Аси. А тогава, все още прегърнал я с едната си ръка, Станимир се бе надвесил над Аси, която протегна ръчичките си и обгърна шията му.

– Моят стар приятел се върна – каза тя – и ми донесе поздрав от Учителя.

После тя се привдигна и седна на леглото. А само преди един час се бяха събрали всички в стаята, защото Аси беше като никога зле.

На другия ден Марина бе казала на Деяна:

– Ти съвсем забрави бащата на детето си.

– Та той е женен!

– И това ако е женитба! – смръщено бе отговорила тя.

Деяна остана недоумяваща, неразбираща. Същата ли беше тази Марина, която не искаше да се споменава името на Деяна пред нея? Но тогава нямаше време да мисли. Събитията следваха едно след друго бързо, внезапно. Съпругът на Мика се подобри, но се разболя внезапно любимият ѝ внук. Това ѝ създаде още по-големи безпокойствия и заради него тя отиде при Учителя, който се бе върнал от Рила.

– Най-послед! – помисли си Деяна. – Старецът трябва да е доволен, че някогашната му близка душа се свързва с Учителя.

Дните до отпътуването на Станимир бяха преброени. Хитлер бе обявил война на Франция. Всички се стягаха за път. Добре, че Аси тези дни беше малко по-добре или правеше усилия да изглежда така.

Дните минаваха като тревожен, трескав сън. Станимир искаше всеки миг да бъде при Учителя, но с Деяна. Затова те прекарваха почти по цели дни на Изгрева. В същото време сестра му Мика искаше да разговаря с него за неща, за които по-рано не бе успяла. Съпругът ѝ след оздравяването си се бе променил. Особено му бе повлияло внезапното оздравяване на внука му след отиването на жена му при Учителя, когато лекарите не можеха да определят диагнозата му и не можеха да му помогнат. Деяна знаеше – зад всичко това беше Старецът... Затова тя отиваше със Станимир от Изгрева направо у сестра му. Разговорите понякога продължаваха до полунощ. Съпругът на Мика мълчаливо си вземаше пижамата, за да спи в кухнята, отстъпвайки леглото си на Деяна.

Ето и последния ден. Деяна, притворила очи, се вижда

в прегръдките на Станимир пред влака, с който той щеше да отпътува. Когато той сложи устните си върху нейните леко, едва докосвайки ги, на нея ѝ се стори, че над тях бял ангел бе разперил крилете си, а душата ѝ беше изпълнена с благоухание.

После... Какво стана после? Защо ѝ се стори, че светът се бе опразнил? Не, не, това не може да бъде... Щом обичта е в нейното сърце, в нейната душа, значи Станимир беше при нея...

Стъпките ѝ бавно изкачваха пътя нагоре към Изгрева и Деяна, заедно със Станимир, невидим за другите, отиваше при Учителя. „Учителя! Познахме ли Го, разбрахме ли Го?! – запита се Деяна, както някога се питаше Станимир. – Знаехме само, че самото Му присъствие лекуваше раните ни, изпълваше с радост и светлина сърцата и душите ни. И всякога чакахме от Него. А какво направихме ние, какво правя и аз сега? Слагам ли пращинката от работата си на везните на великото Му дело, за което Той слезе на Земята?”

Най-страшното беше, когато Учителя си замина. Кой очакваше това? – Никой! А все пак майка ѝ е била предупредена и затова бе ходила в Мърчаево при Учителя и след това – на Изгрева, когато Той се е бил завърнал от Мърчаево.

Деяна отвори кутията, в която пазеше писмата от майка си, и извади едно от тях, което много пъти бе чела, но искаше отново да го прочете.

Деянче, мое обично дете – пишеше майка ѝ, – пригответи се за нещо, което ще стане... Точно кога, не зная, но ще стане. Никой не мисли и не го очаква, защото не го иска.

Тази, която ти знаеш, че ме ръководи от години и за която Учителя ми е говорил, ме предупреди за това, което има да става. Затова дойдох тук, на Изгрева – да се видя с Учителя... в Неговата земна дреха... може би за последен път тук, на Земята...

Братята и сестрите са тъжни. Учителя не е добре...

Безшумно те прекосяват двора пред приемната Му стая, на групички се събират, за да се осведомят и да разменят няколко думи за състоянието на Учителя. Въздъхват дълбоко и отминават с наведена глава. Но дълбоко в душата си мислят, че всичко ще се оправи... И друг път Той е поемал горчивината и страданията на хората и ги е носил като свои... Но все пак – въздъхват те, – сега положението е сериозно... Наистина Учителя не е добре...

Всъщност Учителя ли не е добре?! – Не, не Учителя не е добре, а земната дреха от плът, която Той е облякъл, за да стане достъпен нам, за да Го виждаме и чуваме – тя е, която претърпява известни промени, които хората наричат боледуване. А Учителя?! Учителя е онзи голям Дух, който донесе Словото от Небесата, пратеникът Божий на Земята, за да покаже светлия път към Първоизточника на живота на хората.

Учителя казва: „Аз свърших една малка работа”. Това е безпределното смирение на Този, който пренесе Божественото Учение на Любовта на Земята.

Когато бях през лятото в Мърчаево, ходихме на екскурзия на Витоша, до Острец. Виждах как загрижено се спираха погледите на учениците върху Учителя, спрял се да отдъхне и да избърше бледото Си, обнизано с пот чело.

– Учителя не е добре – свеждаха с болка глава към земята братята и сестрите и тревога пропълзяваше в сърцата, защото всички сме свикнали да Го виждаме в дрехата от плът. Но ако нашите очи са отворени, ще видим мощния Дух на Учителя, поел тежестите и страданията на човечеството, което Той трябва да изведе на слънчевия път към Бога.

Учителя казва: „Аз дойдох по повелята на Бога”. А сега, завършил мисията, за която е бил пратен на Земята, пак по повелята на Бога, трябва да се върне при Него.

Ето, това ми каза моята ръководителка, когато една вечер се бях изправила на молитва. На сутринта приготвих куфарчето си и тръгнах насам. Баща ти нищо не каза. Той вече е почнал да разбира нещата.

Затова, Деяна, не се смущавай от нищо. Учителя, който ни е ръководил от хиляди години, ще ни води през вечността и ще бъде всякога близо до нас, а ако ние отворим сърцата си, ще бъде в нас.

На Витоша, близо до Острец, когато сестрите с препълнени от тревога сърца обслужваха Учителя, седнал на скалата, из самия въздух изплува моята ръководителка и ми се усмихна. В същия миг видях Учителя в светлина, която обливаше върха, нас, цялата планина, цялата Земя. Кажете тогава, кой боледува?

След малко отново видях Учителя в земната дреха, седящ на скалата. В очите Му имаше безпределно страдание, естествено, ти разбираш – не за Себе Си, защото миг преди това Го бях видяла в Неговата мощ и светлина.

Деяна, ти страдаш със страданието на Аси, а помисли си за едни очи, които виждат всичките ужаси на войната, за едно чувствително, препълнено с Любов сърце, през което минава всеки вопъл, всяка отправена към Бога молба за помощ, за една Душа, в която отекват охканията, стенанията на милиони страдащи – всичкото това страдание на хилядите, милионите човеци е легнало като огромна тежест върху гърдите Му. И всичко това Той трябва да го приеме като нещо, което в края на краищата ще се превърне в добро.

Аз, малката, предавам това тъй, както го чувствам, а то всъщност кой знае колко неизказано, неизвестно за мен е голямо, както е неизвестно за мен колко велик и мощен е Учителя.

Зная, Деянче, че ти ще тъгуваш и ще страдаш, защото си много свързана с Него, или по-право, свикнала си да виждаш Учителя в Неговата земна дреха. Но знай, ще се чувстваш осиротяла и сама само тогава, когато малко Го обичаш. Защото Любовта е единственото, което прави хората близки. И ако Го обичаш, Той ще бъде винаги при теб, или по-право – ти ще Го чувстваш при теб, защото Той и без това е винаги с нас.

Земната дреха е завършила задачата, за която е била

създадена, и Учителя – Великият Дух на Истината, ще бъде безкрайно по-могътен, освободил се от ограничението на плътта. Това сам Го е казвал неведнъж. И ще продължи Той Великото Дело, възложено Му от Отца през вечността. Но ние трябва да си изработим очи, за да Го виждаме, очи – да Го чуваме, и сърца – любящи сърца, чрез които Той да се изявява.

Мисията на Учителя не е само за този век. Тя ще продължи хилядолетия или кой знае колко... Но ние трябва да направим всичко, за да бъдем достойни за Неговата голяма Любов и грижа към нас. Да изпълним нашата задача като ученици!

Деяна притвори очи. Да, наистина, ще бъдем ли достойни ученици, или ще хленчим за най-малките трудности и ще се улисваме в нашето дребно ежедневие? В това отношение комунистите ѝ бяха пример. Те бяха готови да страдат, да мрат за една човешка идея. А колко повече учениците на Учителя трябва да са готови да живеят за идеите, които Той донесе на Земята!

Когато Деяна бе получила това писмо, в първия момент бе останала като хипнотизирана. Не можеше да повярва, че това може да стане, да бъде истина – Учителя да си отиде... Готова беше да се усъмни в ръководителката на майка си. Но после...

Деяна въздъхна: колко много неща станаха, които тя никога не бе очаквала... Останали ѝ бяха само страданията по Аси и чудната като самата светлина обич към Станимир. Колкото едното ѝ носеше страшна болка, толкова другото я изпълваше със слънчева радост.

Обичала ли бе някога Слави?! – Сигурно го е обичала. Тя беше забравила как го е обичала. Но тя не помнеше цялото ѝ същество да се е изпълвало със светлина тогава, както сега, когато бе видяла Станимир... И нищо не бе искала, а само се бе радвала, радвала... Никога не бе почувствала, че има плът.

Може би някога Слави, сам земен, бе събуждал плътта

й, или пък тя не е знаела, че може да съществува такава слънчева обич? Сега тя често чувстваше Слави край себе си като сиротен, страдащ брат, и се молеше искрено на Учителя да му изпрати някое светло същество, което да го ръководи в пътя на светлината.

Марина знаеше това, защото Деяна с голяма свобода сега ѝ говореше за Слави, но беше доволна, защото тя искаше Деяна да обича само Слави. Забравила бе сякаш миналото му, брака му с Джеси, а и Деяна никога не ѝ го напомняше. Тя бе приела Марина по свой начин – не като майка на Слави, а като своя майка, и затова я щадеше и не искаше да ѝ причинява каквато и да е болка. Затова не ѝ каза за последното писмо от Станимир.

Него отново го бяха отдалечили. Докога?! Докато и двамата се превърнат отново в два живи факела, чиято светлина, преляла една в друга, ще стане двойно по-силна. Светът всъщност никак не беше голям. Ако Слави и Аси, отишли в един свят от по-фина материя, тя можеше да ги усеща реално и да ги обича: единия – като страдащ брат, другия – като свидно, ненагледно дете, колко повече можеше да обича Станимир, който беше на същата тази Земя, на която стъпваше и тя?! Тя дишаше въздуха, който той диша, и гледаше Слънцето, което той вижда? Когато Слънцето залязваше, Деяна пращаше по него поздрав на Станимир, който той щеше да получи с първия лъч на изгряващото Слънце.

Сега отново ще чака писмата му, както когато бе отпътувал... С всяко писмо той ще идва при нея и тя ще се чувства щастлива. Очите ѝ ще струят светлина и сърцето – радост. По това Марина всякога познаваше, че Деяна бе получила писмо от Станимир. Но войната прекрати идването на писмата му от Америка. Бедната Марина, тогава тя се разкая за ревността си... и искрено се зарадва на писмото от Станимир, препратено през Швейцария чрез Лъчезар.

Деяна повдигна дюшека и извади купчината писма от Станимир. Самото докосване до тях ѝ носеше радост. Тя

посегна и извади това, което беше най-отдолу. Очите ѝ зачетоха:

Във влака на път за Швейцария

Моя обична, моя свидна Деяна, достатъчно ли ти се радвах?! Не! Жаля за всички пропуснати дни, часове, минути, когато бих могъл да ти се радвам... Защо нямах смирението да отида при Учителя и да разтворя пред Него гърдта си, да Му покажа сърцето си? Тогава Той бащински би ми помогнал да не се блъскам между небето и земята в себе си. Едва сега разбирам колко горд съм бил и колко търпелив е бил Учителя... А и благ – особено когато ти дойде за три дни на Рила. Неговия поглед, пълен с любов, с който Той ме погледна тогава, ще го нося завинаги в гърдта си, в сърцето си... И когато съм най-скръбен, ще надникна в себе си, за да Го срещна отново...

Влакът лети и с всяка секунда аз се отдалечавам от моята малка хубава родина, но с всички дървета, къщи, градини, тичащи обратно на влака, се връщам отново в нея, в София... Бързам из улиците и задъхан се спирам да видя моя приятел – прозореца на стаята ти. Но нямам време да го питам там ли си... Тичешком изкачвам стъпалата... Не звъня. Не е необходимо. Сега мога направо да надникна в стаята ти. Ти си там... Втурвам се към теб. Но защо на очите ти блестят сълзи? Стискам пръстите ти в моите и искам да пресуша сълзите ти. Как? – Като ги изтрия с дланите си... или с устните си... Ти ме гледаш учудено. Аз се сепвам. Отново се виждам в долината, гдето никнат желанията... Не е дошло времето, когато ще бъде само по върховете, гдето в приказни чертози обитава кристално чистата, проникната от светлина обич...

Много пъти през хилядолетията със страшна мъка и голям устрем съм се изкачвал по стръмните пътеки нагоре, към върховете... и съм достигал най-високия връх. Но много пъти съм се сгромолясвал стремглаво надолу. А сега? – Сега бих искал заедно да се изкачваме.

Вярвай ми, сестрице свидна, ще ми бъде достатъчно

само да почувствам пръстите ти в моята ръка, изкачвайки се по стръмната пътека нагоре. И ще бъдем заедно, все заедно... Ако ти си изморена, аз ще спра да те почакам. Ако аз изнемогвам от голямата стръмнина, ти ще ми се усмихнеш, светлина ще бликне от очите ти и аз ще добия отново сили...

Влакът се движи с експресна бързина. Гледам през прозореца, но не виждам това, което прелетява край мене, а това, което се раздипля от моята същност пред мен. С изненада виждам, че съм обикнал живота, обикнал съм самата Земя, обикнал съм всичко заради теб.

А преди да дойда в моята прекрасна родина, преди да се срещна с Учителя и с теб, Земята ми се струваше тъмна, кална, сива, изпълнена с безсмислени страдания. Много пъти съм искал да оставя тялото си и да отида на друга планета, населявана от същества, надживели своята плът, защото мислех, че и аз съм я надживял. А ето, върхът на тази обич, която е само светлина и за която не съществува плът, отново се възправи стръмен и висок, в чиито основи отново се намерих с неразрешените проблеми в мене. Може би погрешно съм ги разрешавал в миналото, в някогашните старинни школи, с бягство от жената, със самоограничение и сурова дисциплина? Може би разрешението им стои в това – да те обичам толкова много, толкова силно, че всичко в мен да затрепти, да се превърне в светлина...

Може би Учителя говори за тази обич, като казва, че в нея грях няма? Но кога ще я достигна?! – След векове или след хилядолетия. Или може би сега, но за отделни мигове, часове и дни?

Извадих бележника си, в който съм записвал мисли от Учителя, когато бях при Него. Аз ще ги чета, а ти слушай, звездице моя: „Любовта носи светлина за ума и топлина за сърцето. Любовта е духовен процес, а не физически. За Любовта като духовен процес няма прегради, няма възрасти, няма никакви ограничения. Любовта е сила, която чисти всичко. Любещият трябва да бъде всякога

чист и доволен. Той трябва да се радва при всички условия на живота си”.

Искам тези думи на Учителя да ги живея. Наистина няма по-хубаво нещо от това – да обича човекът, защото обичта е светлина, радост. „Бог е Любов”, Деяна, ние живеем и се движим в Бога – значи в Любовта. Аз и ти сме частици от тази Любов и същевременно сме потопени в тази голяма, необятна Любов. Сега, като ти пиша и мисля за всичко това, струва ми се, че изчезвам като човек и почвам да разбирам онова, което Учителя казва – че Любовта е космическа сила във Вселената.

Бих искал това мое състояние да не съществува само сега като мигновение, а през всичките векове на бъдещето. Но зная, че утре навярно ще се намеря отново в подножието на планината и ще почна с усилие да се изкачвам нагоре... Защото ние, хората, още не можем да издържаме дълго високата гама на Любовта. А сигурно, колкото човек става по-съвършен, толкова по-дълго пребивава и живее във висшата гама на Любовта. Това състояние съм го опитал много пъти и зная колко безкрайно хубаво е то.

Обичаш те – *Станимир*

Това беше първото писмо, а на масата стоеше последното – засега последното... Изведнъж в душата ѝ се промъкна нежна радост, проникната от светлинка. Може би все пак някога ще се видят със Станимир? Може би скоро, докато той е още млад, силен, хубав... Може би в преклонна възраст, или когато е стар... Но по светлината, която ще струи от очите им, и от радостта, която ще бликне от сърцата им, те ще разберат, че са били все заедно, все заедно...

Деяна загаси лампата, а устните ѝ шепнеха: „Все заедно... все заедно...”.

Отведнъж тя се намери в подножието на някаква висока планина. Търсеше някого. Кого? – Станимир. Той бил от другата страна на планината. Наоколо имаше храсти, дървета, които се превърнаха в непроходими гори.

Тя тръгна по една пътека нагоре с мисълта да излезе от гората и да отиде от другата страна на планината. Но пътеката се изгуби. Деяна се огледа и остана закована на мястото си: отвсякъде се издигаха отвесно високи, непристъпни скали. В същия миг тя чу ясно гласа на Станимир, идващ от другата страна на планината.

– Върви нагоре, Деяна, на върха ще се срещнем!

Тя вдигна глава. Към върха водеше отвесна стръмна пътека. В душата ѝ като ехо някой повтаряше думите на Станимир. Искеше да тръгне, но как? Отвсякъде я заобикаляха отвесни високи скали, стигащи до сами небесата. Взираше се да види пътека, която да лъкатуши по средата им, която да извива и води към другата страна, но напразно... Нямаше такава. Имаше само една-единствена стръмна пътека към върха. Ако тя тръгне по нея, ще може да види Станимир... Той ще я чака на върха...

И тя тръгна. Колкото се изкачваше по-нагоре, толкова пътеката ставаше по-стръмна. Но заедно с това Деяна по-ясно чуваше гласа на Станимир – може би бе останал в ехото, отекващо в скалите, или наистина той я викаше? Тя никога не беше виждала такава висока планина от жълто-ръждиви скали, забили върховете си в небесата, които караха дъхът ѝ да се спира пред грандиозността им.

Внезапно на най-високия връх се появи сияние. Това внесе в душата ѝ искрица от надежда, че може би ще стигне до него. Обърна се назад, за да види колко бе изминала и колко ѝ оставаше да се изкачва. За своя преголяма изненада тя видя Ясен и Иван да пъплят нагоре по стръмната пътека. Не е сама – проблесна мисълта в съзнанието ѝ и сърцето ѝ се възрадва. Но в същия момент скалата, за която се държеше с едната си ръка, се откърти. Деяна с ужас си помисли, че ще полети надолу, и притвори очи. Но не полетя. Когато си отвори очите, видя се пак на пътеката, която беше станала още по-стръмна. Тя пълзеше с крака и ръце и не смееше да се обърне назад.

В един момент се поизправи и се огледа. Съвсем невъзможно беше вече да се изкачва нагоре. Тогава заплака.

Отведнъж ѝ дойде наум за Учителя. Как не бе помислила досега за Него? Мислила беше само за Станимир... А най-важно беше да мисли за Учителя, да Го помоли да ѝ помогне, за да изкачи стръмната пътека, водеща към върха. Сиянието на него се засили и се превърна в стълб от светлина. Деяна гледаше, невярваща на очите си: Аси бе коленичила пред този стълб от светлина.

– Аси! – извика тя. – Аси!

Но Аси продължаваше да стои коленичила, вгълбена в молитва. За кого се молеше, на кого се молеше?! Деяна изтръпна: в светлината се очерта огромна човешка фигура, стигаща досами небесата.

– Учителя! – изтръгна се от гърдите на Деяна. – Учителя! – и тя тръгна по стръмната пътека.

Но отново се спря. Пред нея се изправи отвесно висока скала. Сърцето ѝ се изпълни с болка, от очите ѝ бликнаха сълзи. В никакъв случай тя не можеше да се изкачва повече нагоре. В същия момент иззад скалата се подаде ръка. „Ръката на Станимир!” – изтръгна се от гърдите ѝ радостен вик. След миг видя и самия Станимир.

– Учителя ме прати да ти помогна – протегна ѝ той ръце, хвана нейните, издигнати към него, и я издърпа на скалата до себе си.

– Зад мен идват Иван и Ясен – задъхана и радостна му каза тя.

– Ти върви нагоре – рече ѝ той, – оттук пътеката е по-лека, а аз ще почакам и тях, за да им помогна.

Наистина, пътеката отведнъж стана съвсем друга. Деяна не се държеше вече с ръце за скалите, а се радваше на нацъфтелите камбанки. Те бяха като тези на Рила, само че много по-хубави. Но да не се бави да ги гледа, нали трябваше да стигне върха! Тя повдигна главата си и се вгледа в него. За миг се спря в почуда, а в следния миг се втурна нагоре: Учителя, цял в светлина, беше на върха.

– Деяне, чедо! – извика я някой.

– Марина, нима и ти си се изкачила по тази стръмна пътека?

Обърна се... Беше в леглото. Пред нея стоеше Марина.
– Защо ме гледаш така, Деяне?
– Сънувах много интересен сън и още не мога да се опомня. Колкото чуден, толкова бих казала – и страшен... Но краят беше чудесен.
– И аз сънувах Аси.
– Така ли? – разбуди се съвсем Деяна.
– Да. Сънувах я, че иде от една висока планина. Планината цяла светеше, някакво слънце я бе огряло. А Аси търчи надолу по пътеката. Казах ѝ:
– Полека, Аси, не тичай надолу по пътеката, ще паднеш!
А тя хич не ме чува. Лети! И като дойде до мене, цяла запъхтяна, ми рече:
– Мама Марине, бързай, пригответи се. Моите изпращачи ще дойдат с камиона. Пригответе багажа...
– Че той е готов, Аси – рекох ѝ аз. – А ти ела да се преоблечеш, че сигурно си изпотена от тичането.
Тя ме погледна и се усмихна. Ама да знаеш как се усмихна! И с тази усмивка почна да се отдалечава с гръб... назад... Изведнъж си спомних, че напоследък Аси не е при нас, че е отишла някъде, но не можех да разбера къде... Затова ѝ извиках:
– Аси, остани тука, чедо. Къде пак отиваш?...
Тя се спря, погледна ме продължително и каза:
– После пак ще дойда с изпращачите ми, с камиона, да помагам... – и пак се усмихна.
На мене толкова ми домиля за нея, че заплаках и се събудих. Спомних си какво бях сънувала и си рекох: „Сигурно днеска ще умра. Аси иде да ме вземе с изпращачите си...”. Повъртях се в леглото – не ми беше лошо... Помислих си: „Може пък удар я в сърцето, я в главата... и така изведнъж да си отида”. Седнах в леглото – нямах шемет в главата като друг път, а и сърцето не ме стягаше. Станах из стаята да се пораздвижа, да видя лошо ли ми е? Нищо! По-добре ми е от друг път. Спомних си, че някои хора преди да умрат се подобряват... и вдигнах пердето да видя какво е времето. А то хубаво, хубаво! Слънцето огряло

върховете. Ония птички запели... А въздухът – балсам: чист, хубав, да се не надишаш! И пак си спомних за съня. Белки пък в такъв хубав ден ще умра?! Точно това мислех и гледам – по улицата се изкачват вече към портата ни Иван и Ясен. Смаях се. „Ето посрещачите” – помислих си аз. А те, цели засмени, весели, отвориха вратата, нали Ясен и Иван знаят как се отваря, влязоха в двора и дойдоха под прозореца.

– Мама Марина – заговори Ясен, както се беше научил да ми казва от Аси, – късно снощи пристигнахме с камион тука по работа... И понеже ще се връща празен, ще вземем и вашия багаж, да се прибирате вече. Стига сте стояли тука на курорт...

– Хубав курорт – рекох му аз, – знаеш какво прекарахме.

– Е, то така се казва. Ами вече стягайте багажа. Ей сега ще идем да доведем камиона.

Те се върнаха да докарат камиона, пък аз вдъхнах малко от чистия въздух, посъвзех се и дойдох да ти обадя. Отворих вратата – ти спиш. Върнах се в стаята си да почна да събирам багажа – не зная откъде да започна. То едно ли е, та да го взема? А и куфарите са на тавана. Сдиплих си нощницата, чаршафите от леглото – и седнах. Уморих се. То не е от работата, която свърших, ами от сърцето. Помислих си пак за съня. Вярно беше казала Аси, че идват изпращачите ѝ с камиона – нали помни как я носиха в онзи снеговит ден... Не можех повече да изтрая, затова те събудих...

– Хубаво, че ме събуди – стана Деяна от леглото и се заоблича. – Ще трябва и нещо да приготвим за закуска... Ама какво? Хлябът ни няма да стигне...

– Аз ще сложа да сваря картофи... С малко масълце и хлебец... ще стигне, а ти почвай да събираш...

– Това е хубава идея. Помниш ли как Иван и Ясен казваха, че от всичко най-обичат топли варени картофи...

– Ами като идваха цели премръзнали и гладни...

Деяна бързо си наплиска лицето и излезе на верандата. Наистина цялата планина беше обляна в слънчева светлина

и изглеждаше празнично хубава. Тя вдъхна пресния чист въздух, а очите ѝ съзряха да идват по стръмната камениста уличка Иван и Ясен. Зад тях по-долу се клатеше камионът. Иван избърза да отвори големия вратник, а Ясен, видял я, ѝ помахна с ръка. Тя също махна весело за поздрав.

– Не съм сама – зарадвано си помисли тя и отведнъж си спомни за съня си. Пред нея отново изпъкна високата скалиста планина с връх, впил се в небесата... и със стръмната пътека към него.

Деяна притвори очи. Тя знаеше: пътеката в живота ѝ щеше да бъде безкрайно трудна и с мъка щеше да се изкачва по нея. Но там, на върха, в Своята светлина, беше Учителя.

Като отвори очите си, видя Иван и Ясен да се изкачват по стъпалата...

8 юни 1977 г.
София, Изгрев

РЕЧНИК НА ЧУЖДИ И ОСТАРЕЛИ ДУМИ

айол (тур.) – при обръщение към непознат: „Ей ти, бе човек!“; за познат: синко

белки (тур.) – нима, дано

бол (разг.) – много

букаи (ост.) – окови

винत्याга (нем.) – къса горна туристическа дреха,
обикновено от непромокаем плат

власи (рус.) – коси

гега (ост.) – дълга овчарска тояга с кука в единия край

демек (тур.) – сиреч, тоест, значи, ще рече

джандарин (разг.) – жандармерист

жур (фр.) – увеселение, забава през деня, устроена за
развлечение

зафаща (разг.) – захваща

йерофант (гр.) – първожрец

лоб (рус.) – чело

неке (разг.) – не иска

немой (разг.) – недей

оти (разг.) – защото

сборувам (ост.) – говоря

уд (ост.) – крайник, орган на тяло

хептен (тур.) – напълно, съвсем

ябанджия (тур.) – чужденец, другоселец

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹Антиминс – парче плат (лен или коприна), с размери, малко по-големи от напестолното Евангелие, на което се извършва Евхаристията. В древната Църква се използва там, където нямало олтарни трапези за извършване на богослужението. Антиминсът бил много удобен за употреба по време на военни походи, както и за монасите в пустинята. В началото той не бил изработван от плат, а представлявал каменна или оловна плочка, дървена дъска, печена глина или плочка от слонова кост. Обикновено на него е изобразено погребението на Спасителя Христос. В наши дни то е шамповано, а в по-стари времена е било изписвано на ръка. При освещаването антиминсът се помазва със светото миро. В горния край на плата е вшита частица от мощите на някой светец, а в противоположния стои саморъчният подпис на каноничния архиерей. В буквален превод от гръцко-латински антиминс означава „вместо трапеза”. В древни времена Светата литургия обикновено се извършвала върху гробовете на мъчениците. За да бъде възможно Евхаристията да бъде отслужвана и там, където няма гробове на мъченици, още оттогава били изготвяни антиминси с частица от мощи. Първите писмени свидетелства за употребата на антиминс са от VIII в., но преданието свидетелства, че това става още през първите векове на християнството.

²Шопенхауер, Артур (1788-1860 г.) – немски философ, който следва и развива философията на Кант и се противопоставя на идеите на Хегел и Шелинг. Най-известното му произведение е „Светът като воля и представа” (1818). Пръв в новоевропейската философия насочва внимание към източната философия и будизма. Повлиява с идеите си

на Ницше и Вагнер. Според Шопенхауер всичко се движи от Световната Воля, която е ирационална и нематериална. Издига за морален принцип състраданието.

³„Занони” – роман на Едуард Булвер-Литон, по-известен като лорд Литон, (1803-1873 г.). Бил е член на Английския парламент. През 1858-1859 г. е колониален секретар и създава колониите Британска Колумбия и Куинсланд. Автор е на около 60 творби. Сред тях са книгите, посветени на окултизма. Най-известни са “Занони” – роман със сюжет, свързан с бялата магия; “Странната история” – за принципите на черната магия; “Идващата раса” – за пророчества. Булвер-Литон е проявил интерес към мистериите на висшия окултизъм още в ранната си младост и преди тридесет и третата си година постига високо посвещение. Преминава през най-висши йерархични нива в ордена на “Розата и Кръста”. Прототипът на главния герой на романа “Занони” е Франсис Барет – херметист, кабалист, посветен в магията, върховен велик майстор на Англия преди Булвер-Литон. Барет е запознат изцяло с методите, използвани от Сен Жермен и граф Калиостро, а животът му е също такава загадка като техния. Романът „Занони” е преведен на български от Георги Радев, един от близките ученици на Учителя.

⁴Лойола, Игнатий – Иниго де Лойола (1491-1556 г.), канонизиран като св. Игнаций Лойола, е основател на Йезуитския орден. По времето на Реформацията църквата все повече губи влиянието си. Затова с декрет на папа Павел III през 1540 г. е създадено Обществото на Исус, познато днес като Йезуитски орден. Новосъздаденият орден си поставя за цел защитата на вярата и започва да търси влияние чрез проповеди, преподаване, благотворителност и обучаване на младежи от елита на Европа в ред добре организирани

религиозни школи. Йезуитите създават толкова работещо и гъвкаво за времето си общество, че успяват да вложат голяма част от силите си в мисионерство и завземане на позиции в мюсюлманския и в Новия свят.

⁵Акашови записи (санскр.) – информацията за цялата история на Вселената, запаметена в квантовата ѝ структура и достъпна за посветените.

⁶Лондон, Джек (1876-1916), с рождено име Джон Грифит Чейни, е американски писател, автор на над 50 романа и на около 200 разказа, в които увлекателно се описва силата на природата и борбата за оцеляване в трудни условия. Сред най-известните му романи са „Морският вълк“, „Белият зъб“, „Дивото зове“, „Мартин Идън“, „Лунната долина“, „Белю Пушилката“ и др.

⁷„Аида“ – опера на италианския композитор Джузепе Верди. Действието се развива в Мемфис и Тива по време на царуването на фараоните. Либретото е от четирима автори, първият от които, Едуард Мариет, френски историк египтолог, е подготвил сценария по легенда, разшифрована от папирус. „Аида“ е изпълнена за първи път през 1871 г. в Кайро с изключителен успех.

Творчеството на Невена Неделчева

I. Отпечатани книги:

1. „Татковите приказки за Нея“
2. „Чута молитва“ – разказ
3. „През очите на обичта“ – разкази
4. „Бащина обич“ – преработени приказки
5. „Рибарчето и езерната царица“ – приказки
6. „Дарът на феите“ – приказки
7. „Чудната цигулка“ – приказки
8. „Когато любовта заговори“ – разкази
9. „Случайност или съдба“ – разкази
10. „Има ли друг свят“ – разкази
11. „Всичко е за добро“ – разкази
12. „Другарски спомени“ – разкази
13. „Грижа от другия свят“ – разказ
14. „Как намерих Учителя“ – истински случки

II. Романи:

1. „Превъзмогване“
2. „Светлина в живота“ (Втора майка)
3. „Марга“
4. „Абсолютният закон“
5. „Върхът“ – 1968 г.
6. „Два свята“ – 1985 г.
7. „Светлина в мрака“ – 1986 г.
8. „Копнеж за обич“ – 1982 г.
9. „Невидимата“ - 1961 г.
10. „Преpletени съдби“ – 1977 г.

III. Романи, които предстои да бъдат отпечатани:

1. „Пътека от пътя“ – 1969 г.
2. „Земята е училище“ – 1979 г.
4. „До къде се простира светът“ – 1981 г.
5. „Видима и невидима реалност“ – 1989 г.

Невена Неделчева
ПРЕПЛЕТЕНИ СЪДБИ

Редактор
СПАСКА МИХОВСКА

Художник
СНЕЖАНКА МАЛЧЕВА СТОЯНОВА

Дизайн на корицата
ЖИВКО СТОИЛОВ

Компютърен дизайн
ХРИСТИЯНА ЙОРДАНОВА

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“
02/ 9 634 313

izdatelstvo@bialobratstvo.info
www.bialobratstvo.info
www.beinsadouno.org

Цена ,00 лв.